

T.C.
İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

**HİKMET ŞEVKİ'NİN PEMBE YUVA ROMANININ
İNCELENMESİ**
Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan
Demet CEYLAN

İstanbul, 2024

T.C.
İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

**HİKMET ŞEVKİ'NİN PEMBE YUVA ROMANININ
İNCELENMESİ**
Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan
Demet CEYLAN

Öğrenci No
2020060001

ORCID ID
0000-0002-3205-9301

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Ayşen USLU

İstanbul, 2024

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Hikmet Şevki’nin Pembe Yuva Romanının İncelenmesi**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 03/01/2024

Demet CEYLAN

T.C.
İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

24.01.2024

Enstitümüz *Türk Dili ve Edebiyatı* Anabilim Dalı *Türk Dili ve Edebiyatı* Programı Yüksek Lisans öğrencilerinden 2020060001 numaralı **Demet CEYLAN**'ın "İstanbul Beykent Üniversitesi Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddesine göre hazırlayarak Enstitümüze teslim ettiği "**Hikmet Şevki'nin Pembe Yuva Romanının İncelenmesi**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 02/01/2024 tarih ve 2024/01 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, İstanbul Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince 45 dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında "**OYBİRLİĞİ**" ile "**KABUL**" kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 1 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Ay*** US***
(İstanbul Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Prof. Dr. Ma*** KA***
(İstanbul Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Er*** AY***
(Milli Savunma Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Demet CEYLAN
Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Ayşen USLU
Derecesi ve Tarihi : Yüksek Lisans (Tezli), 2024
Alanı : Türk Dili ve Edebiyatı
Anahtar Kelimeler : Hikmet Şevki, Pembe Yuva, Tefrika Roman

ÖZ

HİKMET ŞEVKİ’NİN PEMBE YUVA ROMANININ İNCELENMESİ

Hikmet Şevki’nin Pembe Yuva romanı, Resimli Gazete’de 7 Nisan-10 Teşrinisani (Kasım) 1928 tarihleri arasında otuz iki tefrika halinde yayımlanmıştır. Pembe Yuva romanı kitap halinde ilk kez 2022 yılında Koç Üniversitesi Yayınları tarafından yayımlanır. Pembe Yuva’nın tespit edilmesinde temel kaynak TÜBİTAK tarafından desteklenen “Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi” projesidir.

Bu çalışmada Pembe Yuva romanı tematik bakımdan incelenmiştir. Çalışmanın amacı, daha önce üzerine çalışılmamış olan Pembe Yuva romanının Türk roman tarihindeki yerini tespit etmek ve Cumhuriyet döneminin fazla bilinmeyen edebi şahsiyetini Türk edebiyatına kazandırmaktır. Roman türü, roman unsurları ile ilgili kuramsal bilgiler ve 1928 yılına kadar Türk roman tarihi ile ilgili bilgiler bu çalışmanın kaynakları arasındadır.

Çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Hikmet Şevki’nin hayatı ve edebi faaliyetleri yer almaktadır. İkinci bölümde Pembe Yuva romanı aile, aşk, yalnızlık ve sır temaları esas alınarak tahlil edilmiştir. Bu tezin Hikmet Şevki hakkında yapılacak yeni çalışmalara kaynak olması hedeflenmiştir.

Name And Surname : Demet CEYLAN

Supervisor : Asst. Prof. Dr. Ayşen USLU

Degree and Date : Master's (Thesis), 2024

Major : Turkish Language and Literature

Keywords : Hikmet Şevki, Pembe Yuva, Serial Novel

ABSTRACT

THE RESEARCH ABOUT THE NOVEL “PEMBE YUVA”

BY HİKMET ŞEVKİ

The novel “Pembe Yuva” written by Hikmet Şevki, was published in the “Resimli Gazete” as a thirty two serials between 7 April and 10 November 1928. “Pembe Yuva” novel was published for the first time in 2022 by Koç University Press. The main source in identifying Pembe Yuva is the " History of Serialization Novel in Turkish Literature" project supported by TÜBİTAK.

In this study, the novel "Pembe Yuva" was analyzed thematically. The purpose of the study is to determine the place of the “Pembe Yuva” novel, which has not been studied before, in the history of Turkish novel and to introduce the little known literary figure of the Republican period to Turkish literature. Theoretical information about the novel genre and its elements, as well as information about the history of Turkish novels until 1928, are within the scope of this study.

The study consist of two parts: The first part is “Hikmet Şevki’s Life and Literary Works”, the second part is "The Thematic Analysis of the Novel of Pembe Yuva". The themes of family, love, loneliness and secret have been identified in the novel of "Pembe Yuva".

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZ

ABSTRACT

KISALTMALAR ii

SÖZLÜK..... iii

GİRİŞ1

1. HİKMET ŞEVKİ’NİN HAYATI VE EDEBİ FAALİYETLERİ

1.1. Hayatı 4

1.2. Edebi Faaliyetleri 7

1.2.1.Eserleri 10

2. PEMBE YUVA ROMANININ TEMATİK AÇIDAN İNCELENMESİ

2.1. Pembe Yuva Romanının Tefrika Bölümlerine İlişkin Bilgiler 19

2.2. Pembe Yuva Romanı Hakkında 20

2.3. Pembe Yuva Romanındaki Temalar 29

2.3.1. Aile 29

2.3.2. Aşk..... 70

2.3.3. Yalnızlık 103

2.3.4. Sır 132

SONUÇ169

KAYNAKÇA.....175

EKLER

Ek-1: Pembe Yuva Romanının Resimli Gazete’deki Birinci Kısımı.....178

Ek- 2: Hikmet Şevki’nin Cenazesi.....179

Ek- 3: Dikenden Dikene Adlı Eserin Pek Yakında Başlıklı Haberi180

Ek- 4: Hikmet Şevki’nin Annesi ve Kız Kardeşinin Hakimiyet-i Milliye’deki
Teşekkür Mektubu 181

KISALTMALAR

- a.g.e.** : adı geçen eser
a.g.m. : adı geçen makale
a.g.y. : adı geçen yayın
C. : Cilt
s. : sayfa
S. : Sayı

SÖZLÜK

Femme Fatale (Fr.): Ölümcül kadın, felakete sürükleyen kadın, uğursuz kadın.

Kurban Kadın: Femme fatale'in (ölümcül kadının) karşısında yer alan ideal kadındır. Sadık, erdemli, masum, yumuşak başlı; ailesinin, erkeğinin isteklerine ve kararlarına boyun eğen, karşı çıkmayan kadın.

Tefrika: Gazete veya dergilerde çıkan, birbirini tamamlayan yazılardan oluşan dizi.

GİRİŞ

Hikmet Şevki'nin Pembe Yuva romanı, 7 Nisan- 10 Teşrinisani (Kasım) 1928 tarihleri arasında Resimli Gazete'de 32 tefrika olarak yayımlanmıştır. Koç Üniversitesi Yayınları (KÜY) Tefrika serisi ile Ocak 2022'de Latin harflerine aktararak "Aşk ve His Romanı" alt başlığıyla ilk kez kitap olarak basılmıştır. Roman dört bölümden oluşur ve her bölümün kendi içinde alt başlıkları bulunmaktadır.

Hikmet Şevki (?-1930) gazeteci ve yazardır. Hakimiyet-i Milliye, Servet-i Fünun, Fikirler, Gençlik, İctihad, Türk Yurdu, Türk Sözü, Hayat, Yeni Kitap, Resimli Kitap, Gülbüz Türk Çocuğu vb. gazete ve dergilerde hikâyeler ve eleştiriler yazmış, çeviriler yapmıştır. Adana'nın 1921'de düşman işgalinden kurtuluşundan sonra Adana Lisesi'nde Fransızca öğretmenliğine atanmıştır. Adana'da bulunduğu süre içerisinde Adana'da bulunan Türk Sözü gazetesinde yazı müdürlüğünde bulunmuştur.

Hikmet Şevki, Ankara'da Hakimiyet-i Milliye gazetesinde yazı işlerinde müdür olarak çalışır. Ölümüne kadar bu görevi devam ettirir. Hikmet Şevki, 28 Nisan 1930 yılında Ankara'da bir cinayete kurban gider. Hikmet Şevki'nin kesin doğum tarihi belli olmadığı için ölümünden sonra çıkan gazete haberlerinden hareketle yazarın öldüğünde otuz üç otuz dört yaşlarında olduğu söylenebilir.

Hikmet Şevki'nin Pembe Yuva romanı tefrika roman halinde yayımlanmış ve bu zamana kadar kitap haline getirilmemiştir. Tespit ettiğimiz kadarıyla Pembe Yuva romanı hakkında yapılmış müstakil bir tez çalışması yoktur. Bu tez, Pembe Yuva romanı hakkında yapılmış ilk tez çalışmasıdır. Bu tezin amacı, Resimli Gazete'de tefrika olarak yayımlanan Pembe Yuva romanını Türk edebiyatı tarihine kazandırmaktır. Bu çalışmada Pembe Yuva romanı tematik açıdan tahlil edilmiştir. Tez iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm "Hikmet Şevki'nin Hayatı ve Edebi Faaliyetleri", ikinci bölüm "Pembe Yuva Romanının Tematik Açıdan İncelenmesi"dir. Birinci bölümde yazarın hayatı ve ulaşılabilen eserleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde "Pembe Yuva Romanının Tematik Açıdan İncelenmesi" başlığı altında roman tefrikasının sayıları, tarihlerinin yazılı olduğu çizelge ile aile, aşk, yalnızlık ve sır temaları yer almaktadır. Aile başlığı altında İstanbul'un Yakacık köyünde Pembe Yuva'da yaşayan Füsün, annesi Emel, babası Yekta Bey ve halası Sadiye Hanım arasındaki aile ilişkisi incelenmiştir. Aile bireyleri arasındaki iletişimin hayatları

üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Aşk başlığı altında Füsun'un babası Yekta Bey, sevdiği kadın Lamia ve yakın arkadaşı Şekip Bey arasında geçen üçlü aşk çatışması; Yekta Bey ve Emel arasındaki görücü usulü evlilik ve Füsun ile Mesut Kâmi arasındaki aşk ele alınmıştır. Yalnızlık başlığında Pembe Yuva sakinlerinin geçmişte yaşanmış aile sırlarının sebep olduğu toplumdaki uzak yaşamlarının etkisi olan yalnızlıkları Füsun, Emel, Sadiye Hanım ve Yekta Bey üzerinden değerlendirilmiştir. Sır başlığı altında Yekta Bey'in yakın arkadaşı Şekip Bey'i bir gece vakti ziyaretinden sonra Şekip Bey silahla öldürülmüş halde odasında, Yekta Bey ise kalpten ölmüş halde yolda bulunur. Köydekiler Yekta Bey'in katil olduğunu düşünür. Yekta Bey'in o zamanlar bir yaşında olan kızı Füsun, yıllar sonra olayı öğrendiğinde babasının masum olduğuna inanır ve bu sırrı çözmeye çalışır. Bu başlıkta Füsun'un babasını Yekta Bey'in masumiyetini kanıtlamak için cinayeti çözme mücadelesi verilir.

Pembe Yuva'nın tespit edilmesinde temel kaynak TÜBİTAK tarafından desteklenen "Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi (1831-1928)" projesinde tespit edilen Hikmet Şevki'nin Pembe Yuva romanı Koç Üniversitesi Kültür Yayınları (KÜY) ile tefrika dizisinin on beşinci kitabı olarak Ocak 2022'de yayımlanır. 2022'de yayımlanan bu baskıda aynı metin iki ayrı şekilde yer alır. Sırayla sadeleştirilmiş metin (günümüz Türkçesine aktarılarak) ve Latin harflerine aktarılmış orijinal metin birlikte verilmiştir. Roman Ali Serdar ve Reyhan Tutumlu tarafından günümüz Türkçesine aktarılmış, Remzi Soytürk tarafından Latin harflerine aktarılmıştır. Bu tezde Pembe Yuva romanından yapılan alıntılarda eserin orijinal imlasına ve noktalama işaretlerine sadık kalınmıştır.

Hikmet Şevki hakkında yapılan çalışmalar sınırlıdır. Pembe Yuva romanının ilk baskısında yer alan Ali Serdar'ın "Pembe Yuva, Siyah Leke: Sırlarla Örülmüş Bir Oluşum Romanı" adlı makalesi Pembe Yuva romanı ile ilgili yazılmış ilk makaledir. Mehmet Güneş'in "Türk Edebiyatında Unutulmuş Bir İsim: Hikmet Şevki ve Aşk Mahkûmu Romanı" adlı makalesi Hikmet Şevki hakkında yapılan önemli çalışmalardandır. Ayrıca Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nde Mehmet Güneş tarafından yazılan Hikmet Şevki maddesinde Hikmet Şevki ile ilgili bilgi verilmiştir. Taner Ay, Edebiyatımızda Unutulanlar ve Kaybedilenler başlıklı kitabında Hikmet Şevki bölümüne yer vermiştir. Ölümünün ardından yayımlanan gazete haberlerinde Hikmet Şevki'nin hayatına dair bilgiler yer

almaktadır. Ölümünden bir gün sonra Hikmet Şevki'nin çalıştığı Hakimiyet-i Milliye gazetesi “Hikmet Şevki Öldü”, Cumhuriyet gazetesi “Çok Feci Bir Ölüm”, 30 Nisan'da Milliyet gazetesi “Cebeci Faciası Tahkikatı” manşetleriyle haberi kamuya duyurur. Ölümüyle ilgili en detaylı bilgi “Ankara’da Müthiş ve Tüyler Ürpertici Bir Cinayet Oldu” başlığıyla olayı adeta hikâye edip anlatan Vakit gazetesinde verilmiştir.

Hikmet Şevki'nin hayatı ve eserleri konusunda yukarıda adı geçen kaynaklardan yararlanılmıştır. Bu kaynaklara ilave olarak özellikle eserleriyle ilgili Alev Sınar Çılğın'ın “Genç Cumhuriyetin Ütopyası: Gürbüz Türk Çocuğu” makalesi, Seval Şahin'in “Yeni Kitap Dergisi Üzerine” makalesi, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) ve Milli Kütüphane'den faydalanılmıştır.

1. HİKMET ŞEVKİ’NİN HAYATI VE EDEBİ FAALİYETLERİ

Bu bölümde Hikmet Şevki’nin hayatı ve edebi faaliyetleri ele alınmıştır.

1.1. Hayatı

Hikmet Şevki’nin hayatı hakkındaki bilgiler sınırlıdır.¹ Hikmet Şevki, Cumhuriyet’in ilk yıllarında “Hakimiyet-i Milliye, Servet-i Fünun, Fikirler, Gençlik, İctihad, Türk Yurdu, Hayat, Yeni Kitap, Resimli Kitap, Gürbüz Türk Çocuğu vb. gazete ve dergilerde hikâyeler ve eleştiriler yazmış, çeviriler yapmıştır”.²

Doğum tarihi bilinmeyen Hikmet Şevki, İstanbul’da dünyaya gelmiştir.³ Annesi Fatma Şevki, kız kardeşi Münire Celal’dir.⁴ Babası Abdülhamit döneminde Çanakkale muhafızı olan topçu Şevki Paşa’dır. Hikmet Şevki İstanbul’da büyümüş, lise eğitimini Galatasaray Lisesi’nde tamamlamıştır. Liseden sonra öğretim ve yazı hayatına adım atmıştır.⁵ Bazı kaynaklarda yazarın hukukçu olduğu belirtilir.⁶

Adana’nın 1921’de düşman işgalinden kurtuluşundan sonra Adana Lisesi’nde Fransızca öğretmenliğine atanmıştır. Adana’da bulunduğu süre içerisinde edebiyat hayatından uzak kalmamıştır.⁷ 1 Ocak 1924’te ilk sayısı çıkan Türk Sözü gazetesinin kurucu kadrosunda yer almıştır. Gazetenin ilk yazı işleri müdürüdür.⁸ Yeni Adana gazetesinde yazıları yayımlanmıştır.⁹ Adana’da çıkan gazete arşivlerinde Hikmet Şevki’nin Türk Sözü gazetesinde ulaşılabilen en son yazısı 14 Mart 1926 tarihli dir.¹⁰

¹ Hikmet Şevki’nin hayatı hakkında Mehmet Güneş’in *Türk Edebiyatında Unutulmuş Bir İsim: Hikmet Şevki ve Aşk Mahkûmu Romanı* makalesi, Ali Serdar’ın *Pembe Yuva, Siyah Leke: Sırlarla Örülmüş Bir Oluşum Romanı Pembe Yuva* makalesi ve Taner Ay’ın *Edebiyatımızda Unutulanlar ve Kaybedenler 1* kitabı temel kaynak olarak kullanılmıştır.

² M. Güneş, ‘Türk Edebiyatında Unutulmuş Bir İsim: Hikmet Şevki ve Aşk Mahkûmu Romanı’, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S.30, 2011, s.128.

³ Hikmet Şevki’nin ölümünden sonra Vakıf gazetesi “Ankara’da Müthiş ve Tüylar Ürpertici Bir Cinayet Oldu” başlıklı haber yazısında Hikmet Şevki’nin otuz üç otuz dört yaşlarında öldüğünü belirtir. Hikmet Şevki 28 Nisan 1930 yılında ölmüştür. Tarihte geriye gidildiğinde Hikmet Şevki’nin tahmini olarak 1896- 1897 yılında doğduğu sonucu çıkar.

⁴ M. Celal, F. Şevki, ‘Teşekkür’, *Hakimiyet-i Milliye*, S.1957, 6 Mayıs 1930, s.3.

⁵ ‘Ankara’da Müthiş ve Tüylar Ürpertici bir Cinayet Oldu’, *Vakıf*, S.4421, 29 Nisan 1930, s.1-2.

⁶ M. Güneş, ‘Türk Edebiyatında Unutulmuş Bir İsim: Hikmet Şevki ve Aşk Mahkûmu Romanı’, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S.30, 2011, s.128.

L. Alp, ‘Pembe Yuva’, *Gazete Kadıköy*, 17 Haziran 2022, s.17-45.

⁷ *Vakıf*, ‘Ankara’da Müthiş ve Tüylar Ürpertici bir Cinayet Oldu’, S.4421, 29 Nisan 1930, s.1-2.

⁸ R. Yaman, ‘Ferit Celal Güven (Hayatı, Faaliyetleri, Fikirleri)’, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya, 2020, s.33.

⁹ M. S. Suvacı, ‘Tek Parti Döneminde Adana’da Yerel Basın (1923-1946)’, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Mersin, 2019, s.7.

¹⁰ H. Şevki, *Türk Sözü*, S.611, 14 Mart 1926, s.2.

Hikmet Şevki Adana’da iken ciğerlerinden rahatsızlanmış, Adana’daki Fransızca öğretmenliğinden istifa ederek ciğerleri zayıf olduğu için tedavi amacıyla İstanbul’a dönmüştür.¹¹ Yazar, İstanbul’a döndükten sonra da edebi faaliyetlerine devam etmiştir.

Vakit gazetesinin haberine göre Hikmet Şevki, iyi kalpli, çalışkan, arkadaş canlısı, nükte sever biridir. Arkadaşlarını seven, onlarla şakalaşan birisidir. Ölümünden birkaç yıl önce İstanbul’da yaşadığı dönemde sahte ölüm haberini çevrede yayarak arkadaşlarını çok korkutmuştur. Ölüm haberine çok üzülen dostlarından bazıları, Hikmet Şevki’nin Yakacık’ta oturan annesi ve kız kardeşine taziye gitmişlerdir. Bu ziyareti yapanlar içinde Darülbeyt’den L.Galip Bey, arkadaşının ölümü üzerine çok üzgün ve perişan konuşmuştur. Hikmet Şevki ise eve gelen arkadaşlarını gizlice dinlemiştir.¹²

İzmir’de 9 Eylül Sergisi’nin¹³ açıldığı ilk yıl (1923) Hikmet Şevki, bir arkadaşıyla beraber 9 Eylül Sergisi gazetesini yayımlamaya başlamıştır.

İstanbul’daki tedavinin ardından Hikmet Şevki, Ankara’da yaşamaya başlar.

Hikmet Şevki dönemin önemli gazetecilerindendir. Şevket Süreyya Aydemir’in kendi yaşamını anlattığı Suyu Arayan Adam adlı eserinde Hikmet Şevki’yle ilgili anlattığı anısı Hikmet Şevki’nin genç yaşlardan itibaren mesleğinde aktif olduğunu gösterir.

“İstiklal Mahkemesi, Hacı Bayram Türbesine giden yolun alt sokağında, iki katlı harap bir binada yerleşmişti. Bu binaya birkaç kulaç derinliğinde çamurlu avludan girilirdi. Bu avlunun alçak kerpiç duvarları yıkıktı. Sokak kapısının köhne tahta kanatları ardına kadar açıktı. Birinci kattan ikinci kata birkaç ayaklık dik, gıcırtılı basamaklarla çıkılıyordu. Katipler, memurlar, komiserler alt katta iki küçük odaya üst üste yerleştirilmişlerdi. Üst katta odanın biri, mahkeme salonu vazifesi görüyordu. Fakat sanıklar biraz kalabalık olunca oda dar geleceği için, her iki katın dar

¹¹ *Vakit*, ‘Ankara’da Müthiş ve Tüyler Ürpertici bir Cinayet Oldu’, S.4421, 29 Nisan 1930, s.1-2.

¹² a.g.y., s.1-2.

¹³ “1923 İzmir İktisat Kongresi’nde oluşturulan sergi, İzmir Fuarı’nın doğuşunun başlangıcı olmuştur. Sergiden panayıra, panayırdan fuara doğru giden süreç ticari hayatı son derece etkilemiştir.” (E. Polat, ‘Uluslararası İzmir Fuarının Kuruluşu ve İlk Sergiler’, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü*, İzmir, 2008, s.6.)

sahanlıklarına sanıklar yahut gelen gidenleri oturtmak için tahta sıralar konulmuştu. Biz mahkeme binasına girince evvela alt kat sahanlığında veya odaların aralığında bir yerlerde oturtulduk. Yukarıda birtakım hareketler oluyordu. İnenler, çıkanlar, getirilenler, götürülenler vardı. Fakat bir aralık yukarıda kopan bir gürültü, bütün hareketleri durdurdu. İri yarı, pehlivan yapılı bir mahkeme üyesi, merdivenin başında bağırıyor, tepiniyordu. Başında kocaman bir kalpağı vardı. Hasır şapkalı bir gencin yakasına yapışmış tartaklayıp duruyordu:

- Nedir bu kepezelik? Bu şapka da ne oluyor? Baban da mı şapka giyerdi? Anandan mı şapkalı doğdun?

Sonra sözler, muameleler daha da sertleşti. Arkasından kuvvetli bir tekme yiyen genç, merdivenlerden aşağı tekerlendi. Çantası bir tarafa, şapkası bir tarafa gitti. Fakat heybetli üye hala hıncını alamıyordu. Basamakların başında boyuna birtakım küfürler, ağır tabirler savuruyordu. Şapkasını, çantasını güçbela toparlayan genç, kendini sokağa attı. Artık tabirleri işitemeyecek kadar uzaklaşmıştı. Bu genç bir gazeteci idi (Hikmet Şevki). Şapka giymenin henüz kanunlaşmadığı, fakat bazı atılğanların şapka giyebildiği günlerdi. Bu genç gazeteci de başına hasır şapka geçirmiş ve mahkeme binasına haber derlemek için şapkaıyla gelmişti.”¹⁴

Ankara’da Hakimiyet-i Milliye gazetesinde yazı işlerinde müdür olarak çalışır. Ölümüne kadar bu görevi devam eder.¹⁵ Hakimiyet-i Milliye gazetesinin arşivlerinde Hikmet Şevki’nin mesul müdürü olarak gazetede adının geçtiği ilk tarih 1 Mayıs 1928’dir.¹⁶

Aka Gündüz, Hakimiyet-i Milliye’deki bir yazısında arkadaşı Hikmet Şevki’nin acı ve sıkıntılarını içinde yaşadığını, boğazından ince hastalığı olduğunu söyler.¹⁷

Hikmet Şevki’nin ölümü trajik bir ölümdür. “Ankara’da Hakimiyet-i Milliye gazetesinin yazı işleri müdür muavinliğini yürüten Hikmet Şevki’nin eşinden ayrı yaşamakta olan Saime Hanım’la bir ilişkisi vardır. 28 Nisan 1930 akşamı, Saime Hanım’ın kocası Cemal Bey, eve gelerek hem Saime Hanım’ı hem de Hikmet Şevki’yi

¹⁴ Ş. S. Aydemir, ‘Suyu Arayan Adam (4)’, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993, s.399-400.

¹⁵ Vakıf, ‘Ankara’da Müthiş ve Tüyler Ürpertici bir Cinayet Oldu’, S.4421, 29 Nisan 1930, s.1-2.

¹⁶ Hakimiyet-i Milliye, S.2448, 1 Mayıs 1928, s.6.

¹⁷ A. Gündüz, ‘Karışık Hamleler’, Hakimiyet-i Milliye, S.3014, 1929, s.3.

öldürür.”¹⁸ Öldüğünde otuz üç otuz dört yaşlarındadır.¹⁹ Hayatıyla ilgili birçok bilgi de ölümünün ardından çıkan gazete haberlerinden öğrenilmektedir. Ölümünden bir gün sonra Hikmet Şevki’nin çalıştığı Hakimiyet-i Milliye gazetesi “Hikmet Şevki Öldü”²⁰, Cumhuriyet gazetesi “Çok Feci Bir Ölüm”²¹, 30 Nisan’da Milliyet gazetesi “Cebeci Faciası Tahkikatı”²² manşetleriyle haberi duyurur. Ölümüyle ilgili en detaylı bilgi “Ankara’da Müthiş ve Tüylar Ürpertici Bir Cinayet Oldu” başlığıyla olayı adeta hikâye edip anlatan Vakit gazetesinde verilmiştir.²³

Ali Serdar, Pembe Yuva romanının ön sözünde Taner Ay’ın Hikmet Şevki’nin Dikenden Dikene adlı romanı tefrikasının Yeni Asır gazetesinde başlayacağı haberini aktarır. Ancak ulaştığımız Hakimiyet-i Milliye gazetesi arşivinde, 14 Şubat 1929 tarihinde “Pek Yakında” başlığı ile verdiği bilgide Son Saat gazetesi, Hikmet Şevki’nin “Dikenden Dikene” adlı romanının tefrikasına başlamak üzeredir.²⁴ Ancak Son Saat gazetesi 28 Kasım 1929 tarihli gazetesinde, beş yıllık yayın hayatlarını bazı mücbir sebeplerden ötürü durduklarını duyurmuşlardır.²⁵ Bu sebeple bu romanın yayımlanıp yayımlanmadığı bilinmemektedir.

1.2. Edebi Faaliyetleri

Hikmet Şevki, 1920-1930 yılları arasında eserler kaleme alan gazeteci ve yazardır. Hikmet Şevki, Türk tarihinin zorlu senelerinde yaşamış ve bu devirde ortaya çıkan tüm gelişmelere şahit olmuştur. Trablusgarp Savaşı, 1. Dünya Savaşı, 2. Meşrutiyet, 31 Mart Olayı, Cumhuriyet’in ilanı gibi tarihi ve siyasi olaylar, onun yaşadığı tahmini 33-34 yıl içerisinde gerçekleşmiştir. Bu seneler edebi ve toplumsal değişimler ve gelişimler açısından da en hızlı dönemlerdir. Romanlarını bireysel konularda yazmıştır ancak toplumsal konuları hep arka planda hissettirmiştir. Hikmet

¹⁸ A. Serdar, ‘Pembe Yuva, Siyah Leke: Sırlarla Örülü Bir Oluşum Romanı, Pembe Yuva’, *Koç Üniversitesi Yayınları*, 2022, s.10.

¹⁹ *Vakit*, ‘Ankara’da Müthiş ve Tüylar Ürpertici bir Cinayet Oldu’, S.4421, 29 Nisan 1930, s.1-2.

Hâkimiyet-i Milliye, ‘Hikmet Şevki Öldü’, S.3160, 29 Nisan 1930, s.1.

Cumhuriyet, ‘Çok Feci Bir Ölüm’, 29 Nisan 1930, s.3.

Milliyet, ‘Cebeci Faciası Tahkikatı’, S.1516, 30 Nisan 1930, s.4.

²⁰ *Hâkimiyet-i Milliye*, ‘Hikmet Şevki Öldü’, S.3160, 29 Nisan 1930, s.1.

²¹ *Cumhuriyet*, ‘Çok Feci Bir Ölüm’, 29 Nisan 1930, s.3.

²² *Milliyet*, ‘Cebeci Faciası Tahkikatı’, S.1516, 30 Nisan 1930, s.4.

²³ *Vakit*, ‘Ankara’da Müthiş ve Tüylar Ürpertici bir Cinayet Oldu’, S.4421, 29 Nisan 1930, s.1-2.

²⁴ *Hâkimiyet-i Milliye*, ‘Pek Yakında’ S.2732, 14 Şubat 1929, s.5.

²⁵ *Son Saat*, ‘Aziz Okuyucularımıza’, S.1686, 28 Kasım 1929, s.5.

Şevki, bu konudaki görüşlerini bir yazısında şöyle ifade eder: “Herhangi bir muharriri tetkik edecek olursak onun ancak bir zümreye hitap ettiğini anlarız. Büyük muharrirlerin hayatı da böyledir. Onlar hayatın bir köşesinde bulunmuşlar, oranın gizli noktalarını neşr etmeye çalışmışlardır. Bütün dünyanın malı olan muharrirler, bütün insanlara hitaba muktedir olan edipler edebiyat tarihinin sayfalarında en müstesna makamı işgal edebilirler.”²⁶

Hikmet Şevki; Servet-i Fünun, Fikirler, Gençlik, İctihad, Hakimiyet-i Milliye, Türk Yurdu, Hayat, Yeni Kitap, Resimli Kitap, Gülbüz Türk Çocuğu gibi dönemin önemli gazete ve dergilerinde öyküler, eleştiri metinleri kaleme almış, telif hikâyeler yazmış, çeviriler yapmıştır. Tiyatro ve çocukların eğitimi üzerine yazdığı yazıları önemlidir.²⁷

Hikmet Şevki, Gülbüz Türk Çocuğu adlı dergide Amcamın Köşesi adlı sütunda, derginin birçok sayısında çocuklara yönelik mektuplar kaleme alır. “Oğluma” diye başlayan bu yazılar çocuklara sesleniş niteliğindedir. Bir amcadan yeğenine verilen nasihatlerden oluşan bu mektuplar öğretici hüviyettir. Mektuplar, hayat karşısında nasıl sağlam durulur, çalışmanın önemi nedir, tek başına nasıl mücadele verilir gibi konularını içerir.²⁸ Hikmet Şevki, bu yazıları ile çocukları iyiye, güzele yönlendirmeyi amaçlar. “Zaten sanatkâr, eserlerini okuyanları kendi tesir ve hakimiyeti altında bırakanlar değil midir?”²⁹ sözleri de bunu destekler niteliktedir.

Tiyatronun toplum hayatındaki önemini ve gücünü bilen Hikmet Şevki, bu konu üzerine birçok yazı yazmıştır.

Erken dönem Cumhuriyet edebiyatında farklı türlerde eser veren Hikmet Şevki’nin eserleri Türk edebiyatı araştırmalarında çok fazla yer almaz. Yazarın özellikle anlatım tekniği bakımından önemli olan Aşk Mahkûmu adlı romanı dönemin önemli romanları içinde yer alır. Eserde Türk toplumunda kadın sorunlarının bir erkek yazar tarafından kadın kahramanın bakış açısıyla anlatılması önemlidir. Mektup ve anı teknikleri ile oluşturulan eserde, kadınların toplum içinde yaşadıkları problemleri

²⁶ H. Şevki, ‘Tolstoy Hakkında Bir Tetkik’, *Türk Yurdu*, C. 13, S. 20/3, Eylül 1928, s.127-130.

²⁷ M. Güneş, ‘Türk Edebiyatında Unutulmuş Bir İsim: Hikmet Şevki ve Aşk Mahkûmu Romanı’, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S.30, 2011, s.128.

²⁸ A. S. Çılgın, ‘Genç Cumhuriyetin Ütopyası: Gülbüz Türk Çocuğu’, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.5 S.6, 2004, s.112.

²⁹ H. Şevki, ‘Gönül Gibi’, *Hayat*, C.6, S.136, 31 Temmuz 1929, s.15.

hassasiyetle ve büyük bir titizlikle ele alan Hikmet Şevki, kadınların toplum içindeki yerini de belirlemeye çalışır gibidir.³⁰

“Yazarın hatıra ve mektup tekniğini tercih etmesi de kadına en gizli/mahrem duygularını sırdaşıyla paylaştırarak kadının iç dünyasını dışa vurdurmak amacıyladır. İncila da çoğu kadın gibi karşı cinsine olan aşırı nefret ve sevgisini hemcinsiyle paylaşarak psikolojik rahatlama hisseder. Hikmet Şevki, İncila’yı insanî boyutlar içinde başarılı biçimde işler; ona yaşadığı acıların nedenini ve isteklerini yine insanî tepkilerle açıklar. Hayatta en çok değer verdiği iki erkeğin ihanetine uğradığı için erkeklerden nefret eden İncila da kendisine en çok değer veren erkeğe/Rasim’e ihanet eder. Yazar; romanın merkezindeki İncila’dan hareketle o dönem kadın-erkek ilişkileri, kadın ve erkeklerin hayata bakışı ve hayattan beklentilerini tabii bir anlatımla yansıtır. Romanında üç farklı kişilikteki Vecihe (ailesine sadık kadın), İncila (sadakat ve aşkı arasında çatışan kadın) ve Handan (hayata maddî gereksinimler çerçevesinde bakan kadın) adlı kadınlar üzerinden Türk toplumundaki kadının konumuna dair farklı bakışları yansıtmaya çalışır. Eşinin ihanetine uğrayan Vecihe, olağan biçimde yaşamaya devam ederken; biricik aşkının ihanetine uğradığı hâlde -kendisini gönülden seven erkeği terk edip- yine ona dönen İncila, hayat boyu mutlu olamaz. Vecihe’nin de İncila’nın da mutlu olmasına engel olan, ahlaken düşük Handan’ın da mutlu ve huzurlu hayat sürmesi mümkün değildir.”³¹

Kadın konusun ön planda tutulduğu Aşk Mahkûmu, dönemin mektup romanları ile benzerlik gösterir. “Aşk Mahkûmu romanı, sadece İncila’dan İclal’e yazılmış/tek bir kişiye ait mektuplardan oluşması yönüyle Levâ-yih-i Hayat, Handan, Bir Kadın Düşmanı vd. romanlardan ayrılır. Hikmet Şevki birçok hikâyesinde olduğu gibi Aşk Mahkûmu romanında da kadının kişisel ızdıraplarını işler. Kadın ve aşk temasını işlediği “Uyanan Köy”, “Dinmeyen Volkan” hikâyelerinde teknik arayışlara giden/çerçeve hikâye tekniğini kullanan yazar, bu romanda da farklı bir anlatım tekniği dener. Epigraf olarak “Yolda Bulunmuş Mektuptan” ifadesi yazılı olan “Dinmeyen Pınar” hikâyesinde de kadın sorununu, parçalanmış hayatları işler.”³²

³⁰ M. Güneş, “Türk Edebiyatında Unutulmuş Bir İsim: Hikmet Şevki ve Aşk Mahkûmu Romanı”, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S.30, 2011, s.139.

³¹ Güneş, a.g.m., s.140.

³² Güneş, a.g.m., s.130.

Hikmet Şevki'nin çocuklara yönelik yazdığı Hayat Pınarı adlı uzun hikâyesiyle anlatım tekniği olarak hatıra ve mektup tarzıyla yazdığı Aşk Mahkûmu (1938) romanı ölümünden sonra yayımlanır.³³

“Hikmet Şevki “Dört Çınarlar”, “Kavalın İlhamı” ve “Herkesin Kadını” hikâyelerinde sevdiğine kavuşamayan âşıkların ızdıraplarını; “Kalp Hırsızı” hikâyesinde de aşk-ihanet temalarını işler. Yazarın farklı konu/meseleleri işlediği hikâyeleri de vardır. Örneğin “Nahiye Müdürü” hikâyesinde ahlakî ve bürokratik yozlaşmayı konu alır. Bu hikâyede de parçalanmış hayatlar vardır. Bu hikâyeler teknik olarak oldukça basit, edebî nitelik bakımından da çok zayıftır.”³⁴

Hikmet Şevki'nin roman kahramanları duygusal kadınlardır. Aşk için her şeyi göze alabilecek hassas kişilerdir. Aşk Mahkûmu'nda İncila, aşk ve kıskançlık duygularıyla sevdiği adamı öldürmekten çekinmez. Pembe Yuva'da Füsün, hayatı boyunca aradığı babasıyla ilgili gerçeğe ulaştığında aşkı uğruna sessiz kalır. Yazar, oluşturduğu karakterlerin aşk karşısındaki tutumunda kendi hayatından yola çıkmaktadır. Hikmet Şevki hiç evlenmemiştir. Aradığı aşkı bulamamış birisidir. En son evli bir kadına gönlünü kaptırır ve onun uğrunda da ölür. Kendisi de kahramanları gibi naif ve aşk karşısında çaresizdir.

Hikmet Şevki'nin ölmeden önce Son Saat gazetesi, yazarın Dikenden Dikene adlı eserini tefrika edeceklerini duyurur.³⁵ Ancak Son Saat gazetesi 28 Kasım 1929 tarihli gazetesinde, beş yıllık yayın hayatlarını bazı mücbir sebeplerden ötürü durduklarını duyurmuşlardır.³⁶ Bu sebeple Hikmet Şevki'nin Dikenden Dikene adlı romanına ulaşamamaktadır. Yazar 28 Nisan 1930 tarihinde otuzlu yaşların başında, bir cinayete kurban gider.

1.2.1. Eserleri

Aşağıda listelenen yazarın eserleri; Mehmet Güneş'in “Türk Edebiyatında Unutulmuş Bir İsim: Hikmet Şevki ve Aşk Mahkûmu Romanı”³⁷ adlı makalesinden,

³³ Güneş, a.g.m., s.128.

³⁴ Güneş, a.g.m., s.130.

³⁵ *Hakimiyet-i Milliye*, ‘Pek Yakında’, S.2732, 14 Şubat 1929, s.5.

³⁶ *Son Saat*, ‘Aziz Okuyucularımıza’, S.1686, 28 Kasım 1929, s.5.

³⁷ M. Güneş, Türk Edebiyatında Unutulmuş Bir İsim: Hikmet Şevki ve Aşk Mahkûmu Romanı, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S.30, 2011, s.127-144.

Seval Şahin'in "Yeni Kitap Dergisi Üzerine"³⁸ adlı makalesinden, Alev Sınar Çılgın'ın "Genç Cumhuriyetin Ütopyası: Gülbüz Türk Çocuğu"³⁹ adlı makalesinden, Milli Kütüphane⁴⁰ arşivinden, İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM)'nden⁴¹, Özyeğin Üniversitesi resmi internet adresinden,⁴² Dinçer Apaydın ve İbrahim Özakman'ın "Erken Cumhuriyet Döneminde Kısa Ömürlü Edebiyat Dergileri"⁴³ makalesinden araştırılarak, taranarak bir araya getirilmiştir. Hikmet Şevki'nin bu kaynaklardan ve araştırmalardan tespit edilen çalışmaları, türlerine göre gruplandırılarak kronolojik sıra ile gösterilmiştir. Eserler türlerine göre sınıflandırılırken Mehmet Güneş'in sıralaması korunmuştur. Mehmet Güneş'in oluşturduğu listeye diğer kaynaklar taranarak bulunan yeni eserler eklenmiştir.

Roman: ⁴⁴

1. 39 Derece, Son Saat'te 16 tefrika, 1928.45
2. Aşk Mahkûmu, Sühulet Kitabevi, İstanbul, 1938.
3. Hayat Pınarı, Çocuk Esirgeme Kurumu Yayınları, Ankara, 1943.
4. Pembe Yuva, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022.

Telif Hikâye:⁴⁶

1. Odalık, Yeni Adana, S.781, 20 Ocak 1924, s.2.
2. Yalı Çapkını, Resimli Ay, C. 2, S. 6, 30 Haziran 1925, s. 42- 43.
3. Gönül Hazânı, Servet-i Fünun, C.61, S. 1597, 24 Mart 1926, s.304.

³⁸ S. Şahin, 'Yeni Kitap Dergisi Üzerine', *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S.28, 2010, s.325-339.

³⁹ A. S. Çılgın, 'Genç Cumhuriyetin Ütopyası: Gülbüz Türk Çocuğu', *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.5, S.6, 2004, s.97-119.

⁴⁰ <https://dijital-kutuphane.mkutup.gov.tr/tr/periodicals/articlecatalog/list>, 'Milli Kütüphane', Erişim Tarihi: 26/01/2023.

⁴¹ <http://ktp.isam.org.tr/?url=makaleosm/findrecords.php>, 'İSAM', Erişim Tarihi: 20/01/2023.

⁴² <https://ereasearch.ozyegin.edu.tr/xmlui/handle/10679/5159>, 'Özyeğin Üniversitesi, Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi', Erişim Tarihi: 26/08/2022.

⁴³ D. Apaydın, İ. Özakman, Erken 'Cumhuriyet Döneminde Kısa Ömürlü Edebiyat Dergileri', *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, Nisan 2019, s.14-30.

⁴⁴ Bu başlık altındaki 2. ve 3. eser Mehmet Güneş'in listesinden alınmıştır.

⁴⁵ <https://ereasearch.ozyegin.edu.tr/xmlui/handle/10679/5159>, 'Özyeğin Üniversitesi, Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi', Erişim Tarihi: 26/08/2022.

⁴⁶ Bu başlık altındaki 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 15, 16, 17, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 35, 39, 40,44, 45, 46, 47 ve 48. eserler Güneş'in (2011); 23, 31, 33, 34 ve 41. eserler Şahin'in (2010); 43. eser Apaydın ve Özakman'ın (2019) oluşturdukları listeden alınmıştır. 20. eser Güneş'in (2011) ve Şahin'in (2010) listesinde ortaktır. 9, 16 ve 17. eserler ise Güneş'in (2011) ve Çılgın'ın (2004) listesinde ortaktır. Yazara ait 1, 6, 7, 11, 13, 14, 18, 19, 24, 36, 37, 38 ve 42. eserler ise araştırmacı tarafından İslam Araştırmaları Merkezi ve Milli Kütüphane kataloglarından taranarak bulunmuş ve listeye eklenmiştir.

4. Fantezi Hikâye -Seni Unutmayacağım, İctihad, C.22, S.212, 15 Eylül 1926, s.4110-4111.
5. Sönmesin Güzellik, Servet-i Fünun , C.60, S.1572, 3 Eylül 1926, s.418-419.
6. Fantezi Hikâye -Hakiki Aşk, İctihad , C.22, S.211, 31 Eylül 1926, s.4098.
7. Valensiya Kızları, Servet-i Fünun, C.60, S.1575, 21 Ekim 1926, s.367.
8. Kumlar Üzerinde, Servet-i Fünun, C.61, S. 1584, 23 Aralık 1926, s.96.
9. Kimsesizler Yuvası, Gürbüz Türk Çocuğu, C.1, S. 6, 28 Şubat 1927, s. 27-28.
10. Anadolu Hikâyeleri (Çakır Hâfız), İctihad, C.22, S. 224, 15 Mart 1927, s. 4296- 4300.
11. İlk Müjdecî, Türk Hava Mecmuası, C.2, S.21, 15 Mart 1927, s.18-19.
12. Gönül Hazanı, Servet-i Fünun, C.61, S.1597, 24 Mart 1927, s.304.
13. Valensiya Kızları 3, Servet-i Fünun, C.61, S.1604, 12 Mayıs 1927, s.407-410.
14. Hasret Kavuşturan, Türk Hava Mecmuası, C.2, S.24, 15 Mayıs 1927, s.18-19.
15. Kavalın İlhamı, Türk Yurdu, C. 5, S. 29, Mayıs 1927, s. 490-497.
16. Mukaddes İsim, Gürbüz Türk Çocuğu, C.1, S. 8, 1 Mayıs 1927, s. 26-27.
17. Sülün Ayşe, Türk Yurdu, C. 5, S. 30, Haziran 1927, s. 210-214.
18. Valensiya Kızları 4, Servet-i Fünun, C.62, S.1612, 7 Temmuz 1927, s.127-128.
19. İlk Buse (Kardeşim Münir Hayri'ye), Türk Hava Mecmuası, C.2, S.29, 15 Temmuz 1927, s.144.
20. Genç İhtiyar, Yeni Kitap, C.1, S.5, 31 Ağustos 1927, s.37-40.
21. Herkesin Kadını, Türk Yurdu, C.6, S.33, Eylül 1927, s.314-320.
22. Hıçkırık, Fikirler, C. 1, S. 5, 1 Eylül 1927, s. 12-13.
23. Nankörlük, Yeni Kitap, C.1, S.9, 31 Aralık 1927, s.23-27.
24. Herkesten Uzak-Nâşit Hakkı'ya, Türk Hava Mecmuası, C.2, S.38-39, 31 Aralık 1927, s.420-421.
25. Burgu, Fikirler, C. 1, S. 13, 1928, s. 15-16.
26. Kalp Hırsız, Fikirler, C. 1, S. 20, 1928, s. 14-15.

27. Dinmeyen Pınar, Fikirler, C. 1, S. 24, 1928, s.13-14.
28. Uçurumun Kenarında, Gençlik, C. 1, S. 2, 1928, s. 12-13.
29. Dudaklar Solunca, Hayat, C. 3, S. 70, 1928, s.359.
30. Uyanan Köy, Hayat, C. 4, S. 88, 1928, s.196.
31. Kalbin Sesi, Yeni Kitap, C.1, S.10, Şubat 1928, s.40.
32. Badem Şekeri (Çok sevdiğim Aka Gündüz'e), Fikirler, C. 1, S. 16, 15 Şubat 1928, s. 14-16.
33. Çocuk Gibi, Yeni Kitap, C.1, S.11, Mart 1928, s.29-34.
34. Akıtlamayan Gözyaşları, Yeni Kitap, C.1, S.12, 31 Mart 1928, s.25-26.
35. İradeyi Söndüren Nazarlar, Gençlik, C. 1, S. 1, Nisan 1928, s. 4- 5.⁴⁷
36. Çiçek Gibi, Yeni Kitap, C.1, S.13, 30 Nisan 1928, s.25-28.
37. Hikâye Çankaya, Çankaya, S.1, 1 Mayıs 1928, s.23-25.
38. Gönlümü İhtiyarlatamadım, Fikirler, C.1, S.17, 1 Mayıs 1928, s.15-16.
39. Kim Kârlı, Türk Hava Mecmuası, C.3, S.49, 30 Mayıs 1928, s.658.
40. Dört Çınarlar, Türk Yurdu, C. 1/21, S. 6, Haziran 1928, s. 41-43.
41. Işıklar Sönünce, Yeni Kitap, C.1, S.15, 30 Haziran 1928, s.26-28.
42. Dağ Yolu, Türk Yurdu, C.2(22), S.8 (202), Ağustos 1928, s.34-35.
43. Hayatın Tebessümü, Mehtap, S.1, 25 Kasım 1928, s.7.
44. Fantezi Hikâye- Canlı İstikbal, Hayat, C.5, S.113, 24 Ocak 1929, s.6.
45. Kurtaran ve Yaşatan Kuvvet, Gülbüz Türk Çocuğu, S.28, Ocak 1929.
46. Dinen İnilti, Gülbüz Türk Çocuğu, S.29, Şubat 1929.
47. Dinmeyen Volkan, Hayat, C. 5, S. 129, 16 Mayıs 1929, s.497.
48. Nahiye Müdürü, C. 3/23, S. 21-22/215-216, Ekim 1929, s.24-32.

Çeviri Hikâye:⁴⁸

1. Ecnebi Edebiyatı: Gözler (Marsel Prevo'dan), Türk Sözü, S.236, 10 Ekim 1924, s.3.
2. Gözlerin Aşkı, (Belçikalı yazar Georges Rodenbach'tan), Türk Yurdu, C.5, S.27, Mart 1927, s.245-251.

⁴⁸ Bu başlık altındaki 2, 3, ve 4. eserler Güneş'in (2011) oluşturduğu listeden alınmıştır. 1, 5, 6 ve 7. eserler ise araştırmacı tarafından İslam Araştırmaları Merkezi ve Milli Kütüphane katalogları taranarak bulunmuş ve listeye eklenmiştir.

3. Sükût, (Rus edebiyatından, yazarı belirsiz), Türk Yurdu, C.5, S.28, Nisan 1927, s.368-390.
4. Cinnet mi Saadet mi, (Belçikalı yazar Georges Rodenbach'tan), Hayat, C. 1, S. 23, 5 Mayıs 1927, s. 18-20.
5. Ecnebi Edebiyatı: Güller (Leo Mevel), Hikmet Şevki, Servet-i Fünun, C.62, S.1612, 7 Temmuz 1927, s.124-125.
6. Ecnebi Edebiyatı: Yanık Yürek (Luimerle), Servet-i Fünun, C.62, S.1619, 25 Ağustos 1927, s.238.
7. Ecnebi Edebiyatı: Sağanak (Kalod Bressak'dan), İctihad , C.23, S.237, 1 Ekim 1927, s.4524-4525.

Tiyatroya İlişkin Yazılar:⁴⁹

1. Tiyatro Kulisleri Arasında, Resimli Ay, C.2, S.2, 28 Şubat 1925, s.40-41.
2. Tiyatro'dan Beklediklerimiz, İctihad, C.22, S.212, 15 Eylül 1926, s.4111-4112.
3. Tiyatro Eserleri, Hayat, C.1, S.4, 23 Aralık 1926, s.74.
4. Hangi Eserlere Muhtacız, Hayat, C.1, S.7, 13 Ocak 1927, s.137-138.
5. Sanat-ı Temâşâ'da Muharrir ve Mümessil, Hayat, C. 1, S. 9, 27 Ocak 1927, s.178.
6. Temâşâ'da Münekkidin Vazifesi, Hayat, C. 1, S. 18, 31 Mart 1927, s. 357-358.
7. Fransa'nın Dünkü Tiyatrosu, Hayat, C. 1, S. 25, 19 Mayıs 1927, s.498.
8. Fransa'nın Bugünkü Tiyatrosu, Hayat, C.2, S.28, 9 Haziran 1927, s.38
9. Fransa'da Dinî Tiyatro, Hayat, C.3, S.65, 23 Şubat 1928, s.255.
10. Temaşa Sanatının Vatanı, Hayat, C., S.70, 29 Mart 1928, s. 357-358.
11. İfade Kudreti, Hareketin İfadesi, Hayat, C.4, S.88, 2 Ağustos 1928, s.111-112.
12. Dekor Lazım mı Değil mi, Hayat, C.4, S.89, 9 Ağustos 1928, s.212.
13. Fransa'da Tiyatro Buhranı, Hayat, C.4, S.95, 20 Eylül 1928, s.340.

⁴⁹ Bu başlık altındaki 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 ve 22. eserler Güneş'in (2011) oluşturduğu listeden alınmıştır. 1, 2, 4 ve 11. eserler ise araştırmacı tarafından İslam Araştırmaları Merkezi ve Milli Kütüphane katalogları taranarak bulunmuş ve listeye eklenmiştir.

14. Fransa'da Tiyatro, Hayat, C.4, S.95, 1928, s.340.
15. Bugünkü İngiliz Tiyatrosu, Hayat, C.4, S.95, 1928, s.403.
16. Son İtalyan Eserleri , Hayat, C.4, S.103, 15 Kasım 1928, s.492.
17. Tiyatroyu Korumak, Hayat, C.4, S.104, 22 Kasım 1928, s.512.
18. Temaşada Heyecan, Hayat, C.5, S.107, 13 Aralık 1928, s.47.
19. Hars Noktasından Temaşa, Türk Yurdu, C.3/23, S.12-14/206-208, Şubat 1929, s.49-50.
20. İkinci Roller, Hayat, C.5, S.116, 14 Şubat 1929, s.116.
21. Millî ve Beynelmilel Eserler, Türk Yurdu, C.3/23, S. 19/213, Temmuz 1929, s.39-40.
22. Dekorlarda Kübizm, Hayat, C.6, S.145, 15 Aralık 1929, s.16.

Çocuk Eğitime İlişkin Yazılar:⁵⁰

1. Süt Çocukları- Fazla Ölmeyi Mucib Olan Hastalıklar, Gürbüz Türk Çocuğu, Aralık 1926 , C.1, S.1 s.12-13.
2. Amcamın Köşesi. Çocuk Nedir?, Gürbüz Türk Çocuğu, C.1, S.7, Nisan 1927, s.36-37.
3. Amcanın Köşesi- Çocuğun Ailedeki Mevkii, Gürbüz Türk Çocuğu, C.1, S.9, 1 Haziran 1927, s.12-13.
4. Amcamın Köşesi- Aile Yuvasında Çocuk, Gürbüz Türk Çocuğu, C.1, S.10, 1 Temmuz 1927, s.14-17.
5. Kıymetli Bir Tarih (23 Nisan Hakkında), Gürbüz Türk Çocuğu, C.1, S.10, 1 Temmuz 1927, s.12-13.
6. Çocuk Nasıl Eğlenmelidir?, Gürbüz Türk Çocuğu , Cilt.1, S.11, 1 Ağustos 1927, s.14-15.
7. Çocuklarda Fıtri İsti'dalar, Gürbüz Türk Çocuğu, Cilt.1, S.12, 1 Eylül 1927, s.14-15.
8. Çocuğun Okuyacağı Kitaplar, Gürbüz Türk Çocuğu, C.2, S.18, Mart 1928, s.2-3.

⁵⁰ Bu başlık altındaki 10, 16 ve 17. eser Güneş'in (2011) oluşturduğu listeden; 9, 16 ve 17. eserler Çılgın'ın (2004) oluşturduğu listeden alınmıştır. 10. eser Güneş (2011) ve Şahin (2010) listesinde ortak. 16 ve 17. eserler Çılgın (2004) ve Güneş (2011) listesinde ortak. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14 ve 15. eserler ise araştırmacı tarafından İslam Araştırmaları Merkezi ve Milli Kütüphane katalogları taranarak bulunmuş ve listeye eklenmiştir.

9. Amcanın Köşesi- Çocuğun Gıdası, Gürbüz Türk Çocuğu, C.2, S.19, Nisan 1928, s.416.
10. Çocukların Zevk Duyduğu Bir Köşe: Ana Kucağı, Yeni Kitap, S.13, 30 Nisan 1928, s.25-28.
11. Bir Hasbihal-Son Bir Beyanat Münasebetiyle-Kimsesiz Çocukları Büyütmek, Okutmak Ve Onları Güzel Müesseselerde Memleket İçin Müfit Bir Halde Sokmak Hakkında), Gürbüz Türk Çocuğu, Cilt.2, S.20, Mayıs 1928, s.2-3.
12. Amcanın Köşesi-Çocuk Aile Yuvasına Nasıl Alıştırılmalıdır?, Gürbüz Türk Çocuğu, C.2, S.20, Mayıs 1928, s.4-5.
13. Amcanın Köşesi-Eğlencede İntizam, Gürbüz Türk Çocuğu, C.2, S.22, Temmuz 1928, s.451.
14. Amcanın Köşesi-Çocuğun Tatili, Gürbüz Türk Çocuğu, C.2, S.22, Temmuz 1928, s.452.
15. Amcanın Köşesi- Mürebbiye Meselesi, Gürbüz Türk Çocuğu, C.2, S.15, Aralık 1928, s.8-9.
16. Çocuğun Telebbüs Tarzı, Gürbüz Türk Çocuğu, S.30, 1930.
17. Çocuğun Zekâsı Gıdasına Bağlıdır, Gürbüz Türk Çocuğu, S.34, 1929.

Muhtelif Konularda Yazılar:⁵¹

1. Mali Meselelerin Psikolociyai Çehreleri (Gustave Le Bon'dan), İctihad, C.22, S.212, 15 Eylül 1926, s.4101-4106.
2. Ömer Hayyam'ın Manzum Tercümesi, Hayat, C.1, S.13, 24 Şubat 1927, s.260.
3. Karilerimizle Beraber Gazeteleri Ziyaret Ediyoruz, Yeni Kitap, C.1, S.1, 30 Nisan 1927, s.16-18.
4. Aynı İmzalı İki Fikir, Yeni Kitap, S.2, 31 Mayıs 1927, s.54-55.
5. Ahmet Hikmet ve Gençlik, Türk Yurdu, C.5, S.30, Haziran 1927, s.551.

⁵¹ Bu başlık altındaki 2, 4, 5, 14, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 31, 32 ve 33. eserler Güneş'in (2011), 3, 4, 16 ve 18. eserler Şahin'in (2010) oluşturduğu listeden alınmıştır. Güneş ve Şahin'in listesinde 4. eser ortaktır. 1, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 19, 25, 26 ve 34. eserler ise araştırmacı tarafından İslam Araştırmaları Merkezi ve Milli Kütüphane taranarak bulunmuş ve listeye eklenmiştir.

6. Yeni Eserler-Reşat Nuri Güntekin, Bir Kadın Düşmanı, Hayat, C.2, S.31, 30 Haziran 1927, s.100.
7. Gönül Dertleri-Beklenen Hediye, Servet-i Fünun, C.62, S.1614, 21 Temmuz 1927, s.148.
8. Yeni Eserler-Peyami Safa, Şimşek, Hayat, C.2, S.37, 11 Ağustos 1927, s.220.
9. Yeni Eserler-Edhem İzzet, Yakılacak Kitab, Hayat, C.2, S.37, 11 Ağustos 1927, s.220.
10. Yeni Eserler-Fahri Celaleddin Göktulga, Kına Gecesi, Hayat, C.2, S.37, 11 Ağustos 1927, s.220.
11. Gönül Dertleri-Tükenmeyen Bir Bahar, Servet-i Fünun, C.62, S.1618, 18 Ağustos 1927, s.219-220.
12. Sanatkâr Bir Türk Kadını: Şaziye Hanım, Yeni Kitap, C.1, S.5, 31 Ağustos 1927, s.142-145.
13. Ankara'da Sonbahar, Resimli Ay, C.5, S.57, 30 Kasım 1927, s.165-166.
14. İsveç'te Gençlik ve Hars Teşkilatı, Türk Yurdu, C.2, S.11/205, Ocak 1928, s. 24-25.
15. Gönül Defteri – Yorgo, Fikirler, C.1, S.13, 1 Ocak 1928, s.14-15.
16. Yağmur, Yeni Kitap, C.1, S.11, 29 Şubat 1928, s.11-12.
17. Gönül Dertleri (Sana İnandım, Çünkü Seni Sevdim), Irmak, C.1, S.2, 1 Mart 1928, s.14-15.
18. Menekşeyi Çok Severim, Niçin Mi, Yeni Kitap, S.14, Haziran 1928, s.15-18.
19. Gönül Dertleri- Dinmeyen Pınar, Fikirler, C.1, S.24, Haziran 1928, s.12-13.
20. İfade Kudreti Hareketin İfadesi, Hayat, C.4, S.88, 2 Ağustos 1928, s. 201-202.
21. Tolstoy Hakkında Bir Tetkik, Türk Yurdu, C.2/22, S.9/23, Eylül 1928, s.28-31.
22. İsveç Köy Teşkilatı, Türk Yurdu, C.2/22, S.10/204, Ekim 1928, s. 26-28.
23. Son Yıldız, Hayat, C.4, S.98, 11 Ekim 1928, s.392.

24. Erivan’da Türk Eserleri, Türk Yurdu, C.2/22, S.11/205, Kasım 1928, s. 11-12.
25. İsveç Matbuatında Veazifin Taksimi, Ayın Tarihi, C.18, S.56, Kasım 1928, s.4023.
26. Suat Derviş Hanım, Gönül Gibi, Hayat, C.6, S.136, 31 Temmuz 1929, s.15.
27. Edebiyat Âleminde, Hayat, C.6, S.137, 15 Ağustos 1929, s.8-9.
28. Reşat Nuri Bey'in Romanları, Hayat, C.5, S.137, 1 Eylül 1929, s.14-16.
29. İktisadi Bahisler- Zenci Edebiyatı, Hayat, C.6, S.139, 15 Eylül 1929, s.17-18.
30. Edebiyat Aleminde- Fransa Akademi Mükafat, Hayat, C.6, S.140, 30 Eylül 1929, s.23-24.
31. Türk Filmi- Ankara Postası, Hayat, C.6, S.142, 29 Ekim 1929, s.22-23.
32. Edebiyat Âleminde Tenkit ve Şekilleri, Hayat, C.6, S.144, 1 Aralık 1929, s.11.
33. Klasik ve Modern Eserler, Hayat, C.6, S.146, 30 Aralık 1929, s.11.
34. Hayat ve Neşriyat: Çoban Şiirleri, Hayat, C.6, S.145, 15 Aralık 1929, s.15-16.

2. PEMBE YUVA ROMANININ TEMATİK AÇIDAN İNCELENMESİ

Bu bölümde Pembe Yuva romanı hakkında bilgi verilmiş ve eser, tematik açıdan incelenmiştir.

2.1. Pembe Yuva Romanının Tefrika Bölümlerine İlişkin Bilgiler

Tefrikanın bulunduğu süreli yayın: Resimli Gazete (1339)

Tefrikanın bölüm sayısı: 32
Tefrikanın başlangıç tarihi ve süreli yayının sayısı: 7 Nisan 1928, 240
Tefrikanın bitiş tarihi ve süreli yayının sayısı: 10 Teşrinisani 1928, 271

Tefrikanın bölümlerine ilişkin bilgiler:⁵²

Bölüm	Sayı	Tarih	Sayfa
1	240	7 Nisan 1928	5,9
2	241	14 Nisan 1928	9
3	242	21 Nisan 1928	9
4	243	28 Nisan 1928	9
5	244	5 Mayıs 1928	9
6	245	12 Mayıs 1928	9
7	246	19 Mayıs 1928	9
8	247	26 Mayıs 1928	9
9	248	2 Haziran 1928	9
10	249	9 Haziran 1928	9
11	250	16 Haziran 1928	9
12	251	23 Haziran 1928	9
13	252	30 Haziran 1928	9
14	253	6 Temmuz 1928	8
15	254	14 Temmuz 1928	9
16	255	21 Temmuz 1928	9
17	256	28 Temmuz 1928	9
18	257	4 Ağustos 1928	9
19	258	11 Ağustos 1928	9
20	259	18 Ağustos 1928	9
21	260	25 Ağustos 1928	9
22	261	1 Eylül 1928	9
23	262	8 Eylül 1928	9
24	263	15 Eylül 1928	9
25	264	22 Eylül 1928	9
26	265	29 Eylül 1928	9
27	266	6 Teşrinievvel 1928	9
28	267	13 Teşrinievvel 1928	9
29	268	20 Teşrinievvel 1928	9
30	269	27 Teşrinievvel 1928	8
31	270	3 Teşrinisani 1928	9
32	271	10 Teşrinisani 1928	8-9

⁵²<https://eresearch.ozyegin.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/10679/4890/Pembe%20Yuva%20form.pdf?sequence=2&isAllowed=y>, 'Özyeğin Üniversitesi, Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi', Erişim Tarihi: 26/08/2022.

2.2. Pembe Yuva Romanı Hakkında

Pembe Yuva, 7 Nisan- 10 Teşrinisani (Kasım) 1928 tarihleri arasında Resimli Gazete’de 32 tefrika olarak yayımlanır. Koç Üniversitesi Yayınları (KÜY) Tefrika serisi ile Ocak 2022’de Latin harflerine aktarılarak kitap olarak yayımlanmıştır.

Pembe Yuva, “Aşk ve His Romanı” alt başlığıyla yayımlanır. Roman dört bölümden oluşur ve her bölümün kendi içinde alt başlıkları bulunmaktadır. Bölüm başlıkları şu şekildedir:

Birinci Bölüm (17- 70 s.)

Çocukluğum, Hayatımın Dönüm Noktasında, Herkesten Uzak, Yuvaya Dönüş, Kilitli Oda, İlk Işık, İlk İzleri Gösteren Mektup

İkinci Bölüm (70-102 s.)

Acı Dakikalar, Teyzemin Defteri, Felaket Günü, Feci Gerçek, Son Şahit, Lamia’nın Karşısında

Üçüncü Bölüm (103-171 s.)

Siyah Leke, İlk Buhranlar, Kınalıada’da Bir Ziyafet, Böğürtlenler Arasında, Nişan Merasimi, Ölümün Pençesinde, Düğün Günüm

Dördüncü Bölüm (171-193 s.)

Küçük Yekta, İlk İz, Geceden Karanlık Bir Gün

Eser, Pembe Yuva’da yaşananların öyküsüdür. Geçmişte yaşanan bir olayın bütün aileyi etkilemesi ve baş kahraman Füsun’un bu aile sırrını çözmesi romanın olay örgüsünü oluşturur. Füsun’un yalnızlığı, anlam arayışı hep bu konuya dayanır. Romanda anlatıcı Füsun ve Füsun’un halası Sadiye Hanım’dır. Olaylar, Füsun’un hatıra defteri ve halası Sadiye Hanım’ın defteri üzerinden verilir. Olayları Füsun’un ağzından dinlememiz gerçeklik duygusu uyandırır.

“Pembe Yuva, bir aile sırrının içine doğan Füsun’un çocukluğunun, gençliğinin, büyüme, olgunlaşma sürecinin anlatıldığı bir oluşum romanı olarak nitelendirilebilir.”⁵³ Füsun, annesi Emel ve halası Sadiye Hanım ile Pembe Yuva’da

⁵³ A. Serdar, ‘Pembe Yuva, Siyah Leke: Sırlarla Örülü Bir Oluşum Romanı, Pembe Yuva’, *Koç Üniversitesi Yayınları*, İstanbul, 2022, s.9.

yaşayan, babasını gizemli bir olayla daha bebekken kaybetmiş bir genç kızdır. Pembe Yuva, Pendik'in Yakacık köyünde bulunan, küçük, şirin bir köşktür. Füsün, toplumdan uzak, yalnız ve sessiz büyümüştür. Annesi Emel ve halası Sadiye Hanım, gizli bir mutsuzluğun içindedir. Füsün, kendinden gizlenen bir şey olduğunu çocukluğundan itibaren fark etmeye başlar.

Pembe Yuva, dışarıdan imrenilen ancak içinde mutsuz bir sessizliğin kol gezdiği bir mekân olarak işlenmiştir. Füsün, çocukluğunu, gençliğini bu gizemli sessizlik içinde Pembe Yuva'da geçirir. Füsün'un yetiştirilme tarzı nedeniyle, yaşlıları gibi dış ortamlarda bulunmaz. Emel ve Sadiye Hanım; içe dönük, kapalı bir yaşam sürerler. Özellikle Sadiye Hanım'ın belirlediği kurallara göre yaşayan Füsün ise diğer gençlerden farklı olduğunu hissederek iki hayat tarzı arasında sıkışır, toplumdan uzaklaşır ve kendi tabiri ile vahşileşir.

Füsün hem iki hayat arasında kalmanın verdiği melankoli ile mücadele eder hem de ailesinin kendinden sakladığını hissettiği gizemi çözmeye çalışır.

On sekiz yaşına geldiğinde evde kapısı hep kilitli duran odaya gizlice girer ve babasının fotoğrafıyla ilk kez bu odada karşılaşır. Ailesinin sakladığı sırra ulaşmak için ilk adımlar da bundan sonra başlar. Gençliğinin verdiği cesaretle de artık Yakacık'ta dolaşmaya, hissettiği sırla ilgili ipuçları aramaya başlar. Tesadüfen girdiği mezarlıkta babası Yekta Bey'in ve babasının yakın arkadaşı Şekip Bey'in mezarlarını görür. İkisinin de ölüm tarihleri 31 Mayıs 1906'dır. Şüpheleri daha da artar. Pembe Yuva'ya gelen eski hizmetkar Peyman'ın konuşmaları ve Füsün'a babası Yekta Bey'in katil olduğunu yazdığı mektup üzerine Füsün bayılır. Günlerce yataktan kalkamaz. Füsün'un halası Sadiye Hanım, kardeşi Yekta Bey'le ilgili olanları anlattığı defterini Füsün'a verir. Defterde Sadiye Hanım özetleme tekniği ile yaşananları en başından itibaren anlatır. Sadiye Hanım, çocukluk dönemini, anne babasını kaybettikten sonra küçük kardeşi Yekta'ya nasıl annelik yaptığını, Yekta büyüüp subay olduktan sonra Yakacık'ta Lamia'ya aşık oluşunu, hiç onaylamamasına rağmen Yekta'nın hatırına Lamia'yı istediğini, Lamia ve Yekta'nın nişanlandığını detaylı bir şekilde yazar. Yekta, arkadaşı Şekip ve sevdiği kadın Lamia'nın ihanetine uğrar, Lamia'yı untabilmek için ablasının bulduğu Emel ile evlenir. Hem anlatıcının değişmesi yönünden hem de olayların çözülmesine katkısı ile bu defter, önemlidir. Füsün, deftere

iliştirilmiş gazete haberlerinden polis sorgusundaki tüm ifadeleri okur. Bu defterden tek bir sonuç çıkar. Füsün'un babası Yekta, en yakın arkadaşı Şekip'i kıskançlık yüzünden silahla öldürmüştür.

Babası Yekta, Emel'le görücü usulü evlenir. Ancak akıllı hala eski nişanlısı, sevdiği kadın Lamia'dadır. Ancak Lamia ve Şekip, Yekta'ya ihanet etmişlerdir. Şekip, Yekta'nın en yakın arkadaşıdır. Yekta, Lamia'yı unutmak için Emel'le görücü usulü evlenmesine rağmen bu ihaneti hazmedemez. Evliliğinde mutsuzdur. Füsün doğmasına rağmen Yekta'nın aşk yarası iyileşmez. Şekip ve Lamia'nın Yakacık'a geleceği haberini aldıktan sonra yerinde duramayan Yekta, Şekip Bey'in köşküne uğrar.

Karşılaşmanın detayını kimse bilmez. Ancak olay sonrasında Şekip, köşkte odasında bahçıvanı Şakir Ağa tarafından ölü bulunur. Yekta ise Rasih Paşaların köşklerinin önünde kalpten ölmüştür.

Füsün, Sadiye Hanım'ın defterini okuduktan sonra bile babasının katil olduğu hikâyeye inanmaz ve babasının masum olduğuna yürekten inanır. Babasının masumiyetini ispatlamadan rahat edemeyecektir.

Füsün, on sekiz yaşında halası Sadiye Hanım'ın defterini okuduktan sonra bilinçli olarak babasının olayını çözmeye çalışır. Siyah lekenin gölgesini hep üzerinde hissettiği için hiçbir zaman mutlu olamayacağını düşünen Füsün, karamsardır. Hayal kırıklığına uğrayan, hayatta aradığı saadete ulaşamayan, karamsarlık içinde yaşayan kişiler romanda işlenir. Füsün, çocukluğundan beri kendinden saklanan bir sırrın gölgesinde toplumdan, yaşlılarından uzak büyümüştür. Emel, kocası Yekta tarafından hiç sevilmemiş ve kısa sürede kocasını kaybetmiştir. Sadiye Hanım, erken yaşta anne ve babasını kaybetmiş, gençliğini kardeşi Yekta'yı büyötmeye adanmış, Yekta'nın olaylı ölümünden sonra ise Emel ve Füsün'la Pembe Yuva'ya kapanmıştır. Yekta, ilk aşkı, sevdiği kadın Lamia ve en yakın arkadaşı Şekip Bey'in ihanetine uğramış, Emel'le evlense de Lamia'ya olan aşkı bitmemiş, evliliğinde mutlu olamamış, kısa süre içinde de kalpten ölmüştür.

“Bir kahramanın serüveninin ve sorunlarını çözüme kavuşturmasının anlatılması oluşum romanının temel özelliğidir.”⁵⁴ Füsün, bir yandan bireysel hayatını yaşarken bir yandan da babasının masumiyeti için ipuçları toplamaya devam eder.

Füsün, Pembe Yuva’nın onu sıkmaya başladığını düşünerek Kartal’da bir dispansere hasta bakıcı olarak yazılır. Sadiye Hanım itiraz etse de Füsün çalışmak ister. Sadiye Hanım, Füsün’un artık Pembe Yuva’da bunaldığını düşünerek Kınalıada’da Suphiye Hanım’ın yanına gidebileceğini söyler. Füsün kabul eder. Suphiye Hanım, Sadiye Hanım’ın amcakızıdır. Suphiye Hanım’ın köşkünde düzenlenen eğlence gecelerinde Füsün, Mesut Kâmi ile tanışır. Mesut Kâmi Suphiye Hanım’ın merhum eşinin kardeşidir.

Füsün, Kınalıada’da kaldığı süre boyunca Mesut Kâmi ile birbirlerini tanır. İki genç birbirlerine aşık olurlar ancak bunu açıkça dile getirmezler. Halası Sadiye Hanım Füsün’u Yakacık’a çağırınca Pembe Yuva’ya geri dönen Füsün’un aklı ve kalbi Kınalıada’da Mesut Kâmi’de kalır. Mesut Kâmi, Füsün’u görebilmek için yazı geçirmek üzere Yakacık’a gelir. Bir otelde kalır. Her gün Füsün’u görmeye çalışır. İki gencin aşkı büyür. Füsün ne kadar açıkça evet diyemese de Mesut Kâmi’nin evlilik teklifini kabul eder. Füsün, bütün karamsarlığına, kadere isyanına rağmen sevdiği adam Mesut Kâmi ile evlenecektir. Mesut Kâmi, Füsün’u ne kadar sevdiğini Sadiye Hanım ve Emel’e kanıtlamıştır. Çünkü Sadiye Hanım’a göre geçmişinden siyah bir leke taşıyan Füsün’la birinin evlenmesi fedakârlıktır. Mesut Kâmi bu fedakârlığı göstermiştir. Aile arasında küçük bir düğün planlanır. Füsün’un mutluluğunu gören Sadiye Hanım, görevini tamamlayanların hissettiği huzurla bir gün kalpten hayatını kaybeder. Sadiye Hanım’ın ölümü Füsün ve Emel’i çok üzer. Artık Emel ve Füsün için farklı bir hayat başlayacaktır. Sadiye Hanım’ın ölümü üzerine düğün bir süre ertelense de Füsün ve Mesut Kâmi evlenir. Şişli’ye taşınırlar. Evlendikten sonra Şişli’de yaşamaya başlayan Füsün buradaki gece eğlencelerine alışmakta zorlanır. Füsün, Mesut Kâmi’nin sevgisi ve aşkı ne kadar büyük olursa olsun babası Yekta Bey’in olayının hayatında büyük bir leke olarak her yerde var olacağını düşünür. Siyah lekenin peşini bırakmayacağını düşünür. Olayı bir an önce çözmek ister. Halası gibi içindekileri dökeceği bir defter tutmaya başlar.

⁵⁴ Serdar, a.g.e., s.12.

Emel, Füsün'a yük olmak istemez. Yıllardır Sadiye Hanım'la birbirlerine destek olarak yaşayan Emel kendinden beklenmeyen bir şekilde bağımsız kararlar vererek Pembe Yuva'dan ayrılır. Bir dispenserde hasta bakıcı olarak çalışmaya başlar. Füsün, zaman zaman Pembe Yuva'ya gelir. Füsün ve Mesut Kâmi'nin bir oğlu olur. Adını Yekta koyarlar.

Mesut Kâmi'nin işi sebebiyle Mısır'a taşınma kararı alırlar. Mesut Kâmi, İstanbul'da kalan bütün malları satar. Füsün'la tanıştığı Kınalıada'daki köşk de satılır. Mesut Kâmi, Füsün'dan, Kınalıada'daki köşkten babasının odasında kalan değerli eşyaları almasını rica eder. Füsün odada bulunan yazı masanın çekmecesinde beyaz bir zarf bulur. Pulu olmayan bu zarfın içerisinde bir kâğıt vardır. Füsün tereddüt etse de kocasının babasıyla ilgili kendinden gizleyecek bir şeyi olamayacağını düşünerek zarfı açar. Kâğıtta Yusuf Pehlivan'ın Mesut Kâmi'nin babası Mahmut Kâmi'den 4 Haziran 1906 günü beş yüz lira aldığı yazmaktadır. Yusuf Pehlivan, Rasih Paşa köşkünün eski bahçıvanı Şakir Ağa'nın damadıdır. Mahmut Kâmi'nin o dönemlerde para sıkıntısı yaşadığını Mesut Kâmi daha önce Füsün'a anlatmıştır. Bu yüzden Mahmut Kâmi'nin bu kadar yüklü bir parayı bahçıvanın damadı Yusuf Pehlivan'a vermesi Füsün'a mantıklı gelmez. Şüpheleri artar. Kınalıada'dan Pembe Yuva'ya döner. Ertesi gün Şakir Ağa'nın kızı Merzuk'un yanına gider. Onu konuşması için sıkıştırır. Merzuk her şeyi anlatır.

Babasının masum olduğunu, asıl katilin Mesut Kâmi'nin babası Mahmut Kâmi olduğunu öğrenir. Derin bir üzüntü yaşar. Yıllar sonra açığa çıkan gerçekleri herkese söyleyemeyecektir. Çünkü söylerse kocası Mesut Kâmi, katilin oğlu damgasını yiyecektir. Bu siyah lekeden kurtulamayacağını anlar. Roman son bulur.

Eserde dikkat çeken özelliklerden birisi yazarın şairane insan-doğa betimlemeleridir. Bu betimlemeler yazara has, orijinal betimlemelerdir. Eser boyunca sık sık başvurulan bu yöntemle yazar romana akıcılık ve canlılık kazandırmıştır.

Roman Yakacık betimlemesiyle başlar. Bu betimlemede doğa kişileştirilmiştir.

“Yakacık'ın madenlere giden şosesinin üzerinde çam ve akasya ağaçlarından oluşan küçük bir koru göze çarpıyordu. Aydos Dağı'ndan gelen rüzgar bu ağaçları hırçın nefesleri altında kıvrandırıyor, onların güzel sesler çıkararak durmadan hareket etmelerine yardım ediyordu. Bu ormanlığın arasına sıkışmış pembe yuvalı köşk, bütün

köyün içerisindeki evlerden daha güzeldi. Onun güzelliği tıpkı köy kızlarına benziyordu.”⁵⁵

“Betimleme antikçağlardan beri vardır ve kendini hiçbir gerçekçilik prensibiyle sınırlamaz. Onun doğru veya yanlış olması önemli değildir. Ayrıca, gerçekliği de önem taşımaz. Bu yüzden betimlemelerde, Kuzey Kutbu'nda aslanlar veya zeytin ağaçları bulabiliriz. Olanaklılık betimlemenin sorunu değildir. Betimlemenin en büyük kaygısı estetikdir. Bu yüzden romanın kurgu ve anlatının yanı sıra betimlemeye sıkı sıkıya bağlı olmasının sebebi gerçekliği olduğu gibi aktarmak kaygısında aranamaz.”⁵⁶ İlk Türk romanlarında canlı doğa betimlemeleri çok sık yapılmıştır. “İntibah, Boğaz’a bakan Çamlıca tepesinin bir betimlemesiyle başlar. Tanpınar, Namık Kemal’in bu lirik betimlemesini eski bir kasideye benzetir.”⁵⁷

Hikmet Şevki roman boyunca sık sık doğa betimlemeleri yapmış, kişileştirmeye sıkça başvurmuştur. Kahramanların psikolojik durumlarını bu doğa benzetmeleriyle özdeşleştirip anlatımı pekiştirmiştir.

“Güneş, Aydos’un güzel rüzgarı Pembe Yuva’nın ayrılmayan arkadaşıydı.”⁵⁸

Fusun’un 12 yaşında Kandilli Mektebi’ne giderken hissettiği ayrılık yine doğa betimlemesiyle bütünleştirilmiştir.

“Ne güzel bir sonbahar sabahıydı. Ağlayan, inleyen kalpler gibi bu sonbahar sabahı da hasret acılarıyla kavrulan zavallılara benziyordu. Ne parlak bir güneş ne renkli bir çiçek görünüyordu. Bahçeyi bile kurumuş yapraklar sararmış otlar süslüyordu. Köyün her tarafına ölümün çirkin yüzü hakim olmuştu. Benim gönlüme bu ayrılışın acıları çöktüğü gibi tabiat da gençlikten uzaklaştığına gözyaşı döküyordu. Hafif bir yağmur yağıyordu.”⁵⁹

Hikmet Şevki’nin boğazın sularını uysal bir yavruya çoğu zaman da mecnun bir aşığa benzetmesi ilgi çekicidir.

“Burada da en büyük zevkim, Yakacak’ta olduğu gibi, mektepten Boğaz’ın sularını seyretmek oluyordu. Bazı günler bu sular uysal bir yavru gibi sessiz sedasız

⁵⁵ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.17.

⁵⁶ Z. Antakyalıoğlu, *Roman Kuramına Giriş*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2013, s.93-94.

⁵⁷ R. Finn, *Türk Romanı*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1984, s.41.

⁵⁸ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.18.

⁵⁹ Şevki, a.g.e., s.31-32.

akıyor fakat birçok zaman mecnun bir aşık gibi beyaz köpükler saçarak sahilleri dövüyordu.”⁶⁰

Eylül ayının yağmurlarını geçici aşklara, kısa süreli sevgilere benzetmektedir.

“Artık eylül gelmişti. Yakacık’ın yaz günlerindeki neşesi yavaş yavaş sönüyordu. Köy ihtiyarlığı ilk adımlarını atan insanlara benziyordu. Bir, iki saat yağın yağmur köyün kırmızı topraklarını ıslatıyor, her tarafı çamur içerisinde bırakıyor fakat biraz sonra çıkan güneş köy yollarındaki çamurları kurutuyor. Ben eylülün böyle yağmurlu günlerini geçici aşklara, kısa süreli sevgilere benzetiyorum. Onlar da öyle olmuyor mu? Önce gözyaşları, sonra ayrılık acısı geçince gülümsemeler, kahkahalar... Eylül aynı zamanda gençliğin çılgınlık devresinden ayrılıp henüz ihtiyarlığı atılmamış insanlara benziyor. Onun kucagında bol bol kokusunu dağıttığı çiçeklere tesadüf olunuyor. Fakat o kucakta kızarak ölümün koynuna terk edilen yapraklar da bulunuyor.”⁶¹

Füsün, kederini anlatırken doğanın da ona eşlik ettiğini söyler.

“Güneş sanki benim dertlerimi öğrenmiş, kederimi hissetmiş vefalı bir dost gibi kan ağlıyordu.”⁶²

Adada Mesut Kâmi ile akşam yürüyüşe çıkan Füsün, içinde kabaran duyguları yine doğa ile özdeşleştirerek anlatmıştır.

“O gece danstan sonra da deniz kıyısında dolaştık. Gecenin karanlığında deniz daha heybetli görünüyordu. Dalgaların çıkardığı hafif sesler, zavallı bir kızın iniltisine benziyordu. Ağlıyor, ağlıyordu.”⁶³

Hikmet Şevki, betimlemeleri eserin birçok yerinde kullanmıştır.

“Küçük bir sandala bindik. Sandal mavi ve berrak denizin üzerinden akıyor, sessizce yoluna devam ediyordu. Onun arkada bıraktığı izler o kadar derin ki... Fakat dikkat ediyorum. Biraz önce küçük oyuk şeklinde, pek kuvvetli olan sandalın izleri bir saniye sonra siliniyor, deniz eski durgunluğunu koruyordu. Tıpkı büyük bir aşkla

⁶⁰ Şevki, a.g.e., s.37.

⁶¹ Şevki, a.g.e., s.65.

⁶² Şevki, a.g.e., s.89.

⁶³ Şevki, a.g.e., s.109.

sevemeyen bir kalbin üzerindeki izler gibi... Önce şiddetli bir buhran... Sonra bir hiç...”⁶⁴

Fusun ve Mesut Kâmi, birbirlerine ilgilerini belli ederken doğa betimlemelerinden yararlanırlar.

- “Hava da ne karanlık. Bulutlar bütün gökyüzüne hakim. Halbuki ben daima gökyüzünün mavi gözlü kızını görmek istiyorum. Onun tatlı ve ılık gülümsemelerinden zevk alırım.

Mesut’un bu sözüne cevap vererek halamın dikkatini çekmemek istedim:

- Evet, fikriniz çok güzel. Fakat mavi gözlü kızın yalnız gülümsemelerini değil aynı zamanda kederli zamanlarını da sevmek gerekir.

Mesut gülüyordu. Birdenbire hafif bir yaz yağmurunun camları kamçıldığını duydum.

- Mesut Bey, sizin mavi gözlü kızınız darıldı, ağlıyor.
- Ben ağlamış insanları hiç sevmem. Bundan sonra galiba aramız bozulacak.
- Yok, bozulmasın. Bak, karşıda iki bulutun arasından yine onun gülümsemeleri görünüyor.”⁶⁵

Fusun, on sekiz yaşında Pembe Yuva’da kilitli odaya girdiğinde babasının resmi ile karşılaşır. Babasının resmini betimlediği satırlar ilgi çekicidir.

“Kapının karşısındaki duvarda büyük bir tablo asılı duruyordu. Bu resim canlı gibiydi. Bu resimde otuz yaşını geçmiş bir erkeğin en canlı yüz çizgilerine tesadüf ediliyordu. Pembe Yuva sahibi, beni kabul edecek bir tavır takınmıştı. Tabii ki teyzeme benziyordu. Yalnız bu, uzun boyluydu. Mavi gözlerin arasında saadet ve hayatın zevkini tatmış insanlarda görülen izler bulunuyordu. Dudakları ve etrafını süsleyen hafif bir gülümseme, hayata büyük ümitlerle bağlanmış bir genç olduğunu gösteriyordu. Bu resim o kadar canlıydı ki sanki ressam yolda modelini durdurmuş,

⁶⁴ Şevki, a.g.e., s.113.

⁶⁵ Şevki, a.g.e., s.115.

onun gözlerinden neşeli gülümsemeler, dudaklarından hararetle sözler kaybolmadan kopya etmişti.”⁶⁶

Doğayı kişileştirerek anlatan betimlemeler, Fransız gerçekçi yazarlarda görülür. Halit Ziya, son üç romanında doğa-insan betimlemelerini yapmıştır. Halit Ziya, roman kahramanlarının yaşadığı psikolojiyi canlı doğa betimlemeleri ile yansıtır. Yazar, doğayı sosyal ve toplumsal bir amaç için değil bireylerin psikolojilerini yansıtmakta bir araç olarak kullanır. Bu sebeple romanlarında çevre, kahramanları yansıtmak için gerçekçi bir şekilde betimlenir.⁶⁷ Hikmet Şevki, doğa betimlemelerinde Halit Ziya’ya benzer. Kahramanlarının ruhsal süreçlerini doğaya yükleyerek doğayı ete kemiğe büründürür. “Fusun büyürken Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında Kurtuluş Savaşı yaşanmış, Cumhuriyet ilan edilmiştir. Anlatının Osmanlı/Türk toplumunu derinden etkilemiş tarihsel, toplumsal ve siyasi olaylar karşısındaki suskunluğu şaşırtıcıdır. Romanın Fusun ve ailesine odaklanmasının, böyle bir arka planın görünmez kılınmasına neden olduğu söylenebilir. Ancak büyük toplumsal olaylar konusunda suskunluğu, romanın tarihsel ve toplumsal olana tamamen kapalı olduğu anlamına gelmez.”⁶⁸

Yazar, doğayı kişileştirerek roman boyunca uzun betimlemeler yapar ancak kahramanların fiziki görünüşleri ile ilgili detaylı bilgi ve betimleme yoktur. Romanda bazı yerlerde dönemin kılık kıyafetleri hakkında bilgi sahibi oluruz. Fusun’un yeldirme ve baş örtüsü giydiğini romanın birkaç yerinde görürüz. Eserde fiziki betimlemeler çok yer tutmaz. Bu yüzden birkaç yerde kullanılan yeldirme ve başörtüsü bize Fusun’un ve o dönem eski geleneğe bağlı kadınların giyimleri hakkında bilgi verir.

“Teyzemin bu sözü üzerine Lütfullah Bey’le görüşmek arzusunu duyuyordum... Hiç kimseye sezdirmeden başörtümü ve yeldirmemi giyerek maden yolundan yavaşça ilerledim.”⁶⁹

⁶⁶ Şevki, a.g.e., s.53.

⁶⁷ K. Akyüz, *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri 1(1860-1923)*, İnkılap Yayınevi, İstanbul, 2000, 105-106.

⁶⁸ A. Serdar, ‘Pembe Yuva, Siyah Leke: Sırlarla Örülmüş Bir Oluşum Romanı, Pembe Yuva’, *Koç Üniversitesi Yayınları*, 2022, s.9-14, s.12-13.

⁶⁹ Şevki, a.g.e., s.95.

Kahramanların kıyafetiyle ilgili bilgiler sınırlıdır.

“Saat dört olmuştu. Başörtümü aldım. Tam odamdan dışarı çıkacağım sırada birdenbire başımdaki örtüyü fırlattım. Kendi kendime ‘Hayır, gitmeyeceğim. Şekip Bey’in evinin önünde, Muhabbet Kayaları’nda rast gelmem bir tesadüften ibaretti. Halbuki bugün söz verdim. Sırf onun için gitmiş olacağım. Hayır, gitmemeliyim’ dedim.”⁷⁰

Romanda Füsün eğitim alır. On sekiz yaşında dispanserde hasta bakıcı olarak çalışmaya başlar. Sadiye Hanım, Pembe Yuva’yı çekip çevirir, bir erkek yardımına ihtiyaç duymaz. Emel, roman sonlarında ilerleyen yaşına rağmen hastabakıcı olarak çalışmaya başlar. Bu olay, yazarın roman başından itibaren çizdiği Emel için büyük bir adımdır. Artık Emel bağımsızlık ve güç kazandığı anlaşılır. Bütün bunlar yazarın okuyan ve çalışan kadına önem verdiğinin göstergesidir.

Romanda toplumsal şartlardan ve meselelerden uzak olan insanlara bir birey olarak yaklaşan yazar, onların iç dünyasını, geçmişle mücadelelerini romanın merkezi yapar. Füsün’un babasının başına gelenler, Sadiye Hanım ve annesi Emel’in olanları Füsün’dan gizlemeleri, Füsün’un bu gizemin peşine düşerken geçmişle yüzleşmesi, iki hayat arasında yaşadığı ikilem romanda önemli noktalardır.

2.3. Pembe Yuva Romanındaki Temalar

Bu bölümde, romanda bulunan aile, aşk, yalnızlık ve sır temaları ele alınmıştır.

2.3.1. Aile

Hikmet Şevki’nin Pembe Yuva romanının baş kahramanı olan Füsün, İstanbul Yakacık’ta annesi Emel, halası Sadiye Hanım ve köpeği Yılmaz ile Pembe Yuva adlı bir köşkte yaşamaktadır. Romanda kahraman anlatıcı kullanılmıştır. Eser, Füsün’un bakış açısından okura sunulur. Eserin ikinci bölümünde Teyzemin Defteri başlıklı kısımda halası Sadiye Hanım’ın defteri ile anlatıcı değişir. Bu bölümde olayları Sadiye Hanım vasıtasıyla öğreniriz.

⁷⁰ Şevki, a.g.e., s.131.

Fusun ve ailesinin yaşadığı Pembe Yuva, romanda ailenin de ruh halini temsil etmektedir. Pembe Yuva, dışarıdan parmakla gösterilen, şirin, huzurlu bir köşktür. Pembe Yuva, Fusun'un hayalleri, gençliği, çocukluğu ile imrenilen, güzel bir yer olarak betimlenir.

“Yakacık'ın madenlere giden şosesinin üzerinde çam ve akasya ağaçlarından oluşan küçük bir koru göze çarpıyordu. Aydos Dağı'ndan gelen rüzgar bu ağaçları hırçın nefesleri altında kıvrandırıyor, onların güzel sesler çıkararak durmadan hareket etmelerine yardım ediyordu. Bu ormanlığın arasına sıkışmış pembe yuvalı köşk, bütün köyün içerisindeki evlerden daha güzeldi. Onun güzelliği tıpkı köy kızlarına benziyordu. Fazla bir süsü olmayan bu köşkün yapılışında, duruşunda bir zarafet vardı... Bütün köylüler bu eve Pembe Yuva diyorlardı, çünkü yolun hangi tarafından bakacak olursanız bu köşkün pembe boyasını görebilirdiniz.”⁷¹

Dışarıdan imrenilen bu yuva içinde yalnızlık ve mutsuzluk kol gezmektedir.

“Yine herkes Hızıroğlu Çeşmesi'nden, madenlerden dönerlerken, işte ne güzel bir sevgi köşesi, diye Pembe Yuva'yı gösteriyorlardı. Onlar, bu yuvanın içerisinde ağlayan ve inleyen ruhlardan habersiz bulunuyorlardı. Zaten saadet, insanları fazla düşündürmeyen, sefalet ve talihsizlikle ilgilendirmek istemeyen bir bencildir. Onun hakim olduğu dakikalar en iyi hisler susar, en iyi düşünceler durur, en yüce hareketler diner. Halbuki acı, sokulduğu kalbe merhamet, samimiyet duygularını aşılır. Çok zaman saadet, insanları fenaliğe; acı da fena insanları iyiliğe alıştırır birer rehber oluyor.”⁷²

Pembe Yuva, içinde yaşayan insanların da toplum tarafından nasıl görüldüğünü, toplum içindeki konumunu yansıtır. Çünkü o ev ve içindekiler, yıllar önce yaşanmış facianın şahididirler. O evde sırlar vardır. Bu yüzden Fusun ve ailesi kendilerini Pembe Yuva'ya kapatmışlardır. “Mekân unsuru bazı romanlarda yansıtıcı olarak kullanılır. Anlatıcının tasarrufunu asgari düzeye çekmek isteyen romancılar, mekân unsurunu, anlatıma destek sağlayacak yönde kullanırlar. Roman kahramanı,

⁷¹ Şevki, a.g.e., s.17.

⁷² Şevki, a.g.e., s.43.

çevreye bakar ve çevreyi değerlendirirken, aynı zamanda kendi psikolojik durumunu da ortaya koyar.”⁷³

Pembe Yuva’da yazar mekânı İstanbul ve çevresi olarak belirlemiştir. Kartal, Yakacık, Kınalıada, Şişli, Kadıköy, Pendik gibi İstanbul semtleri mekân olarak işlenmiştir. Hikmet Şevki, Aşk Mahkûmu romanında ise sadece İstanbul’u mekân olarak seçmez, Anadolu’nun çeşitli şehirlerini eserde işler. İki romanda da Yakacık ortak mekândır. Hikmet Şevki’nin annesi ve kız kardeşi de Yakacık’ta yaşamışlardır. Yazar eserlerinde anne evinin huzurunu bulmak için Yakacık’ı mekân olarak kullandığı düşünülebilir. Yazar Yakacık’ı iyi tanıdığı için Yakacık betimlemelerinde canlı sahneler çizer. Vakit gazetesi Hikmet Şevki’nin ölüm haberini verirken Hikmet Şevki’nin nüktedanlığını anlatan bir anı ile bu bilgiyi aktarır.

“Bundan birkaç sene evvel İstanbul’da bulunduğu sıralarda bir gün, öldüğü ve gömüldüğü haberini etrafa yaymış, arkadaşlarının yüreğini oynatmıştı. Bu haberle çok müteessir olan dostlarından birkaçı annesine ve kız kardeşine taziyelerini bildirmek üzere Yakacık’ta oturmakta oldukları eve gitmişlerdi. Bu ziyaretçiler arasında bulunan Darübedayi sanatkarlarından İ. Galip Bey hazin ve müteessir bir hitabe irat etmiş, bu nutku gizlice dinleyen Hikmet Şevki Bey gülmekten kırılmıştı.”⁷⁴

Pembe Yuva’da yaşananlar 1905- 1928 yılları arasında geçer. Bu tarihleri, Füsun’un babası Yekta Bey’in ölüm tarihinin eserde net bir şekilde verilmesiyle belirleriz.

“Bir toprak yığınının üzerinde küçük bir taş gözüme ilişti. Yanına yaklaştım. Taşın üzerini okudukça inanamıyordum. Gözlerimi sildim, tekrar okudum: Bir Kaza Sonucunda Vefat Eden Ordunun Seçkin Subaylarından Binbaşı Yusuf Yekta Bey’in Ruhuna Fatiha. Bunun altında babamın öldüğü tarih yazıyordu: 31 Mayıs 1906. Yanılmadığımı anlamıştım, Rasimpaşazade Şekip Bey’le babamın vefatının tarihi aynı gün ve aynı senedeydi. Her ikisi de bir kazanın kurbanı olmuştu. Bu iki ölümün kucağında taşıdığı ağır ve sıkıcı esrarın benim hayatımda, teyzem ve annemin senelerden beri tuttuğum matemle büyük bir ilgisi olmalıydı. Bunu öğrenecektim. Kalın perdelerin altında, karanlık odalarda bulduğum babamın resmi, çalılarının arasına

⁷³ M. Tekin, *Roman Sanatı Romanın Unsurları 1*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2001, s.147.

⁷⁴ *Vakit*, ‘Ankara’da Müthiş ve Tüylar Ürpertici bir Cinayet Oldu’, S.4421, 29 Nisan 1930, s.1-2.

gizlenmiş olup keşfettiğim babamın mezarı gibi bu esrarengiz ölümü de anlayacak ve meydana çıkaracağım. Bütün kuvvetimi sarf ederek babamın feci ölümünü öğreneceğim.”⁷⁵

“Sadiye teyzesinin ya da Mesut Kâmi’nin verdiği bilgilerle romanda anlatılan zaman 1900’lü yılların öncesine kadar uzanır. Füsun 1905 yılında doğar ve roman sona erdiğinde 23 yaşındadır, bu noktadan hareketle romanın 1928 yılına kadar geçen bir süreyi kapsadığı söylenebilir. Dolayısıyla Füsun büyürken Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında Kurtuluş Savaşı yaşanmış, Cumhuriyet ilan edilmiştir. Anlatının Osmanlı/ Türk toplumunu derinden etkilemiş tarihsel, toplumsal ve siyasi olaylar karşısındaki suskunluğu şaşırtıcıdır. Romanın Füsun ve ailesine odaklanmasının, böyle bir arka planın görünmez kılınmasına neden olduğu söylenebilir. Ancak büyük toplumsal olaylar konusunda suskunluğu, romanın tarihsel ve toplumsal olana tamamen kapalı olduğu anlamına da gelmez.”⁷⁶

Mekânların oluşturulması romanda kahramanları yansıtmada önemlidir. Kimi eserde, roman kahramanını yaşadığı çevreye, mekâna göre tanırız. Mekân, kahramanın temsili gibidir.⁷⁷ Sadiye Hanım, Füsun ve Emel’i pembe yuvasız düşünemeyiz.

“Pembe Yuva tıpkı romatizmaları nedeniyle yerinden kıpırdıyamayan hastalara benziyordu. Zavallı yuvacık, ben bildim bileli ne bir eğlenceye ne de bir zevke sahne olmuştu. O güzel yuvacık da bizim gibi talihsizdi. Onun duvarları ancak tereddütlü, şüpheli bakışları; birbirine söz söylerken çekinen insanları görmüştü. Bu güzellikle eğlenmek, zevk etmek onun hakkı değil miydi? Herkesin ağzında ismi dolaşan bu Pembe Yuva’da şen kahkahalar, neşeli şarkılar duyulmamalı mıydı? Ben yalnız yuvayı düşünüyordum. Ya ben... Benim gibi genç bir kız, koruda zevk içinde eğlenen, bana pek uzun gelen günün saatlerini öldüren çılgın ve coşkun gençlerin arasına karışmamalı mıydı? Ben de Pembe Yuva gibi sessizlik içerisinde yaşamaya mahkûmdum. Belki de hayat, ilk adımlarımda bana kendini daha iyi tanıtmaya çalışıyordu. Belki bütün yaşayışım bu sessizlik içerisinde geçecekti. Ben teselli

⁷⁵ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.62.

⁷⁶ M. Tekin, *Roman Sanatı Romanın Unsurları 1*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2001, s.148.

⁷⁷ Tekin, a.g.e., s.130.

oluyordum. Çünkü her kahkaha, her neşe nihayetinde dönüp sessizliğe mahkûm olmuyor muydu?”⁷⁸

Klasik romanlarda mekân, ilahi bakış açısı ile statik yansıtılıyordu. Ancak realist romanlarla birlikte mekân beşeri bir boyut kazanır. Kahramanların dilinden anlatılan mekânlar hayata daha yakın bir hal alır.⁷⁹ Pembe Yuva’yı ve çevreyi Füsün’un ağzından dinleyen okuyucu, mekânla ilgili daha fazla bilgi sahibi olur. Mekânın sahip olduğu koşullar, kahramanların kaderidir. Roman kişisi mekânın tesiri altındadır. Roman kahramanının geçmişi, içinde yaşadığı çevre ile şekillenir.⁸⁰ Füsün ve ailesi dışarı ile bağlarını koparmışlardır. Hikmet Şevki romanda Füsün’un hayatla olan çatışmasını en çok şahsa ait seçilmiş mekânlar üzerinden yansıtır. İnsan ruhunun doğayla ilişkisi İslam öğretisinde vardır. O yüzden romanlarda insan ruhuyla doğanın bütünleştirilip betimlemesi yapılır.⁸¹ Hikmet Şevki eserde doğa betimlemelerinde bu ögeyi çok sık kullanmıştır. Füsün’un 12 yaşında Kandilli Mektebi’ne giderken hissettiği ayrılık doğa betimlemesiyle bütünleştirilmiştir.

“Ne güzel bir sonbahar sabahıydı. Ağlayan, inleyen kalpler gibi bu sonbahar sabahı da hasret acılarıyla kavrulan zavallılara benziyordu. Ne parlak bir güneş ne renkli bir çiçek görünüyordu. Bahçeyi bile kurumuş yapraklar sararmış otlar süslüyordu. Köyün her tarafına ölümün çirkin yüzü hakim olmuştu. Benim gönlüme bu ayrılışın acıları çöktüğü gibi tabiat da gençlikten uzaklaştığına gözyaşı döküyordu. Hafif bir yağmur yağıyordu.”⁸²

Füsün, kederini anlatırken doğanın da ona eşlik ettiğini söyler.

“Güneş sanki benim dertlerimi öğrenmiş, kederimi hissetmiş vefalı bir dost gibi kan ağlıyordu.”⁸³

Pembe Yuva’nın bulunduğu Yakacık, İstanbul’dan uzak bir köydür. Deniz kenarındadır. Karşıda adaları görür. Yakacıklılar Pembe Yuva’yı beğenirler. Romanın büyük bir bölümü burada geçer.

⁷⁸ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, 28.

⁷⁹ M. Tekin, *Roman Sanatı Romanın Unsurları I*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2001, s.136.

⁸⁰ Tekin, a.g.e., s.139.

⁸¹ G. Dino, *Türk Romanının Doğuşu*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1978, 71.

⁸² H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.31-32.

⁸³ Şevki, a.g.e., s.89.

“Yakacık’ın madenlere giden şosesinin üzerinde çam ve akasya ağaçlarından oluşan küçük bir koru göze çarpıyordu. Aydos Dağı’ndan gelen rüzgar bu ağaçları hırçın nefesleri altında kıvrandırıyor, onların güzel sesler çıkararak durmadan hareket etmelerine yardım ediyordu. Bu ormanlığın arasına sıkışmış pembe yuvalı köşk, bütün köyün içerisindeki evlerden daha güzeldi. Onun güzelliği tıpkı köy kızlarına benziyordu. Fazla bir süsü olmayan bu köşkün yapılışında, duruşunda bir zarafet vardı. Kumlu bahçenin biraz ilerisinde başlayan güzel bir bağ, arka tarafta ön pencerelerine kadar bunaltan bir aşık gibi tırmanmaya çalışan sarmaşık, havuz kenarında güzel bir kameriye bu köşkün etrafındaki göze çarpan en büyük süslerdi. Bütün köylüler bu eve ‘Pembe Yuva’ diyorlardı, çünkü yolun hangi tarafından bakacak olursanız bu köşkün pembe boyasını görebilirdiniz.”⁸⁴

Hikmet Şevki, *Aşk Mahkûmu* romanında da geleneksel ve sakin yaşamın temsili olarak Yakacık’ı mekân olarak seçmiştir. Yakacık Aydos tepeleri betimlemeleri, madenlere yürüyüşler iki eserde de ortaktır.

“Ben İstanbul’un, Beyoğlu’nun gürültülü hayatından bıktım. Başımı dinlendirmek istiyorum. Fakat İstanbul’da oturmadıktan sonra, Erenköy’de bulunmak manasız... biraz daha ötelere gidelim, mesela Pendik, Yakacık gibi...”⁸⁵

Hikmet Şevki Yakacık’ı *Aşk Mahkûmu* romanında değeri bilinmesi gereken bir mekân olarak işler.

“Yakacık’ta geçen ilk günlerim ne hoştu. Celal bu evi, bu küçücük köyü çok sevdi. Yalnız ara sıra dişlerini sıkarak:

-Bu güzel yerleri ihmal etmek doğru mu? Burada şık evler, güzel gazinolar yapılırsa Avrupa’da eşi olmayan bir sayfiye yeri olur, diyordu.”⁸⁶

Emel ve Sadiye Hanım Yakacık gibi sakin, dışarıya kapalı insanlardır. Kendilerini Füsun’a adanmışlardır.

Füsun’un halası Sadiye Hanım ile ilgili bilgiler, Sadiye Hanım’ın Füsun’a yazdığı defterde verilir. Sadiye Hanım’ın hayat hikâyesi ve Yekta’nın başına gelenler Sadiye Hanım’ın ağzından anlatılır.

⁸⁴ Şevki, a.g.e., s.17.

⁸⁵ H. Şevki, *Aşk Mahkûmu*, Sühulet Kitabevi, İstanbul, 1938, s.132.

⁸⁶ Şevki, a.g.e., s.134.

“Babam genç yaşında Kırşehir’den İstanbul’a gelen ve memleketindeki çiftlikleri satıp ticaretle uğraşan bir adamdı. O pek az zamanda zengin olmuş, o devirde İstanbul’da makam ve rütbenin verdiği yetkiyle ve parayla en yüksek ve parlak bir şekilde yaşayanların yolunu takip etmişti. Küçük Mustafa Paşa’da bir konağımız vardı. Burası İstanbul’un en büyük konaklarından biriydi. Kışları Küçük Mustafa Paşa’da konakta, yazları da Yakacık’ta yaptırdığımız küçük bir köşkte geçiriyorduk. genç kızlığım neşe ve zevk içinde geçti.”⁸⁷

Sadiye Hanım’ın hayatı annesinin hastalığı ile değişmeye başlar.

“Yağmurlu bir kış günüydü. Annem, veremin kolları arasında henüz hayattan zevk almamış bir gonca gibi soldu. Küçük Yekta her şeyden habersiz bahçede komşu çocuklarıyla oynarken annemi evden götürdüler. Bu ayrılış sonuncuydu. Annem ölümün kucağında uyurken ben hayatın pençeleri arasında mücadeleye başlamıştım. Annemi çok seven babam kararını verdi. Evimizi Yakacık’a taşıdık ve bir daha Mustafa Paşa’daki konağımıza dönmedik.”⁸⁸

Sadiye Hanım’ın annesinin ölümünden iki yıl sonra babası da ölür.

“Pembe Yuva’ya yerleştiğimizizin ikinci senesi babam da annemi takip etti. Ben artık koca bir evde Yekta ile yalnız kaldım. Pembe Yuva’da Yekta’nın sesi ve benim emirlerimden başka bir şey duyulmaz olmuştu. Her şeyi unutturan, her olayın üzerine kalın örtüler geçiren zaman, bu baba ve anne acısını da unutturdu.”⁸⁹

Sadiye Hanım, anne babası öldükten sonra kardeşi Yekta’ya anne baba olur ve bütün hayatını onu yetiştirmeye adan.

“Pek genç yaşında baba ve annemi kaybettim. Hayat denilen canavarın karşısında yalnız bulunmuyordum. Kendimden küçük bir erkek kardeşim vardı. Bu küçük çocuğu korumak zorunda bulunuyordum. Kardeşimin genç yaşta bir annesi olmuştu. Yekta güzeldi.”⁹⁰

Yıllar geçer ve Yekta subay olur.

⁸⁷ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.74-75.

⁸⁸ Şevki, a.g.e., s.75.

⁸⁹ Şevki, a.g.e., s.75.

⁹⁰ Şevki, a.g.e., s.74.

“Zaman o kadar çabuk geçiyor ki... Bir gün Yekta’yı karşımda Yüzbaşı formasıyla bir subay olarak gördüğüm zaman ne kadar ihtiyarladığımı anlamıştım. Benim zaten hayattan başka bir arzum, başka bir emelim yoktu. Yekta, benim hayatım demekti. Bütün arzularım, zevklerim onun masum yüzündeki çizgilerin arasına gizlenmiş gibiydi.”⁹¹

Yekta köyde sevilen, sayılan bir gençtir.

“İstanbul’a yerleşen babamın bir arkadaşı aracılığıyla bol bol izin alan Yekta, her gününü Pembe Yuva’da geçiriyordu. Onun en büyük zevki bahçeyi düzenlemek, zamanında ava gitmekti. Güzel sözleri, sevimli bakışları ile pek az bir zamanda birçok arkadaş edinmişti. Yekta’yı köyün içerisinde duymayan yok gibiydi. Köyün ihtiyar imamı onun sözlerinden yararlanıyor, köyün delikanlıları ona daima saygı gösteriyor, kendi akranı olan gençler onunla gezmek arzusunu duyuyorlardı. Benim bütün emellerim bitmiş gibiydi. Ben hayattan başka ne isteyebilirdim?”⁹²

Yekta genç delikanlı olduğunda gönlünü köyün hareketli kızı Lamia’ya kaptırır. Sadiye Hanım, ilişkilerine onaylamasa da Lamia’yı Yekta’ya ister. Lamia Yekta’nın gençlik aşkıdır. “Samsun tüccarlarından olup son zamanlarda işi bozulan Rasim Bey’in kızı”⁹³ dır. Sadiye Hanım, Lamia’yı beğenmediğini řu cmlerle belirtir:

“Hayret etmiştim. Çünkü ben köydeki bu aileyi tanıyordum. Pek şuh ve hoppa olan Lamia’nın ismi her ağızda dolaşıyor, herkes bu kızıdan bahsediyordu.”⁹⁴

İki genç nişanlanırlar. Nişanlandıktan sonra Yekta, Lamia ve Yekta’nın en yakın arkadaşı Şekip  birlikte çok sık vakit geçirmeye başlarlar. Sadiye Hanım bunu pek hoş karşılamaz ancak Yekta şakaya alır, gülüp geçer. Sonuçta biri nişanlısı biri en yakın arkadaşındır.

“Fazla söylemedim. Fakat bu durumu da hoş görmemiştim. Lamia gibi şuh bir kızın bir yabancı ile bulunması hiç de doğru değildi. Bu kır eğlencesinden sonra bir

⁹¹ Şevki, a.g.e., s.75.

⁹² Şevki, a.g.e., s.75-76.

⁹³ Şevki, a.g.e., s.79.

⁹⁴ Şevki, a.g.e., s.79.

gün Yekta'nın Lamia ile Şekip Bey'e gittiklerini duydum. Ben bu durumun hoş olmadığını söyledikçe o gülüyor ve oraya gitmelerinin sebebini söylüyordu:

-Şekip'in babasında antika eşyalar var. Lamia'ya onları göstermek istedim ve beraberimde götürdüm.”⁹⁵

Yekta ve Lamia ayrılır. Sebep verilmez.

“Bir sabah Yekta, İstanbul'a gitti. Önemli bir iş için bir hafta kalacaktı. İşte Yekta'nın gittiği sabah Rasim Bey'den bir mektup aldım. Bu mektup, zavallı kardeşimin hayatını zehirleyen bir belge oldu. Rasim Bey bu mektubunda evliliğin mümkün olmayacağını söyleyerek yüzüğü geriye gönderiyordu.”⁹⁶

Geleneksel Türk romanlarında en sık işlenen konulardan biri de görücü usulü evliliğidir. Erkek kahramanlar kötü hayattan kurtarılacak için anneleri tarafından masum bir aile kızıyla evlendirilirler. Yekta Lamia'dan ayrıldıktan sonra günlerce odasından çıkmaz. Aşk acısı çeker. Bu perişan halinden kurtulmak için evlenmek ister. Masum bir kadınla aklanacağını, arınacağını umar. Kalbindeki Lamia'yı unutmak için masum bir kadını kurban vermeye hazırdırlar. Bu kurban da Emel olur.

“Bir hafta çarpıntılar ve heyecanlar içerisinde kaldım. Yekta, bu ret cevabını soğukkanlılıkla karşıladı. Fakat günlerce odasından çıkmadı. Yemek yemedi. Gözyaşlarıyla gönlünün ateşini söndürmeye çalışıyordu. Zavallı kardeşim yanıyordu. Gözyaşları kalp ateşlerini söndürmez, arttırır. Aşk gününden güne kuvvetlendiren acı ve gözyaşları olduğunu unutuyordu.

Sonunda bir sabah çayımı içerken Yekta yanıma geldi ve kararını bildirdi:

- Abla, ben evlenmek istiyorum. Senin bulacağın kızı alacağım.

Şaşırmıştım. Yalan söyleyip söylemediğini anlamak için onun gözlerini aradım. Bu gözlerden Yekta'nın yalan söylemediğini okuyordum.”⁹⁷

Sadiye Hanım, Yekta'ya evlenmesi için Emel'i bulur.

⁹⁵ Şevki, a.g.e., s.80.

⁹⁶ Şevki, a.g.e., s.80.

⁹⁷ Şevki, a.g.e., s.80.

“Belki unuttur ümidiyle bütün günlerimi ona kız aramakla geçirdim. Sonunda güzel bir kız buldum.”⁹⁸

Pembe Yuva sakinlerinden biri de Emel’dir. Emel, Füsün’un annesidir. Naif, kırılğan, uzun boylu, buğday benizli güzel bir kadındır. Soğanlık’ta bir çiftçinin okumuş, terbiyeli kızıdır. İri siyah gözleri vardır.

“Sonunda güzel bir kız buldum. Soğanlık’ta bir çiftçinin okumuş, terbiyeli bir kızı vardı. Bu çiftçi vaktiyle bir subayken sürgün edilmiş, sonra affedilerek bu köye yerleşmişti. Bu masum duruşlu, hayatın hilelerinden habersiz olan kız Emel’di.”⁹⁹

Emel evlendikten sonra Yekta’yı mutlu etmek için elinden geleni yapar. Masum bir kız çocuğu gibidir. Saftır, itaatkardır.

“Emel, bu sevimli kızcağz, Pembe Yuva’da hiç yabancılık hissetmedi. Ben onu gerçek bir arkadaş gibi sevmeye başlamıştım. Emel, kocasının işlerine karışmayan, hayatın kendisine nasip ettiği talihe tevekkülle boyun eğip rıza gösteren uslu bir kızdı.”¹⁰⁰

Evliliklerinin ilk yılında Füsün doğar. Füsün doğduktan sonra Emel, bütün sevgisini ve ilgisini bebeğine verir, kocası Yekta’dan uzaklaşır. Yekta, bazı geceler eve gelmez.

“Artık o sana bağlanmıştı. Babandan çok seni seviyordu. Fakat o kalbini kaptırdığı derin aşkın şiddetli buhranlarıyla çırpınıyordu. Yukarıda seninle meşgul olan ve ayrı bir odada yatan Emel, Yekta’nın sık sık geceleri Pembe Yuva’dan uzaklaştığından haberdar olmuyordu. Bunları yalnız ben biliyor, yalnız ben hissediyordum. Fakat ben de Yekta’nın üzülmesini istemediğim gibi bu genç kadının da kocasının şüpheli hallerinden haberdar olmasını arzu etmiyordum.

Bir gece Yekta, Pembe Yuva’ya dönmedi. Sabahleyin o müthiş felaket haberi ile karşılaştık.”¹⁰¹

Yekta Bey, sevdiği kadın Lamia’yı unutamamıştır. Lamia, Yekta’dan ayrıldıktan sonra Şekip Bey ile evlenmiştir. Evlendikten yıllar sonra ilk kez Yakacık’a

⁹⁸ Şevki, a.g.e., s.81.

⁹⁹ Şevki, a.g.e., s.81.

¹⁰⁰ Şevki, a.g.e., s.81.

¹⁰¹ Şevki, a.g.e., s.82.

gelirler. Yekta, Şekip Bey ve Lamia'nın Yakacık'a gelecekleri haberini alınca çılgına döner. Şekip Bey'le karşı karşıya gelir. Bu karşılaşmanın detayını kimse bilmez ancak karşılaşma sonunda Şekip Bey, evin bahçivani Şakir Ağa tarafından evinde ölü bulunur. Yekta Bey de Rasih Paşa köşkünün önünde kalpten ölür. Bu olaydan sonra Emel perişan haldedir. Başka bir kadın uğruna katil olup ölen bir adamın karısıdır. Bu olayda en büyük kurbanlardan biri Emel'dir.

“Zavallı Emel, bu felaketlerin kucağında sessizce ağladı. Artık annen günlerce acılar içerisinde kaldı. Ateşler içerisinde yanıyordu. Doktorlar ümidini kesti. Ben bu ümitsiz lekeler arasında bile senin masum gülümsemelerini görerek, bu zavallı kızcağızın bir an önce iyileşmesi için dua etmeyi unutmamıştım.”¹⁰²

Erken yaşta kederlerle karşılaştığı sessizliğine rağmen Emel'in gözlerinden okunur. Pembe Yuva'nın bir köşesinde hayatın akışına kendini kaptırmış gitmektedir. Kendisini tanıyanlardan çekinir, hep köşesinde yalnız kalmak ister.

“Annemin yüzüne baktıkça geçmişteki hayatını kısmen keşfeder gibi oluyordum. Onun gözlerinden hayata küskün olduğunu okumak mümkündü. O, diğer gençler gibi ne kuru alemlerine katılıyor ne de kendi ekranı kadınlarla konuşuyordu. Onun bütün hayatı Pembe Yuva'nın sakin ve sessiz köşesinde solup gidiyordu. Bazı insanlar hayatı daha erken öğrenirler. Artık onların hayatla mücadele kuvveti kalmamıştır. Onları bir felaket, hayatın gerçek yüzüyle pek genç yaşta tanıştırır. Onlar, diğerleri gibi her gün yeni bir emeğin, yeni bir arzun peşinde koşmazlar. Onlar yalnız bu hayatı mümkün olduğu kadar az bir kederle tüketmeye çalışırlar. Zavallı annem de bunlardan biriydi.”¹⁰³

Emel Hanım romanda geleneksel kadın kahraman özelliklerinde utangaç, içine kapanık ve boynu büküktür. Kadının evlilikteki konumu yazarın ilgisini çeken konulardandır. Füsun annesinin ismiyle karakterinin uyuşmadığını, emelsiz yaşayan annesinin adının Emel olmasını yaşından beklenmedik bir şekilde anlatırken hayat hakkında şunları söylemiştir:

“Emel, annemin ismiydi. Zavallı annem emelsiz, amaçsız yaşadığı halde bu isimle anılıyordu. Hayat, zıtlıkların bir araya toplanmasından ibarettir. Gülen bir yüzün

¹⁰² Şevki, a.g.e., s.90.

¹⁰³ Şevki, a.g.e., s.20.

kalbi ağladığı gibi, ağlayan gözlerin de neşe içerisinde yüzdüğü çok zaman görülmüştür. Kalbi ve ruhu bütün manasıyla ifade eden yüzler o kadar az ki...”¹⁰⁴

“Değişik türden kişiler konusuna Forster ünlü ayrımını yaparak başlar. Buna göre roman kişileri yalınkat ve çok yönlü diye ikiye ayrılır. Yalınkat kişiler, birkaç nitelikten oluşan, tek bir tümceyle özetlenebilen kimselerdir. Roman boyunca ne zaman ortaya çıksalar, hep baştaki o birkaç nitelikleriyle görünürler ve hiç değişmeden kalırlar. Çok yönlü kişiler, tüm yönleriyle yaratılmış karmaşık kimselerdir. Çok yönlü roman kişileri, bizi inandırıcı bir biçimde şaşırtabilen kişilerdir, çünkü gerçek yaşamın hesaba kitaba uymayan değişkenliğine sahiptirler. Oysa, her yeni durumda nasıl davranacaklarını önceden bildiğimiz için, yalınkat kişiler hiçbir zaman bizi şaşırtmazlar.”¹⁰⁵ Pembe Yuva’da da Emel ve Sadiye Hanım Forster’in roman kişileriyle ilgili yaptığı tanıma uyacak şekilde yalınkat kişilerdendir. Roman boyunca bizi çok şaşırtmazlar, eserde tek yönleriyle yer alırlar.

Yekta, yakın arkadaşı Şekip Bey’i öldürdüğü düşünüldüğü için katil damgası yer. Pembe Yuva sakinleri geçmişteki Yekta Bey’in bu olayının verdiği utanç ile Pembe Yuva’ya kapanmışlardır. Kimseyle tesadüf etmek istemezler. Yalnızlığı seçerler. Bu yüzden de bir ihtiyaçları olmadığı sürece Yakacık’tan çıkmazlar. Bunu Emel’in cümlelerinden anlarız.

“Saadet, çok iyisin. Bu tarafa geçtikçe bizi görmeye gelersen memnun oluruz fakat biz sana gelemeyiz. Evde yalnız olmazsın. Başkaları da bulunur. Biz ise kimseyle konuşmak istemiyoruz. Herkesten uzak yaşıyoruz. Yoksa Yakacık’ta kim oturur?”¹⁰⁶

Yakacık aile için bir sığınak niteliğindedir. Dış dünyaya kapalıdırlar, kimseyle görüşmezler. Sadiye Hanım ve Emel, kendilerini Füsün’u büyütmeyle adarlar.

Sadiye Hanım; ellisini geçmiş, sert mizaçlı, tutumlu, mücadeleci bir kadındır. Dışarıda giydiği siyah yeldirmesi ve beyaz başörtüsüyle eski geleneğin uzantısı gibidir. Bütün gayesi Füsün’u güvende yetiştirmektir. Evi idare eden çekip çeviren kişidir. Hikmet Şevki, ev idaresini bir kadın kahramana vererek kadına bakış açısını ortaya koyar.

¹⁰⁴ Şevki, a.g.e., s.25.

¹⁰⁵ E.M. Forster, *Roman Sanatı*, Adam Yayınları, İstanbul, 1985, s.25.

¹⁰⁶ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.27.

“Bir teyzem vardı; bu teyzem evlenmemiş, bütün hayatını bizlere bağlamıştı. Teyzem, hayatın yeniliklerine, asrın değişen yüzüne küsmüş gibiydi. Onlarla ilgilenmiyor, eski gördüğü şekillere sadık kalarak hayatını sürüklüyordu. Bu kadının o kadar garip tavırları vardı ki... İncecik vücudu, küçücük başı; fakat büyük, iri, siyah gözleriyle yaşı geçmiş kadınlardan çok henüz evlenmemiş; fakat güzellikten nasibi olmayan genç kızlara benziyordu. Onun yüzünün gülümsemelerle bir gün bile süslendiğini hatırlayamıyorum. Onun iri, siyah gözlerinin arasında gülümsemeler belirmez, aksine herkesi titretecek ve korkutabilecek izler okunurdu.”¹⁰⁷

Füsun, annesi Emel ve halası Sadiye Hanım’la Pembe Yuva’da sessiz bir yaşam sürerler.

“Bu güzel yuvanın akşamları daha hoştu. Dört ada bu tepecikten öyle güzel görünüyordu ki... Güneş, Maltepe’nin arkasından uykuya çekildiği zaman adalarda ilk ışıklar başlar ve biraz sonra bu güzel yerler, korularda bulunan ateşböcekleri gibi sabahlara kadar yanar. Ovayı süsleyen zeytin ağaçları, yerden fişkıran koyu bir köpük parçasına benzer. Bu güzel ve sakın akşamlarda Pembe Yuva’nın bahçesinde bir genç kadın, onun yanında biraz daha geçkince bir ihtiyar ve aralarında küçük bir yavru görünürdü. İşte bu benim çocukluğumdu.”¹⁰⁸

Füsun, Pembe Yuva ile kendi kaderini özdeşleştirmiştir.

“Pembe Yuva tıpkı romatizmaları nedeniyle yerinden kıpırdıyamayan hastalara benziyordu. Zavallı yuvacık, ben bildim bileli ne bir eğlenceye ne de bir zevke sahne olmuştu. O güzel yuvacık da bizim gibi talihsizdi. Onun duvarları ancak tereddütlü, şüpheli bakışları; birbirine söz söylerken çekinen insanları görmüştü. Bu güzellikle eğlenmek, zevk etmek onun hakkı değil miydi? Herkesin ağzında ismi dolaşan bu Pembe Yuva’da şen kahkahalar, neşeli şarkılar duyulmamalı mıydı? Ben yalnız yuvayı düşünüyordum. Ya ben... Benim gibi genç bir kız, koruda zevk içinde eğlenen, bana pek uzun gelen günün saatlerini öldüren çılgın ve coşkun gençlerin arasına karışmamalı mıydı? Ben de Pembe Yuva gibi sessizlik içerisinde yaşamaya mahkûmdum. Belki de hayat, ilk adımlarımda bana kendini daha iyi tanıtmaya çalışıyordu. Belki bütün yaşayışım bu sessizlik içerisinde geçecekti. Ben teselli

¹⁰⁷ Şevki, a.g.e., s.19-20.

¹⁰⁸ Şevki, a.g.e., s.18-19.

oluyordum. Çünkü her kakhaha, her neşe nihayetinde dönüp sessizliğe mahkûm olmuyor muydu?”¹⁰⁹

Fusun daha bebekken babası ölür. Babasız büyümüştür. Annesi de geçmişte yaşanmış ailenin siyah leke diye belirttiği olaydan sonra içine kapanmıştır ve Fusun üzerinde söz sahibi değildir. Fusun’a mahcup bir sevgiden başka bir şey veremez. Fusun, Sadiye Hanım iradesinde toplumdan uzak yetiştirilir. Bu sebeple roman boyunca Fusun kişisel ve toplumsal bunalımlar yaşar. Fusun, kendi hayatı hakkında söz sahibi değildir.

Romana başlık olan Pembe Yuva, Fusun’un temsili gibidir. Dışarıdan bakıldığında imrenilen, şirin bir yuva iken içinde yalnızlığın sert rüzgarları eser. Pembe Yuva’yı mutsuz hale getiren şeylerden birisi Yekta Bey’le alakalı geçmişteki sır ve bu sırrı öğrenmemesi için Fusun’un hayattan uzak yetiştirilmesidir. Eser boyunca Fusun ile özdeşleştirilen Pembe Yuva, yazarın canlı doğa betimlemeleriyle adeta kişileştirilir. Pembe Yuva’da yaşayan Fusun, Emel ve Sadiye Hanım’ın psikolojik halleri Pembe Yuva üzerinden somutlaştırılır.

“Gerçekten Pembe Yuva ağaçlıklar arasındaki duruşuyla maceralardan usanmış, serüvenlerden bıkmış, eski bir çapkına benziyordu. O artık eğlencelerden, gençlik alemlerinden uzak yaşıyordu. O, yalnız bu ağaçlıkların arasından etrafındaki kakhahaları, neşeli gülümsemeleri seyrediyor ve belki kendi geçmişini de hatırlıyordu.”¹¹⁰

Yazar roman başında Pembe Yuva’yı kapalı bir dünya olarak gösterir. İçindeki yaşamı bir masumiyet ve mutluluk hayatı olarak yansıtır. Kötülükten uzak, geleneksel hayat tarzıyla bezeli, sevgi üzerine kurulmuş bir dünyadır burası. Ancak hiçbir şey uzaktan görüldüğü gibi pembe değildir.

“Yine herkes Hızıroğlu Çeşmesi’nden, madenlerden dönerlerken, işte ne güzel bir sevgi köşesi, diye Pembe Yuva’yı gösteriyorlardı. Onlar, bu yuvanın içerisinde ağlayan ve inleyen ruhlardan habersiz bulunuyorlardı. Zaten saadet, insanları fazla düşündürmeyen, sefalet ve talihsizlikle ilgilendirmek istemeyen bir bencildir. Onun hakim olduğu dakikalar en iyi hisler susar, en iyi düşünceler durur, en yüce hareketler

¹⁰⁹ Şevki, a.g.e., 28.

¹¹⁰ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, 18.

diner. Halbuki acı, sokulduğu kalbe merhamet, samimiyet duygularını aşılar. Çok zaman saadet, insanları fenalığı; acı da fena insanları iyiliğe alıştırır birer rehber oluyor.”¹¹¹

Parmakla gösterilen huzurun simgesi bu masum yuva, aile sırrı ve Füsun’un büyüdüğü sosyalleşip uzak durulan, öteki hayatı keşfetmesiyle değişir.

“Yakacak’ın madenlere giden şosesinin üzerinde çam ve akasya ağaçlarından oluşan küçük bir koru göze çarpıyordu. Aydos Dağı’ndan gelen rüzgar bu ağaçları hırçın nefesleri altında kıvrandırıyor, onların güzel sesler çıkararak durmadan hareket etmelerine yardım ediyordu. Bu ormanlığın arasına sıkışmış pembe yuvalı köşk, bütün köyün içerisindeki evlerden daha güzeldi. Onun güzelliği tıpkı köy kızlarına benziyordu. Fazla bir süsü olmayan bu köşkün yapılışında, duruşunda bir zarafet vardı... Bütün köylüler bu eve ‘Pembe Yuva’ diyorlardı, çünkü yolun hangi tarafından bakacak olursanız bu köşkün pembe boyasını görebilirdiniz.”¹¹²

Romanın ilk sayfasında Pembe Yuva, okuyucunun ilgisini çekecek şekilde beğenilen, sıcak bir yuva şeklinde betimlenir. Ancak romanın içeriğine bakıldığında yuvaya pembe denmesi Füsun’un pembe bir dünyada, pembe hayallerle büyütülmesi ve gerçeklerden uzak yaşamasını sembolize ettiğini anlarız. Oysa gerçekler anlatıldığı gibi pembe değildir. Bunu Füsun; büyüdüğü, çevresinde birtakım şeylerin farkına vardıkça anlar.

“Pembe Yuva tıpkı romatizmaları nedeniyle yerinden kıpırdıyamayan hastalara benziyordu. Zavallı yuvacık, ben bildim bileli ne bir eğlenceye ne de bir zevke sahne olmuştu. O güzel yuvacık da bizim gibi talihsizdi. Onun duvarları ancak tereddütlü, şüpheli bakışları; birbirine söz söylerken çekinen insanları görmüştü. Bu güzellikle eğlenmek, zevk etmek onun hakkı değil miydi? Herkesin ağzında ismi dolaşan bu Pembe Yuva’da şen kahkahalar, neşeli şarkılar duyulmamalı mıydı? Ben yalnız yuvayı düşünüyordum. Ya ben... Benim gibi genç bir kız, koruda zevk içinde eğlenen, bana pek uzun gelen günün saatlerini öldüren çılgın ve coşkulu gençlerin arasına karışmamalı mıydı? Ben de Pembe Yuva gibi sessizlik içerisinde yaşamaya mahkûmdum. Belki de hayat, ilk adımlarımda bana kendini daha iyi tanıtmaya

¹¹¹ Şevki, a.g.e., s.43.

¹¹² Şevki, a.g.e., 17.

çalışıyordu. Belki bütün yaşayışım bu sessizlik içerisinde geçecekti. Ben teselli oluyordum. Çünkü her kahkaha, her neşe nihayetinde dönüp sessizliğe mahkûm olmuyor muydu?”¹¹³

Romanda Füsün’un geçmişte babasının olayıyla ilgili şüpheleri Füsün’un ağzından dile getirilir. En başından beri Füsün, bir şeylerin ters gittiğini sezer.

“Pembe Yuva’nın içinde daha mutlu, daha neşeli olabilirlerdi. Halbuki onlar beni şefkatle severken, derin bir sevgiyle okşarken gözleri doluyor, sesleri titriyor. Bütün gençliğim, kederli okşamalar arasında geçiyordu.”¹¹⁴

“Romanda iki ayrı güç vardır: İnsanlar ve insanlar dışında kalan bir sürü değişik şeyler. Roman yazarın görevi bu iki gücü ayarlamak, birinin gereklerini ötekinin gerekleriyle uzlaştırmaktır.”¹¹⁵ Pembe Yuva ve Füsün roman boyunca öyle iç içe yansıtılır ki, Pembe Yuva Füsün’un temsili gibidir. İkisi de kendi köşelerine çekilmişlerdir. Sessizlik içinde, kaderine mahkûm yaşamaktadır.

Romanda Füsün, gerçeklerden, değişen yeni dünya düzeninden o kadar uzak yetişmiştir ki edebiyat, sanat, siyaset konularında bilgisizdir. Büyüdüğünde girdiği ortamlarda gördüğü o Avrupai kızlardan çok farklı olduğunu fark edecektir. Pembe Yuva’da sakın sessiz yaşam onu hayata karşı tecrübesiz hale getirmiştir. Bu yüzden büyüüp genç bir kadın olduğunda hayata atılmakta zorlanacak, hayal ettiği hayata ulaşmak için gerekli olan cesaret ve özgüveni kendinde bulamayacaktır.

“Fakat bir defa hayatın manasını anlayınca artık sizi avutacak ne bir oyuncak, sizin kederlerinizi silebilecek ne tatlı bir meyve bulursunuz. İşte hayatın gerçek yüzü de budur.”¹¹⁶

Sadiye Hanım eğitim almamıştır. Ancak evin bütün hesap kitap işlerini o yürütür.

“ - Teyze, sen nerede okudun?

¹¹³ Şevki, a.g.e., 28.

¹¹⁴ Şevki, a.g.e., 19.

¹¹⁵ E.M. Forster, *Roman Sanatı*, Adam Yayınları, İstanbul, 1985, s.150.

¹¹⁶ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.19.

- Ben mi? Bir yerde okumadım. Onun için fazla bir şey bilmiyorum ya. Benden artık geçti. Senin öğrenmeni istiyorum.”¹¹⁷

Sadiye Hanım, okuma yazma bilir. Füsün’un eğitim almasını destekler. Eserde kadın kahramanlar az çok eğitim görmüştür. Bu yönü ile ilk dönem roman kahramanlarından ayrılır.

“Haftanın birçok günü teyzemden mektup geliyordu. Teyzem imlası bozuk yazısıyla bana Yakacık’tan, Pembe Yuva’dan birçok haber verebiliyordu.”¹¹⁸

Füsün on iki yaşına geldiğinde halası Sadiye Hanım onu Kandilli Kız Mektebi’ne göndermek ister.

“Artık ben on iki yaşına geliyordum. Bir akşam teyzemle annem bahçede otururlarken ben de yukarıdaki pencereden adaları ve çok sevdiğim denizi seyreliyordum. Teyzemin sesini işitiyordum.

- Emel, Füsün maşallah büyüdü. Bu kızın böyle evde, köy hocalarının elinde kalması hiç doğru değil. Mektebe verelim. Kartal olmaz. Çünkü buradan giden komşu ve tanıdıkların çocukları onu orada rahat bırakmazlar. Korktuğumuza uğrarız. Uzaklara verelim. Ben, Kandilli Kız Mektebi’ni düşünüyorum. Orası çok iyi. Hem de yabancılar içerisinde avunup gider.”¹¹⁹

Füsün’un 12 yaşından sonra Kandilli Mektebi’ne gider.

“Şimdi biz seni Kandilli Mektebi’ne vereceğiz. Kandilli hem havadar hem de annen orasını istiyor. Yakacık’tan ayrıldıktan sonra kuytu bir yerde bulunman doğru olmaz. Belki hastalanırsın. Hem orası diğer mekteplerden daha ucuz. Hem boğazın havası sana yarar.”¹²⁰

Füsün ilk kez evden ayrılarak Kandilli Kız Mektebi’ne gider. Arkadaşları arasına karışmak istemez. Çünkü aile hayatının onlardan çok farklı olduğu için konuşacak, anlatacak bir şeyi olmadığını düşünür. Bu yüzden ne kadar çok onlar gibi

¹¹⁷ Şevki, a.g.e., s.30.

¹¹⁸ Şevki, a.g.e., s.33.

¹¹⁹ Şevki, a.g.e., s.28-29.

¹²⁰ Şevki, a.g.e., s.30.

olmak istese de bunu yapamayacağını bilir ve gerek kadere dem vurarak gerek vahşi tabiatını öne sürerek hep yalnızlığı seçer.

“Bahçede arkadaşlarla dolaşmayı istemiyordum. Çünkü hepsi evlerindeki hayatı anlatıyor, herkes aile sırlarını söylüyordu. Halbuki ben Pembe Yuva’nın güzel havasını, Yakacık’ın tatlı suyunu, Aydos’un serin rüzgârını, Yılmaz’ın sevimli şakalarını anlattıktan sonra söyleyecek başka bir sözüm kalmayacaktı.”¹²¹

Diğer kızların hayatı zevkli, eğlenceliyken ne anlatabileceğini söyler. Sadece İffet adında kendisi gibi ailesiyle ilgili çok şey anlatmayan bir kızla arkadaş olur.

“O, hiç ailesinden, evindeki hayattan bahsetmediği için onunla aramızda bir samimiyet kurulmuştu.”¹²²

Füsün, dört yıl boyunca Kandilli Kız Mektebi’nde kalır. Bu süre içerisinde hiç Pembe Yuva’ya gitmez. Naciye Cemil’in gelmesiyle Füsün hakkındaki bilinmeyen geçmişi de ön plana çıkmaya başlar. Çünkü sınıfındaki Naciye Cemil de Yakacıklıdır. Füsün’u ve ailesini tanımaktadır.

“Evet, Füsün Yakacık’tandır. Fakat onlar kimseyle görüşmezler. Onlar çok zamandır herkesten uzak yaşıyorlar. Çünkü onlarla da kimse görüşmek istemiyor. O olaydan sonra...”¹²³

Naciye’yle yaşadığı bir olayın ardından Füsün, halası Sadiye Hanım tarafından okuldan alınır. Eğitimi yarıda bırakır.

“Bir kızın söylediği küçük bir cümle, yaptığım önemsiz bir tartışma beni eğitim hayatımdan da uzaklaştırdı. Artık ben mektepten mezun olan kızların duyduğu gururu hissedemeyeceğim. Eğitimi yarım kalan bir zavallıydım. Ne önemi vardı? Hayat gibi bir zalimin verdiği gurur ve başarı çelenkleri herhalde herkese neşe dağıtan çiçeklerden çok gözyaşlarını akıttıran dikenlerden oluşmuştur.”¹²⁴

¹²¹ Şevki, a.g.e., s.34.

¹²² Şevki, a.g.e., s.34.

¹²³ Şevki, a.g.e., s.39.

¹²⁴ Şevki, a.g.e., s.43.

Okulda karşılaştığı Naciye'nin aile sırlarıyla ilgili sözlerinden sonra okuldan ayrılmak zorunda kalan Füsün, geçmişteki aile sırrını öğrenme kararı alır. Artık her şeyi daha dikkatli inceleyecek, ipuçları toplayacaktır.

“Mektepteki olaydan sonra yuvamızda geçen işleri daha dikkatli takip etmeye karar vermiştim. Ben bu aile ocağının üzerine hakim olan müthiş sırrı öğrenmeye çalışıyordum. Bizi herkesten uzak bulunduran neydi? Acaba ailemiz parasızlık ve sefalet içerisinde mi bulunuyordu? Hayır... Çünkü ben evimizde bir gün para derdinin, mali bir sıkıntının olduğunu görmemişim. Hiçbir gün gerek teyzemin ve gerek annemin yüzlerinde geçim endişesinin keder çiziklerine tesadüf etmemiştim. Zaten ailemizden kalan emlak ve arazinin önemli miktarda kira getirdiğini bir çok defa teyzemden dinlemiştim.”¹²⁵

Pembe Yuva, Füsün için geçmişteki aile sırrını hatırlatacak ipuçları ile doludur.

“Pembe Yuva'nın yukarı katında, bizim yatak odamızın yanında bir oda vardı. Ben bu odanın açık kaldığını hiç görmemişim. Daima kilit altında bulunan bu odayı çocukluk merakıyla birkaç defa anneme sormuş ve oda buranın sandık odası olduğunu söylemişti.”¹²⁶

Füsün annesi ve özellikle halası Sadiye Hanım'ın belirlediği sınırlar çerçevesinde bir hayat yaşamıştır. Nerede ne yapması gerektiğini hep onlar tarafından belirlenmiştir. Bu sınırlar onu çaresiz, özgüvensiz, kadercı yapar. “Çoğu romanda kişiler yayılıp seyremez, çünkü karşılıklı olarak birbirlerini dizginlemeleri gerekmektedir.”¹²⁷ Füsün'un hayat karşısındaki tecrübesizliğinin sebebi anne ve halasının onu dizginlemesidir. Sadiye Hanım'ın süt kardeşinin kızı İclal'in düğününe giderlerken Füsün'a ne yapıp yapmaması gerektiğini anlattığı paragraf önemlidir.

“– İki kızı var. Şimdi evlenen büyük kızı İclal yirmi yaşındadır. Küçüğü Hadiye ise seninle yaşıttır.

- Onlarla konuşacak mıyım?

¹²⁵ Şevki, a.g.e., s.43-44.

¹²⁶ Şevki, a.g.e., s.51.

¹²⁷ E.M. Forster, *Roman Sanatı*, Adam Yayınları, İstanbul, 1985, s.106.

Teyzem bu soruya birdenbire cevap veremedi. Yine bilemediğim bulutlar yüzünü kapladı. Neden sonra küçük bir cevapla kaçamak yolunu bulmuştu:

- Yalnız seninle konuşanlara cevap ver. Bu daha kibarca bir hareket olur.”¹²⁸

Fusun da kaderine razıdır. Olaylara isyan etmez. Kendine söylenene kuşku da duysa itaat eder. Baş kaldıracak gücü kendinde hiçbir zaman bulamaz. Kadercilik, çaresizlik ve melankoli onu ele geçirmiştir.

Fusun, mektepten döndükten sonra on sekiz yaşında Pembe Yuva’da yıllardır kilitli olan odaya ilk kez girdiğinde babasının fotoğrafıyla karşılaşır. Babasıyla ilk karşılaşmasıdır. Bu odaya girdiğinde aile sırrını öğreneceğini hissetmektedir. Aile sırrını çözmek için hırslanır.

“Kapının karşısındaki duvarda büyük bir tablo asılı duruyordu. Bu resim canlı gibiydi. Bu resimde otuz yaşını geçmiş bir erkeğin en canlı yüz çizgilerine tesadüf ediliyordu. Pembe Yuva sahibi, beni kabul edecek bir tavır takınmıştı. Tabii ki teyzeme benziyordu. Yalnız bu, uzun boyluydu. Mavi gözlerin arasında saadet ve hayatın zevkini tatmış insanlarda görülen izler bulunuyordu. Dudakları ve etrafını süsleyen hafif bir gülümseme, hayata büyük ümitlerle bağlanmış bir genç olduğunu gösteriyordu. Bu resim o kadar canlıydı ki sanki ressam yolda modelini durdurmuş, onun gözlerinden neşeli gülümsemeler, dudaklarından hararetle sözler kaybolmadan kopya etmişti.”¹²⁹

Babası Yekta Bey’in ölüm tarihini öğrenir.

“Bu karanlık ve kilitli odada babamın vefat tarihini bulmuştum: 31 Mayıs...Zavallı babacığım, çiçeklerin kokularını dayattığı, tabiatın bütün güzelliğini bol bol her tarafa serptiği bir zamanda hayata veda etmişti.”¹³⁰

Annesi Emel ve halası Sadiye Hanım, Fusun’a zarar gelmemesi için geçmişteki olayı saklarken aslında en büyük zararı bunu saklayarak yaptıklarının farkında değillerdir. Fusun on sekiz yaşından sonra evdeki birtakım kuralları yıkmaya başlar. Kilitli odaya girer, evden izinsiz uzaklara gider, köyün içinde tek başına dolaşır.

¹²⁸ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.46.

¹²⁹ Şevki, a.g.e., s.53.

¹³⁰ Şevki, a.g.e., s.56.

Çünkü artık kendisinden gizlenen bu aile sırrı onu bunaltmaktadır. Babasının yüzünü de gördükten sonra bu konuyu bir an önce çözmek ister. Füsün, geçmişteki aile sırrı yüzünden sürekli bir kimlik arayışı içindedir. Annesi ve halası Füsün'a gerçekleri söylemeye cesaret edemeyerek Füsün'a en büyük kötülüğü yaparlar. Füsün kendini bulmakta, kararlarını vermekte hep zorlanır. Ne annesi ve halasının kendisi için oluşturduğu dünyayı sevebilir ne de özendiği yeni nesil gençlerin hayatına alışır.

“Ben kimin kızıydım? İşte cevap veremeyeceğim en önemli soru buydu. Ben, Yekta Bey isminde mesleğini, yaşadığı ve öldüğü tarihi bilmediğim bir meçhul adamın kızıydım. Annemle teyzemin yüzünü inceliyor ve kendimle onlar arasında bir benzerlik arıyordum. Gerçekten teyzem ve annem öz kardeş miydi? Yoksa teyzem, annemin annesi miydi? Birbirlerini isimleriyle çağırıyorlardı. Yoksa amca kızları mı oluyorlardı? Belki de bu iki kadını birbirine bağlayan bir akrabalık vardı. Fakat ben bir türlü bu meseleleri halledemiyordum.

Sonunda bir gün sabredemedim ve teyzeme beynimi kavuran bu önemli meseleyi sordum. Teyzem elindeki işi bir tarafa bırakarak gözleriyle gözlerimi aradı ve uzun uzadıya baktıktan sonra hiddetle şu sözleri söyledi:

- Füsün, sen gittikçe garip tabiatlı oluyorsun. Şimdi bir de babandan şüphelen. Annenin namusundan endişe et. Annenle ben iki kardeş gibiyiz. Ben onun görümcesiyim. Fakat bu gibi şeylerle uğraşma. Kendin zararlı çıkarsın.

Demek oluyor ki teyzem benim halamdı.”¹³¹

Füsün, köyde babasıyla ilgili bilgi toplamak için dolaşırken tesadüfen köy mezarlığına girer. Orada babası Yekta Bey ile Şekip Bey'in ölüm tarihlerinin 31 Mayıs 1906 olduğunu görür. Ölüm tarihleri aynıdır. Eski hizmetkar Peyman'ın Pembe Yuva'ya gelmesi sırrı iyice açığa çıkmasına katkıda bulunur. Peyman, Pembe Yuva'nın Yekta Bey ölmeden önceki hizmetkarıdır. Yekta Bey öldükten iki gün sonra apar topar gitmiştir. On altı yıl sonra Pembe Yuva'ya tekrar gelir ancak Sadiye Hanım onu kovar.

“Ben bahçedeki küçük bir sıranın üzerine oturmuş kitap okumakla meşguldüm. Önceden sesiyle her tarafı çınlatan Yılmaz, yanı başımda uyuyordu. Kapı açıldı.

¹³¹ Şevki, a.g.e., s.144.

İhtiyarca bir kadın Pembe Yuva'ya doğru gelmeye başladı. Üzerinde solgun bir çarşaf vardı. Kadının yüzündeki çizgilerden, kızarmış olan gözlerinden acı içinde bulunduğunu anlamak pek kolaydı. Herhalde bir dilenci değildi. Fakat açlıkla mücadele ederken kuvveti kalmamış bir zavallı olduğu kesindi.”¹³²

Pembe Yuva'dan çıkarken Füsün'la konuşur. Bu konuşmalar Füsün'u iyice şüphe içinde bırakır.

“- Ben validenizin evlendiği gün bu eve geldim. Bundan on altı buçuk sene önce de buradan ayrıldım. Pembe Yuva'dan çıktığım günün tarihini bile biliyorum: 2 Haziran 1906. Evet, 2 Haziran 1906.

Kadın bu tarihi tekrar ederek bana önemli bir meseleyi hatırlatmak istediğini gösteriyordu. Nitekim ben de sabredemedim. Bu tarihin önemini şu sözlerle onayladım:

- 2 Haziran, pederimin öldüğünden iki gün sonra...

Kadın, arzu ettiği cevabı yakalamıştı. Gözleri parladı. Sözüne daha büyük bir cesaretle devam etti:

- Evet, pederinizin ölümünden tam otuz altı saat sonra Pembe Yuva'dan ayrıldım. O zavallıyı aşağıdaki köyün mezarlığına bıraktılar. Ben de hanımefendiden izin istedim. Birkaç gün daha kalmam gerekti. Fakat buna imkan yoktu. Hatta bana yüz bin lira verseler yine kalamazdım.”¹³³

Eski çalışan Peyman'ın Pembe Yuva'ya gelmesinden bir hafta sonra Füsün'a yolladığı mektupta Yekta'nın katil olduğu yazmaktadır.

“Füsün Hanım,

Siz, teyzenizin yaptığı ağır muameleyi taklit etmek istiyorsanız herhangi bir kimseye karşı yapacağınız muameleden önce kendi durumunuzu düşününüz. Siz kimsiniz? Nesiniz?

Size ellerini uzatanlar, sizinle konuşmak isteyenler her halde büyük bir fedakârlığa katlananlardır. Ben gerçi bir hizmetçiyim fakat namuslu bir baba ve

¹³² Şevki, a.g.e., s.65.

¹³³ Şevki, a.g.e., s.67.

anneninin kızımıyım. Hiçbir zaman ellerine kanlar bulaşmış bir babanın kızı değilim. Karşınızdaki hizmetçilere hakaret etmeden önce bir katil kızı olduğunuzu unutmayınız. Ben pederinizin vefatından sonra Pembe Yuva'dan ayrıldım. Çünkü bir katilin evinde oturmak bana pek ağır gelmişti. Gerçeği biliniz. Ona göre hareket ediniz.

Peyman”¹³⁴

Füsün, Peyman'dan gelen bu mektupta açıkça babasının katil olduğunu öğrenince bahçede bayılır.

“Mektup elimden düşmüştü. Ben demek oluyor ki bir katil kızıydım. Fakat babam niçin katil olmuştu? Neden ellerini kırmızı kanlara boyamıştı? Bunları bilmemekle beraber yere yıkıldım. Benden derdimin sebebini sormadan dinleyen ve gözyaşlarına müsaade eden en vefalı dostum Yılmaz'ın üzerine abanarak hıçkırıklarımı dindirmeye çalıştım.”¹³⁵

Füsün üzüntüden on beş gün yataktan kalkamaz.

“Peyman'dan gelen o mektup üzerine Yılmaz'ın üzerinde hıçkırıklar arasında saatlerce kalmış ve bayılmışım. Lütüye Bacı beni görerek derhal teyzeme ve anneme haber vermiş. On beş gün kendimi bilmeyerek acılar içerisinde kaldım. Gözlerimi açtığım zaman karşımda ağlayan annemi bulmuştum.”¹³⁶

Füsün'un halası Sadiye Hanım artık gerçekleri anlatma zamanının geldiğini düşünür ve Füsün için yazdığı defteri ona verir. Romandaki Teyzemin Defteri başlıklı bölümde anlatıcı Sadiye Hanım olur. Okuyucu olayları Sadiye Hanım'ın bakış açısıyla öğrenir.

“Güzel Füsün, ev derdiyle uğraşan ihtiyar teyzen boş bulduğu vakitlerde bu defteri sırf senin için yazdı. İki satır mektup yazmak için saatlerce düşünen ben, sana önemli bir gerçeği bildirecek olan bu satırları yazmak zahmetine zorunlu olarak katlandım.

Füsuncuğum, bunları iyi oku ve hüküm verebileceğin bir yaşa geldiğin zaman kararını, düşünceni ver. Hüküm verirken sanıklara, suçlamalara karşı merhametli

¹³⁴ Şevki, a.g.e., s.69.

¹³⁵ Şevki, a.g.e., s.70.

¹³⁶ Şevki, a.g.e., s.71.

davranmak gerektiğini de unutma. Güzel yavru, sen büyüdüğün zaman sana bütün bunları söyleyebilecek bir cesareti kendimde bulamayacağıma eminim. Sen bunları bu titrek satırların arasından çıkaracaksın.”¹³⁷

Fusun halası Sadiye Hanım’ın defterini okur. İçindeki gazete haberlerinden, polis ifadelerinden babasının olayıyla ilgili her şeyi öğrenir. Babası katildir. Yıllardır bu yüzden toplumdan uzak ve kopuk yetiştirilmiştir. Ancak Fusun, babasının masum olduğuna inanır. Olanlarda bir yanlışlık olduğunu düşünüp babasının masum olduğunu ispatlayacağını söyler.

“Gerçek ne kadar feci olsa yine şefkatlidir, merhametlidir. Ben işte bu gerçekleri öğrendikçe herkesin elde edememiş olduğu bir sonucu bulur gibi oluyordum. Ben, geçmişin bu karanlık sayfalarında babamın yüzünü görüyordum. Fakat ben diğerleri gibi onun yüzünde bir katilin gözlerine, ellerinde başkasının kan izlerine tesadüf etmiyordum. Kendi kendime babamın hayaline hitap ederek ‘Babacığım, seni en çok sevenler bile senin masumiyetinden şüpheleniyorlar. Ben seni sonradan tanıdım. Senin hayatına ait en küçük bir hatıra bile hafızamda yok. Böyle olmakla beraber, yine sana inanıyorum. Biliyorum, çok güç bir işle karşılaşıyorum. Hayatı bilmeyen, insanlardan uzak uzak yaşayan yarı vahşi kızın, on altı sene sonra birçok insanın bulamadığı ipucunu elde edecek. Buna bütün kalbimle çalışacağım. Ben, geçmişin karanlık sayfalarına dalarak bu parlak gerçeği meydana çıkaracağım. Uğraşacağım. Hayat böyledir: Ancak külleri karıştırarak kıvılcımlar bulunabilir. E, ben de senin bütün hayatını araştıracağım, geçmişin unutulmuş günlerini gözümün önüne getireceğim ve senin masum ve sevimli yüzünü lekesiz olarak herkesin gözünün önünde yeniden yaşatacağım’ diyordum.”¹³⁸

Fusun, babasının masumiyetini kanıtlamak için geçmişten izler ararken psikolojik olarak da yorulmuştur. Sakinliğin, huzurun köşesi olarak gördüğü bu yer artık ona ızdırap vermeye başlar. Yakacık’tan, Pembe Yuva’dan biraz uzaklaşmak için Kartal’da Sağlık Müdürlüğü’nün açtığı küçük dispansere hasta bakıcı olarak girer. Annesi ve halası itiraz eder.

¹³⁷ Şevki, a.g.e., s.74.

¹³⁸ Şevki, a.g.e., s.92-93.

“Artık Pembe Yuva beni sıkmaya başlamıştı. Bu kederli hatıraların kucağında sessiz bir hayat yaşamak genç yaşında gönlümü ihtiyarlatmış, bütün arzularımı söndürmüştü. Geleceği düşünerek kahkahalarımın her tarafı çınlatacağım bir yaşta bulunduğum halde, geçmişin verdiği acının altında inliyor, ağlıyordum. Babamın ailemize miras bıraktığı büyük lekenin önünde titriyordum. Geleceği düşünerek zevk duyması gereken bir genç kızın, ihtiyarlar gibi geçmişten korkarak ağlaması ne acı bir talihsizlikti.

Bu sessizliğimi giderecek küçük bir iş buldum. Kartal’da deniz kenarında Sağlık Müdürlüğü’nün açtığı küçük bir dispansere, teyzemin ve annemin itirazlarına rağmen hasta bakıcı yazıldım.”¹³⁹

Sadiye Hanım ve Emel, Füsün’un kafasını dağıtmak için onu Kınalıada’da bulunan Suphiye halaya yollarlar. Kınalıada betimlemelerle okura tanıtılır.

“Kırmızı toprakların yayıldığı bu adacık, öksüz yavrulara benziyor. Ona rağbet eden o kadar azdır ki... Diğer adalar, her gün birçok neşeli misafiri kucağında eğlendirirken Kınalı, kimsesiz yetimler gibi boynunu büküp duruyor.”¹⁴⁰

Hikmet Şevki, roman boyunca doğayı betimlerken kendine has, orijinal benzetmeler yapar. Doğayı ve mekânı kişileştirerek betimler.

“Yakacık’ın madenlere giden şosesinin üzerinde çam ve akasya ağaçlarından oluşan küçük bir koru göze çarpıyordu. Aydos Dağı’ndan gelen rüzgâr bu ağaçları hırçın nefesleri altında kıvrandırıyor, onların güzel sesler çıkararak durmadan hareket etmelerine yardım ediyordu. Bu ormanlığın arasına sıkışmış pembe yuvalı köşk, bütün köyün içerisindeki evlerden daha güzeldi. Onun güzelliği tıpkı köy kızlarına benziyordu.”¹⁴¹

Füsün’un Kınalıada ile Yakacık kıyaslamasında bahsi geçen orijinal betimlemeler görülecektir.

“Bu adanın hayatı az çok Yakacık’a benziyor. Yalnız daha samimi ve daha basit. Bu sakın adada yine yüksek tuvaletlere, göz kamaştırıcı zengin eğlencelerine

¹³⁹ Şevki, a.g.e., s.98.

¹⁴⁰ Şevki, a.g.e., s.104.

¹⁴¹ Şevki, a.g.e., s.17.

tesadüf ediliyor. Halbuki Yakacık'ın bütün süsü temiz bir hava, iyi bir su... Tıpkı boyasız güzeller gibi..."¹⁴²

Suphiye Hanım, Yekta'nın amca kızıdır. Çok varlıklıdır. Mısır zenginlerinden Süreyya Bey'le evlenmiştir. Evlenmelerinden iki sene sonra Süreyya Bey zatürreden ölünce Suphiye Hanım bir daha evlenmemiştir. Yazları Kınalıada'da köşkte, kışları ise Şişli'deki bir apartman dairesinde yaşar.

Suphiye Hanım'ın evinde akşamları dans geceleri düzenlenir. Kınalıada'ya gittiğinde Füsün farklı ortamlarla karşı karşıya kalır. Burada sık sık dans geceleri ve ziyafetler düzenlenir. Resimli Gazete'ye göre balolar Türk toplumuna Cumhuriyet'in ilk yıllarında yeni giren cazip bir eğlencedir.¹⁴³ Dans ve balo Cumhuriyet'in ilk senelerinde birbirini destekleyen iki kavramdır. Toplum içerisinde yaygınlık kazanır. Türk toplumunda balo ve dans adabı oluşmaya başlar.¹⁴⁴ Parasıyla aşk satın almaya kalkışan kişilerin istediklerini elde etme çabaları ilk dönem Türk romanında hep yenilgiyle sonuçlanır. Bu, çok sık kullanılan temadır.¹⁴⁵ Suphiye Hanım ve Cemal Şükrü Bey de bu romanda bunun tipik örnekleridir.

Cemal Şükrü Bey, eski konsolostur. Senelerce dış işleri memuriyetinde bulunmuştur. Yaşı geçkindir. Suphiye Hanım, Kınalıada'da Cemal Şükrü Bey'le Füsün'un arasını yapmak ister. Ancak Füsün ondan hoşlanmaz.

“- Füsün sen maşallah büyüdün. Ben senin saadetini düşünüyorum. Bize gelen eski konsoloslardan Cemal Şükrü Bey'i nasıl buluyorsun?

Ben derhal halamın fikrini anlamıştım. Fakat anlamamış gibi davranarak dudağımı büktüm ve garip bir tarzda cevap verdim:

- Cemal Şükrü Bey mi? Şu geveze ihtiyar mı? Nasıl bulacağım, sersemim biri.

Halam arzu ettiği cevabı alamamıştı. Canı sıkılmış olmalı ki sözlerine aynı hararetle devam edemedi. Fakat yine o, Cemal Şükrü Bey'i güzel göstermeye çalışıyordu:

¹⁴² Şevki, a.g.e., s.116.

¹⁴³ Z. Toprak, *Türkiye'de Yeni Hayat İnkılap ve Travma 1908-1923*, Doğan Kitap, İstanbul, 2017, s.198.

¹⁴⁴ Toprak, a.g.e., s.297.

¹⁴⁵ R. Finn, *Türk Romanı*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1984, s.22.

- Ah işte gençlik böyledir. Züppelere gelince akıllı dersiniz. Cemal Şükrü Bey, akıllı başında, senelerce dış işleri memuriyetlerinde bulunmuş bir adam. Biraz yaşı geçkince, bunun bir ziyanı yok.

- Canım hala, ne tuhaf söylüyorsun. Onun akıllı ve yaşlı olmasından bana ne? Ben onu memuriyete tayin edecek bir adam değilim ki bana bu sözleri söylüyorsun.

- Ben başka bir şey düşünüyorum. Cemal Şükrü Bey seninle evlenmek istese...

- Allah göstermesin.”¹⁴⁶

Suphiye Hanım’ın Füsün’a eş bulma çalışmaları, bir kadının evlenmezse solup gideceği fikri ilk Türk romanlarında var olan bir konudur. Kadının ilk görevi evlenmektir. Ancak Füsün aile sırrı sebebiyle belirli erkeklerle evlenebilir. Suphiye Hanım bunu açıkça ifade etmekten çekinmez. Ancak Türk romanında kadının evliliğe karşı çıkması, istemediği bir adamla evlenmeyeceğini söylemesi Cumhuriyet dönemi romanlarında görülen bir özelliktir. Artık kadının kendi hayatı üzerinde bir kontrolü olduğu görülmeye başlar. Füsün’un Suphiye Hanım’a cevabı bu yüzden dönemin özelliğini yansıtır. Kadınlar artık söz hakkı almaya başlamıştır.

“Füsün sen çok kibirlisin. Ben senin Pembe Yuva’da sönüp gideceğini düşünerek buraya çağırdım. Elimde bulunan, tanıdığım en yüksek iki kişiyi tanıttım. Cemal Şükrü Bey’e ihtiyar diyorsun, Ulvi Bey’i sersem buluyorsun. Seni de daha yüksek kimseler almaz ki...

- Ben Sadiye teyzem gibi evlenmeyeceğim!

- Sadiye’ye yalnızlığını unutturan bir gelini var. Sonra sen varsın. Sen sonra yalnız ve kimsesiz kalırsın. Evlenmen gerek.

- Halacığım, benim gibi kızı kim alır ki? Talip olanları ben istemem. Benim istediklerim talip olmaz. İyisi mi evlilik oyununa girmem, olur biter.”¹⁴⁷

Suphiye Hanım, Kınalıada’da küçük köşkünün salonunda her akşam eğlenceler tertip eder.

¹⁴⁶ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.108.

¹⁴⁷ Şevki, a.g.e., s.120.

“Artık her gece halamın büyük salonunda toplanıyoruz. Çok sevdiğim denizi buradan doya doya seyrediyorum. Onun çok zaman sert ve haşın görünen dalgalarının arasında bile senelerin bıktıramayacağı bir sevgi gizli. Geceleri küçük bir gramofonun yardımıyla bu salonda sabaha kadar dans ediliyor.”¹⁴⁸

Fusun, Mesut Kâmi ile burada tanışır. Mesut Kâmi, Suphiye Hanım’ın kayınbiraderidir.

“Mesut Kâmi, İclal’den aldığım bilgiye göre, Suphiye halamın merhum eşi Süreyya Bey’in biraderiydi. Uzun süre Avrupa’da ve Türkiye’de bulunan bu gencin lisanı pek az Mısırlı şivesine kaçıyor, her sözünden yüksek bir bilgi sahibi olduğu anlaşılıyordu. Zeki olduğunu gözlerinden okumak mümkündü. Sevimli bakışlarının arasında yüksek bir zekanın izlerine tesadüf olunuyordu.”¹⁴⁹

Mesut Kâmi, Fransızca yayımlanan günlük bir gazetenin sahibidir.

“Mesut Kâmi gerçekten sevimli bir genç. Fransızca yayımlanan günlük bir gazetenin sahibi olan Mesut Kâmi, babasından büyük bir servete konmuş. Suphiye hala, Mesut Kâmi’nin yanında bir pervane gibi dönüyor. Ah bu çıkar, insanları ne fena şekillere sokuyor.”¹⁵⁰

Mesut Kâmi, Avrupa’yı görmüş, iyi bir eğitim almıştır. Paşa soyundan gelir.

“Mesut uzun süre Avrupa’da kaldı. Geleceği parlaktır. Ailesi de herkesin yanında yüksek bir sesle söylenebilecek bir ailedir. Aile büyükleri hep paşadır. Merhum bey söylerdi. Eğer dava etseler, Mısır’daki en önemli araziye bile ele geçirmeleri mümkünmüş. Ne yapacaklar? Kendi zenginlikleri yetiyor da artıyor bile. Kahire’de iki büyük otelleri var. Yalnız o yeter. Mesut, Avrupa’da diplomatlar mektebinde okuduktan sonra bir süre konsolosluk yaptı. Şimdi gazetesi de pek önemli bir yere geldi. Belki gelecek seçimde Mısır’dan milletvekili çıkar. Zaten babası orada farklı zamanlarda bakanlıklarda bulunmuş, yüksek bir makam sahibiydi. Mesut sevimlidir de. Herhalde başarılı olur. Geçen sene az kalsın bir hata işliyordu. Zengin bir bankerin kızıyla Romanya’da tanışmış, evleniyordu.”¹⁵¹

¹⁴⁸ Şevki, a.g.e., s.104-105.

¹⁴⁹ Şevki, a.g.e., s.106.

¹⁵⁰ Şevki, a.g.e., s.107.

¹⁵¹ Şevki, a.g.e., s.110.

Fusun ve Mesut Kâmi, Suphiye Hanım'ın konağında belli bir müddet bir arada kalırlar. İki genç birlikte vakit geçirir, birbirlerini tanırırlar. Mesut Kâmi, Fusun'u diğer genç kızlardan farklı, masum görür.

“Siz hayatta pek nadir olarak bulunan çiçeklersiniz. Burada görülen diğer kadınlar, genç kızlar kolaylıkla anlaşılabilen, hepsi az çok aynı tabiatları taşıyanlardır. Onların ruhlarını en derin köşelerine kadar anlamış, arzu ettiğim şeyleri okumuşumdur. Fakat siz... Siz okudukça yeni bir zevk, incelendikçe doyulmaz bir neşe bahşediyorsunuz.”¹⁵²

Mesut Kâmi Avrupa'da eğitim görmüş, modern erkeği temsil etmesine rağmen eski geleneklerden kopmamaktadır. Mesut Kâmi, Eylül romanındaki Necip gibi insanların sahte tavırlar takındığı alem yerlerinden ve insanlarından keyif almaz. Onun aradığı şey doğallık ve samimiyettir. Bunu da Fusun'da bulur. Evlilikle ilgili görüşleri önemlidir.

“Eğer çocuk sevgisi birçok kalpte yer etmemiş olsaydı evlilikler daha az olurdu. Evliliğin önemli amaçlarından biri de yavrudur.”¹⁵³

Mesut Kâmi aşka çok önem verir.

“Hem şunu iyi bilmelisiniz ki evlilik herkes için başka emel ve arzuları kucağında taşıyan bir yolcudur. Herkes ondan başka başka şeyler bekler. Ben evlilikten ne servet ne asalet ve ne de güzellik bekliyorum. Ben evlilikten yalnız bir şey istiyorum: tükenmeyecek bir aşk. Çünkü Fusun Hanım, aşksız ne hayat var ne zevk ne de saadet.”¹⁵⁴

Fusun tatil için gittiği Kınalıada'dan Yakacık'a geri döner. Kınalıada'dan ayrılırken aklı Mesut Kâmi'dedir.

“Ertesi gün halamın gönderdiği telgraf üzerine Lütfiye Bacı beni almak üzere Kınalıada'ya geldi. Beraber Yakacık'a döndük. Vapur, Kınalı'dan ayrılırken güzel hatıralarımın kaldığı bu çıplak ve sessiz adaya uzun uzun baktım. Gençliğimin ilk ve

¹⁵² Şevki, a.g.e., s.107.

¹⁵³ Şevki, a.g.e., s.114.

¹⁵⁴ Şevki, a.g.e., s.115.

en tatlı bir devresi bu adanın içerisinde geçmiş ve gömülmüştü. Oradan ayrılırken kalbim tek bir ismi sayıklıyordu: Mesut Kâmi.”¹⁵⁵

Fusun Yakacık’a döndükten sonra Kartal’da çalıştığı dispansere devam eder.

“Temmuz ayında köy daha güzelleşiyor. Köyün farklı köşelerinde öbek öbek sararmış ekinler bulunuyordu. Ben yine dispanserde, öğleden sonraları Şekip Bey’in evindeki bir türlü iyileşemeyen hasta bahçıvan kadının tedavisiyle geçiriyordum.”¹⁵⁶

Temmuz ayında Mesut Kâmi de Yakacık’a gelir.

“Bir gün Kartal’dan döndükten sonra bahçıvan kadını görmek üzere uşak odasına girdim. Kendisine gereken tedaviyi söyledim. Canım sıkılıyor, vakit erken olduğundan Pembe Yuva’ya dönmek istemiyordum. Bisikletle küçük bir tur yapmak üzere mezarlığa doğru gittim. Mezarlığın altındaki çeşmenin önünde bisikletten indim. Biraz dinlendikten sonra tam bisiklete bineceğim sırada bir otomobilin süratle geldiğini fark ettim. Döndüm. Yanımdan hızla geçen otomobilin içerisinde Cemal Şükrü Bey’in tek gözlüğünü, Melal’in mavi gözlerini, Mesut Kâmi’nin gülümseyen yüzünü gördüm.”¹⁵⁷

Mesut Kâmi, Yakacık’a Fusun için gelmiştir. Yaz boyu sık sık görüşürler. Aralarındaki aşk gün geçtikçe büyür.

“Artık Mesut, benim böğürtlen toplamak için Muhabbet Kayaları’na çıktığım saati biliyor ve benimle buluşuyordu. Yirmi bir senelik inziva hayatı, yine bana aşkı tanıtmak konusunda tembel davranmamıştı. Ben Mesut Kâmi’yi seviyor; hem günden güne artan, çoğalan bir aşkla seviyordum. Bu sırrımı kalbimde gizlemek istiyor, Mesut’a bile bildirmemeye çalışıyordum.”¹⁵⁸

Mesut Kâmi ve Fusun nişanlanırlar. Fusun kendi istediği kişiyle evlenme kararı alır ancak kadınlara biçilen geleneksel hayat tarzına uygun olarak sevdiği adama açıkça evet diyemez.

“İşte Mesut Kâmi’yle aramızdaki dört aylık bir aşkın üzerine kurulan bir evliliğin başlangıcında bulunuyorduk, acaba mutlu olacak mıydık? Ben diğer genç

¹⁵⁵ Şevki, a.g.e., s.121-122.

¹⁵⁶ Şevki, a.g.e., s.123.

¹⁵⁷ Şevki, a.g.e., s.123-124.

¹⁵⁸ Şevki, a.g.e., s.127.

kızlar gibi bu soruma derhal evet cevabını veremiyordum. Çünkü hayat beni genç yaşımda o kadar fazla kandırdı, o kadar çok şaşırttı ki ona büyük bir güvenle bağlanabilme kudretini kendimde göremiyordum.”¹⁵⁹

Sadiye Hanım ve Mesut Kâmi kadın-erkek ilişkileri ile alakalı geleneksel kurallar üzerine anlaşmazlık yaşarlar.

“Seyahati, gezmeyi pek fazla seven Mesut, Yakacık’a küçük bir otomobil getirtti. Otomobili kendisi kullanıyor. Bir gün benimle küçük bir gezinti yapmak, yakın köylere kadar gitmek istedi. Ben kabul edecektim. Fakat teyzem engel oldu:

- Mesut Bey, ben tutucu değilim. Yalnız bu köyün içerisinde düğün olmadan birlikte gezmenizi istemem. Ne kadar olsa muhafazakârım. Kendi gördüğüm adet üzerine hareket ederim. Sizin nişanlandığınızı köyde kimse bilmiyor. Birçok mana verirler. Dedikodu yaparlar. Evlendikten sonra istediğiniz gibi yapınız. O zaman ben karışmam.

Mesut, teyzemin bu fikrine itiraz etti:

- Fakat hanımefendi, insanlar senelerle beraber yürümek, düşüncelerini değiştirmek zorundadır.

- Evet, hakkınız var. Ne zaman Füsun sizin eşiniz olursa onu istediğiniz gibi değiştirirsiniz. O zamana kadar evde, muhafazakâr bir teyzenin arzusu dahilinde yürür.

Mesut Kâmi, teyzemin bu itirazını hiç de hoş karşılamadı. Şimdiye kadar yalnız kendi arzusuna bağlı olan bu gencin, başka bir fikrin karşısında eğilmesi kendisine pek güç geliyordu.”¹⁶⁰

Yekta Bey’in katil olarak bilinmesi Füsun ve ailesine büyük bir leke getirmiştir. Aile toplum tarafından yalnızlığa itilmişlerdir. Sadiye Hanım, Yekta Bey’in geçmişteki olayı yüzünden Füsun’u eş olarak kimsenin isteyemeyeceğini düşünür. Ancak Mesut Kâmi, Sadiye Hanım ve Emel’i Füsun’u gerçekten sevdiğine ikna etmiştir.

¹⁵⁹ Şevki, a.g.e., s.137.

¹⁶⁰ Şevki, a.g.e., s.147.

“Teyzem Pembe Yuva’ya çok neşeli dönmüştü. Gözleri gülüyordu. O akşam Pembe Yuva’da hepimiz ağlıyorduk. Fakat bu gözyaşları Pembe Yuva’nın öteden beri tanıdığı keder ve acı yaşları değildi. Bunlar sevinç yaşlarıydı. Zavallı teyzem anneme dönerek:

- Emel, hiçbir zaman böyle bir saadetin bize geleceğini ummuyordum. Allah’a çok şükür.

- Evet Sadiye, Allah galiba çektiğimiz çilelerin mükafatını veriyor. Öyle ya, bu masum çocuğun ne kabahati vardı?

- Ay, herkes öyle demez. Eğer Mesut Kâmi Bey biraz açık fikirli olmasaydı, Yekta’nın meselesini bile bile Füsun’a talip olmazdı.

Zavallı annem beni kucağına aldı. Gözyaşlarıyla yüzümü, gözlerimi okşadı. Belki de talihsiz kadın kendi evliliğini hatırlıyor, sevilmeden babamla yaşadığı seneleri düşünüyordu. Yanağımdan tekrar tekrar öptükten sonra:

- Kızım Füsun, sen kocanı iki kat bir aşkla sevmelisin. Çünkü o, gerçekten seni sevdiğini ispat etti. Gerçek bir aşk ile sana bağlı olduğunu gösterdi.”¹⁶¹

Mesut Kâmi, Pembe Yuva’da büyük bir düğün ister. Ancak Sadiye Hanım, Füsun’un siyah leke diye tabir ettiği aile sırları yüzünden düğüne kimsenin gelmeyeceğini söyler.

“Mesut Bey, Füsun bana bir şeyler anlattı. Siz de Pembe Yuva’da büyük bir düğün yapılmasına taraftar mısınız?

- Hay hay fakat bu teklifin sizin tarafınızdan yapılmasını bekliyorum. Eğer böyle bir teklifte bulunacak olursanız çok sevineceğim.

- Fakat biz yirmi sene var ki dünyadan elimizi çektik. Adeta dünyayı terk etmişler gibi sessiz sedasız bu köşede yaşıyoruz.

- Yirmi sene az bir zaman değil. Yirmi sene halka her şeyi unutturmuştur.

Zavallı teyzem bu sözlerine kızardı. Gözleri doldu, Güçlkle cevap verebildi:

¹⁶¹ Şevki, a.g.e., s.135-136.

- Unutmuşlar mıdır? Hiç sanmıyorum. Yakacık gibi küçük bir köyde büyük olaylar daima aynı kuvvetle yaşarlar. Onlar hiçbir zaman unutulmaz ve ölmez.”¹⁶²

Mesut Kâmi, aile sırrı yüzünden iki dünya arasında kalan Füsun’u severek kendi de bu iki dünya arasına girer. Sadiye Hanım, Mesut’un iyi düşünmesini söyler.

“- Oğlum Mesut Bey, bak benim siyah bir saçım kalmadı. Başım bembeyaz. Bunlar hep senelerin bende bıraktığı tecrübe derslerinin adedine denktir. Ben size düğünün doğru olmayacağını söylemişim. Çok zaman ihtiyarları dinlemek faydalıdır. Görüyorsunuz ya... Her neyse bizim Füsun’umuzu olduğu gibi kabul etmek gerek. Çünkü Füsun yalnız değildir. Onun arkasında, geçmişin kendisine çirkin bir hatıra olarak bıraktığı ağırlıklar vardır. Geçmişin bu siyah lekesini siz düşünmezseniz dikkatsiz davranmış olursunuz. Biz bu lekeyi daima hatırlamazsak delilik yapmış oluruz. Eğer siz Füsun’u bütün bu kusurlarını rağmen seviyorsanız güzel bir yuva, mutlu bir aile kurabilirsiniz. Eğer Füsun size bu yalnızlığıyla saadet getirebilirse ne ala. Fakat halkla, arkadaş ve dostlarla ölünceye kadar bir alem geçirmek istiyorsanız Pembe Yuva’nın biricik kızı size bunu sağlayamaz.

Mesut gözlerini yerdeki küçük bir halıya dikmiş dinliyordu. Teyzemin sözü bitince derhal cevabını verdi:

- Füsun benim için her şeydir. Füsuna sahip olmak bütün dünya güzelliklerini feda etmeye değer.”¹⁶³

Füsun ve Mesut Kâmi’nin evliliklerinden önce Sadiye Hanım ölür. Sadiye Hanım, Füsun’u yetiştirme görevini yerine getirip huzur içinde ölür.

“Zavallı teyzeciğim, sen de benim gibi senelerce bu büyük sırrın verdiği korku altında yaşadın. Bana sezdirmeden beni büyüttün. Halam olduğun halde ölünceye kadar kendine teyze dedirttin. Çünkü sen bugün kavuştuğun kardeşini hatırlatmak istemiyordun. Sen onun gençliğindeki acı macerasını herkese unutturmaya çalışıyordun. Heyhat! Kimse unutmadı. Ben bile şimdi bu maceranın acı etkisi altında bulunuyorum. Artık ölüm yatağında, hayatta bulamadığın gülümsemelere kavuştun.

¹⁶² Şevki, a.g.e., s.159.

¹⁶³ Şevki, a.g.e., s.161.

Belki de bu gülümsemeler, senelerden beri seni sıkan, üzen sırrı anladığındandır. Sen mutlusun çünkü belki de babamın masum olduğunu biliyorsun.

...

Zavallı teyzeciğim... Evimizin erkeği, amiriydi. Şimdi onun yeri boş kalmıştı.”¹⁶⁴

Sadiye Hanım’ın ölümü üzerine Füsun ve Mesut Kâmi’nin düğünü ertelenir.

“Teyzemin ölümünden sonra en önemli sorun düğünün ertelenmesiydi. Annem de bunu uygun buluyordu. Sonunda annem, Mesut’un bulunduğu bir akşam konuyu açtı:

- Mesut Bey, Füsun’la düğününüzü erteleyeceğiz. Tabii Sadiye’nin toprağı kurumadan derneğe girmek doğru değil.
- Hakkınız var. Fakat sonbahar da geçiyor. Demek ki düğünümüz kışa rast gelecek.”¹⁶⁵

Füsun, evlendikten sonra Pembe Yuva’dan ve annesinden ayrılacağı için üzülmemektedir.

“Artık düğün konusu halledilmişti. Fakat beni en çok düşündüren annemin haliydi. Ben evlendikten sonra Pembe Yuva’dan ayrılacaktım. Halbuki annem, teyzemin ölümüyle öksüz bir kız gibi kalmıştı. Teyzemin ölümü, Pembe Yuva’nın kalbini dindirmiş ve hayatını söndürmüştü. Annem yalnız başına burada ne yapacaktı? Onun yanında teselli edecek kimsenin bulunmaması ne acıydı. Keşke Mesut bana annemi birlikte götürmemizi teklif etseydi. O zaman bütün dertlerim dinecek, üzüntülerim bitecek. Fakat bunu ben teklif edemiyordum. Nasıl teklif edebilirdim? Bir defa Mesut benimle nişanlanmakla büyük fedakârlıkta bulunmuştu. Artık ondan başka bir fedakârlık isteyecek bir durumda değildim.”¹⁶⁶

Sadiye Hanım öldükten sonra Emel, Pembe Yuva’da tek kalmak istemez. Bir hastanede hasta bakıcılık yapmaya karar verir. Füsun’un yanına gidip ona yük olmak istemez.

¹⁶⁴ Şevki, a.g.e., s.164.

¹⁶⁵ Şevki, a.g.e., s.167.

¹⁶⁶ Şevki, a.g.e., s.167.

“Teyzemin sağlığında ev işleriyle, benim hayatımla ilgili görünmüyor gibi davranan annem, ilk defa olarak beni yanına çağırđı ve saçlarımı uzun uzun kokladıktan sonra:

- Füsün, günlerdir düşünüyorum. Ben Pembe Yuva’da Sadiye’yi kaybettikten sonra yalnız yaşamayacağım. Şimdi sen ve Mesut Bey, Pembe Yuva’yı, arazi ve mülklerimizi idare edersiniz. Ben geldiğim zaman geçinecek kadar bir şey verseniz bana yeter.

- Anneciğim sana biraz değil, rahatça geçinecek bir para ayırırız. Fakat anne sen nereye gideceksin? Nerede oturmak istiyordun?

- Ben bir hastaneye hasta bakıcı olarak yazılacağım. Daha kendimde hastalara bakabilecek bir kuvvet buluyorum. Ömrümün sonunu bir hastane köşesinde bekleyeceğim.

- Anneciğim, ben iki annemden birini kaybettim. İkincisini de elimden kaçırmak istemem.

- Şimdi senin beyin var. Ben sana ağır bir yük olurum. Hiç itiraz etme. Benim bundan sonra tek arzum var. O da senin saadetin.”¹⁶⁷

Füsün ve Mesut Kâmi evlenir. Şişli’ye taşınırlar.

“Serin fakat güneşli bir sabahtı. Gece düzgün bir uyku uyumamıştım. Geç vakit yatağa yattığım halde sabaha kadar çırpınmış, gözüme uyku girmemişti. Artık genç kızlık yatağıma veda edeceğim sabahtı. Düğün günümdü. Felaketlerle yoğurulan kalbim bugün sahibine uçacak, ben de Pembe Yuva’dan ayrılacaktım. Mesut bir türlü kanmıyordu. Düğün akşamı Şişli’deki apartmanımıza dönmemizde ısrar ediyordu.”¹⁶⁸

Füsün evlendikten sonra bile mutluluğa ulaşamayacağını, siyah leke diye adlandırdığı babası Yekta’nın geçmişteki olayının evliliklerinde bir gölge gibi dolaştığını söyler. Bu yüzden evliliklerinin onuncu ayında içindekileri dökmek için defter tutmaya başlar.

“Büyük bir yazar evlilik hakkında ‘İyi evlilik vardır fakat tatlısına, zevklisine tesadüf etmedim’ demiş. Bizim hayatımız çok zaman fevkalade bir şekilde geçti [...] bir yoldaşlık oluyordu. Fakat düşünülmüş, mantık terazisine konmuş bir birleşme

¹⁶⁷ Şevki, a.g.e., s.168.

¹⁶⁸ Şevki, a.g.e., s.169.

değildi. Mesut bana karşı daima aynı sevgiyi taşımakla beraber, geçmişteki siyah lekeye de o kadar üzgündü. Belki bugün evlenmemiş olsak, yine bana talip olabilir. Çünkü beni çok seviyor. Fakat o da bu evlilikle pek ağır bir yükün altına girdiğini fark ediyor. Bu evlilik onun daima yükselmek isteyen gururunu ilk defa zedeleyen, inciten bir yara oldu. O bu konuda bir şey söylemiyor. Fakat onun yüzünden bunu keşfetmek güç değil. Ben de bunu fark ettikçe üzülüyorum, ona bu üzüntümü bildirmemek için çırpınıyordum. İşte evliliğimizden sonra her ikimizin arasında büyük bir gölge var. Bu karanlık gölgeyi her ikimizin aşkı da yok edemiyor. Bu gölge geçmişin hayali. Ben zavallı bir durumdayken Mesut’a rast geldikten sonra şikâyetle hiç de hakkım yok.

Ben bu gölgeyi burada canlandıracağım. Daha önce teyzemin yaptığı gibi ben de titrek yazılarıma sığınıyorum. Ben de onların kucağına gömülerek gönlümdeki dertleri döküyorum. Onlar beni daima şefkatli bakışlarıyla süzen ve kuvvet veren birer dert ortağım oluyor.”¹⁶⁹

Mesut Kâmi, maddiyatı önemsemeyen, duygularıyla hareket eden, Avrupai yaşamın sahteliğinden bıkmış samimiyet arayan biridir. Aradığı samimiyeti de Füsün’da bulur, onunla evlenir. Mesut Kâmi, hem ahlaki değerlerini kaybetmez hem de yenilikleri kaçırmaz. Füsün’la evlendikten sonra Şişli’deki yaşamlarında gece eğlencelerine çıkarlar, davetlere katılırlar. Füsün’dan da bu ortamlara uyum sağlamasını bekler. Her şeye rağmen sevgisi tükenmez, ancak sosyal ortamından da kopamaz.

“Şişli’deki ilk günlerim daima bir ayrılık acısı içinde geçti. Pembe Yuva’nın alçakgönüllü kızı Füsün, bu alemlere o kadar yabancı kalıyor ki... Benim apartmanım, konuştuğum arkadaşlar, yaşadığım hayat, benim için hepsi yeniydi. Mesut’un dostlarından Nusret Paşa’nın ailesi, Tüccar Lütfi Razi Beylerin kızları, tanıdığı bütün yüzler, benim için başka memleketten gelmiş, başka bir diyarın insanları gibi geliyor. Bir türlü kendimi alıştıramıyorum. Artık bu salon hayatında yaşamak beni çok üzüyor. Mesut’un samimi toplantılar dediği bu alemlerde samimiyetten eser yok.

Gecelerimi kendi evimde, yalnızca Mesut’un yanında geçirdiğim yok. Ya davetli oluyoruz yahut bize gelen misafirler bulunuyor. Artık ben kendimin salon

¹⁶⁹ Şevki, a.g.e., s.173.

kadını olabilmem için çok zaman geçmesi gerektiğini bütün kuvvetiyle hissediyorum. Zaten bu salon hayatına karışabilmek benim için gerçekten zordu.

Onlar birçok yazarın eserlerinden bahsediyorlardı. Halbuki ben bunlardan hiçbirini okumamıştım. Bu kadınlar tiyatro piyeslerini eleştiriyorlar, ben tiyatroya daha gitmemiştim. O kadar garip oluyor ki... Bir kadının Mesut'un iltifatına karşı onun ellerine veyahut yüzüne yelpazeyi vurarak şakalaşması beni sinirlendiriyor. Halbuki bu şaka, salon hayatının en şık ve en zariflerindenmiş.

O salonları süsleyen tabloları, bibloları dizmek bile bir marifet. Ben Pembe Yuva'da temizlik yapılırken yalnız büyük misafir odasında eski bir beyitle ' Ya Hazreti Mevlana' yazılı bir levhanın tozlarını aldığımı hatırlıyorum. Benim zavallı yuvamda ne biblo vardı ne de tablo.

Her akşam toplandığımızda beş, on sigara içmek midemi bulandırıyor. Fakat Mesut'un ısrarıyla içiyorum.

Birçok akşam gece yarısına kadar süren poker alemleri, beni sıkıyor. Saatlerce yalnız fal açılmasını bildiğim iskambil kâğıtlarının aralarına gömülmeleri beni fena halde sinirlendiriyor. Sesimi çıkarmıyor, bir köşede bu pokerin bitmesini bekliyordum. Bazı zaman Wagner'den çalınan parçalar beni ancak uyutuyor. Ben çünkü ne Wagner'i tanıyor ve ne de müziğin bu yüksek parçalarını biliyorum.

Fakat eşim beni bütün bu kusurlarıma rağmen güzel ve sevimli bulur muydu? Onun da şık ve salon hayatını tamamıyla bilen bir eşi olması pek tabii. Dikkat ediyorum bu salon hayatındaki erkekler, eşlerinin kendilerinden çok arkadaşlarının, dostlarının hoşuna gitmesini istiyor. Sırf bunun için çırpınıyorlar. Bu da salon hayatının gereklerinden.”¹⁷⁰

Füsun, fiziki şartlar bakımından olduğu gibi psikolojik bakımdan da engellenmiş bir kahramandır. Aşk kavramını anlamakta uzun süre zorluk yaşar. Bu sebeple de kendini çoğu zaman çaresiz hissender. Kadercidir. Sürekli kötü kaderine lanet eder. Eser boyunca çaresizdir.

- “Mesut benimle evlendiğine biraz memnun musun?
- Oldukça memnunum.

¹⁷⁰ Şevki, a.g.e., s.174.

- Sen de itiraf edersin ki Mesut, beni başka düşüncelerin etkisi altında sevdin. Sen salon hayatının arasında yetişen kadınlardan başka bir kadın, başka bir yüz arıyordun. Beni buldun. Eğer şimdi benim onlara benzememi istersen biraz mantıksız olur.

- Mantıksız mı olur? Evet, ben seni o güne kadar gördüğüm kadınlardan başka bir kız olarak buldum. Sendeki saf güzellik beni derhal büyüledi. Sen dağ başlarında elde edilen ve her vakit bulunması mümkün olmayan nadir bir çiçektin.

- Öyleyse...

- Fakat ben senin diğer arkadaşlarım üzerinde de aynı etkiyi bırakmanı istemem. Çünkü aynı durumda kalırsan, onları da büyüleyeceğin kesin.”¹⁷¹

Füsün, Mesut Kâmi ile evlendikten sonra eski Yakacık sakinliğini arar, ancak eşi Mesut Kâmi onu eleştirir.

“– Her sözünle tam bir köylü, Yakacıklı olduğunu gösteriyorsun. Eğer senin dediğin gibi geçmişi kurcalamak gerekirse, kimseyle konuşmamalı. Artık Şişli, Pembe Yuva değil. Burada geçmişin eski hikâyeleri pek fazla yaşamaz.

Evet, ben Şişli hayatına yabancıydım. Ben bir köylü, bir Yakacıklıydım. Fakat Mesut beni alırken bunları bilmiyor muydu?”¹⁷²

Geleneksel realist romanlarda karakterler toplumla ne kadar çatışma içine girerse girsün en sonunda topluma uyum sağlar, toplumla uzlaşır.”¹⁷³ Füsün da en sonunda istese de istemese de topluma dahil olmuştur.

“Ben artık Şişli hayatına uymaya başlamıştım. Benim için çok zaman ‘Mesut Kâmi’nin eşi Yakacık’tan. Tam bir köylü...’ demişlerdi. Şimdi başka söylüyorlardı: ‘O herkese benzemiyor. Onun başka bir doğallığı var.’”¹⁷⁴

Emel, hasta bakıcı olarak hastanede çalışır. Artık Pembe Yuva’da yaşamaz. Tek başına ayakta durmaya çalışır. Roman boyunca içine kapanık, pasif olarak gördüğümüz Emel, Sadiye Hanım’ın ölümünden sonra kendi bağımsızlığını kazanmaya çalışmaktadır.

¹⁷¹ Şevki, a.g.e., s.174-175.

¹⁷² Şevki, a.g.e., s.179.

¹⁷³ Z. Antakyalıoğlu, *Roman Kuramına Giriş*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2013, s.169.

¹⁷⁴ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.176.

“Pembe Yuva’ya gideceğimiz gün, annemin bulunduğu hastaneye uğradım. Annemi, ilaç kokuları sinmiş olan bu büyük binada daha ihtiyarlamış, daha zayıflamış buldum. Zavallı kadın, ben gittiğim zaman ihtiyar bir hastaya çorba içirmekle meşguldü.”¹⁷⁵

Fusun ve Mesut Kâmi’nin bir oğulları olur. İlkbaharı Yakacık’ta geçirirler.

“Annem bize Ağustos’un sonlarına doğru Pembe Yuva’ya geleceğini söylemişti. Halbuki biz daha önce davranarak ona Kartal’dan bir telgraf çektik. Zavallı kadın... Akşamüzeri Pembe Yuva’ya geldiği zaman küçük bir beşikte uyuyan mini mini bir yavruyu kollarının arasına bırakarak ‘İşte anne, sana göz nuru bir oğlan’ dedik. Çocuk tıpkı babama benziyordu. Mesut’un itirazlarına rağmen çocuğa ‘Mahmut Yekta’ ismini verdik. Zavallı annem, çocuğu öptükçe kendine ihanet eden babamı hatırlıyor, gözleri doluyordu.”¹⁷⁶

Emel, Yakacık’a Fusun doğum yaptıktan sonra gider. Torununu kucağına alır.

“Bir gün beni tedavi eden doktor, annemi de muayene etti. Doktor pek fazla tehlike görmüyor, yalnız dinlenmesini tavsiye ediyordu: ‘Hanımefendi, sizde de kalp hastalığı var. Hatta diyebilirim ki kalbiniz sizden yirmi yaş daha ihtiyar. Sizin daima dinlenmeniz gerek.’

Annem doktorun bu tavsiyesini, bizim ısrar ve ricalarımızı dikkate almayarak bizi bırakıp gitmek istiyordu.”¹⁷⁷

Fusun ve Mesut Kâmi, Mesut Kâmi’nin işi sebebiyle ailece Mısır’a taşınacaklardır. İstanbul’daki tüm mülkleri satarlar. Mesut Kâmi, Kınalıada’daki Suphiye halanın köşkünde babası Mahmut Kâmi’nin odasında önemli olan şeyleri alıp gelmesi için Fusun’dan ricada bulunur.

“Bir gün Mesut pek fazla yorgundu. Bana bir teklifte bulundu:

- Fusun, ben yorgunum. Hava iyi. Hem biraz hava alırsın hem de işime yararsın. Ben sütnine ile çocuğa bakarım. Sana Kınalı’daki yengemin evinin anahtarını vereyim. Oradaki eşyalara bak. Hoşuna gidenleri, kıymetli bulduklarını ayır. Sonra

¹⁷⁵ Şevki, a.g.e., s.181.

¹⁷⁶ Şevki, a.g.e., s.183.

¹⁷⁷ Şevki, a.g.e., s.183.

babamdan kalma bir yazı masası var. Onların da gözlerini ara. Belki önemli bir şey bulunur. Eşyaları da satacağım. Onları Mısır'a kim götürecektir?"¹⁷⁸

Fusun, Mahmut Kâmi'nin odasını incelerken babası Yekta Bey'in olayıyla ilgili notlar bulur.

"Beyaz bir zarf duruyordu. İçerisinde bir kâğıt vardı. Üzerinde pulu olmayan bu zarfı açmak için bir saniye kadar tereddüt ettim. Fakat sonra açmaya karar verdim. Eşimin benden gizli neyi olabiliirdi? Dörde bükülmüş olan bu kağıdın üzerindeki yazılar sararmış, solmuştu. Güçlkle şu satırları okuyabildim: Mahmut Kâmi Bey'den beş yüz lirayı 4 Haziran 1906 tarihinde aldım. Altında tek bir mühür vardı: Yusuf Pehlivan.

Bu kağıdı da kutunun yanına koydum. Belki bu kâğıt Mesut'un işine yarayabilirdi. Fakat ben birdenbire beş yüz liranın önemli bir para olduğunu düşündüm. Sonra Yusuf Pehlivan... Bu isim bana yabancı gelmiyordu. Evet, Yusuf Pehlivan, benim Şekip Bey'in evinde tedavi ettiğim Merzuk'un kocasıydı."¹⁷⁹

Fusun'un kafası çok karışır, Yusuf Pehlivan Merzuk'un kocasıdır. Fusun, Kınalıada'dan o akşam Pembe Yuva'ya döner. Ertesi gün tüm parçaları birleştirerek Şekip Bey'in köşkünün hizmetçisi Merzuk'a gider. Merzuk her şeyi itiraf eder.

"Ertesi günü Merzuk'u evinde bularak konuyu açtım. Onun aldığı heyecanlı tavırlar beni sinirlendirmeye yetti ve bağırdım.

- Katil senin kocandır. Yirmi seneden beri meçhul bilmece bugün çözülmüştür.

Bu sözlerim Merzuk'u üzmüştü. O bana bütün macerayı anlatmak ihtiyacını hissediyordu. Yavaş yavaş beni sakinleştirmeye çalışarak:

- Ben size her şeyi şimdi anlatacağım, diyerek söze başladı."¹⁸⁰

Fusun aslında Şekip Bey'i öldürenin Yekta Bey olmadığını, asıl katilin Mesut Kâmi'nin babası Mahmut Kâmi olduğunu öğrenir. Senelerdir çözmeye çalıştığı sırrı çözer. Ancak bunu kimseye açıklayamaz. Çünkü kocasına babasının katil olduğunu

¹⁷⁸ Şevki, a.g.e., s.187-188.

¹⁷⁹ Şevki, a.g.e., s.189-190.

¹⁸⁰ Şevki, a.g.e., s.192.

söylemeye gücü yoktur. Bu yüzden kendi babasının yani Yekta Bey’in masumiyetini ömür boyu bir sır olarak saklamak zorundadır.

“Allah bana acıdı. Zavallı bir mahkûm olan babam bu feci suçlamadan yakasını kurtardı. Fakat artık iş işten geçmiş bulunuyor. Şayet Merzuk her şeyi bildiğini bana daha önce anlatmış olsaydı, çocuğum babasına yöneltilen böyle bir lekeyi taşımazdı. Çünkü ben Mahmut Kâmi Bey’in oğlu Mesut’la evlenemezdim. Şimdi ben Mesut Kâmi’nin eşiyim. Ben babamın ismini bırakıp onun ismini taşıyan bir kadıyım. Oğlum da bu ailenin ismini taşıyacak. Ben nasıl olur da bir parçası olduğum ailenin namusunu lekeleyebilirim? Ben babamın masum ve namuslu olduğunu işittiğim dakika ne kadar sevinmiştim. Fakat bu sevincim derhal söndü. Çünkü Mesut’un bir katilin oğlu olduğunu öğrenmiştim. Evet, katil Mesut’un babası Mahmut Kâmi Bey’di.

Bu gerçek hiçbir zaman itiraf edilmeyecek. Benimle beraber sonsuza kadar mezara gömülecektir. Bunu yapmak zorundayım. Çünkü çocuğum ve saadetim bunu gerektiriyor. Senelerin koynunda uyuduğu bu sır, eski halini koruyacak.

Masum babacığım... Güzel babacığım... Ben senin masumiyetine ait deliller buldum. Onlar benim avucumun içinde. Fakat onları saklayacağım. Aşkım ve yavrum onları eritecek, kimseye duyurmadan mezarda uyutacak. Beni affet... Kadıköy”¹⁸¹

Aşk Mahkûmu’nda da Pembe Yuva’da da anlatıcı kadındır. Yazar iki kadının bakış açısıyla kadınları anlatır. Sadiye Hanım tek başına evi her yönden çekip çevirir. Füsün dispanserde hasta bakıcı olarak çalışır. Emel ilerleyen yaşına rağmen kimseye yük olmamak için hasta bakıcı olarak çalışmaya başlar. Eserde kadın kahramanlar maddi açıdan kendilerine yetebilecek durumdadırlar.

Hikmet Şevki, Füsün ve ailesi arasındaki bağları incelerken dönemin toplumu hakkında yargılara varmaktan kaçınır. Yazar, seçtiği Yakacık ve Pembe Yuva ile sınırlı bir ortam içinde yaşanan birtakım olayları anlatır. Füsün’un erken yaşta babasını kaybetmesi, annesi ve halasının ondan babasıyla ilgili olayı saklamaları ve bu sırrı öğrenmemesi için toplumdan, yaşamdan uzak yetiştirilmesi, kendi kararlarını kendi vermemesi Füsün’u hayat karşısında acemi ve karamsar kılar.

¹⁸¹ Şevki, a.g.e., s.192-193.

Roman sonunda büyüyüp olgunlaşan Füsun, Pembe Yuva'ya yerleşmek, eski masumiyete dönmek ister. Ancak bunu başaramaz. Yani eser başladığı yerde bitmez.

2.3.2. Aşk

Kadın erkek ilişkilerinde yaşanan duygusal karmaşalar, zor ulaşılan mutluluklar, evlilik üzerine açıklamalar, aşkın doğurduğu kıskançlıklar Hikmet Şevki'nin Aşk Mahkûmu ve Pembe Yuva romanlarında ele alınan konulardandır. Hikmet Şevki'nin hiç evlenmemesi, cinayetle biten bir yasak aşkın içinde olması da bu konuları ele almasında etkindir. Hikmet Şevki'nin bilinen iki romanında da konu aşktır. Tanzimat dönemi romanlarının büyük bir kısmı tesadüfi aşklara dayanır.¹⁸² Yazar, aşkı her yönüyle işlediği eserlerinde, millî ve toplumsal unsurlara çok fazla yer vermez. Pembe Yuva romanında Hikmet Şevki, karakterlerin içinde bulunduğu toplumla, ülkeyle, günlük hayatla ilgili çok fazla bilgi vermez. Genelde o kişilerin yaşadığı olaylarla ilgili olup bitenleri anlatır. Toplumsal bir konu ve problemi ele almaz.

Pembe Yuva'da aşk teması Füsun ile Mesut Kâmi arasında olan karşılıklı aşk ve Yekta- Lamia- Şekip arasındaki aşk üçgeni şeklinde eserde karşımıza çıkar. Eserin ana çatısını oluşturan Füsun'un tabiri ile siyah lekenin müsebbibi Yekta, Lamia ve Şekip arasında yaşanan üçlü aşk çatışmasıdır.

Okur eserde kahramanların aşkı yaşama şekillerini dışarıdan bir gözlemci olarak görebilir. Eserin anlatıcısı Füsun olduğu için, sadece Füsun'un aşk yoğunluğu iç konuşmalardan öğrenilir. Romanda aşkla ilgili duyguların, düşüncelerin ayrıntılı verildiği kısımlar Füsun'un Mesut Kâmi'yle olan aşkıyla ilgili bölümlerdir. Aşkla ilgili kısımlarda çoğunlukla Füsun'la Mesut Kâmi'nin aşkı anlatılmıştır. Füsun, Mesut Kâmi ile tanıştığı günden evlendiği güne kadar yaşadığı aşk yoğunluğu Füsun'un bakış açısından verilir. Yekta, Lamia, Emel, Şekip'in nasıl bir aşk yaşadığını bilemeyiz. Bu kahramanların duygusal süreçleri hakkında bilgiler, Sadiye Hanım'ın defterinden ve gazete haberlerindeki ifadelerden öğrenilir. Kişilerin içlerinde yaşadıkları duyguların detayları yer almaz. Türk romanının ilk örneklerindeki gibi bu romanda da Füsun'un iç konuşmalarında sadece kendi hayatıyla alakalı duygu ve düşünceler yer alır. Bu

¹⁸² A. H. Tanpınar, *XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 2003, s.289.

düşüncelerde felsefi mesaj yoktur. Füsün sadece kendi hayatını anlamaya ve anlamlandırmaya çalışır. Eserde kişiler, Füsün'un gözünden tanıtılmıştır. Füsün'un verdiği kadar bilgiye sahiptir okuyucu. Hikmet Şevki, romanda karakter çözümlemelerinden çok olaylara ağırlık verir, bu nedenle kişileri tek boyutlu kalır.

“Ruhsal durumlara ilgisizlik, insanoğlunun, kuralları din ve merkezietçi hükümdarın tanımladığı ve geleneksel bir yaşayış biçiminin koşullandırdığı, ortaklaşa bir yaşam sistemine bağlı kalmış olmasındandır.”¹⁸³ Cumhuriyet döneminden önceki eserlerde, son dönem Osmanlı toplumunun içe kapalı yapısını yansıtır. Günahkâr aşk ilişkileriyle evin dışındaki hayata kayıtsız kalırlar.¹⁸⁴ Pembe Yuva'da Hikmet Şevki, bütün karakterlerin iç dünyasıyla alakalı bilgi vermez. Okur, kahramanların iç dünyalarına ulaşamasa da yazar kahramanlarını olayların gelişine göre uygun bir şekilde yerleştirmiştir.

İçe bakış yönteminin ilk romanlarda kullanılmamasını Ahmet Hamdi dine bağlamıştır. Bu konudaki düşüncelerini şu şekilde ifade eder: “Müslüman edebiyatlarının orta çağ hikâyesinden romana geçmişi bahsinde bir yığın sebeple karşılaşırız. Bunların başında yine şüphesiz insanın reel hayata inanarak sahip olmaması gelir. Ayrıca psikolojik tecessüsün yokluğunu da söyleyebiliriz. Dinde günah çıkarmanın bulunmaması ferden kendi içine eğilmesini daima men eder. Medeniyetimizin gözü önünde gelişen Rus romanının büyük hususiyetlerinin Ortodoks Kilisesi'ndeki aleni itiraf müessesesine neler borçlu olduğunu biliyoruz. Bununla, eskilerde hiç psikoloji bulunmadığını iddia etmiyoruz. Bu kadar büyük bir medeniyet tecrübesi insana sonuna kadar yabancı kalamazdı. Eski şairlerimizin aşk için, insan tabiatı için yazdıkları şeyler kendi kalplerini ve hayatlarını nasıl iyiden iyiye yokladıklarını gösterir.”¹⁸⁵

Eserde temel meseleyi oluşturan aşk üçgenin kahramanları Yekta, Lamia ve Şekip'tir. Okur bu kişileri Füsün'un gözlemlerinden ve Sadiye Hanım'ın defterinden tanır. “Türk romanlarında baştan beri gözlenen ilginç bir durumda aşk ekseninde kurulan üçlemelerdir. Bu üçlü bazen biri kadın, bazen de biri erkek olmak üzere hep tercih sorunsalı etrafında bir olay örgüsü içinde yer alır. Namık Kemal, Nabizade

¹⁸³ G. Dino, *Türk Romanının Doğuşu*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1978, s.68.

¹⁸⁴ R. Finn, *Türk Romanı*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1984, s.137.

¹⁸⁵ A. H. Tanpınar, *XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 2003, s.30.

Nazım, Halit Ziya, Mehmet Rauf, Reşat Nuri, Yakup Kadri, Halide Edip, Ahmet Hamdi Tanpınar, Selim İleri, Ahmet Altan gibi romancıların aşk doğa karşıtlığı hep bu üç kişilik Bermuda Şeytan Üçgeni içinde yaşanır.”¹⁸⁶

Yekta, eserin baş kahramanı Füsün’un babasıdır. Romanın kırk dördüncü sayfasında ilk kez adı geçer, onunla ilgili ilk bilgi verilir. Romanın ana konusunu oluşturan Füsün’un siyah leke diye tabir ettiği büyük aile sırrının kahramanıdır.

“Ben kimin kızıydım? İşte cevap veremeyeceğim en önemli soru buydu. Ben, Yekta Bey isminde mesleğini, yaşadığı ve öldüğü tarihi bilmediğim bir meçhul adamın kızıydım.”¹⁸⁷

Füsün babasını ilk kez kilitli odaya girdiğinde gördüğü fotoğrafla tanır.

“Bu karanlık ve kilitli odada babamın vefat tarihini bulmuştum:31 Mayıs... Zavallı babacığım, çiçeklerin kokularını dağıttığı, tabiatın bütün güzelliğini bol bol her tarafa serptiği bir zamanda hayata veda etmişti.”¹⁸⁸

Anne ve babasını çok küçük yaşta kaybeden Yekta, ablası Sadiye Hanım tarafından yetiştirilir. Okur ve subay olur. Okuldan arta kalan vakitlerde sık sık Pembe Yuva’ya gelerek bağ bahçe işleriyle ilgilenir. Evle ilgilenmeyi, ava gitmeyi çok sever. Köyde sevilen sayılan birisidir. Namuslu, terbiyeli bir gençtir. Birçok arkadaşı vardır. En yakın arkadaşı Rasih Paşa’nın oğlu Şekip Bey’dir. Her yere birlikte giderler. Yekta’nın geçmişiyle ilgili bilgilere Sadiye Hanım’ın defterinde yer verilir.

“Onun en büyük zevki bahçeyi düzenlemek, zamanında ava gitmekti. Güzel sözleri, sevimli bakışları ile pek az bir zamanda birçok arkadaş edilmişti. Yekta’yı köyün içerisinde duymayan yok gibiydi. Köyün ihtiyar imamı onun sözlerinden yararlanıyor, köyün delikanlıları ona daima saygı gösteriyor, akran olan gençler onunla gezmek arzusunu duyuyorlardı. Benim bütün emellerim bitmiş gibiydi. Ben hayattan başka ne isteyebilirdim? Yekta’nın başarıyla hayata atılması benim için senelerden beri beslenen en büyük ümit değil miydi?

¹⁸⁶ *Türk Edebiyatı Tarihi 3*, T.C. Kültür Turizm Bakanlığı, Ankara, 2007, s.457.

¹⁸⁷ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.44.

¹⁸⁸ Şevki, a.g.e., s.56.

Şimdi de her anne gibi Yekta'nın evliliğini düşünüyordum. Onun bu Pembe Yuva'da bir hayat yoldaşıyla mutlu olması benim son ümidimdi. Gayet gariptir ki Yekta bu bekar hayatından zevk alıyor, bana evlilik kelimesini bile söyletmiyordu.

Yavaş yavaş hayata atılan Yekta, en çok Pembe Yuva'nın biraz ilerisinde güzel bir köşkleri bulunan Rasih Paşa'nın oğlu Şekip Bey'le görüşüyordu. Onlar daima beraber ava, birlikte Kartal'a, Pendik'e gezmeye gidiyorlardı. Onların bir arada bulunmadıkları gün pek nadirdi."¹⁸⁹

İlk dönem romanlarda da erkek kahramanlar, roman başından itibaren yetimdir. Bu yoksunluk duygusu hayatlarında aşk kırgınlıklarına yol açar.¹⁹⁰ Çarpık ilişkilerin ortaya çıkardığı kırık hayatlar¹⁹¹ Yekta'nın başına gelen trajedinin de baş sebebidir.

İlk Türk romanlarında erkek kahramanlar genellikle saf, masum ve namusludur. Tehlikeleri anlayamayacak kadar masumlardır. Şemsettin Sami'nin Talat'ı, Ahmet Mithat Efendi'nin Rakım'ı, Namık Kemal'in Ali Bey'i eserde o kadar saf bir konumdadırlar ki okuyucunun bu saflığı anlayabilmesi için bir açıklama yapılması lazım gelir. İlk Türk romanlarında erkek kahramanların bu kadar saf ve masum olması halk hikâyeleri ve masallara dayandırılabilir. Halk hikâyeleri ve masallarda saflık, masumluk her zaman yüceltilmiştir. İlk Türk romanlarında aşkta masum olmayan kahramanlar genellikle kadın kahramanlardır. Namık Kemal'in Mehbeyker'i buna en güzel örnektir.¹⁹² Pembe Yuva'da Lamia masum değildir. Saf ve ilk anlatılarda karşımıza çıkan kahramanlar gibi aşırı masum olan Yekta, köyün şuh ve hoppa diye anılan kızı Lamia'ya aşık olur.

"Hayret etmiştim. Çünkü ben köydeki bu aileyi tanıyordum. Pek şuh ve hoppa olan Lamia'nın ismi her ağızda dolaşıyor, herkes bu kızdan bahsediyordu."¹⁹³

Bu aşk, yazarın canlı doğa- insan betimlemelerinde kendini gösterir. Günün eriyip bitişi ile Yekta'nın aşktan eriyişini bir tutmuştur.

"- Yoksa bir gönül derdi mi diyeceğim.

¹⁸⁹ Şevki, a.g.e., s.76.

¹⁹⁰ R. Finn, *Türk Romanı*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1984, s.125.

¹⁹¹ Ö. F. Huyugüzel, *Halid Ziya Uşaklıgil (Hayatı, Eserleri)*, MEB Yayınları, İstanbul, 2004, s.47.

¹⁹² G. Dino, *Türk Romanının Doğuşu*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1978, s.122-123.

¹⁹³ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.79.

Yekta başını salladı. Dikkat ettim, gözlerimden yaşlar akıyordu. Güneş batmak üzereydi. Artık gün, boğaz alan ışıkların altında damla damla eriyordu. Görüyordum ki karşımdaki genç de bir aşkın uğruna bugün gibi eriyor tükeniyordu. Bu koca asker, hiçbir şeyden korkmayan, çekinmeyen bu mert erkek aşkın karşısında mağlubiyetini itiraf ediyor, ona aciz bir yavru gibi teslim oluyordu.”¹⁹⁴

Yekta’nın Lamia’ya olan aşkını ablası Sadiye Hanım’a anlattığı bölümler aşkının büyüklüğünü gösterir.

“- Yekta, eğer gerçek ve yenilmez bir aşkın karşısında bulunuyorsan evlenirsin, bu mesele de biter. Kız da seni seviyor mu?

- Sevmez olur mu? Zaten bu aşkı uyandıran kendi oldu. Sana olduğu gibi her şeyi anlatacağım. Yalnız başıma ava gitmişim. Küçük bir evin önünde yeldirme ve başörtüsüyle duran bir kadın başıyla karşılaştım. Ne kadar güzel olduğunu söyleyemeyeceğim, yalnız sana bu genç kızı tarif edeceğim: Uzun boylu, buğday tenli, iri, siyah gözlü, daima gülümseyen bir yüzü vardı. Beni görünce siyah gözlerinin içinden güldüğünü fark ettim. Ben de güldüm. Gülümsemelerinden memnun kaldığımı gözlerimle bildirmek istedim. Artık her gün onunla karşılaşıyor, bu gülümsemeleri tekrar ediyordum. Bundan on gün önce Ayazma’nın kenarında bir gece yarısı buluştuk. O bana kalbini açtı, ben de ona kalbimi verdim. Şimdi resmen isteyeceğim.”¹⁹⁵

Sadiye Hanım istemese de Lamia’yı Yekta’ya ister ve gençler nişanlanırlar.

“Benim neler düşündüğümü Yekta hissetmiş olmalı ki derhal atıldı:

- Şimdi annelik sana düşüyor. Resmen görücü gider ve kızı istersin.

Yekta’nın bu sözlerine hayır cevabını veremiyordum. Onun ağlamasını, gözyaşı dökmesini hatırladım. Sustum. Yekta geldi ve yanaklarımdan öperek:

- Ablacığım, Yekta’nı seviyorsan bunu yaparsın, dedi.

İtiraz etmedim. Ertesi gün yanıma bir hizmetçi alarak Rasim Bey’in evine gittim. Neden sonra Lamia kahvemizi getirdi. Bu defa alıcı gözüyle baktığım kızı ben de güzel görmüştüm. Kendi kendime ‘Yekta’ya belki sadık kalır. Pembe Yuva’da eski, hırçın huylarını terk eder’ dedim. Validesi ile konuştuk. İki bin lira ağırlık istiyorlardı.

¹⁹⁴ Şevki, a.g.e., s.77.

¹⁹⁵ Şevki, a.g.e., s.78.

Yekta için kabul ettim ve beraberimde getirdiğim nişan yüzüğünü birtakım merasime gerek görmeden taktım.

Gece Yekta müjdeyi alınca sevinçten bir çocuk gibi sıçıyordu. Artık arzusuna ulaşmıştı.”¹⁹⁶

Yekta, Lamia ve Yekta’nın en yakın arkadaşı Şekip, birlikte vakit geçirmeye başlarlar. Sadiye Hanım, bunu çok garipser ancak Yekta, ablasının uyarılarına gülüp geçer.

“Yakacık gibi bir köyde iki nişanlının bir arada gezmesi mümkün olmuyordu. Fakat Yekta bunun için de bir çare bulmuş ve nişanlısıyla geceleri Ayazma yolunda buluşmaya başlamıştı. Aradan birkaç hafta geçti. Bir gün evde yemekler yapıldı. Pendik’e gidiyorlardı. Ben Yekta’ya kiminle gittiklerini sordum:

- Yalnız ikiniz mi gidiyorsunuz?
- Evet, bir de Rasih Paşa’nın oğlu Şekip var.
- Şekip mi? Öyle şey mi olur! İki nişanlının arasında onun bulunmasına bir mana vermezler mi?
- Kim duyacak? Hem Şekip gayet namuslu bir genç.

Fazla söylemedim. Fakat bu durumu da hiç hoş görmemiştim. Lamia gibi şuh bir kızın bir yabancı ile bulunması hiç de doğru değildi.”¹⁹⁷

En sonunda beklenen son olur, Lamia, Yekta’dan ayrılır.

“Bir sabah Yekta, İstanbul’a gitti. Önemli bir iş için bir hafta kalacaktı. İşte Yekta’nın gittiği sabah Rasim Bey’den bir mektup aldım. Bu mektup, zavallı kardeşimin hayatını zehirleyen bir belge oldu. Rasim Bey bu mektubunda evliliğin mümkün olmayacağını söyleyerek yüzüğü geriye gönderiyordu. Bir hafta çarpıntılar ve heyecanlar içerisinde kaldım. Yekta, bu ret cevabını soğukkanlılıkla karşıladı. Fakat günlerce odasından çıkmadı. Yemek yemedi. Gözyaşlarıyla gönlünün ateşini söndürmeye çalışıyordu. Zavallı kardeşim yanılıyordu. Gözyaşları kalp ateşlerini

¹⁹⁶ Şevki, a.g.e., s.79.

¹⁹⁷ Şevki, a.g.e., s.79-80.

söndürmez, arttırır. Aşkı günden güne kuvvetlendirenin acı ve gözyaşları olduğunu unutuyordu.”¹⁹⁸

Yekta, arkadaşı ve nişanlısının bu ihanetinden sonra yıkılır. Eserde Lamia’nın Yekta’yı Şekip’le aldatması açıkça söylenmez başta. Ancak ayrılık sebeplerinin bu olduğu anlaşılır.

Yekta, ablası Sadiye Hanım’ın kendisine bulduğu bir kızla evleneceğini söyler.

“Sonunda bir sabah çayımı içerken Yekta yanıma geldi ve kararımı bildirdi:

- Abla, ben evlenmek istiyorum. Senin bulacağın kızı alacağım.

Şaşırmıştım. Yalan söyleyip söylemediğini anlamak için onun gözlerini aradım. Bu gözlerden Yekta’nın yalan söylemediğini okuyordum.

- Peki, bulayım. Fakat bu sana kalbindekini unutturacak mı?

- Kalbimdekini mi? Kalbimde bir şey yok ki...

Zavallı Yekta’nın yalan söylediğini bu sözleri takip eden hıçkırıklardan anlamıştım. Sesimi çıkarmadım. Belki unuttur ümidiyle bütün günlerimi ona kız aramakla geçirdim.”¹⁹⁹

Yekta gençlik aşkından kurtulsun diye ablası Sadiye Hanım ona, iyi ev kızı Emel’i bulur. İlk Türk romanlarında çocuklarını yanlış karardan kurtarmak adına görücü usulü evlilik yazarlar tarafından işlenmiştir. İntibah romanında Ali Bey’in aşık olduğu Mehpeyker’den kurtulması için annesi köle satın alarak oğlunu perişan yaşamdan kurtarmak ister.²⁰⁰

“Soğanlık’ta bir çiftçinin okumuş, terbiyeli bir kızı vardı. Bu çiftçi vaktiyle bir subayken sürgün edilmiş, sonra affedilerek bu köye yerleşmişti. Bu masum duruşlu, hayatın hilelerinden habersiz olan kız Emel’di.”²⁰¹

Emel, kocasını mutlu etmek için her şeyi yapan, uysal, sakın, geleneksel Türk kadınıdır. Kurban kadın tipini temsil eder.

¹⁹⁸ Şevki, a.g.e., s.80.

¹⁹⁹ Şevki, a.g.e., s.80-81.

²⁰⁰ R. Finn, *Türk Romanı*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1984, s.41.

²⁰¹ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.81.

Emel, Yekta'yı mutlu etmek için her şeyi yapar. Ancak Yekta, mutlu değildir. Ailesine iyi davranmaz, ilgisizdir, bazı geceler eve gelmez. Füsün doğduktan sonra her şey düzelir umudu taşıyan Emel, çocuklarının da evliliklerini düzeltmediğini fark edince kendini çocuğuna adar. Ahmet Rasim, bazı hikâyelerin okuyucuya aile içinde yaşanan mutluluğun asıl mutluluk olduğu mesajını vermek istediğini söyler. Ancak bu hikâyelerde aile üyeleri birbirlerine hayatı zindan ederler. Erkek evi ihmal eden, eşine ve çocuklarına karşı ilgisiz bir babadır. Bu ihmalin nedeni eşinden başka bir kadına tutulması ya da alkol düşkünlüğüdür. Bu ailelerde daima birinden destek almaya alışmış olan kadın çaresiz ve perişandır.²⁰² Emel, çilekeş, bahtsız, masum geleneksel kurban kadın tipidir.

“Emel, bu sevimli kızcağız, Pembe Yuva'da hiç yabancılık hissetmedi. Ben onu gerçek bir arkadaş gibi sevmeye başlamıştım. Emel, kocasının işlerine karışmayan, hayatın kendisine nasip ettiği talihe tevekküle boyun eğip rıza gösteren uslu bir kızdı. O, evlenmiş olmasına rağmen küçük bir genç kız saflığını koruyor, Yekta'nın her emrini itirazsız yapıyordu.

Sonunda evliliklerinin ilk senesi bir güzel yavruları oldu. Bu, sendin. İşte Füsün, dertleri içerisine sindiren, gönlü ağlarken daima gülen annenin kucağındaki senin gülümsemen ona her şeyi unutturdu. Artık o sana bağlanmıştı. Babandan çok seni seviyordu. Fakat o kalbini kaptırdığı derin aşkın şiddetli buhranlarıyla çırpınıyordu. Yukarıda seninle meşgul olan ve ayrı odada yatan Emel, Yekta'nın sık sık geceleri Pembe Yuva'dan uzaklaştığından haberdar olmuyordu. Bunları yalnız ben biliyor, yalnız ben hissediyordum.”²⁰³

Yekta'nın kalp hastası olduğu Yekta ve Emel evlendikten sonra verilir. Yazar böyle yaparak Yekta'nın kalp hastalığını çektiği aşk acısına bağlar. Kendinden yaşça büyük olan Lütfullah Bey'le de dostluk kurar. Lamia'ya duyduğu aşk acısı iyileşmez. Son zamanlarında en küçük hataya sinirlenen, evde sürekli bağırان ancak sonradan pişman olan bir yapıya bürünmüştür.

²⁰² İ. Enginün, *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyet'e 1839-1920*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2006, s.307.

²⁰³ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.81-82.

Lamia, Yekta'dan ayrıldıktan sonra Yekta'nın en yakın arkadaşı Şekip Bey ile evlenir. Rasih Paşa'nın ölümünden sonra Yakacık'ta yaşamazlar. Cinayet gecesinden önce bir ay için Yakacık'a gelmeyi planlamaktadırlar.

“Şekip Bey'in bu dul eşi, babamın kalbini çalmış ve zavallı adamı elinde bir oyuncak gibi oynatmış bir kadındı. Lamia Hanım gerçekten güzeldi. Hem senelerin kolaylıkla ihtiyarlatamayacağı bir güzeldi. Yürüyüşünde, duruşunda bir sevimlilik gizliydi... Lamia Hanım, babama aşkının zehirlerini sunduktan sonra başka bir kucağa atılmak namussuzluğunu göstermişti.

...

Onun, ben gittikten sonra bahçıvan kadından soruşturarak kim olduğumu anlayacağını biliyordum. Benim ismini duyunca Lamia Hanım'ın yine gözleri gülecek, ruhunu derin bir gurur kapayacaktı. Çünkü o, kendi aşkından inleyen bir erkeği felaketlerin en büyüğüne sürükleyebilmişti. Ah bu kadınlık gururu... kadınlar, aşkı yaşarlarken gurur beslerlerse kesinlikle zararlı olurlar. Onları aşk içerisindeki kadınlık gururu cinayete, en derin uçurumlara kadar sürükler. İşte Lamia da şimdi bu gururun etkisi altında, kanlı sahneyi gözünün önünde yaşatarak gülüyordu. Ben bundan emindim.”²⁰⁴

Lamia'yla Şekip'in birlikte olmaları Yekta'nın sinirlerini iyice yıpratır. İlk romanların genelinde fiziki aşk er geç hüsrarla bitip yıkıcı sonuç doğurur. Kazanan hep kalpten sevgiler, masum aşklardır. Bu romanlarda temel amaç ahlak dersi vermek ve fiziki aşkların sonucu ile ibret vermektir.²⁰⁵ Mutlu son hep ahlaki aşklarda olur. Yekta kıskançlık kriziyle Şekip'le yüz yüze gelir ve korkunç olay gerçekleşir.

Duyguların çok uç noktalara dayanıp öldürme isteğine dönüşmesi, intikam tutkusundan gelir. İlk Türk romanlarında sık rastlanan öğelerdendir.²⁰⁶ İntibah romanında Ali ve Mehpeyker intikam ögesinin kullanıldığı en önemli örneklerdendir. Bu tarz romanlarda yaşanan aşk bir başka aşktır. Toplum dışıdır. Bu yüzden bu aşklarda ihanet eden kişi hak ettiği cezayı almalıdır. Eğer ihanet eden kişi yasal olarak eş ise, boşanma ile cezalandırılabilir. Ancak ihanet eden kişi sevgili ise ona

²⁰⁴ Şevki, a.g.e., s.102.

²⁰⁵ R. Finn, *Türk Romanı*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1984, s.115.

²⁰⁶ Finn, a.g.e., s.45.

verilebilecek tek bir ceza vardır. İhanet eden kişi özellikle kadın ise ihanet kadının ya da aşığının ölümüyle son bulur.²⁰⁷ Pembe Yuva’da da Yekta, Lamia ve Şekip arasındaki aşk üçgeni, iki erkeğin ölümüyle sonuçlanır. Lamia’nın toplum dışı hareketleri, Yekta’nın tutkulu aşkı, Şekip’in arkadaşına ihaneti ilk romanlardaki gibi ölümle sonlanmıştı. “Namık Kemal, bütün intikamların ancak ölümle tamamlandığını”²⁰⁸ söyler. Hikmet Şevki’nin Aşk Mahkûmu romanında da kocası tarafından aldatılan İncila, intikamını kocasını öldürerek alır.

Hikmet Şevki’nin Aşk Mahkûmu ve Pembe Yuva romanları aşk uğruna işlenen cinayeti barındırır. Hikmet Şevki’nin otuzlu yaşlarında, sevdiği kadının kocası tarafından öldürülmesi de düşündürücüdür.

Yazar roman başından itibaren okuyucuya cinayeti Yekta’nın işlediğini düşündürür. Geleneksel Türk romanlarında olduğu gibi aşk üçgeni cinayetle sonuçlanır. Ancak romanın sonunda cinayeti Yekta’nın işlemediğini öğreniriz. Bu yönü ile diğer romanlardan ayrılır. Yazar merak ögesini hep canlı tutarak Füsün aracılığıyla olayı bir düğüm çözer gibi okura çözdürmüştür.

“Ben içeriye girerken o, ablasının karşısında gözlerini açmış şekilde, yumruklarını sıkarak bağıyor: ‘Ben ona yapacağımı bilirim. Buraya getirmeden önce ben onu bir köpek gibi öldüreceğim. Kararım kesin...’ diyordu. Bir akşam da hep beraber yemekte oturduk. Çocuğun ağlaması üzerine Emel Hanım yukarıya fırladı. Yekta Bey, ablasına ‘Ben Şekip’in bu namussuzluğuna dayanamayacağım. Onun burada, Şekip’in kolunda dolaşmasına göz yumamam’ dediğini işittim.”²⁰⁹

Ablası Sadiye Hanım da ifadesinde kardeşinin Şekip Bey için söylediği tehditleri doğrular.

“Evet, onun ‘Ben Şekip Bey’e gösteririm. Ben onları kol kola gezerken görmeyeceğim. Onu bir köpek gibi geberteceğim’ dediğini de işittim. Fakat biraderim öfkeli olduğum ve kızdıkça daima böyle söylenir ve o adama karşı kinini göstermek isterdi. Hatta Şekip Bey’in masasında bulunan mektup da bunu doğrulamaz mı? Mektupta ‘Ben seni takip etmek alçaklığında bulunamam. Eğer benimle hesaplaşmak

²⁰⁷ Finn, a.g.e., s.46.

²⁰⁸ İ. Enginün, *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat’tan Cumhuriyet’e 1839-1920*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2006, s.237.

²⁰⁹ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.83.

istiyorsan açıkça, mertçe karşıma çık. Benim bulunduğum köye elimden bir namus hırsızı gibi aldığım kadını getirmenden seni men ederim' diyordu.”²¹⁰

Yekta toplum dışı aşkı yüzünden evliliğinde mutlu olamamıştır. İyi bir baba iyi bir eş olarak göremeyiz onu. Tutkularının esiridir. Ve beklenen son gerçekleşir.

“Daha ben mutfaktan çıkmadan, küçük pencereden yolun üzerinde bir sedye ile birisinin getirildiğini gördüm. Dışarıya çıktığım zaman bu sedyede yatanın bizim bey olduğunu anladım. Her tarafım titriyordu. Sedyeyi getirenlerden, beyin, Rasih Paşa'nın evinin önünde cansız bulunduğunu öğrendim.”²¹¹

Yekta Bey, aşkın ve kıskançlığın verdiği hiddetle hem kendini hem de ailesini dağıtmıştır.

“Bu gazete parçalarından yalnız bir sonuç çıkıyordu: Şekip Bey'in katili Yekta Bey'di, yani babam. Hıçkırıklarımı tutamadım. Bu solgun kâğıt parçalarını gözyaşlarımla suladım. Aşkta mağlup olan babam, silahını yalnız rakibinin üzerine değil, aynı zamanda kendi ailesine de çevirmişti. Çünkü annem, seilmeyen bir talihsiz, başka bir kadın yüzünden katil olan bir adamın hayat yoldaşı bulunan bir zavallıydı. Bense aşksız, sevgisiz, bir birleşmenin ürünü olan zavallı. Ağladım... Ağladım...Bu gözyaşlarım en çok zavallı annemle kendi öksüz talihimeydi.”²¹²

Pembe Yuva'nın eski hizmetkârı Peyman, olaydan sonra polis ifadelerinde Yekta'nın çok sinirli birisi olduğunu söyler. Sadiye Hanım da kardeşinin bu sinirini doğrular. Zaten Yekta'nın sonunu getiren de bu öfkesidir.

“Kızım Füsün, baban zaman zaman değişen bir adamdı. Vicdanı gayet temiz olan baban, öfkelenildiği zaman dünyayı gözü görmezdi. Hiç unutmuyorum, bir gün avdan döndüğü zaman kendisine itaat etmeyen en sevgili köpeğini tüfekte öldürdü ve arkasından saatlerce ağladı. Ben eminim ki babanla Şekip Bey'in arasında önce bir dil kavgası başlamıştır. Şekip Bey de kendisine ters cevap vermiş olmalı ki bu felaket gerçekleşti. Zaten bana 'Şekip Bey'i öldürmüşler' dedikleri zaman kendi kendime

²¹⁰ Şevki, a.g.e., s.86-87.

²¹¹ Şevki, a.g.e., s.83-84.

²¹² Şevki, a.g.e., s.88.

“Yekta vurmuştur’ dedim. Zavallı kardeşimi mezara götürürken dostlarının dörtte biri bile yoktu.”²¹³

Romanda Füsün hariç Yekta’nın masumiyetine inanan kimse yoktur. Sadiye Hanım bile kardeşinin bir cinayet işleyebilecek kadar kuvvetli sinirinin olduğunu düşünür. En yakın dostu olarak verilen Lütfullah Bey de Yekta’nın Şekip Bey’i öldürdüğünden şüphe etmez. Ancak Füsün’da içten gelen bir güven vardır. Nedeninin bilmeden, onu hiç tanımadan babasının masumiyetine inanması geleneksel Türk romanlarını anımsatır.

“

- Babam gerçekten Şekip Bey’e düşman mıydı?
- Düşmandı kızım. Ah, nasıl olmasın! Sana anlatmak uygun düşmez

ama...

Babanın haklı olarak düşman olduğunu anlatabilmek için kinin sebebinin söylemek zorundayım. Baban, anneni aldıktan sonra eski derdi iyileşmedi. Aksine arttı. Şekip Bey de çok sevdiği, her gün beraber bulunduğu bir arkadaşına karşı bu şekilde hareket etmeyecekti. Kader, ne diyelim?”²¹⁴

Lamia, romanda yıllar sonra Şişli alemlerinde ortaya çıkar.

“Yine bir akşam, Mesut’un arkadaşlarından birinin nişan ziyafetinde bulunuyorduk. Müziğin verdiği neşeyle salonda kelebek gibi uçuşan çiftler vardı. Şampanya, dans, müzik onları gerçekten sarhoş etmişti. Durmadan dans ediyorlar, çırpınıyorlar, uçuyorlardı. Ben de bir köşede İffet’le konuşuyordum. Birdenbire salon karıştı. Uzaktan ellilik bir kadın geliyordu. Fakat bu kadın yirmi yaşındaki bir kızıdan daha güzel ve daha sevimliydi. Büyük, iri siyah gözlerinin güzelliği sönmemiş, dudaklarında neşe uçmamıştı. Güzelliğini bilen kadın etrafında eğilen, saygı gösteren gençlere gurur dolu gözlerinin ucuyla küçük bir selam vermekle yetiniyordu. Onun yürüyüşünde bile bir güzellik gizliydi. Üzerinde gerçekten gözleri kamaştıran bir tuvalet vardı. Elli yaşında olmasına rağmen, daha on sene bu gibi salonlarda yalnız kendisine baktırabilecek, yalnız kendisiyle meşgul ettirecek bir cazibeye sahipti.

²¹³ Şevki, a.g.e., s.90.

²¹⁴ Şevki, a.g.e., s.98.

Benim gözlerim dakikalarca bu güzel kadının üzerinde kaldı. Ben bunu tanıyor fakat nerede tanıdığımı, kim olduğunu bir türlü bulamıyordum. Sonunda İffet yanıma yaklaşarak:

- Füsün gördün mü? Yakacak güzeli hala ihtiyarlamadı. Hala eski güzelliğini koruyor.

İffet'in sözlerinden karşımdaki kadının Lamia Hanım olduğunu anlamıştım.”²¹⁵

Bu aşk üçgeninde kazanan sadece Lamia olur. Şekip ve Yekta ölür, Emel ise içine kapanarak yalnızlığa gömülür.

“Şekip Bey'in bu dul eşi, babamın kalbini çalmış ve o zavallı adamı elinde bir oyuncak gibi oynatmış bir kadındı. Lamia Hanım gerçekten güzeldi. Hem senelerin kolaylıkla ihtiyarlatamayacağı bir güzeldi. Yürüyüşünde, duruşunda bir sevimlilik gizliydi. Ben Lütfullah Bey'le görüştüğüm gibi bu kadınla da konuşabilirdim. Fakat bu cesareti kendimde bulamıyordum. Bu kadının zehirli aşkı babamı bir cinayete sürüklemiş, bu cinayetin lekesini de bütün aile taşımak zorunda kalmıştı. Bu kadın, zavallı anneciğimin saadetini küçük bir gülümsemesi ile, hain bir bakışıyla yıkmış ve zavallı kadıncağızı hayatını sonuna kadar mutsuz bırakmıştır. Lamia Hanım, babama aşkının zehirlerini sunduktan sonra başka bir koca atılmak namussuzluğunu göstermişti. Ben nasıl olur da bu kadının boğazına atılmadan, tırnaklarımı onun güzel gözlerine geçirmeden konuşabilirdim.”²¹⁶

Füsün, Lamia Hanım'a karşı öfkelerini bastırmakta zorlanır.

“Benim ismimi duyunca Lamia Hanım'ın yine gözleri gülecek, ruhunu derin bir gurur kaplayacaktı. Çünkü o, kendi aşkından inleyen bir erkeği felaketlerin en büyüğüne sürükleyebilmişti. Ah bu kadınlık gururu... Kadınlar, aşkı yaşarlarken gurur beslerlerse kesinlikle zararlı olurlar. Onları aşk içerisindeki kadınlık gururu cinayete, en derin uçurumlara kadar sürükler. İşte Lamia da şimdi bu gururun etkisi altında, kanlı sahneyi gözünün önünde yaşatarak gülüyordu. Ben buna emindim.”²¹⁷

²¹⁵ Şevki, a.g.e., s.179-180.

²¹⁶ Şevki, a.g.e., s.102.

²¹⁷ Şevki, a.g.e., s.102.

Romanda işlenen bir diğer aşk Füsün ile Mesut Kâmi arasındadır. Füsün'un dilinden anlatılan bu aşkla ilgili detaylar eserde yaşanan diğer aşklara göre daha fazladır. Hikmet Şevki, eserlerinde toplumsal anlamda kadın erkek ilişkilerine sıkça yer verilmiştir. Hikmet Şevki'nin Aşk Mahkûmu ve Pembe Yuva romanlarında aşk ve ihanet en önemli temadır. Adada baloda, düğünde roman gelişimi, melodramatik bir hava vardır. Füsün'un her fırsatta kadere söylenmesi bunun ispatıdır.

“Yapaylıktan uzak, iyi romanlarda bile sevgiye aşırı bir yer verilmesinin iki sebebi vardır. Birincisi şu: Roman yazarı kişilerini tasarlayıp yaratma işlemine geçince, sevgi bir yönü ya da bütün yönleriyle zihninde ağır basar ve yazar farkına varmadan bu kişileri gönül ilişkilerine karşı aşırı ölçüde duyarlı yapar.

İkinci nedene gelince, yazarlar ölümden olduğu kadar sevgiden de hoşlanırlar, çünkü romanlarını kolayca sona erdirmelerini sağlar. Sevgiyi değişmez bir şeymiş gibi sunabilmekte, okuyucu da bunu kolayca benimsemektedir.”²¹⁸

Pembe Yuva'da Füsün roman başlarında aşk kavramıyla yan yana gelmez. Aşk, aklından dahi geçmez ancak babasının geçmişini Sadiye Hanım'ın defterinden öğrenip yirmi bir yaşında Kınalıada'ya gidip Mesut Kâmi'yle tanıştıktan sonra aşk konularına giriş yapar. Ancak o zamana kadar aşkın ne olduğunu bilmez sadece eksikliğini hisseder.

“O gece pek hoş bir vakit geçirdik. Gece yarısı herkes evine çekildi. Ben de odamda yatağıma uzandığım zaman bir hayal beni bütün kuvvetiyle rahatsız ediyordu. Bu hayal senelerden beri beni takip eden siyah leke değildi. Bu hayal, bir saat önce tanıştığım Mesut Kâmi'nin gülümseyen yüzüydü. Acaba?”²¹⁹

Mesut Kâmi, Füsün'un Kınalıada'da yanında kaldığı Suphiye Hanım'ın kayınbiraderidir. Bilgili, tecrübeli bir gençtir.

“Orada bulunan Suphiye halam derhal atılarak bu genci tanıttı:

- Kayınbiraderim Mesut Kâmi... Yeğenim Füsün...

Mesut Kâmi, İclal'den aldığı bilgiye göre, Suphiye halamın merhum eşi Süreyya Bey'in biraderiydi. Uzun süre Avrupa'da ve Türkiye'de bulunan bu gencin

²¹⁸ E.M. Forster, *Roman Sanatı*, Adam Yayınları, İstanbul, 1985, s.94-95.

²¹⁹ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.107.

lisanı pek az Mısırlı şivesine kaçıyor, her sözünden yüksek bir bilgi sahibi olduğu anlaşılıyordu. Zeki olduğunu gözlerinden okumak mümkündü. Sevimli bakışlarının arasında yüksek bir zekanın izlerine tesadüf olunuyordu.”²²⁰

Mesut Kâmi, herkes tarafından takdir gören bir gençtir.

“Mesut Kâmi, herkesin gözünde iyi bir insandı. Herkes ondan bahsederken ‘Babasının parasını koruyan, yaşamasını bilen, terbiyeli bir genç...’ diyordu.”²²¹

Mesut Kâmi düzenli bir hayat ister.

“Seyahat hatıraları ancak seyahati bilenler için tatlıdır. Artık bu seyahatler geçmişe karıştı, şimdi ben düzenli bir hayata atılmak için çırpınıyorum. Bütün emelim bu.”²²²

Mesut Kâmi, Füsün’un babasının olayını bilir ama bunu önemsemediğini hissettirir. Bu durum, Füsün’u mutlu eder.

“O akşam yine eve dans ediliyordu. Dikkat ediyordum, halam benim kimliğimi gizliyor, Yekta Bey’in kızı olduğumu bildirmek istemiyordu. Ben uygun bir an bularak Mesut Kâmi Bey’e kendimi olduğu gibi tanıttım:

- Aramızda bir akrabalık var. Siz beni tanırırsınız değil mi?
- Hanımefendi, hafızam o kadar nankör ki çoğu zaman beni feci bir şekilde aldatıyor.
- Ben, Yakacık’taki merhum Yekta Bey’in kızıyım.
- Yekta Bey’in kızı mı? Evet, sizi gıyaben tanıyorum.

Mesut Kâmi, Yekta Bey’in kızı olduğumu söylediğim zaman pek fazla hayret etmedi. Onun bu meseleye bir önem vermediğini anlıyordum.”²²³

Suphiye Hanım, Mesut Kâmi’yi Ahmet Paşa’nın kızı Melal ile evlendirmek ister. İleride bu konu Füsün’un Melal’i kıskanmasına sebep olacaktır.

“Mesut sevimlidir de. Herhalde başarılı olur. Geçen sene az kalsın bir hata işliyordu. Zengin bir bankerin kızıyla Romanya’da tanışmış, evleniyordu.

²²⁰ Şevki, a.g.e., s.105-106.

²²¹ Şevki, a.g.e., s.160.

²²² Şevki, a.g.e., s.126.

²²³ Şevki, a.g.e., s.108-109.

- Bir İtalyan, değil mi?
- Sen nereden biliyorsun? Evet, bir İtalyan bankerin...
- Kızın babası ölmüş. Yalnız annesi varmış. Annesi de pek fena bir kadınmış.

Öyle diyorlardı.

- Maşallah Füsün, Yakacık'taki Pembe Yuva'dan dünyanın haberlerini duyuyorsun. Çalıştım, çabaladım, Mesut'u bu fikrinden vazgeçirdim. Ben şimdi bir şey düşünüyorum. Mesut'u Ahmet Paşa'nın kızı Melal'le evlendirmeyi. Ahmet Paşa da sayılır zenginlerden.”²²⁴

Füsün, ilk kez, siyah leke diye tabir ettiği babasının olayı haricinde bir konuda heyecanlanır. Adını koyamaz ancak hisseder.

“Fakat şurası bir gerçektir ki benim kalbimde onun için kuvvetli bir his var. Aşk mı? Bilmiyorum. Mesut Kâmi'ye bir daha tesadüf etmedim. Halan bu tesadüflerden korkmuştu.”²²⁵

Mesut Kâmi'ye aşık olduğunu ilk kez Burgazada'da bakışmalarında duyumsar.

“Döndüğüm zaman Mesut Kâmi'nin gözlerinin güneşe değil bana baktığını gördüm. Gözlerim gözlerine tesadüf etti. Kalbime ılık bir elin dokunduğunu hissettim. Titredim. Galiba ılık el, aşkın pençesi; titreyişim de bu geçirdiğim ilk aşk buhranıydı.”²²⁶

Adada birlikte güzel vakit geçirirler.

“Mesut Kâmi, düşünemeyerek söylediğim bu söz üzerine ellerimi yakaladı ve şükranını oraya kondurduğu öpücüklerle bildirmek istedi. Titriyordum. Galiba aşk, girdiği kalplere ateş verdiği gibi müthiş bir korku da bırakıyor. Ben de hem bu ateşin etkisiyle yanıyor hem de korkuyordum.”²²⁷

Suphiye Hanım'ın konağında dans gecelerinde Mesut Kâmi ve Füsün birbirlerini tanıma fırsatı bulurlar. Suphiye Hanım Füsün'u baş göz etmek için genç

²²⁴ Şevki, a.g.e., s.110-111.

²²⁵ Şevki, a.g.e., s.112.

²²⁶ Şevki, a.g.e., s.116.

²²⁷ Şevki, a.g.e., s.118.

erkeklerle tanıştırır. Füsün bundan çok rahatsız olur. Suphiye Hanım'ın bu tavrı Mesut Kâmi'nin de hoşuna gitmez.

“Halama kızıyordum. Fakat bir şey söyleyemedim. Aptal denilecek kadar sersem ve uyuşuk olan bu gençle kimse dans etmediği halde ben niçin ediyorum? Bir, iki defa döndükten sonra rahatsızlığımı bahane ederek bir kenara çekildim. Artık bütün neşem kaçmıştı. Mesut Kâmi küçük bir iskemle alarak yanıma geldi. O da üzülmüştü.

- Füsün Hanım, pek neşesizsiniz. Niçin gülmüyorsunuz?
- Nasıl neşelenebilirim? Halamın bu münasebetsizlikleri oldukça gülmek

mümkün mü? Bir gün Cemal Şükrü Bey'in, başka bir gün Ulvi Bey'in keyfine hareket etmek... Halam beni gülünç bir hale sokuyor.

Halam beni kızdırdığını hissetmişti. Geldi ve okşadıktan sonra:

- Füsün, sen pek tuhafsin. Bu gencin nesi var? Biraz sıkılgan. Ben de dururken dans ediniz demedim ya... Bunun bir sebebi vardı.

Mesut Kâmi, halamın sözünü kesti:

- Ulvi'nin sıkılganlığı ayyaş ve sinirli bir babadan kendisine kalan tek mirastır.

Hastalıklı bir çocuk olduğundan bu eğlencelerden zevk duyamıyor.

- Eğer babadan kalan mirasları inceleyecek olursak, bu salonlardan birçok kimseyi atmamız gerekir. Biz insanı kızartacak ne miraslar biliriz. Fakat susmak gerekir.

Halamın bu sözleri doğrudan doğruya bana yönelikti. Bu sözleri söyleyerek benim alnımdaki kara lekeyi hatırlatmak istiyordu. İnsanlar daima başkalarının lekelerini, kusurlarını araştırmaktan zevk duyar. Hiçbir zaman yüksek bir hareket, bir günah kadar zevkle anlatmaz. Bu kadar çirkin düşüncelerin altında ezilen insanların yaşadığı hayat zalim olmaz mı?

Ağlayacak gibi oluyordum. Sesimi çıkarmadım. Halam durmamacasına anlatıyordu:

- Füsün sen çok kibirlisin. Ben senin Pembe Yuva’da sönüp gideceğini düşünerek buraya çağırdım. Elimde bulunan, tanıdığım en yüksek iki kişiyi tanıttım. Cemal Şükrü Bey’e ihtiyar diyorsun, Ulvi Bey’i sersem buluyorsun. Seni de daha yüksek kimseler alamaz ki...

- Ben, Sadiye teyzem gibi evlenmeyeceğim!”²²⁸

Mesut Kâmi, Suphiye Hanım’ın Füsün için düşündüğü talipleri kıskanır.

“Halamın Mesut Kâmi’nin yanında söylediği bu sözler beni inletiyordu. Tam bu sırada Ahmet Paşa’nın sesi duyuldu:

- Füsün Yekta Hanım’ın şerefine...

Herkes kadehine şampanya dolduruyordu. Ben de mecburen katıldım. Tam kadehler birbirine dokundurulurken Cemal Şükrü şiddetle Mesut Kâmi’nin kadehine vurdu. Kadeh kırıldı.

- Affedersiniz Mesut Bey. Büyük af.

- Ziyanı yok. Füsün Hanımefendi’nin şerefine kırık kadehten de içerim.

- Mesut Kâmi kadehi ağzına götürdü fakat kırık kadeh onun dudağını da

kesmişti. Şampanya rengini kaybetti. Cemal Şükrü bunu özellikle yapmıştı. Mesut Kâmi’nin dudaklarından kırmızı bir çizgi çenesine doğru akıyordu. Heyecandan titriyordum. Onun dudaklarından akan kanlar kalbimi burmuş, kanatmış, zedelemişti. Acaba seviyor muydum? Cevap veremiyor, kendi kendimden korkuyordum.”²²⁹

Füsün, Heybeliada’dan ayrılırken Mesut Kâmi’yi düşünür.

“Ertesi gün halamın gönderdiği bir telgraf üzerine Lütfiye Bacı beni almak üzere Kınalıada’ya geldi. Beraber Yakacık’a döndük. Vapur, Kınalı’dan ayrılırken güzel hatıralarımın kaldığı bu çıplak ve sessiz adaya uzun uzun baktım. Gençliğimin ilk ve en tatlı bir devresi bu adanın içerisinde geçmiş ve gömülmüştü. Oradan ayrılırken kalbim tek bir ismi sayıklıyordu: Mesut Kâmi.”²³⁰

²²⁸ Şevki, a.g.e., s.119-120.

²²⁹ Şevki, a.g.e., s.121.

²³⁰ Şevki, a.g.e., s.122.

Fusun Yakacık'a döndükten sonra iki ay Mesut Kâmi'yi göremez. Haber alamaz. Ancak temmuz ayında bir gün Mesut Kâmi, Cemal Şükrü Bey ve Melal ile birlikte Yakacık'a gelirler.

“Bisikletle küçük bir tur yapmak üzere mezarlığa doğru gittim. Mezarlığın altındaki çeşmenin önünde bisikletten indim. Biraz dinlendikten sonra tam bisiklete bineceğim sırada bir otomobilin süratle geldiğini fark ettim. Döndüm. Yanımdan hızla geçen otomobilin içerisinde Cemal Şükrü Bey'in tek gözlüğünü, Melal'in mavi gözlerini, Mesut Kâmi'nin gülümseyen yüzünü gördüm. Üçü de beni selamlıyor. Ben de elimle karşılık verdim. Kendi kendime konuşuyor ‘Belki de Melal’le evliliklerimi gerçekleştirmiştir’ diyordum. Bu küçük cümle bana ne büyük ve ne derin bir acı veriyordu.

İki aydan beri ruhumun bu derin acının altında damla damla eridiğini fark ediyordum. Her gün postacı Hakkı Efendi'ye rast geldikçe Suphiye halamdan, Ahmet Paşa'dan gönderilen bir düğün davetiyesini bekliyordum. Hakkı Efendi'nin Pembe Yuva'ya uğramadan yolu döndüğünü gördüğüm zaman derin bir nefes alıyor, çocuk gibi seviniyordum.”²³¹

Fusun melankoliktir. Mesut Kâmi'yi göremediği sürelerde hep aşk acısı çeker. Hayatta çaresizliğe düştüğünde acılarına sığınır, onlardan beslenir. Hikmet Şevki, Fusun'un karamsar, kaderci duygularını uzun betimlemelerle Fusun'un bakış açısıyla anlatır.

“Kartal'dan Yakacık'a kadar uzanan yoldan otomobilin içerisinde geçerken ağaçlar, çiçekler kaybettikleri eski bir tanıdığı selamlıyormuş gibi bana gülümsüyor, selamlar gönderiyorlardı. Galiba hayatımda bunlar kadar vefalı, samimi bir dost bulamayacağım. Onlar da yaz bitince beni unutuyorlar, onlar da benden uzaklaşıyorlar. Hayatta sönmeyen, tükenmeyen dost kimdir? Kendi kendime bu soruma tek bir keşime ile cevap veriyordum: aşk acısı.”²³²

²³¹ Şevki, a.g.e., s.124.

²³² Şevki, a.g.e., s.122.

Füsün, umutsuzluğunu siyah leke diye tabir ettiği aile sırrı ile besler.

“Ben, teyzem gibi evlenmeyecektim. Benim sevebileceğim ne bir kalbim ne de bir beyim olacak. Fakat beni daima bırakmayacak, benimle meşgul olacak tek bir arkadaşım var: o siyah lekenin bana sunduğu acı. Ben onun kucağında gençliğimi söndürdüğüm gibi hayatımı da öldüreceğim.”²³³

Füsün, Mesut Kâmi’ye kendini yakıştıramaz.

“Ben bir dans aleminde kendimi, durumumu, ailemin üzerine bir kâbus gibi çöken siyah lekeyi unutarak bir gencin kollarına atlayabileceğimi düşündüm. Ne büyük bir hata. Birkaç saat devam eden bu tatlı hayatın ertesi günkü acılığını hatırlayamamıştım. Mesut Kâmi’yi beğenmekte haklıydım. O salonda bulunan bütün gençlerin hepsinden daha güzel, daha sevimli, daha parlak bir geleceğin sahibi bulunuyordu. Fakat benim ona kendi kendime yoldaş seçmemin ne kadar gülünç olduğunu bugün hissediyordum. Mesut Kâmi gençti. Hayat ona gülümseyen yüzüyle görünüyor, ona saadet çelenkleri hazırlıyordu. Halbuki ben hayatın karanlık dehlizleri arasında, temiz havadan mahrum, siyah lekemle dolaşan bir zavallıydım. Tesadüfün bana verdiği bu zevkin sonunu düşünmek çok acıydı.”²³⁴

Füsün’u görmek için Yakacık’a gelen Mesut Kâmi, Yakacık’ta bir otelde kalır. Bütün yazı orada geçirir.

“– Müsaade ederseniz size eşlik edeyim. Fakat Füsün Hanımefendi, Kınalıada’dan hiç kimseye haber vermeden, küçük bir Allah’a ısmarladık demeden kaçtınız. Bizim gibi dostlara veda etmek gerekmez mi?

- Hakkınız var. Biz sizinle dost olmuştuk.
- Arkadaş, dost kelimeleri kuvvetsiz.
- Aramızda samimi dostluktan başka ne vardı? siz benim samimi bir dostum, iyi bir arkadaşım, en çok da yetenekli dans hocamsınız.
- Bir kadınla bir erkeğin arasındaki dostluğun samimiyetine inanabilir misiniz? Bu dostluklar daima sakınılan ve çekinilen bir hayatın başlangıcıdır.

...

²³³ Şevki, a.g.e., s.122.

²³⁴ Şevki, a.g.e., s.123.

- Füsün Hanımefendi, görüyorsunuz ya sözümü nasıl tuttum. Yaz gelince derhal Yakacık'a koştum.

- Evet, vaadinizi tuttunuz. Fakat yengeniz bu hava değişimine kızmazsa...

- Onun önemi yok.

- Yakacık'ta ne zamana kadar kalacaksınız?

- Havaalar duruluncaya kadar. Eğer talihim beni aldatıp feci bir sonuçla karşılaştırmazsa kararımından dönmeyeceğim. Herhalde bu yaz, diğer yazlardan daha hoş alemler geçirebileceğim.”²³⁵

İlk Türk romanlarında olan tesadüf kavramı burada da kendine yer bulmuştur. Tesadüfî karşılaşmalarla Füsün ve Mesut Kâmi'nin aşkı pekişir.

“Galiba aşk da tesadüflerin kucağında uyuyor. Bir gün yine Şekip Bey'in köşkünden çıkarken Mesut Kâmi'yle karşılaştım. Birlikte yürüyorduk. Aydos'un bir kenarında duran Muhabbet Kayaları'na tırmanmaya başladık. Yakacık gibi saf ve temiz bir köyde Muhabbet Kayaları'nın bulunması garip. Kim bilir bu kayalar vaktiyle bir köylü kızı seven bir delikanlının gözyaşlarıyla mı sulanmıştı? Belki de bu taş parçalarının üzerinde birçok gönül parçası, heyecanlı aşk macerası duyulmuş, işitilmiştir.”²³⁶

Mesut Kâmi, Füsün'u görmek için her fırsatı kollar.

“Artık Mesut, benim böğürtlen toplamak için Muhabbet Kayaları'na çıktığım saati biliyor ve benimle buluşuyordu. Yirmi bir senelik inziva hayatı, yine bana aşkı tanıtmak konusunda tembel davranmamıştı. Ben Mesut Kâmi'yi seviyor; hem artan günden güne artan, çoğalan bir aşkla seviyordum. Bu sırrımı kalbimde gizlemek istiyor, Mesut'a bile bildirmemeye çalışıyordum. Halbuki her gün biraz daha sırbenden kaçıyor; gözlerimden, hareketimden, heyecanımdan okunuyordu. Ben onu tanımadan önce bu heyecanı bilmiyordum. Onun aşkı bana bu heyecanı tanıttı. Bu heyecanın arasında tek bir endişe kalbimi sıkıyor, beni bunaltıyordu. Mesut Kâmi beni bu aşkla yalnız ve öksüz bırakacak olursa ben artık hayatın zulmüne dayanamayacak

²³⁵ Şevki, a.g.e., s.125.

²³⁶ Şevki, a.g.e., s.127.

bir zavallı gibi çılgın ve çaresiz bir durumda kalırdım. Onun Melal’le evlenmesine ihtimal veremiyordum.”²³⁷

Yakacık’taki buluşmaları aşklarını iyiden iyiye büyütür.

“Ben artık yemek yiyemiyor, uykumu uyuyamıyor, söylenilen sözü iyice anlayamıyordum. Garip bir zevk ve neşe içerisinde bulunuyordum. Tıpkı sonu gelmeyen tatlı bir rüyada gibi...”²³⁸

Muhabbet Kayaları, Yakacık’ta bir kayalıktır. Füsun ve Mesut Kâmi buraya yürüyüşler yaparlar. Aşklarını olgunlaştıran yerdir.

“Birlikte yürüyorduk. Aydos’un bir kenarında duran Muhabbet Kayaları’na tırmanmaya başladık. Yakacık gibi saf ve temiz bir köyde Muhabbet Kayaları’nın bulunması garip. Kim bilir bu kayalar vaktiyle bir köylü kızı seven bir delikanlının gözyaşlarıyla mı sulanmıştı? Belki de bu taş parçalarının üzerinde birçok gönül parçası, heyecanlı aşk macerası duyulmuş, işitilmiştir.”²³⁹

Füsun ve Mesut Kâmi’nin sözleşmeden buluştukları yerdir Muhabbet Kayaları.

“Artık Mesut, benim böğürtlen toplamak için Muhabbet Kayaları’na çıktığım saati biliyor ve benimle buluşuyordu. Yirmi bir senelik inziva hayatı, yine bana aşkı tanıtmak konusunda tembel davranmamıştı. Ben Mesut Kâmi’yi seviyor; hem günden güne artan, çoğalan bir aşkla seviyordum. Bu sırrımı kalbimde gizlemek istiyor, Mesut’a bile bildirmemeye çalışıyordum. Halbuki her gün biraz daha sır benden kaçıyor; gözlerimden, hareketlerimden, heyecanımdan okunuyordu. Ben onu tanımadan önce bu heyecanı bilmiyordum. Onun aşkı bana bu heyecanı tanıttı. Bu heyecanın arasında tek bir endişe kalbimi sıkıyor, beni bunalıyordu. Mesut Kâmi beni bu aşkla yalnız ve öksüz bırakacak olursa ben artık hayatın zulmüne dayanamayacak bir zavallı gibi çılgın ve çaresiz bir durumda kalırdım. Onun Melal’le evlenmesine ihtimal veremiyordum. Fakat belki de Mesut Kâmi evliliği hiç düşünmüyordu.”²⁴⁰

Mesut Kâmi, Füsun’a onun için Yakacık’ta kaldığını söyler.

²³⁷ Şevki, a.g.e., s.127.

²³⁸ Şevki, a.g.e., s.128.

²³⁹ Şevki, a.g.e., s.127.

²⁴⁰ Şevki, a.g.e., s.127-128.

“Birdenbire arkamdan Mesut’un sesini işittim:

- Müsaade eder misiniz? Size yardım edebilir miyim?

O, sessizce bana yaklaşmıştı. Seviniyor, onu karşımda görmekle anlayamadığım derecede bir haz duyuyordum. Fakat bu sevincimi belli etmek istemedim:

- Eğer Mesut Bey sizin buraya geleceğinizi bilseydim, Pembe Yuva’dan çıkmazdım.

- Benim de bu kötü havada çıkacağınızdan hiç ümidim yoktu. Fakat içimden gelen bir his beni buraya getirdi.

- İcinizden gelen bir his mi, yoksa sizin her şeyi keşfetme gücüne sahip olan zekânız mı?

- Rica ederim Füsün.

- İsmimle hitap edebilmek iznini size kim verdi?

- Siz.

- Ben mi? İşte bu yalan. Öyle ise size diyorum ki...

- Dinliyorum. Dudaklarınız yasaklıyor fakat güzelliğiniz müsaade veriyor. Sesimi çıkarmadım, arkamı döndüm:

- Bana karşı bu şekilde hareket etmeyiniz. Ben sizin için bütün yazı burada, bu köyde geçiriyorum.

- Benim için mi Yakacık’ta kalıyorsunuz?

- Siz de bunu biliyorsunuz. Ben bir aydan beri bu köyden ayrılmadım.

Bu, hayatımda ilk defa oluyor.

- Siz buraya dinlenmek için geldiniz.

- Dinlenmek için ada yok muydu? Boğaz fena mıydı?

- Belki bunlardan başka bir sebep vardır.

- Evet, var. Güzel bir meleş sevebilmek için... Fakat beni üzecek ve inletecek bir güzel.”²⁴¹

Suphiye Hanım’ın Heybeliada’da Melal’i Mesut Kâmi ile evlendirmek istediğini söylemesinden beri Füsün, Melal’i kıskanmaktadır.

²⁴¹ Şevki, a.g.e., s.129.

“– Belki de evliliğinize hazırlanmak için kaldınız.

O bana o kadar dikkatli bakıyordu ki bu cümlemi tamamlamak zorunda kaldım.

- Evet, Ahmet Paşa’nın kızı Melal’le evlenebilmek için... Kim bilir kaç defa Kınalıada’da Melal’in evine gittiniz?

- Evet, bu akşam da yine yemeğe davetliyim.

- Görüyorsunuz ya...”²⁴²

Günler sonra ilk defa Muhabbet Kayaları’nda buluşmak için sözleşirler. Buluşma vakti geldiğinde Füsün gitmekten vazgeçer. Bu zamana kadar görüşmeleri hep tesadüftür. Ancak bu kez sözleşmişlerdir. Buluşmaya gitmesi, Mesut Kâmi’ye olan aşkının itirafı olacaktır. Bu yüzden buluşmaya gitmez.

“Şimdi o, Melal’le karşı karşıya bulunuyordu. Yemek yiyordu. Belki de ona evliliklerinden, gelecekteki hayatlarından bahsediyor, ona güzel cümleler söylüyordu. Acaba Mesut Kâmi benim kalbimle oynamış mıydı? Beni basit bir gönül eğlencesi yerine mi koymuştu?

Ertesi gün için verdiğim sözü düşünerek ‘İnşallah hava yağar’ diyordum. Fakat sabahleyin uyandığım zaman güneş bütün ihtişamıyla hükmediyordu. Artık hava da bana yardım etmiyor, benim arzuma uymuyordu.

Saat dört olmuştu. Başörtümü aldım. Tam odamdan dışarı çıkacağım sırada birdenbire başımdaki örtüyü fırlattım. Kendi kendime ‘Hayır, gitmeyeceğim. Şekip Bey’in evinin önünde, Muhabbet Kayaları’nda rast gelmem bir tesadüften ibaretti. Halbuki bugün söz verdim. Sırf onun için gitmiş olacağım. Hayır, gitmemeliyim’ dedim.”²⁴³

Füsün, Mesut Kâmi’yle buluşmaya gitmez ancak evde aşk acısıyla baş başadır.

“Penceremin karşısına oturdum ve ağlamaya başladım. Artık bu delice, çılgınca yapılan gençlik macerasına son verilmeliydi. Sevmek bu, kolaydı. Fakat bütün acısına, sorumluluğuna dayanmak ne kadar güçtü. Kan izleri bulaşmadan aşk çeken, sevgi taşıyan kaç kalp vardır? Kaç kalp acısız bir aşk yaşayabilmişti? Saat ilerledikçe çırpıntım artıyordu. Kendi kendime ‘Şimdi Mesut geldi. Şimdi yolu döndü. Beni

²⁴² Şevki, a.g.e., s.129.

²⁴³ Şevki, a.g.e., s.131.

bulamıyor. Şaşırdı' diye düşünüyordum. Ben incinmesini istemediğim bu vücudu saatlerce bekletiyordum.”²⁴⁴

Fusun aşktan korktuğu için Mesut Kâmi'den kaçır. Fusun'un kendinden kaçmasına rağmen Mesut Kâmi, Sadiye Hanım ve Emel'le tanışmaya giderek ciddiyetini belli eder. Fusun'la evlenmek istediğini Suphiye Hanım'a söyler.

“- Teyze, Mesut Kâmi Bey seninle görüşmek istiyormuş. Aşağıda bekliyor.

- Küçük misafir odasına alınız. Ben de geliyorum.

Mesut Kâmi Bey'le teyzem bir saatten fazla konuştular. Annem de onlarla beraber bulunuyordu. Ne konuştuklarını bilmiyorum. Yalnız Lütfiye Bacı odadan çıkarken yanağını okşayarak:

- Artık büyüdün. Gel öpeyim Fusun. Sen benim gerçek kızımsın, dedi.

Ben, Lütfiye Bacı'nın bu öpüşünden ve sözlerinden başka bir mana çıkarmıştım. Fakat ihtimal veremiyordum.

Mesut Kâmi'nin bize geldiğinin ertesi günü teyzem, Lütfiye Bacı'yla Kınalıada'ya Suphiye halama gitti.

Lütfiye Bacı akşama eve döndüğü zaman yalvardım. Zavallı ihtiyar kadın ricalarıma dayanamadı. Anlattı. Suphiye halam bu evliliğe karışmayacağını ve kendisinin bu gibi işlere girmek istemediğini söylemiş. Mesut Kâmi, beni sevdiğini ve geçmişe ait her şeyi bilerek bu evlilik teklifinde bulunduğunu teyzeme bildirmiş. Suphiye halam, Mesut Kâmi'nin pek havai bir karakterde olduğunu da teyzeme anlatmış.”²⁴⁵

Fusun, Mesut Kâmi ile nişanlanır.

“Mesut Kâmi ile nişan günümüz kararlaştırıldı. Gayet gariptir ki genç kızlıktan ayrılıp yeni bir hayata atılacağım zaman bile tabiatın hayattan uzaklaştığı bir mevsime tesadüf ediyor.”²⁴⁶

²⁴⁴ Şevki, a.g.e., s.132.

²⁴⁵ Şevki, a.g.e., s.134-135.

²⁴⁶ Şevki, a.g.e., s.136.

Fusun ve Mesut Kâmi, dört aylık tanışıklığın ardından evlilik için ilk adımı atmışlardır.

“Onun gözlerinde, dudaklarında gençliğin tükenmeyen, bitmeyen sanılan güzellikleri gizliydi. Gönlün hâkim olduğu evliliklerin saadetle birlikte yürüdüğünü söylerler. İşte Mesut Kâmi’yle aramızdaki dört aylık bir aşkın üzerine kurulan bir evliliğin başlangıcında bulunuyorduk, acaba mutlu olacak mıydık?”²⁴⁷

Yazar, romanın merkezindeki Fusun’dan yola çıkarak kadın-erkek ilişkileri, kadınların hayattaki duruşu, yeri, erkeklerin hayata bakışı ve beklentilerini anlatır. Romanda üç farklı karakterdeki Sadiye Hanım (fedakâr, güçlü kadın), Emel (kadersiz, çilekeş, mutsuz kadın) ve Fusun (genç nesil, meraklı, iki taraf arasında kalmış kadın) adlı kadınlar vesilesiyle üç ayrı kadın anlatılır.

İlk romanlarda kadınların ilk amacı evlenmektir. Evlilik de irade dışı görücü usulü evlilik olur. Kadının hayatı kısıtlıdır ve kocalarına boyun eğler. Ancak ilk defa Aşk-ı Memnu’da bu anlayışın değiştiğini hissetmeye başlarız. Nihâl, kendi amaçlarına ulaşabilen ilk kadın kahramanlardandır.²⁴⁸ Pembe Yuva’da Emel, görücü usulü evlilik yapar ve sonu hüsrarla biter. Ancak kızı Fusun sevip sevilerek evlenir. Fusun, Mesut Kâmi’ye diliyle evet diyemeyerek eski gelenekselliği anımsatsa da birbirlerini severek evlenirler. Yazar Emel’i görücü usulü evlendirerek evliliği acı sonla bitirmiş, Fusun’u ise severek evlendirerek aşkta mutlu kılmıştır.

“Fusun, böyle evlilik herkese nasip olmaz. Sevdiğin ve sevildiği bir adamla evlenmek hayatın herkese veremediği bir saadettir.

Zavallı anneciğim... Bu sözlerinle ne demek istediğini anlıyordum. Annem sevmeden, sevilmeden evlenmiş, kendisine küçük bir öğüt verilmeden iki sene bu hayatı sürdürmüş, sonunda hayat yoldaşını bir başka kadın uğrunda kaybetmiş, ismini taşıdığı bu adamın üzerine de katil sıfatını koyduklarını görmüştü. Hayatta bundan feci, bundan acı ne olabilirdi?”²⁴⁹

Fusun gerçek aşkı bulsa dahi korkuları bitmez. Babasıyla ilgili aile sırrının mutluluğuna engel olacağını düşünür. Bu düşüncelerini Mesut Kâmi’yle paylaşır.

²⁴⁷ Şevki, a.g.e., s.137.

²⁴⁸ R. Finn, *Türk Romanı*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1984, s.211.

²⁴⁹ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.138.

“– Mesut Bey, sizinle görüşmek isterdim. Sizinle iki konu hakkında konuşacağım. Birincisi şu... Benimle evlenmeyi iyice düşündünüz mü? Belki ileride böyle bir teşebbüste bulunduğunuza pişman olursunuz. Evlilik yalnız gönüllerin anlaşması değil. Biliyorsunuz ki hayattaki bütün maddi ve manevi bağların düğüm yerine evlilik diyorlar. Belki bu evlilik, kendinizi bildiğiniz zamandan beri düşündüğünüz, hayal ettiğiniz bir evlilik değildir. Siz birçok fedakârlıkta bulundunuz. Benim gibi bir kıza talip olmak, belki size benim bilmediğim birçok zarar vermiştir. Gelecekte bu teşebbüsünüzden pişman olmayacağınıza kesinlikle emin misiniz?

Mesut Kâmi güldü ve cevabı düşünmeden verdi:

- Bu soruları sizde kimin uyandırdığını biliyorum. Suphiye yengemin fikirleri sizi böyle düşündürmüştür. Yengem sizin akrabanız olmasına rağmen paraya ve makama düşkün bir kadındır. Bu evlilik belki onun hoşuna gitmemiştir. Fakat yengemın arzusu ve fikri, benim arzum ve fikrim demek değildir. Ben şimdiye kadar hayal edememek gafletinde bulundum bir işe teşebbüs ettiğimi sanıyorum. Geleceğin beni aldatmayacağına kesinlikle eminim.

- Fakat siz hayatın en cazip köşelerini biliyorsunuz. Hayat size daima gülmüş, bana her gün ağladığı gibi... Siz zevk ve eğlenceden usanmamış, bıkmamış bir insansınız. Halbuki benim hayatım Pembe Yuva'nın daimî sessizliği içerisinde geçmiştir.”²⁵⁰

Fusun zaman zaman korkularını Mesut Kâmi'ye söyler. Mesut Kâmi Fusun'u hep sakinleştirir. Onu sevgisine ikna eder.

“Mesut Kâmi, güzel sanatlardan bahsediyor, dünyanın en gizli kalmış olan noktalarını biliyor, salon hayatının en mahrem köşelerindeki olayları anlatıyordu. Ben çok zaman onunla konuşmaktan çekiniyordum. Onun bahsettiği birçok şey benim için meçhuldü. Ben ancak Yakacık'ın sevimli Pembe Yuva'sını ve bir de kalbimin en derin köşelerinde bulunan büyük aşkımlı biliyordum. Bir gün ona bu zayıflığı kapalı bir şekilde anlattım:

- Mesut, biliyorsun ya biz aşağı yukarı köylü sayılırız. Gerçi vahşi değiliz. Fakat bir kazaya kurban olmuş talihsizleriz. Biz bir fırtınada gemisi batıp ıssız

²⁵⁰ Şevki, a.g.e., s.139-140.

bir adada kalmış zavallılarız. Tabi böyle kimsesiz bir adada senelerce kalmış olan bir zavallı, hayatın değişikliğinden habersizdir.

Mesut Kâmil bu sözüme de gülümsedi ve cevabını verdi:

- Benim kazazade Füsün’um, şimdi o kimsesiz adadan bu gürültülü yerlere atılınca alışacak mısınız? Daha doğrusu kendini alıştırmak isteyecek misin?

Mesut Kâmi beni kurtardığını sanıyordu. Zaten ona en büyük zevki de bu düşüncesi vermişti. O mertçe, gururlu bir eda ile elini uzatıp beni kimsesiz bir köşeden hayata çıkardığını düşünüyor ve seviniyordu. Babasını pek genç yaşında kaybeden, kardeş sevgisini tanımamış olan bu genç, beni yalnız sanmakta haklıydı. O, ihtiyar teyzemin, durgun ve sessiz annemin bana ne derece bağlı olduklarını anlayamıyordu. Mesut Kâmi bir genç kızın hayata atılabilmesinin ancak parayla olacağını düşünüyordu. Ne büyük bir hata! Gerçi zenginlik insanları hayata, topluma alıştıran bir ilk araçtır. Onları o yola, o yöne çeviren ilk rehberdir. Fakat o yolda tehlikesiz ve sendelemeden yürüyebilmek için para yeterli gelmiyor. Para çok zaman insanları aldatan ve baştan çıkaran bir düşman oluyor.”²⁵¹

Füsün, Mesut Kâmi’nin kendisiyle aynı zamanda insanlara ne kadar fedakâr bir erkek olduğunu göstermek için evlendiğini düşünür. Füsün, çocukluktan beri yaşadığı şeyler yüzünden kimseye tam anlamıyla güvenememektedir. Çünkü kaderinin kötü olduğunu düşünür.

“Mesut Kâmi, benim servetimi, mülklerimi öğrenince hiç de memnun olmadı. Çünkü o, bu evlilikle yalnız sevgiyi düşündüğünü, zenginliği dikkate almadığını ispat etmek istiyordu. Hatta o, herkesin gözünde büyük fedakârlıklara katlanmış yüksek bir erkek gibi görünmek arzusuyla çırpınıyordu. Halbuki benim durumum onu şaşırtmış, yanıltmıştı. O benim yalnız, kimsesiz olduğumu değil, aynı zamanda parasız olduğumu da sanıyordu. Gerçi benim mülklerim Mesut Kâmi gibi bir zengin gözlerini kamaştıracak kadar önemli değildi. Fakat hiçbir zaman da Mesut Kâmi’nin fedakârlığını gösterecek kadar da az sayılamazdı. İnsanlar ne gariptir. Her işlerinde, her teşebbüslerinde kendilerini methettirecek noktaları düşünürler. Fedakârlık yaparken kendi lehine bir etki yaratmak isterler. Alçak gönüllük içerisinde görünerek

²⁵¹ Şevki, a.g.e., s.146.

gururun en yüksek zirvelerine çıkarlar. Kalbindeki düşünceyi gözlerinde yaşatan, dudaklarıyla anlatan insanlar o kadar az ki... Kalben aşkın içerisinde çırpınırken insan sevmediğini söyler. Dudaklar aşkını ilan ederken habersiz kalır. İnsanlar bugüne kadar iki yüzlü olmadan, yalansız yaşamamış ki... Hayat, bu yalan ve iki yüzlülüklerden doğmuştur. Bilmem ki bu kadar çirkin hislerin ortasında yetişen hayat, neden ölümden daha aziz ve kutsal oluyor?”²⁵²

Mesut Kâmi, aile sırrı yüzünden iki dünya arasında kalan Füsun’u severek kendi de bu iki dünya arasına girer. Sadiye Hanım, Mesut Kâmi’ye iyi düşünmesini söyler, onu uyarır. Ancak Mesut Kâmi doğru erkektir. Füsun’u gerçekten sevdiğini ispat eder.

“- Oğlum Mesut Bey, bak benim siyah bir saçım kalmadı. Başım bembeyaz. Bunlar hep senelerin bende bıraktığı tecrübe derslerinin adedine denktir. Ben size düşünün doğru olmayacağını söylemişim. Çok zaman ihtiyarları dinlemek faydalıdır. Görüyorsunuz ya... Her neyse bizim Füsun’umuzu olduğu gibi kabul etmek gerek. Çünkü Füsun yalnız değildir. Onun arkasında, geçmişin kendisine çirkin bir hatıra olarak bıraktığı ağırlıklar vardır. Geçmişin bu siyah lekesini siz düşünmezseniz dikkatsiz davranmış olursunuz. Biz bu lekeyi daima hatırlamazsak delilik yapmış oluruz. Eğer siz Füsun’u bütün bu kusurlarını rağmen seviyorsanız güzel bir yuva, mutlu bir aile kurabilirsiniz. Eğer Füsun size bu yalnızlığıyla saadet getirebilirse ne ala. Fakat halkla, arkadaş ve dostlarla ölünceye kadar bir alem geçirmek istiyorsanız Pembe Yuva’nın biricik kızı size bunu sağlayamaz.

Mesut gözlerini yerdeki küçük bir halıya dikmiş dinliyordu. Teyzemin sözü bitince derhal cevabını verdi:

- Füsun benim için her şeydir. Füsuna sahip olmak bütün dünya güzelliklerini feda etmeye değer.”²⁵³

Füsun çoğu kez Mesut’un sevgisinden emin olmak ister, onu Melal’den kıskanır.

²⁵² Şevki, a.g.e., s.144.

²⁵³ Şevki, a.g.e., s.161.

“– Anlayamadığım bir taraf var. Bu da bu kadar zengin ve asil olan ailenin güzel kızı Melal’e talip olmaman.

- Senin fikrini ben anlayamıyorum. Suphiye yengem de bundan sık sık bahsediyordu. Aşk, arzu edilen yerlerde doğmaz ki... Aşk sizi arzu ettiği yerlere sürükler.

- Fakat Melal sevilebilecek bir kız. Güzel ve sevimli.

- Olabilir, ben göz kamaştırıcı şeylerden uzak bulunmayı tercih ederim. Benim elde ettiğim çiçek belki Melal kadar parlak olmayabilir. Fakat şurası kesin ki Melal’den daha sevimli ve daha ruha yakındır.”²⁵⁴

Fusun, Melal’i annesinin yuvasını bozan Lamia’ya benzetir ve korkar.

“Ben Melal’in Mesut’a böyle teklifsizce hitap etmesine üzüliyordum. Bu sözler, aralarındaki eski bir samimiyeti göstermiyor muydu? Ben böyle zamanlarda daima annemle Lamia’nın yüzlerini görür gibi oluyordum. Çünkü zavallı annemi mutsuz eden de babamın geçmişindeki Lamia’ydı. Acaba benim hayatımı Melal’in çirkin yüzü mutsuz edecek miydi? Ah bu zehirli düşünceler, beni her gün biraz daha eritiyor, biraz daha solduruyor.”²⁵⁵

Fusun, Mesut Kâmi’ye güvenebileceğine, kaderinin annesi gibi olmayacağına en sonunda ikna olur.

“Artık ben, Melal’den korkacak hiçbir şey olmadığını anlamıştım. Mesut’un benimle evlenmesinden üzgün olmadığını da görüyordum.”²⁵⁶

Fusun, Mesut Kâmi ile evlilik hazırlıkları yapar. Babasıyla ilgili aile sırrı Fusun’un peşini hiç bırakmaz. Evlenme planlarında da Fusun’un tabiriyle siyah leke hep bir gölge gibidir. Mesut Kâmi’nin Pembe Yuva’da büyük bir düğün yapma fikri, Mesut Kâmi’yle Sadiye Hanım’ı karşı karşıya getirir.

“– Sen buna emin ol ki kimse Mesut Kâmi’nin eşine sırtını çevirmez. Kimse onun herhangi bir salonda bulunmasını sakıncalı göremez. Füsuncuğum, ben yine teyzenizin emrine uyacağım. Fakat ben evliliğimizin gizli olmasına taraftar değilim.

²⁵⁴ Şevki, a.g.e., s.153.

²⁵⁵ Şevki, a.g.e., s.151-152.

²⁵⁶ Şevki, a.g.e., s.153.

Kibar aleminin duyabileceği bir tarzda görkemli bir düğün yapmalıyız. Herkes bu cici Füsun'un, Mesut Kâmi'nin olduğunu duymalı. Ben bu fikirdeyim.

Mesut'un bu fikrini teyzeme anlattığım zaman şaşırdı.

- Sen çocuk musun Füsun? Geçmişin en gürültülü olaylarından birini karanlık bir odasında saklayan Pembe Yuva'da düğün olabilir mi? Ailece bir eğlence yaparız. Fakat Mesut Bey'in dediği gibi herkesin gelebileceği bir düğün hiç de uygun değil. Pembe Yuva üzerine sürülen siyah lekeyi bilenler bu düğüne gelebilirler mi?

Teyzem haklıydı. Fakat ben de düğün olmasını istiyordum çünkü genç kızların hayallerinde büyük bir ümit ışığı gibi duran evlilik, herhalde sessiz sedasız geçecek bir olay değildir. Her genç kızın hayatının dönüm noktası sayılan evliliğin bir dul kadın gibi aile arasında yapılmasına rıza göstermiyordu. Mesut'un verdiği güven üzerine sesimi yükseltebildim:

- Fakat teyze bu Pembe Yuva'ya herkes gelebilir. Ben artık Yekta Bey'in kızıdan çok Mesut Kâmi'nin eşi olarak tanımıyorum. Mesut'un ismi yeterli değil mi?

- Güzel yavrum, hayal kırıklığına uğramamızdan korkuyorum.

- İyi düşün teyzeciğim. Ben böyle sanmıyorum. Hem gizli kapaklı evlenmemiz Mesut Kâmi için doğru değil. O kendi isminin duyulmasından korkmuyor. Biz neden çekinelim?

Mesut Kâmi ve Sadiye Hanım, Pembe Yuva'da düğün yapma konusunu tekrar konuşurlar.

"Akşam Mesut bize geldi. Teyzemle bu konu hakkında görüştüler. Teyzem, Mesut'un fikrini de almak istiyordu:

Mesut Bey, Füsun bana bir şeyler anlattı. Siz de Pembe Yuva'da büyük bir düğün yapılmasına taraftar mısınız?

- Hay hay fakat bu teklifin sizin tarafınızdan yapılmasını bekliyorum. Eğer böyle bir teklifte bulunacak olursanız çok sevineceğim.

- Fakat biz yirmi sene var ki dünyadan elimizi çektik. Adeta dünyayı terk etmişler gibi sessiz sedasız bu köşede yaşıyoruz.

- Yirmi sene az bir zaman değil. Yirmi sene halka her şeyi unutturmuştur.

Zavallı teyzem bu sözlerine kızardı. Gözleri doldu, Güçlkle cevap verebildi:

- Unutmuşlar mıdır? Hiç sanmıyorum. Yakacık gibi küçük bir köyde büyük olaylar daima aynı kuvvetle yaşarlar. Onlar hiçbir zaman unutulmaz ve ölmez.

Mesut cevap vermedi. Teyzem sustu. Birkaç dakika sonra teyzem kararını verdi:

- Mademki ikiniz de düğün olmasına taraftarsınız... Ben de kabul ediyorum.”²⁵⁷

“İşte evliliğimizden sonra her ikimizin arasında büyük bir gölge var. Bu karanlık gölgeyi her ikimizin aşkı da yok edemiyor. Bu gölge geçmişin hayali. Ben zavallı bir durumdayken Mesut’a rast geldikten sonra şikâyetle hiç de hakkım yok.”²⁵⁸

Fusun evlendikten sonra Şişli’de ya da adalarda yaşayacaktır.

“Biz belki Şişli’de, belki de adalardan birinde oturacaktık. Evliliğimizin ilk seneleri beni Mısır’a götürmek istemiyordu.”²⁵⁹

Düğün, Sadiye Hanım’ın ölümü sebebiyle ertelenerek kış ayında yapılır. Misafirler çok azdır.

“Davetliler aşağıda bulunuyordu. Mesut geldi. Koltuk merasimi yapıldı. Misafirlerimiz o kadar azdı ki... Suphiye yengem, Cemal Şükrü’nün ablası, İclal, Hadiye ve bazı köylü kadınları vardı.”²⁶⁰

Fusun evlendikten sonra başından geçenleri günlüğe yazmaya başlar.

“Mesut bana karşı daima aynı sevgiyi taşımakla beraber, geçmişteki siyah lekeye de o kadar üzgündü. Belki bugün evlenmemiş olsak, yine bana talip olabilir. Çünkü beni çok seviyor. Fakat o da bu evlilikle pek ağır bir yükün altına girdiğini fark ediyor. Bu evlilik onun daima yükselmek isteyen gururunu ilk defa zedeleyen, inciten bir yara oldu. O bu konuda bir şey söylemiyor. Fakat onun yüzünden bunu keşfetmek güç değil. Ben de bunu fark ettikçe üzülüyorum, ona bu üzüntümü bildirmemek için çırpınıyorum. İşte evliliğimizden sonra her ikimizin arasında büyük bir gölge var. Bu

²⁵⁷ Şevki, a.g.e., s.158-159.

²⁵⁸ Şevki, a.g.e., s.173.

²⁵⁹ Şevki, a.g.e., s.166.

²⁶⁰ Şevki, a.g.e., s.170.

karanlık gölgeyi her ikimizin aşkı da yok edemiyor. Bu gölge geçmişin hayali. Ben zavallı bir durumdayken Mesut’a rast geldikten sonra şikâyetle hiç de hakkım yok.

Ben bu gölgeyi burada canlandıracağım. Daha önce teyzemin yaptığı gibi ben de titrek yazılarıma sığınıyorum. Ben de onların kucağına gömülerek gönlümdeki dertleri döküyorum. Onlar beni daima şefkatli bakışlarıyla süzen ve kuvvet veren birer dert ortağım oluyor.”²⁶¹

Fusun kışın evlenir, yazı Şişli’de dairede geçirir. Kışa doğru Yakacık’a giderler. Annesine müjdeyi verir. Hamiledir.

“Mesut bir erkek çocuğu istiyor. Fakat ben kız olmasını arzu ediyorum.”²⁶²

İlkbaharı Yakacık’ta geçirirler. Doğum gerçekleşir.

“Annem bize Ağustos’un sonlarına doğru Pembe Yuva’ya geleceğini söylemişti. Halbuki biz daha önce davranarak ona Kartal’dan bir telgraf çektik. Zavallı kadın... Akşamüzeri Pembe Yuva’ya geldiği zaman küçük bir beşikte uyuyan mini mini bir yavruyu kollarının arasına bırakarak ‘İşte anne, sana göz nuru bir oğlan’ dedik. Çocuk tıpkı babama benziyordu. Mesut’un itirazlarına rağmen çocuğa ‘Mahmut Yekta’ ismini verdik. Zavallı annem, çocuğu öptükçe kendine ihanet eden babamı hatırlıyor, gözleri doluyordu.”²⁶³

Bu bölümde önemli olan bir nokta da yazarın roman kahramanı ağzından, kadın-erkek ilişkileri üzerine verdiği nasihatlerdir. İlk dönem romantik yazarlar, eserlerinde iyilerden yana olduklarını göstermekten çekinmezler. Namık Kemal, eserinde iki kadın kahramandan Dilaşub’u tercih ettiğini, Mehpeyker’den ise nefret ettiğini açıkça gösterir. Romanların sonunda kötüler kötülüklerini yapar. Kötü kahramanlar üzerinde fazla durulmaz.²⁶⁴ Romantizmin unsurları devreye girer, gönlü hep iyilerden yanadır.

Hikmet Şevki, aşk konusunu kadın ve erkek üzerinden değerlendirmiştir. Yekta, Lamia’ya olan aşkının şiddeti ile öfkesine yenik düşerek ailesine büyük bir leke bırakmıştır. Yıllarca bu siyah leke diye tabir edilen yükün altında ezilen Pembe Yuva

²⁶¹ Şevki, a.g.e., s.173.

²⁶² Şevki, a.g.e., s.182.

²⁶³ Şevki, a.g.e., s.183.

²⁶⁴ İ. Enginün, *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat’tan Cumhuriyet’e 1839-1920*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2006, S.238.

sakinleri hayat karşısında mahcup ve karamsardır. Romandaki tüm kahramanların hayatını etkileyen konu Yekta, Lamia ve Şekip arasındaki aşk üçgenidir. Bu aşk üçgeninde kazanan tek kişi Lamia'dır. Emel, aşk konusunda kurban kahramandır. Kocasını tarafından hiç sevilmemiş, erken yaşta kocasını kaybetmiştir. Yazar Emel'i görücü usulü evlendirerek evliliği acı sonla bitirmiş, Füsun'u ise severek evlendirerek aşkta mutlu kılmıştır. Füsun sevdiği adamla evlenerek aşkta mutlu sona ulaşmıştır.

2.3.3. Yalnızlık

Bir romandaki yapının merkezinde bulunan kişiye baş kahraman denir.²⁶⁵ Kurgusal metinlerde kahraman, hem araç hem de amaçtır. Romanın bütünlüğünü sağlayan, diğer yapısal unsurları birbirine bağlayan temel ögedir. Bu yüzden bir araçtır. Romanın var olma nedeni kahramandır, okura eseri sevdiren en önemli öge kahramandır. Bu yüzden de amaçtır.²⁶⁶ Pembe Yuva'da baş kahraman Füsun'dur. Eser boyunca olayların merkezinde hep Füsun vardır. Füsun eserde yazarın izin verdiği ölçülerde kendi kendisini tanıtır.

Romanlarda kahramanın kendi kendini tanıtmada kullanılan birkaç yol vardır. Bunlardan biri kahraman anlatıcı yöntemiyle kahramanın kendini tanıtmadır. Bir diğer yol ise anı ve mektup yöntemidir. Bu yöntemler kahramanın kendisiyle ilgili bilgi verebilmesi için uygun yöntemlerdir. Anı ya da mektup yöntemleri, kahramanın kendisiyle ilgili verdiği bilgilerde duygularını ve fikirlerini doğrudan okura aktardıkları için daha samimi ve daha inandırıcıdır. Birçok yazar inandırıcılığı sağlamak için bu yöntemlere başvurmuşlardır. Mektup yöntemine daha çok ilk dönem klasik roman yazarları başvurmuştur. Türk edebiyatında bu yöntemle yazılan ilk roman Halide Edip Adıvar'ın 1912'de yazdığı Handan'dır. Anı yöntemi de yine çok sık kullanılan yöntemlerdendir. Romanda anı yöntemine klasik romancılar da modern romancılar da sık sık başvurmuşlardır.²⁶⁷ Hikmet Şevki, Aşk Mahkûmu romanını mektup tekniği üzerine temellendirmiştir. Eser boyunca İncila'nın arkadaşına yazdığı mektuplardan psikolojik süreçlerini öğreniriz.

²⁶⁵ M. Tekin, *Roman Sanatı Romanın Unsurları 1*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2001, s.84.

²⁶⁶ Tekin, a.g.e., s.85.

²⁶⁷ Tekin, a.g.e., s.88.

Pembe Yuva’da anlatılanlar Füsün’un anılarına dayanır. Füsün yirmi üç yaşında, sevdiği adamın bile kendini tam anlamıyla anlayamayacağını fark edip, içindeki yalnızlığın hiçbir zaman geçemeyeceğini düşünerek o zamana kadar başından geçenleri bir deftere yazma kararı alır ve geçmişe dönerek olayları çocukluğundan başlayarak kronolojik bir şekilde anlatır.

“Bir dönemi ya da bir ulusu belirleyen temel ya da rastlantılara bağlı aykırılıklar o dönemi, o ulusu kavramamızda çok yararlı öğelerdir. Tanzimat romanlarında bu garipliklerin birçoğuna rastlarız. En çarpıcılarından biri, bir baba figürünün eksikliğidir. Sergüzeşt’i saymazsak, romanların hiçbirinde erkek roman kahramanının babası sağ değildir.”²⁶⁸ Robert Finn *Türk Romanı* adlı eserinde Tanzimat dönemiyle ilgili verdiği bilgilerde Pembe Yuva’da da gördüğümüz ebeveyn eksikliğinin ortaya çıkardığı bunalımı açıklar. “Toplumun küçük bir örneğini oluşturan aile de bu dönem Türk romanında eksik bir kurum sıfatıyla sunulur. Birkaç roman dışında, kahramanın ya annesi ölmüştür ya babası, üstelik ölenin cinsiyetiyle erkek ya da kadın roman kahramanının cinsiyeti aynıdır. Romanlara göre bu durum, söz konusu kahramanın toplumda başarıyla bir görev yüklenmesini baştan engellemektedir; romancıların gözünde babalar, karar verme yetisini aşılır çocuklarına; annelerse, duyumsal gereksinimlerini tartma olanağını. Bu önemli güçlerden biri eksik olduğunda, kişisel ve toplumsal bir bunalım kaçınılmazlaşır; romanların ana sorunu da bu tür bunalımlardır.”²⁶⁹ Roman boyunca Füsün’un topluma, hayata tutunma mücadelesi işlenir. Babası yoktur, hep bir yanı eksiktir. Annesi Emel ve halası Sadiye Hanım’dan da ihtiyaç duyduğu anlarda beklediği desteği hiç göremez. Bu yüzden hep yalnız hisseder, karamsardır, melankoliktir. Ne Pembe Yuva’daki yaşam düzenine ayak uydurabilir ne de Pembe Yuva’nın dışındaki hayata. Hiçbir tarafa ait hissetmez, arada kalmıştır.

19. yüzyıl sonu Türk romanlarının çoğunda baş kahramanlar yetimdir.²⁷⁰ Pembe Yuva da yetim bir ailede başlar. Ancak baş kahramanın kadın olması önemli bir farktır.

²⁶⁸ R. Finn, *Türk Romanı*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1984, s.112.

²⁶⁹ Finn, a.g.e., s.212.

²⁷⁰ Finn, a.g.e., s.153.

Fusun roman boyunca hep yalnızdır. Annesi Emel ve halası Sadiye Hanım'dan sevgi görse de babasının eksikliğini dolduramadıkları için bu sevgi Fusun'a yetmez. Annesi Emel ve halası Sadiye Hanım Fusun'u çok sever ancak bu sevgi geçmişteki aile sırrının gölgesinde kalmış, neşesiz bir sevgidir.

“Pembe Yuva'nın içerisindekiler daha mutlu, daha neşeli olabilirlerdi. Halbuki onlar beni şefkatle severken, derin bir sevgiyle okşarken gözleri doluyor, sesleri titriyor. Bütün gençliğim, kederli okşamalar arasında geçiyordu.”²⁷¹

Romanın ilk sayfalarından itibaren yalnızlık teması verilir. Pembe Yuva, yalnızlığın temsili olarak çizilir. Fusun'un babası Yekta Bey nişanlısı Lamia'nın kendisini en yakın arkadaşı Şekip Bey'le aldatmasından sonra ayrılır ve ablası Sadiye Hanım'ın bulduğu masum Emel ile evlenir. Bu evlilikten Fusun dünyaya gelir. Ancak evlilik ve bebek Yekta Bey'in eski aşkını unutmamasını sağlayamamıştır. Fusun daha bir yaşındayken Şekip Bey ve Lamia'nın Yakacık'a geleceğini duyan Yekta Bey, Şekip'le karşı karşıya gelir. Bu karşılaşmanın detayları eserin sonuna kadar bilinmez. Ancak neticede Şekip Bey vurularak ölmüş, Yekta Bey ise yolda kalp krizi geçirerek ölmüştür. Herkes Şekip Bey'in katilinin Yekta Bey olduğunu kabul eder. Bu olay, Yekta Bey ailesine, yani Pembe Yuva'ya yıllarca taşımak zorunda kalacakları bir leke bırakır. Katilin ailesi olarak toplum tarafından dışlanmış ve yalnızlığa itilmişlerdir. Emel Hanım ve Sadiye Hanım, bu olayın utancı ve üzüntüsüyle tamamen hayattan kopuk bir hayat yaşarlar. Fusun'un da bu olaydan etkilenmemesi için ona yıllarca bu konuyu açmazlar. Ancak sevgilerin buruk, sevinçlerin yarım yaşandığı bu evde, Pembe Yuva'da, Fusun bu derin yalnızlığın sebebinin geçmişten gelen bir konu olduğunu hep sezinler. Pembe Yuva'da yaşayanların yalnızlığının temsili Pembe Yuva köşkü olur.

“Pembe Yuva ağaçlıklar arasındaki duruşuyla maceralardan usanmış, serüvenlerden bıkmış, eski bir çapkına benziyordu. O artık eğlencelerden, gençlik alemlerinden uzak yaşıyordu. O, yalnız bu ağaçlıkların arasından etrafındaki kahkahaları, neşeli gülümsemeleri seyrediyor ve belki kendi geçmişini de hatırlıyordu.”²⁷²

²⁷¹ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.19.

²⁷² Şevki, a.g.e., s.18.

Füsün, babası Yekta Bey'in geçmişteki olayını öğrenmesin diye annesi Emel ve halası Sadiye Hanım tarafından hep esirgenerek büyütülmüştür. Bu yüzden toplum içine fazla dahil olmadan, Pembe Yuva'nın sınırları içinde yaşamıştır.

“Yılmaz, Pembe Yuva'nın fedakâr, vefakâr bir dostuydu. Yılmaz'ı pembe köşkte çok seven biri vardı. Bu yavru, günün her saatini Yılmaz'la beraber geçirir, onunla güneşte yuvarlanır, onunla birlikte kumlu bahçenin üzerinde koşuşurdu. Bu güzel yavru koşuşurken, yuvarlanırken durgun, daima kederli gözleriyle ağlamak ister gibi bakan, uzun boylu bir genç kadın pembe köşkün taşlık merdivenlerinde görünür ve ahenkli bir sesle bu güzel çocuğu çağırırdı: Füsün... Yine koşuyorsun. Terleyeceksin, hastalanacaksın...”²⁷³

Robert Finn'e göre Tanzimat romanlarında aile ilişkileri, sevgi ve sevecenlik üzerine kurulmuş görünseler de bir yapaylık vardır. Sergüzeşt ve İntibah'ta anneler, çocuklarının iyiliği için, onları koruduklarına inanarak bile bile çocukları hakkında yanlış kararlar alırlar. Romanlar keyfi kararlara yatkın Osmanlı toplumunun geleneksel yapısını verir.²⁷⁴ Füsün'u annesi Emel ve halası Sadiye Hanım, kendi inandıkları doğrular nedeniyle toplumdan kopuk yetiştirmişlerdir. Füsün da kendisinin toplumdan izole yetişmiş olduğunun farkındadır. Hayata karşı ruhunun yabanileştiğini ifade eder.

“Hiçbir misafir kabul etmediğimizden, hiçbir misafirliğe gitmediğimizden ruhum vahşileşmişti.”²⁷⁵

Geçmişte yaşanan, Yekta Bey'in ölümüyle sonuçlanan olay ailenin mutsuzluğunun kaynağıdır. Emel ve Sadiye Hanım, Füsün'u korumak için bu olayı ona anlatmazlar. Ancak Füsün, geçmişteki olayı annesi ve halasının davranışlarından hep hisseder.

“Onlar hep benimle meşgul oluyor, beni düşünüyorlardı. Bu kadar sevgilerine rağmen yine benim neşem, kahkahalarım onları hem üzüyor hem de memnun ediyordu. Memnun oluyorlardı. Çünkü beni seviyorlardı. Fakat üzülmelerine ne gibi bir sebep vardı? Bunu bir türlü çözemiyordum. Bu sessiz köşedeki esrar beni günden

²⁷³ Şevki, a.g.e., s.18.

²⁷⁴ R. Finn, *Türk Romanı*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1984, s.213.

²⁷⁵ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.26.

güne şüphelendiriyor, çözmeye çalıştıkça yeni endişelerle boğuşuyordum. Bu yuvanın sakın köşesinde kendi kendime şarkılar söyledikçe ihtiyar aşçı kadın ‘Allah ses vermiş’ diye takdir ederken teyzem gözlerini açıyor, bu güzel sesimin bile ona derin bir acı verdiğini anlatmak istiyordu. Görülüyordu ki bu iki kadını daima üzen ve takip eden bir karanlık sayfa vardı. Ben hissediyordum ki bu karanlık sayfa geçmiş denilen kitabın arasında bulunuyordu.”²⁷⁶

Fusun, Yakacık’ta insanlarla iletişim kurmaz. Pembe Yuva sınırları içinde sakın bir yaşıntısı vardır. Köyde olan olayları evin emektarı Lütfiye Bacı’dan dinler.

“Ben Yakacık’ın ve Kartal’ın içerisinde bulunan aileleri ismen biliyordum. Hatta köyümüzdeki çiftlik haberlerini bile aşçı kadından öğrenmişim. Harmanda güzel bir köylü kızına aşık olan bir şehirlinin maceralarını, Kaptan Paşa’nın konağının yandığı gün emeline ulaşıp sevdiği kızı evine götüren delikanlının macerasını, zeytin toplarken bir genci sevip kendisini denize atan genç kızın feci ölümünü bir masal gibi bu ihtiyar kadının ağzından, tabii ki birçok abartının eklenmesiyle dinlemişim. Fakat ben bütün bunları işitiyordum.

Köyün içerisinde bulunan ailelerden hiç kimseyi tanıımıyordum ve bizim hayatımıza benzeyen hiçbir aile görmemişim. Bu esrarı zaman bana anlattı.”²⁷⁷

Emel, insanlarla iletişim kurmaktan kaçınır.

“Kartal’da gezerken annemin tanıdıklara rast geldiği ve selamlaştığı olurdu. İşte o dakikalar yüzü kızarır, gözleri dolar, adımlarını hızlandırır ve ilerlerdi. Annemin halleri, bir türlü halledilemeyen bir bilmece gibiydi. Annem niçin yalnız yaşamak istiyor, neden kendisini tanıyanlardan çekiniyordu? Bu genç ruhum, kalbim daima ağır şüphelerin altında günlerce kıvranıyordu.”²⁷⁸

Fusun, çocukluğunda komşu çocuklarla oynarken bile gözetim altındadır. Çocuklar ona geçmişle ilgili bir şey anlatmadıkları sürece oyun oynayabilirler.

“Yakacık’taki komşu çocukları sık sık bahçemize geliyordu. Teyzem de bana izin vermişti. Annemin itirazı karşısında ‘Bu kadar yalnız bırakmak doğru değil.

²⁷⁶ Şevki, a.g.e., s.21.

²⁷⁷ Şevki, a.g.e., s.22-23.

²⁷⁸ Şevki, a.g.e., s.23.

Mademki bu çocuklar kendisine hiçbir şey söylemiyorlar, oynamasında bir sakınca yok' diyordu."²⁷⁹

Pembe Yuva'ya misafir gelmez. Yalnızlığa itilmişlerdir. Bu yüzden yıllar sonra gelen misafir Füsün'u çok şaşırtır.

"Pembe Yuva'ya pek nadir misafir geliyordu. Aylarca kapımıza kimseler açmıyordu, çok zaman köyün içerisindeki komşularımızı göremiyorduk. Benim üzerimde en çok etki bırakan misafir bir yaz günü gelen orta yaşlı bir kadın olmuştu.

...

Küçük bir gürültüden sonra bir otomobil kapımızda durdu. Ben evimize misafir geldiğini görmediğim için buna hayret ettim. Derhal teyzeme seslendim:

- Teyze, bir otomobil...
- Yanılıyorsun. Bize kim gelir ki?"²⁸⁰

Yıllar sonra gelen misafir Sadiye Hanım'ın amca kızı Saadet Hanım'dır.

"Annem misafirin sözlerine içini çekip gözlerini yere eğerek cevap verdi:

- Saadet, çok iyisin. Bu tarafa geçtikçe bizi görmeye gelersen memnun oluruz fakat biz sana gelemeyiz. Evde yalnız olmazsın. Başkaları da bulunur. Biz ise kimseyle konuşmak istemiyoruz. Herkesten uzak yaşıyoruz. Yoksa Yakacık'ta mı oturur?"²⁸¹

Pembe Yuva'nın yalnızlığını Füsün kendi yalnızlığına benzetir, bunu doğa betimlemeleriyle anlatır.

"Misafir gittikten sonra Pembe Yuva yine sessizliğine gömüldü. Pembe Yuva tıpkı romatizmaları nedeniyle yerinden kıpırdıyamayan hastalara benziyordu. Zavallı yuvacık, ben bildim bileli ne bir eğlenceye ne de bir zevke sahne olmuştu. O güzel yuvacık da bizim gibi talihsizdi. Onun duvarları ancak tereddütlü, şüpheli bakışları; birbirine söz söylerken çekinen insanları görmüştü. Bu güzelliğe eğlenmek, zevk etmek onun hakkı değil miydi? Herkesin ağzında ismi dolaşan bu Pembe Yuva'da şen

²⁷⁹ Şevki, a.g.e., s.24.

²⁸⁰ Şevki, a.g.e., s.25.

²⁸¹ Şevki, a.g.e., s.27.

kahkahalar, neşeli şarkılar duyulmamalı mıydı? Ben yalnız yuvayı düşünüyordum. Ya ben... Benim gibi genç bir kız, koruda zevk içinde eğlenen, bana pek uzun gelen günün saatlerini öldüren çılgın ve coşkun gençliğin arasına karışmamalı mıydı? Ben de Pembe Yuva gibi sessizlik içerisinde yaşamaya mahkûmdum. Belkide hayat, ilk adımlarımda bana kendini daha iyi tanıtmaya çalışıyordu. Belki bütün yaşayışım bu sessizlik içerisinde geçecekti. Ben teselli oluyordum. Çünkü her kahkaha, her neşe nihayetinde dönüp sessizliğe mahkûm olmuyor muydu?”²⁸²

Füsun köyde diğer çocuklar gibi okula gitmez. Köy hocasından ders alır. Sadiye Hanım artık onun okula gitmesi gerektiğini düşünür. Ancak yakında bir okula giderse babasının ondan gizlenen olayını öğreneceği şüphesi ile onu uzak bir okula gönderirler. Sadiye Hanım’ın Emel’i okul konusunda ikna ederken söyledikleri bunu gösterir.

“Emel, Füsun maşallah büyüdü. Bu kızın böyle evde, köy hocalarının elinde kalması hiç doğru değil. Mektebe verelim. Kartal olmaz. Çünkü buradan giden komşu ve tanıdıkların çocukları onu orada rahat bırakmazlar. Korktuğumuza uğrarız. Uzaklara verelim. Ben, Kandilli Kız Mektebi’ni düşünüyorum. Orası çok iyi. Hem de yabancılar içerisinde kızcağız avunup gider.”²⁸³

Şükrü Efendi’den tek başına ders alması eğitimde de kalabalıklardan uzak durduğunu gösterir.

“Füsun, sana söyleyeceklerim var. Artık büyüdü. Şükrü Efendi’nin verdiği derslerle iş bitmez. Bizim zamanımız gibi değil ki... Bu kadar okumak yetmez. Şimdi biz seni Kandilli Mektebi’ne vereceğiz. Kandilli hem havadar hem de annen orasını istiyor. Yakacık’tan ayrıldıktan sonra kötü bir yerde bulunman doğru olmaz.”²⁸⁴

Halasının Füsun’u Kandilli Mektebi’ne bırakırken “Dikkat et, ne kadar iyi davranırsan seni o kadar severim. Şunu da unutma ki bu ayrılış senden çok bize acı geliyor.”²⁸⁵ sözleri Tanzimat döneminde bahsi geçen romanlarda aile ilişkilerindeki yapaylığı ispatlar.

²⁸² Şevki, a.g.e., s.28.

²⁸³ Şevki, a.g.e., s.29.

²⁸⁴ Şevki, a.g.e., s.30.

²⁸⁵ Şevki, a.g.e., s.32.

“Hayat zalimdir, insanoğlunun bu şartlar karşısında kadere boyun eğmekten başka çaresi yoktur. Bir Ölünün Defteri’ne hâkim olan bu kaderci tutumu Sefile ve Nemide romanlarında daha müphem bir şekilde hissederiz. Kadercilik ya da fatalizm Fransız realist ve natüralistlerinde de görülen ve bir bakıma materyalist felsefeden kaynaklanan bir tutumdur.”²⁸⁶ Roman, ilk ortaya çıkışından itibaren sıradan insanların sıradan hakikatlerini sanatsal bir kaygı ile ifade etme sanatı olarak varlık göstermiştir. Realist roman, sıradan kahramanları okuyucuya cazip ve ilgi çekici sunar.²⁸⁷ Bunu yaparken de önemli içe bakış tekniklerinden yararlanır. İç konuşma da bunlardan biridir. İç konuşma, psikolojik analiz tekniklerinden biridir. Kahramanın iç dünyasını okura sunmada, romanda doğallık ve samimiyeti sağlamada en etkili tekniklerden biridir. İlk örnekleri on dokuzuncu yüzyılda verilir. Ancak sistemli olarak kullanılması yirminci yüzyıla tesadüf eder.²⁸⁸ Hikmet Şevki, eser boyunca Füsun’un iç konuşmaları ile doğa-insan betimlemelerini birleştirerek anlatır. Eser boyunca Füsun’un melankolik düşünceleri, kaderci konuşmaları hep iç konuşma tekniğiyle verilir. Pembe Yuva’da eser boyunca sık sık kaderden şikâyet edilir. Hayatı değiştiremeyeceğimiz inancıyla kaderin insan hayatında çok belirleyici olduğu birçok kahraman vasıtasıyla eser boyunca her seferinde tekrar tekrar dile getirilir. Kandilli Kız Mektebi’nin müdürü Celile Hanım ilk günden Füsun’a kaderle ilgili sözler söyler.

“

- Güzel kızım, şunu da unutma ki hayat, insanları kendi arzularına bırakmaz. O daima elindeki zinciri kendi arzusu dairesine çevirir. İnsanlar bu zincirin ucunda bulundukça talih ve kaderin sürüklediği yerlere gitmek zorundadır.”²⁸⁹

Celile Hanım’ın sözleri hayata karşı karamsardır.

“Bir gün Müdür Celile Hanım beni yakaladı ve şu sözleri söyledi:

- Kızım biraz ciddi ol. Kendini bu gençlerin alemine karıştırma. Hayattan çok bir şey bekleme. Ona büyük ümitlerle bağlanma.

²⁸⁶ Ö. F. Huyugüzel, *Halid Ziya Uşaklıgil (Hayatı, Eserleri)*, MEB Yayınları, İstanbul, 2004, s.38.

²⁸⁷ Z. Antakyalıoğlu, *Roman Kuramına Giriş*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2013, s.181.

²⁸⁸ H. Sazyek, ‘Romanda Temel Anlatım Yöntemleri Üzerine Bir Sınıflandırma Çalışması’, *Folklor/Edebiyat*, S.37, 2004/1, s.113-114.

²⁸⁹ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.33.

Hayattan çok bir şey beklememek, büyük ümitlerle bağlanmamak... Fakat ben on beş yaşında bulunuyordum. Tam hayatın ümit ve arzu çelenklerinin süslediği kapıdan geçecek senedeydim. Acaba beni bu süslü kapıya yaklaştırmayan sebep neydi? Hangi kuvvet beni hayatın bu tatlı emellerinden uzaklaştırıyordu? Galiba benim hayatım da Pembe Yuva'nın sessizliği arasında solacak, sönecek ve tükenecekti.”²⁹⁰

Füsün, Kandilli Mektebi'ne gittikten sonra arkadaşlarının aile hayatıyla kendi aile hayatının çok farklı olduğunu fark eder. Bu yüzden onların arasına karışmaz.

“Bahçede arkadaşlarla dolaşmayı istemiyordum. Çünkü hepsi evlerindeki hayatı anlatıyor, herkes aile sırlarını söylüyordu. Halbuki ben Pembe Yuva'nın güzel havasını, Yakacık'ın tatlı suyunu, Aydos'un serin rüzgârını, Yılmaz'ın sevimli şakalarını anlattıktan sonra söyleyecek başka bir sözüm kalmayacaktı. Çünkü bizim eve hâkim olan onların evleri gibi ne eğlence ve ne de zevkti. Ben ne anlatabilirdim? Bugüne kadar olan hayatım sadelik ve sessizlik içerisinde geçmişti.”²⁹¹

Emel'in Füsün'a olan sevgisi bile çekimserdir, mahcuptur. Füsün, okulda diğer anne babaların çocuklarını ziyaret ettiklerinde onlara gösterdikleri sevgiyi görür. Kendi annesinden bunu alamaz, babası zaten yoktur. Bu yüzden kendini daha yalnız hisseder.

“Bir gün annem beni görmeye geldi. Mektebin küçük salonunda otururken birçok hanım ve bey, kızlarını çağırmışlar; hepsi birer köşede konuşuyorlardı. Sevdığım arkadaşım İffet, yanında annesi olduğu halde salona girdi. Annem bu kadınları görünce başını hafifçe bahçeye çevirdi. Ben durmadan İffet'e ve annesine bakıyordum. Annesi, çocuğunu saçlarından öpüyor, yanaklarını okşuyordu. Annem döndü ve bana oldukça sert bir sesle:

- Füsün, kızım böyle dikkatli bakma. Ayıptır. Herkes ne terbiyesiz çocuk der. Fakat ben annemin uyarısını duymamış gibi hareket ederek ona İffet'in ailesi hakkında bilgi vermeye çalışıyordum:

²⁹⁰ Şevki, a.g.e., s.36.

²⁹¹ Şevki, a.g.e., s.34.

- Anne, biliyor musun bu kızın ailesi Eskişehirli. Çok zenginler. Orada birçok çiftlikleri var.

Ben hem bunları söylüyor hem de arkadaşşıma dikkat ediyordum. Arkadaşıım, annesinin gösterdiği şefkatten, sevgiden gururlu bakışları ile etrafını süzüyordu. Bu bakışlardaki gururun kuvvetini yalnız bu sevgiden almadığı da anlaşılıyordu. Çünkü o, geleceğini emin gören çocuklardandı.”²⁹²

Fusun Kandilli Mektebi’nde dört yıl kalır. Bu süre zarfında Yakacık’a hiç gitmez. Tatillerini bile yalnız başına okulda geçirir.

“Mektepte hiçbir olay olmadan tam dört sene kaldım. Annem sık sık beni görmeye geliyor, teyzem ayrıntılı mektupları ile Yakacık’ın, Pembe Yuva’nın hasretini dindirmeye çalışıyordu. Bu dört senelik hayatım herkesten başka bir tarzda devam ediyordu. İstanbullu kızlar mektebin tatillerinde evlerine gidiyor, bir senelik özlemlerinin acılarını yuvalarında çıkardıktan sonra dönüyorlardı. Halbuki ben mektebe girdikten sonra hiç çıkmamış ne Pembe Yuva’mı ne de Yakacık’ımı görmüşüm. Bütün tatilimi Kars’tan, Erzurum’dan gelip evlerine dönemeyen çocuklar veyahut babası, annesi olmayan öksüzlerle birlikte geçiriyordum.

...

Ben anneme çok zaman tatilleri mektepte geçirmemi sebebini soruyor, o beni kısa bir cümleyle susturuyordu:

- Kızım, buradan güzel bir diploma ile gelmenin zevki başka. Hem tatillerde biraz derslerine çalışıyorsun, unutmuyorsun. Sen Yakacık’a başarılı olarak döndüğün zaman Pembe Yuva’da haftalarca ziyafetler vereceğim.”²⁹³

Kandilli Mektebi’ne yeni gelen öğrenci Naciye Cemil, Yakacık’lıdır. Fusun’un ailesiyle ilgili diğer öğrencilerle konuşmaları sebebiyle Fusun okuldan alınır. Naciye Cemil’in söyledikleri aslında Fusun ve ailesinin toplum tarafından yaratılan utanç ve üzüntüyle nasıl yalnızlığa sürüklendiklerinin de göstergesidir.

²⁹² Şevki, a.g.e., s.34-35.

²⁹³ Şevki, a.g.e., s.36-37.

“Ertesi gün bir kitap almak üzere sınıfa girerken yeni öğrenci Naciye’yi Meliha ile baş başa konuşurken buldum. Onlar beni görmüyorlardı. Yanlarından geçerken Naciye’nin şu sözlerini işittim:

- Evet, Füsün Yakacık’tandır. Fakat onlar kimseyle görüşmezler. Onlar çok zamandır herkesten uzak yaşıyorlar. Çünkü onlarla da kimse görüşmek istemiyor. O olaydan sonra...

Naciye beni görünce cümlesini tamamlamadı. Ben sınıfa girdim. Naciye’nin sözlerini işitmemiş gibi davranmak istiyordum. Elime gelen bir kitabı açtım. Satırlar gözümün önünde durmadan hareket eden siyah böceklerle benziyordu. Bir kelime bile okuyamıyordum. Boğazım kuruyor, beynim ateşler içerisinde yanıyordu. Ailemizle görüşmek istemiyorlarmış ve olaydan sonra... Bu kelimeler bana zehirli birer ok gibi etki ediyordu. Acaba ailemin hangi olayı bütün köylüleri bizden uzaklaştırıyordu? Herkesten uzak yaşamamıza, utanılacak bir olay mı sebep olmuştu?”²⁹⁴

Füsün’da roman boyunca yalnızlık ve çaresizliğin verdiği bir karamsarlık, kadercilik vardır. Başına gelen bütün olumsuzluklarda kadere sitem eder, melankoliye sürüklenir. Eski halk hikâyesi geleneğinden gerçekçi anlayışla yazılmış roman ve hikâyelere geçmek kolay olmamıştır. Bu geçiş sürecinde ilk Türk romanları melodramdan fazlasıyla yararlanmışlardır. Namık Kemal hakikate uygun olmayan unsurları, olağanüstü ve doğa dışı unsurlar yerine romanlarında kullanır. Bunu gerçeğe uygunluk adına yapar. Ancak ilk romanlardaki bu gerçeğe uygunsuz konular, tesadüfler Türk romancıları için derli toplu bir roman yazma sürecini zorlaştırmıştır.²⁹⁵

Füsün Kandilli Kız Mektebi’nden ayrılırken duygularını melankolik bir şekilde ifade eder.

“Üç saat sonra mektepten ayrılıyordum. Müdür Celile Hanım beni kucağında sıktı ve ılık gözyaşlarıyla yanaklarımı okşadı. Ne garip bir talihim var. Herkes beni seviyor, herkes benden hoşlanıyordu. Fakat bütün bu sevgiler ılık gözyaşlarının arasından doğuyor, bütün bu sevgiler veda zamanlarında meydana çıkıyordu. Zaten büyük yazarlardan birinin şimdi hatırlayamadığım bir eserinde güzel bir cümle okumuştum. Bu yazar diyordu ki: Gülümsemeler arasında doğan sevgiler çabuk söner.

²⁹⁴ Şevki, a.g.e., s.38-39.

²⁹⁵ G. Dino, *Türk Romanının Doğuşu*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1978, s.32-33.

Onların ışığının kaybolmasına, hararetinin tükenmesine küçük bir nefes yeter. Gözyaşlarının ve acıların beslediği sevgiler sonsuzdur. Onların hararetini, hiçbir kuvvet tüketemez. Çünkü bu sevgiler hayatın en büyük öğretmeni olan acının elinden çıkmıştır.”²⁹⁶

Fusun okuldan zorunlu olarak ayrılırken talihsizliğinden ve acıların kaderi olduğundan bahseder.

“Galiba hayat bana hiç gülmeyecek. Ben onun neşeli gülümsemelerini ancak mezarda görebileceğim. Daha hayatın zevkini tatmadan, neşesine şahit olmadan mezarı ve ölümü düşünmek ne acı bir talihsizlik.”²⁹⁷

Fusun Kandilli Kız Mektebi’nden döndükten sonra Pembe Yuva’nın eski yalnızlığına devam ettiğini görür.

“Pembe Yuva’ma döndüm. Yuvamın eski neşe sizi devam ediyordu. Farksız değişimler olmuştu.”²⁹⁸

Sadiye Hanım ve Emel, babasının olayını öğrenmemesi için Fusun’u kalabalık ortamlardan hep sakınırlar. İnsanların yanında ne konuşup ne konuşmayacağını belirlerler. Sadiye Hanım, süt kardeşi Lütfullah Bey’in kızı İclal’in düğününe Fusun’u götürürken Fusun’un annesi tereddütlüdür.

“- Emel, artık bu daveti kabul edeceğim. Biliyorsun ki Lütfullah Bey benim süt kardeşimdir. Onun kızını da ne kadar çok severim. Fusun’umla aralarında iki yaş vardır. Yemeğe kalmam. Yalnız bir saatliğine gider ve bulunurum.

- Evet, Fusun’la aralarında tam iki yaş var.
- Emel, Fusun’u götürmem iyi olur değil mi? Sen ne dersin?
- Sadiye düşünmüyor musun ki...
- Fakat Emel, Fusun on sekizine basmak üzeredir. Benimle onun gezmesine kimse hayret etmez. Özellikle o, düğünde hep Kadıköy’ün en yüksek aileleri ile karşılaşacak. Herhalde Fusun oradakilerin üzerinde iyi bir etki bırakır. Kızı hep bu köyde kapalı büyütmek doğru mu? Yarın öbür gün Fusun’un evliliği de bizi

²⁹⁶ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.41-42.

²⁹⁷ Şevki, a.g.e., s.42.

²⁹⁸ Şevki, a.g.e., s.43.

düşündürecek bir mesele. Azıcık hayata karışsın ki herkeste kızımızı bilsin. Sen, Emelciğim, ona güzel bir elbise hazırla, benimle beraber gider.”²⁹⁹

Sadiye Hanım, Füsün’a kendisine soru sorulmadıkça konuşmamasını söyler.

“Para canlısı olmayan teyzem, bir servetten ve zenginlikten bahsettiği zamanlar hafif bir göğüs geçirir, sanki bununla kaybolan bir servete, mahvolan bir mirası hatırlar gibi olurdu.

- Çok çocukları var mı?

- İki kızı var. Şimdi evlenen büyük kızı İclal yirmi yaşındadır. Küçüğü Hadiye seninle yaşıttır.

- Onlarla konuşacak mıyım?

Teyzem bu soruya birdenbire cevap veremedi. Yine bilemediğim bulutlar yüzünü kapladı. Neden sonra küçük bir cevapla kaçamak yolunu bulmuştu:

- Yalnız seninle konuşanlara cevap ver. Bu daha kibarca bir hareket olur.

- Onlara amca kızlarım diye hitap edebilirim ya...

- Tabii, fakat orada birçok insan var. Belki yanılırsın. Sonra herkese amca kızı demek doğru değil. İyisi mi hiçbir şekilde onlara hitap etmezsin. Soracakları şeylere cevap ver, yeter.”³⁰⁰

Düğünde aile sırrıyla ilgili yaşadığı tedirginlik, eve geldiğinde Füsün’u kedere boğar.

“Haziranın bu bol güneşli günü benim Yakacık’tan ayrıldığım sayılı günlerden biriydi. Zevk ve neşe içerisinde koştuğum düğün evinden de böyle kederli ve üzgün bir şekilde dönüyordum. Ne kadar garip bir talihim var. Her atıldığım şeyde hissettiğim zevk ve neşe sonunda yerlerini keder ve acıya mı terk edecek?”³⁰¹

Füsün, on sekiz yaşında Pembe Yuva’da bulunan kilitli odaya ilk kez girdiğinde babasının fotoğrafıyla karşılaşır. Füsün, babasıyla yalnız kalbinin eksik parçasını tamamlamak ister.

²⁹⁹ Şevki, a.g.e., s.45.

³⁰⁰ Şevki, a.g.e., s.46-47.

³⁰¹ Şevki, a.g.e., s.49.

“Ben ona bakıyordum, oda bana bakıyordu. Onun gülümsemelerinden bana birçok şey söylemek istediğini anlıyordum. O, bana ‘Fusun, işte tam on sekiz sene ben seni burada bekledim. Şimdi, şu dakika gelmediğin geçen senelerin fena hislerini sildim. Seni affettim. Sadiye, Emel senin kalbini ikiye ayırmak istiyorlar. Halbuki ben de varım. Senin kalbin ancak üçümüzün olabilir. Bütün hatalarını affettim. Fakat bundan sonra beni unutursan seni affetmeyeceğim. Çünkü şu dakikadan itibaren ben de hayatına karıştım der gibiydi.”³⁰²

Fusun babasının odasını, ondan kalanları inceledikçe eskiden Pembe Yuva’nın ne kadar canlı, mutlu bir ev olduğunu fark eder. Pembe Yuva, Fusun’un babası Yekta Bey gittikten sonra mutsuzluğa, yalnızlığa gömülmüştür.

“Meçhul bir adamın olan bu oda bana yuvadaki diğer şeylerden daha çok canlı görünüyordu. Demek oluyordu ki Pembe Yuva’da benim bilmediğim bir adam hakim olmuş, yuvanın bir köşesinde edebiyatın, müziğin verdi zevkle tatlı bir hayat geçirmişti. O, yuvadan çekildikten sonra herkes derin bir uykuya dalmış, müzik sesi kesilmiş, edebiyat sohbetlerini son verilmiş, kahkahalar durmuş, gülümsemeler tükenmiş. Pembe Yuva’ya derin bir sessizlik, tükenmez bir neşesizlik silmiş. Ben bu odada dolaştıkça tanımadığım, bilmediğim babamın bütün zevklerini, tabiyatını keşfeder gibi oluyordum. Büyük tablonun karşısına geçtim ve olacağını bakışlarını gözlerimi dikerek ‘Ben senin sırrını öğrenmek istiyorum. Yalnız seni tanımak arzusundayım’ dedim.”³⁰³

Fusun, Pembe Yuva içindeki yalnızlığı karşısında ağlar.

“Saadeti yalnız kendi tekellerini olan ailelerin biraz ötesinde, ölen bir baba, mezara giren bir anne için gözyaşları döken zavallılarla karşılaşırız. Hayat, tabiat daima böyle birbirine zıt manzaraları birleştirerek meydana gelmiştir. İşte ben de Pembe Yuva’nın içerisinde ağlıyordum. Birdenbire madenden öğle yemeğine dönen bir ailenin şakrak sesini, neşeli kahkahalarını duydum. Dışarıdan gürültü şeklinde kulağıma aksediyordu: ‘Valencia...’ söylüyorlar, gülüyor, eğleniyorlar. Ya ben... Bense Pembe Yuva’nın karanlık bir odasında tanımadığım ve bilmediğim babam için gözyaşları döküyordum. Büyük tablonun önünde diz çöktüm ve beni alan canlı

³⁰² Şevki, a.g.e., s.53.

³⁰³ Şevki, a.g.e., s.54.

bakışlarıyla süzen bu meçhul adamın ‘Unutma ki bugünden itibaren hayatına ben de karıştım’ sözlerine ılık gözyaşlarıyla karşılık verdim. On sekiz yaşında bir genç kız olduğum halde kimseyle konuşmadan, hayatımın en tatlı devresini Pembe Yuva’nın zavallılığı arasına geçirmemiş miydim?”³⁰⁴

Fusun, fiziki şartlar bakımından olduğu gibi psikolojik bakımdan da engellenmiş bir kahramandır. Aşk kavramını anlamakta uzun süre zorluk yaşar. Bu sebeple de kendini çoğu zaman çaresiz hisseder. Kadercidir. Sürekli kötü kaderine lanet eder. Eser boyunca Namık Kemal’in Dilber’i kadar çaresizdir. İçinde bulunduğu yalnızlığın oluşturduğu psikolojiyle Fusun her şeyi gözünde büyüten bir özelliğe sahiptir.

“Pembe Yuva’da iyi bir hayat yaşıyordum. Yine memnun değildim çünkü öncelikle hayatın en büyük zevki olan aşk heyecanından mahrumdum. Sonra etrafımı saran karanlık bulutları sıyıramıyor, bu korkunç kabusun elinden bir türlü kurtulamıyordum.”³⁰⁵

Fusun, iç konuşmalarında yalnızlık ve karamsarlığını doğa betimlemeleri ile birleştirir.

“Ben hiçbir zaman bu eylül sabahını, sonbaharın bu hüznü günü unutmadım. Artık güneş bile eskisi gibi hâkim olamıyor, birkaç gün önce kızgın öpücükleri ile kavurdu ağaçları şimdi ancak titrek ışıyla aydınlatabiliyordu. İşte bu sabah da benim gençliğimin son sabahlarından biriydi. Daha ilk adımlarında beni birçok şüphe ve endişeyle zehirleyen bu hayatı sevmek zorundaydım, seviyordum da. İnsan, hayat kendini en fazla keder ve acı veren kalbinin sahibi gibi seviyor. Acısı söndükçe onu affediyor. Elem ve keder aşıladıkça sevgisini düşünerek bağışlıyor. Hayatın ne kadar zalim olduğunu kendinde tecrübe edenler bile ölümün korkunç yüzünü gördükleri dakikalarda hayata bağlanmak ve ondan ayrılmamak arzusunu göstermiyorlar mı?”³⁰⁶

Pembe Yuva’da yaşayanlar, Yekta Bey’in olayından sonra toplum tarafından yalnızlığa itilmiştir. Pembe Yuva’ya yıllar sonra gelen evin eski hizmetlisi Peyman’ı

³⁰⁴ Şevki, a.g.e., s.59.

³⁰⁵ Şevki, a.g.e., s.61.

³⁰⁶ Şevki, a.g.e., s.68.

Sadiye Hanım içeri almaz, kovar. Peyman, bu olaydan günler sonra Füsün’a mektup yazar. Peyman’ın mektubunda insanların Füsün ve ailesine lekeli olarak baktıklarını, onları nasıl toplumdan soyutladıkları görülür. Yekta Bey’in yaptıkları tüm aileye mal olmuştur.

“Size ellerini uzatanlar, sizinle konuşmak isteyenler herhalde büyük bir fedakârlık katlananlardır. Ben gerçi bir hizmetçiyim fakat namuslu bir baba ve annenin kızıyım. Hiçbir zaman ellerine kanlar bulaşmış bir babanın kızı değilim. Karşınızdaki hizmetçileri hakaret etmeden önce bir katil kız olduğunuzu unutmayınız. Ben pederin izin vefatından sonra Pembe Yuva’dan ayrıldım. Çünkü bir katilin evinde oturmak bana pek ağır gelmişti. Gerçeği biliniz. Ona göre hareket ediniz.”³⁰⁷

Füsün, Peyman’ın mektubundan sonra sarsılır. Ağlarken bile onu teselli edecek kimse yoktur. Duygularını, endişe ve korkularını hep tek başına yaşar. Ne ailesinden bir destek görür ne de dertleşebileceği bir arkadaşı vardır. Yanında bir tek sadık dostum dediği köpeği Yılmaz vardır.

“Mektup elimden düşmüştü. Ben demek oluyordum ki bir katil kızıyım. Fakat babam niçin katil olmuştu? Neden ellerini kırmızı kanlara boyamıştı? Bunları bilmemekle beraber yere yıkıldım. Benden derdimin sebebini sormadan dinleyen ve gözyaşlarıma müsadde eden en vefalı dostum Yılmaz’ın üzerine abanarak hıçkırıklarımı dindirmeye çalıştım. Ilık gözyaşlarımı bu zavallı hayvancağızın kıvrırcık tüylerinin üzerine akıttım. O, sanki benim dertlerimi hissediyormuş gibi gözlerini bana çevirdi ve şefkatli bakışlarıyla beni süzdü.

Hayatın kederli zamanında bu dertleri dinleyecek yüksek ruhlu insanlar o kadar az ki... İnsanlar adeta arılara benziyorlar, ancak güzel çiçeklerin etrafında dolaşıyorlar. Kurumuş yaprakların üzerinde arıların durmadığı gibi insanlar da neşesiz kimselerden uzak yaşamaya çalışıyorlar. Bütün bu dertlerim belki ruhumu anlayabilecek bir yoldaş bulabildiğim günü denecek ve beni acıdan biraz kurtarabilecek. Fakat bu da o kadar zayıf bir ümit ki...”³⁰⁸

³⁰⁷ Şevki, a.g.e., s.69.

³⁰⁸ Şevki, a.g.e., s.70.

Fusun'un halası Sadiye Hanım, Peyman'ın mektubundan sonra ona her şeyi anlattığı defterini verir. Yalnızlıklarının sebebi bu defterde gizlidir.

“- Fusun, bütün bu felaketli günleri sana anlatacak kudretim yok. Ben hep bu acı dakikaları düşünerek şu defteri yazdım. Burada bugüne kadar seni düşündüren her şeyi bulacaksın. Ben bunları senin için yazdım.

- Benim için mi yazdın? Benden bu meseleyi saklamayacak mıydın? Demek oluyor ki beni bu karanlıktan kurtarmayı düşünüyordun.

- Ben çok zaman bunu düşündüm. Senin herkesten uzak yaşamana bir mana veremediğin bir sene geleceğini tabi biliyordum. Bunu itiraf etmek istedim. Fakat o kadar acı geldi ki... Söylemek istediğim her dakika cesaretimi yeni bir şey kırıyor, senin bir çocuk kadar saf olan kalbini geçmişin acı verici, kederli olayları ile zedelemek istemiyorum. Şimdiki itirafım da o kadar güç oluyor ki... Sen hala bir çocuk sayılırsın. Hayata diğer genç kızlar gibi atılmadın. Hayatın kucağında bulunan acıları, kederleri, hileleri sen bilmiyorsun. Onun için sen bu hayatla mücadele ederken birçok kusur işleyen insanları layıkıyla değerlendiremezsin.”³⁰⁹

Sadiye Hanım'ın Fusun'un tabiriyle siyah lekeyle ilgili gerçekleri itiraf ederken söylediği cümleler kaderciliği yansıtır.

“Zaten zihnim bu esrarengiz maceranın etkisinden kurtulamıyordu. Kadere tabi olmaktan başka bir şey yapamayız ki... Talihin çizdiği dikenli, çiçekli yollarda aynı sabır ve aynı tevekkülle yürümek zorundayız.”³¹⁰

Sadiye Hanım, Fusun'u geçmişin acı gerçeklerinden korumak için Fusun'un halası olduğu halde kendisine teyze dedirtir.

“Sana babanı, o feci felaketle karşılaşmış Yekta'yı hatırlatmamak için halan olduğum halde teyze dedirttim. Sen bana yine teyze demelisin. Çünkü Yekta'yı sevdiğim kadar o yüzü kederli anneni unutma. Onun hüznü dolu yüzüne biraz gülümseme serpmeye çalış.”³¹¹

³⁰⁹ Şevki, a.g.e., s.72-73.

³¹⁰ Şevki, a.g.e., s.73.

³¹¹ Şevki, a.g.e., s.82.

Fusun halası Sadiye Hanım'ın defterini okur. Annesi Emel'in, halası Sadiye Hanım'ın ve kendisinin büyük bir yalnızlık içinde olmalarının sebebinin babası olduğunu söyler.

“Bu gazete parçalarından yalnız bir sonuç çıkıyordu: Şekip Bey'in katili Yekta Bey'di, yani babam. Hıçkırıklarımı tutamadım. Bu solgun kâğıt parçalarını gözyaşlarımla suladım. Aşkta mağlup olan babam, silahını yalnız rakibinin üzerine değil, aynı zamanda kendi ailesine de çevirmişti. Çünkü annem, seilmeyen bir talihless, başka bir kadın yüzünden katil olan bir adamın hayat yoldaşı bulunan bir zavallıydı. Bense aşksız, sevgisiz bir birleşmenin ürünü olan bir zavallı. Ağladım... Ağladım... Bu gözyaşlarım en çok zavallı annemle kendi öksüz talihimeydi.”³¹²

Sadiye Hanım, başlarına gelenleri kabullenmiş durumdadır. Bunu kaderle açıklar.

“- İşte benim korktuğum da buydu. Sen babanın kızıydın. Huyun tıpkı onun gibi. Talihle, kaderle mücadele etmek istiyorsun. Hiçbir faydasını görmeden, kendine, hayatına kastedeceksin. Olayları olduğu gibi kabul etmeli. Gerçi bu taşıdığımız isim, damga bizim için çok ağır. Babandan miras kalan bu namı, büyük bir tevekkülle kabul etmeli. Ne yapalım?”³¹³

Fusun gözyaşlarına doğanın eşlik ettiğini söylerken aslında ne kadar yalnız olduğunu tarif eder.

“Yalnız, babamın hayali beni takip ediyor ve bana ‘Fusun kızım, ben senin hayatına karıştıkça sana kalbimde gizlenmiş olan kederlerden sunuyorum. Beni yalnız bırak’ der gibi oluyordu. Güneş, bir bulutun arkasına gizlenmiş, o da benim derdimle ağlıyor gibiydi.”³¹⁴

Fusun her dara düştüğünde kaderciliğe başvurur. Melankoli duygusu hakimdir. Fusun halası Sadiye Hanım'ın defterini okuduktan sonra babasıyla ilgili bazı bilgileri öğrenir. Sadiye Hanım defterinde babası Yekta Bey'in Şekip Bey'i vurduğunu yazamamıştır ancak defterde bulunan gazete haberleri ile Fusun babasının katil

³¹² Şevki, a.g.e., s.88.

³¹³ Şevki, a.g.e., s.89.

³¹⁴ Şevki, a.g.e., s.98.

olduğunu öğrenir. Ancak buna inanamaz. Babasının masum olduğunu hisseder. Dispanserde çalışmaya başlar ancak hep bir yanı eksiktir, yalnızdır, mutsuzdur.

“Ben hayatın içerisine atılmak zamanı gelmiş ve geçmekte olan genç bir kızdım. Fakat bugüne kadarki yaşayışım, bana ancak Pembe Yuva’yı, Yakacık’ın sınırlı köşelerini, Kartal’daki dispanseri bildirdi. Ben diğer genç kızlar gibi hayatın zevkli alemlerine karışamıyordum. Çünkü beni takip eden siyah leke her zevki ve eğlenceyi matem ve kedere çevirecek kadar önemliydi. Onun korkunç ellerinden yakamı sıyıramıyor, bu siyah lekeyi elimden çıkaramıyordum. Fakat bu hayat böyle devam etmeyecekti.”³¹⁵

Sadiye Hanım Füsün’u değişiklik olsun, hava alsın diye Heybeliada’ya Suphiye Hanım’ın yanına gönderir. Füsün, Heybeliada’da Mesut Kâmi ile tanışır. Birbirlerine aşık olurlar. Füsün, Mesut Kâmi’nin geçmişteki siyah leke diye tabir ettiği siyah lekeyi bilmediği için kendisiyle ilgilendiğini, eğer bilseydi kendisini sevmeyeceğini düşünür. Bu lekenin onu her zaman yalnızlığa sürüklediğini, annesi Emel’in, halası Sadiye Hanım’ın, kendisinin yalnız kalmalarının tek sebebinin bu olduğunu söyler.

“Ayrılırken Mesut Kâmi elimi sıktı ve yavaşça kulağıma şu sözleri fısıldadı:

- Füsün Hanım, ben sizi unutmayacağım. Siz de beni unutmayınız.

Yine bu adam geçmişimi iyice bilmiyordu. Eğer o benim geçmişimi tamamıyla bilseydi benden uzaklaşır, bir daha beni görmek istemezdi. Bütün aileyi mahveden siyah leke, en büyük etkisini benim üzerimde gösteriyor. O, yalnız benim bugünkü hayatımı değil, geleceğimi de etkiliyor, beni her işte bir başarısızlıkla karşılaştırıyor. Mektepten ayrılışım, Pembe Yuva’nın içerisinde sessiz bir hayata gömülmem, hep bu siyah lekenin yüzünden değil mi?”³¹⁶

Füsün’un halası Sadiye Hanım da aile sırlarının yani Yekta Bey’in olayının onları yalnızlığa mecbur bıraktığı düşüncesindedir.

“Füsün, dikkat et... Sen daima alnında siyah bir leke ile dolaşan bir zavallısın. Sen böyle zengin emeller peşinde dolaşanlardan uzaklaş. Çünkü hayatta ancak renkli

³¹⁵ Şevki, a.g.e., s.103.

³¹⁶ Şevki, a.g.e., s.110.

banknotlara bürünen insanlara kıymet veriyorlar. Parasız fakat erdemli kalplerin gözlerini anlayacak insanlar o kadar az ki... Bunu anlatmaya uğraşmak, bir körle renk tartışmasına girmeye benzer. Ben hiçbir zaman Mesut Kâmi'nin parlak evliliğine engel olacak kadar deli değilim.”³¹⁷

Füsun, Mesut Kâmi'ye aşık olduktan sonra babasının olayı sebebiyle kavuşamayacaklarını düşünür. Bu yüzden aşk acısı çeker, dertleşecek kimsesi yoktur, tek dostunun aşk acısı olduğunu söyler.

“Kartal'dan Yakacık'a kadar uzanan yoldan otomobilin içerisinde geçerken ağaçlar, çiçekler kaybettikleri eski bir tanıdığı selamlıyormuş gibi bana gülümsüyor, selamlar gönderiyorlardı. Galiba hayatımda bunlar kadar vefalı, samimi bir dost bulamayacağım. Onlar da yaz bitince beni unutuyorlar, onlar da benden uzaklaşıyorlar. Hayatta sönmeyen, tükenmeyen dost kimdir? Kendi kendime bu soruma tek bir kelime ile cevap veriyordum: aşk acısı. Ben teyzem gibi evlenemeyecektim. Benim sevebileceğim ne bir kalbim ne de beyim olacak. Fakat beni daima bırakmayacak, benimle meşgul olacak tek bir arkadaşım var: o siyah lekenin bana sunduğu acı. Ben onun kucağında gençliğimi söndürdüğüm gibi hayatımı da öldüreceğim.”³¹⁸

Füsun kendini hayat karşısında tecrübesiz görür.

“Ben, Mesut Kâmi'nin bu sözlerine cevap verecek kadar hayatı tanımıyordum. Kendi kendime ‘Kim bilir beni ne kadar ahmak bulur’ diyordum.”³¹⁹

Füsun yalnızlık ve mutsuzluk içinde öleceğini düşünür.

“Benim hayatımın aşk diye kaydedeceği ilk ve son olay bu olacaktı. Ağlıyordum. Sessizce odamın karanlık bir köşesinde ağlıyordum. Evet, böyle ağlayarak, ihtiyarlayacak, yaşamadan öldüğümü acı bir şekilde anlayacaktım.”³²⁰

Füsun, Mesut Kâmi'yle tanışıp aşkı bulur. Ancak aşkının bile onun için bir lütuf olduğunu, kendi tabiri ile siyah lekesi ile onu kabul eden Mesut Kâmi'nin büyük bir fedakârlık yaptığına inanır.

³¹⁷ Şevki, a.g.e., s.111.

³¹⁸ Şevki, a.g.e., s.122.

³¹⁹ Şevki, a.g.e., s.125.

³²⁰ Şevki, a.g.e., s.132.

“Onun söylemek istediği sözleri ben içimden tamamlıyordum: Evet, Mesut Kâmi beni eşi olarak seçmekte büyük bir fedakârlıkta bulundu. Bunu biliyordum. Aşkta bile alnımda bulunan siyah leke beni daima minnet altında bırakıyordu. Ben mutluydum, çünkü kalbimin dinlediği, ruhumun istediği ile buluşabilecek, birlikte yaşayacaktım. Fakat benim için tam saadet, beni takip eden ve her yerde ezen, kederler içerisinde çırpındıran siyah lekeyi alnımdan silebildiğim gündür. Halbuki bu, elde edilmesi mümkün olmayan bir emel, bir arzudur.”³²¹

Sadiye Hanım da Mesut Kâmi’nin Füsun’la her şeyi bilmesine rağmen evlenmek istemesini fedakârlık olarak görür.

“Herkes öyle demez. Eğer Mesut Kâmi Bey biraz açık fikirli olmasaydı, Yekta’nın meselesini bile bile Füsun’a talip olmazdı.”³²²

Füsun karamsar ruhunu doğa betimlemelerinde güçlendirir.

“Mesut Kâmi’yle nişan günümüz kararlaştırıldı. Gayet gariptir ki genç kızlıktan ayrılıp yeni bir hayata atılacağım zaman bile tabiatın hayattan uzaklaştığı bir mevsime tesadüf ediyor. Yapraklar ölümün kucağında çırpınırken, tabiat yeşil rengini bırakıp siyahlara bürünürken ben yeni bir zevk aramak üzere başka bir aleme giriyorum. Hayatta gülmemiş insanlar, talihsiz olanlar daima sonbaharın vefalı bir dostudur. Onlar ancak o tatlı mevsimden zevk alırlar. Çünkü onlar ağlarken tabiatın gülmesi onları daha fazla ağlatır, onları daha fazla hüznendirir.”³²³

Füsun sevdiği adam Mesut Kâmi ile evlense bile babasının geçmişteki olayı yüzünden hiçbir zaman mutlu olamayacağını düşünür.

“İşte Mesut Kâmi ile bunca mavi boncuk aramızdaki dört aylık bir aşkın üzerine kurulan bir evliliğin başlangıcında bulunuyorduk, acaba mutlu olacak mıydık? Ben diğer genç kızlar gibi bu soruma derhal evet cevabını veremiyordum. Çünkü hayat beni genç yaşımda o kadar fazla kandırdı, o kadar çok şaşırttı ki ona büyük bir güvenle bağlanabilmek kudretini kendimde göremiyordum.”³²⁴

³²¹ Şevki, a.g.e., s.136.

³²² Şevki, a.g.e., s.136.

³²³ Şevki, a.g.e., s.136.

³²⁴ Şevki, a.g.e., s.137.

Eser boyunca kahramanlar kadere hep sitem ederler. Sadiye Hanım'ın kardeşi Yekta Bey'e özlemini kaderle dile getirdiğini görürüz.

“Allah isteseydi bu mutlu günümüzde Yekta'yı da aramızdan eksik etmezdi. Ne yapalım, kader...”³²⁵

Fusun sevdiği adamla nişanlanır. Ancak melankolik hallerinden kurtulamaz.

“Keşke her aşk böyle zevkli bir öpücükle başlayıp bitse. O zaman aşk, keder ve acı yerine yalnız zevk ve neşe serperdi. Belki de bu kıymeti de kalmazdı. Acısız aşk, meyvesiz ağaçlara benzer. Onun meyve vermesi için acıyla aşılması gerekir.”³²⁶

Emel ve Sadiye Hanım, hayatlarını Fusun'a adamışlardır. Hayatta kalma sebepleri Fusun'dur. Okur, Sadiye Hanım'ın Mesut Kâmi'ye söylediklerinden bunu anlar.

“Niçin bilmemelisiniz? Fusun'un her şeyini öğrenmen gerekir. Biz artırdığımız her şeyi Fusun'a sakladık. Biz yalnız onun için yaşadık. Basit ve mütevazî hayatın içinde senelerce bocalamamıza sebep, hep onun saadetini düşünmemizdendir. Asrımızda bir genç kızın parasız bulunması büyük kusurlardan biri. Her talip sizin gibi olmuyor. Kalpten önce para, aşktan önce makam, evlilikten önce refah düşünülüyor.”³²⁷

Mesut Kâmi, Pembe Yuva'da büyük bir düğün yapmak ister. Herkes onların evlendiğini görmeli, bilmelidir. Ancak Sadiye Hanım, Fusun'un siyah leke diye tabir ettiği Yekta Bey'in geçmişteki olayın buna engel olacağını, kimsenin düğüne gelmeyeceğini düşünür.

“Mesut'un bu fikrini teyzemi anlattığım zaman şaşırdı.

- Sen çocuk musun Fusun? Geçmişin en gürültülü olaylarından birini karanlık bir odasında saklayan Pembe Yuva'da düğün olabilir mi? Ailece bir eğlence yaparız. Fakat Mesut Bey'in dediği gibi herkesin gelebileceği bir düğün hiç de uygun değil. Pembe Yuva'nın üzerine sürülen siyah lekeyi bilenler bu düğüne gelebilirler mi?”³²⁸

³²⁵ Şevki, a.g.e., s.138.

³²⁶ Şevki, a.g.e., s.143.

³²⁷ Şevki, a.g.e., s.143.

³²⁸ Şevki, a.g.e., s.158.

Mesut Kâmi, Sadiye Hanım'ın sözlerine rağmen büyük bir düğün için davetiyeleri herkese yollar. Ancak geri dönüşler onu üzer.

“Mesut Kâmi, herkesin gözünde iyi bir insandı. Herkes ondan bahsederken ‘Babasının parasını koruyan, yaşamasını bilen, bilgili, terbiyeli bir genç...’ diyordu. Böyle olmakla beraber Mesut, davetiyeleri gönderdiğinin beşinci günü aldandığını anladı. Fakat vakit gecikmişti. Davet edilenlerden üçte ikisi bir mazeret mektubuyla düğüne gelemeyeceklerini bildiriyorlardı. Mesut, fazlasıyla üzgündü.”³²⁹

Fusun evlenecektir. Artık mutsuz olması için hiçbir sebep yoktur. Ancak yine de içinde onu üzen bir şeyler vardır. Babasız ve sevgisiz büyümenin getirdiği yalnızlık duygusu Fusun'un karakteri olmuş gibidir. İnsanlar duygularını içte yaşarlar. Çok azı dışarıya yansıtmakta başarılıdır. Mutluluk veya mutsuzluğu en çok kendi içinde yaşayan insanoğlunun bu gizli köşelerini görebilen kişi yazardır.³³⁰ “Melodrama yatkınlığına ve zorlanmış olay sıralamalarına karşın, İntibah'ın temel ilgisini kişilerin ruhsal serüvenleri oluşturur. Namık Kemal, özellikle yapıtının ilk bölümünde, kişileri anlamaya ve tutkularının karmaşıklığının nedenlerini belirtmeye çalışır.”³³¹ Hikmet Şevki de Fusun'un sebebini bilmediği mutsuzluğun, huzursuzluğun açık nedenini şu şekilde açıklar.

“Aşağı indim, Mesut'la beraber madenlere doğru ilerledik. İki köylü çocuğu, boş öküz arabasının üzerinde oynuyor, biraz ötede anneleri çamaşır yıkıyordu. Biz madenlerin önündeki köprüye geldiğimiz zaman Hızıroğlu Çeşmesi'nden neşeli gençler geliyorlardı. Bazıları şakalaşıyor, bazıları şarkı söylüyor; günlerini saatlerini hoş geçirmek için kendilerine birer sebep buluyorlardı. Daha önce böyle neşeli insanlara tesadüf ettikçe üzülür, yalnızlıktan bunalan kendi hayatımı çirkin görürdüm. Halbuki şimdi ben de mutluydum. Beni seven bir eşim vardı. Sonra bana bütün hayatını adanmış teyzem, annem bulunuyordu. Artık hayatta yalnız değildim. Şikayet edecek hiçbir şeyim yoktu. Fakat garip değil midir ki bir hissin etkisi altında kalıyor, yine üzülüyordum.”³³²

³²⁹ Şevki, a.g.e., s.160.

³³⁰ E.M. Forster, *Roman Sanatı*, Adam Yayınları, İstanbul,1985, s.125.

³³¹ G. Dino, *Türk Romanının Doğuşu*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1978, s.57.

³³² H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.162.

Fusun ve Mesut Kâmi'nin düğününe yetişemedi Sadiye Hanım ölür. Sadiye Hanım öldüğünde Fusun ve annesi Emel, acılarını birbirlerine sarılarak değil yalnız başlarına, içlerinden ağlayarak yaşarlar. Ölüm karşısında bile acılarını yalnız yaşarlar.

“Hayatla mücadele etmekten yorulan zavallı anneciğim, onun yerini dolduramayacaktı. İkimiz de ağlayamıyorduk. Gözlerimizden bir damla yaş akıyordu. Talihsiz teyzeciğimin ölümüne bile bol bol ağlamayı başaramıyorduk.

Bir yastığı yakaladım, başımı bu yastığın arasına sokarak saatlerce hıçkıldım. Annem bir köşede, gözyaşlarını içine sindirerek ağlıyordu. Zavallı anneciğim! Şimdiye kadar kahkaha ile gülmediği gibi hıçkırarak ağladığı da duyulmamıştı.”³³³

Fusun ve Mesut Kâmi, Pembe Yuva'da çok az misafirin katılımıyla evlenir. Düğünlerinde bile toplum onları yalnız bırakır.

“Davetliler aşağıda bulunuyordu. Mesut geldi. Koltuk merasimi yapıldı. Misafirlerimiz o kadar azdı ki... Suphiye yengem, Cemal Şükrü'nün ablası, İclal, Hadiye ve bazı köylü kadınları vardı.”³³⁴

Fusun evlendiği gün bile Pembe Yuva'dan ayrılacağı için üzüntülüdür.

“Tam gelin odasından çıkarken Şekip Bey'in hizmetçisi Merzuk'la karşılaştım. Kız beni görünce sapsarı kesilerek:

- Fusun Hanım, dudağınız kan içinde kalmış, dedi.

Ben, gül dikeninin elimi kanattığını, kanın oradan bulaştığını söyledim. Kanı gören Mesut'un yüzü buruştu. Onun da yüzü sarardı. Ben gülümsüyordum fakat Mesut durmadan dudaklarını dişlerinin arasında sıkıyordu.

Beni bu mutlu olmam gereken günde bile üzen önemli bir konu vardı: Biraz sonra Pembe Yuva'dan ayrılmak.

Benim kadar acı ve keder içerisinde bulunarak evlenen ve evlilik köşküne gözyaşlarıyla giren bir genç kız daha var mıydı? Acaba hiçbir genç kız hayatının en

³³³ Şevki, a.g.e., s.164-165.

³³⁴ Şevki, a.g.e., s.170.

önemli gününde böyle gözyaşları dökmüş, kalbi yalnız acı ve kederlerle çarpışmış mıdır? Şüphesiz ki hayır.”³³⁵

Fusun evlenir, Şişli’ye taşınır. Ancak babasının geçmişteki olayının gölgesinde kaldığını, hayatta hiç tam anlamıyla mutlu olamayacağını düşünür. Bu yüzden halası Sadiye Hanım gibi bir defter tutmaya başlar. Onunla dertleşeceğini söyler.

“İşte evliliğimizden sonra her ikimizin arasında büyük bir gölge var. Bu karanlık gölgeyi her ikimizin aşkı da yok edemiyor. Bu gölge geçmişin hayali. Ben zavallı bir durumdayken Mesut’a rast geldikten sonra şikâyetle hiç de hakkım yok.

Ben bu gölgeyi burada canlandıracağım. Daha önce teyzemin yaptığı gibi ben de titrek yazılarıma sığınıyorum. Ben de onların kucağına gömülerek gönlüm öpüyorum. Onlar beni daima şevkati bakışlarıyla Süzen ve kuvvet veren bir yer dert ortağım oluyor.”³³⁶

Fusun evlenerek Şişli hayatına giriş yapar. Mesut Kâmi, Şişli alemlerine alışkındır. Ancak Fusun buralara yabancı olduğunu düşünür, kendini yalnız hisseder.

“Benim apartmanım, konuştuğum arkadaşlar, yaşadığım hayat, benim için hepsi yeniydi. Mesut’un dostlarından Nusret Paşa’nın ailesi, Tüccar Lütfi Razi Beylerin kızları, tanıdığı bütün yüzler, benim için başka memleketten gelmiş, başka bir diyarın insanları gibi geliyor. Bir türlü kendimi alıştıramıyordum. Artık bu salon hayatında yaşamak beni çok üzüyor. Mesut’un samimi toplanmalar dediği bu alemlerde samimiyetten eser yok.”³³⁷

Fusun, Mesut Kâmi’den başka kimsesi olmadığını söyler.

“Mesut, ben evlendikten sonra birçok yeni şey öğrendim. Şimdi ben yalnız evimi idare etmekle kalmıyorum. Aynı zamanda giyinmesini, halkın içerisine girmeyi, onlarla benim için yabancı olan şeylerden bahsetmeyi kısmen öğrendim. Görüyorsun ki benim bugünkü hayatımla geçmişimin hiçbir alakası ve ilişkisi yok. Sonra benim yanımda bana rehberlik edecek, kusurlarımı söyleyecek bir ihtiyar koruyucum yok. Mesela bir anne, bir teyze, biz kız kardeş, hatta bir eski dost gibi... Çok zaman kendimi

³³⁵ Şevki, a.g.e., s.171.

³³⁶ Şevki, a.g.e., s.173.

³³⁷ Şevki, a.g.e., s.173.

yalnız ve kimsesiz buluyor ve derhal şaşırıyorum. Bazı akşam sen geç gelince ben çölde kimsesiz kalmış insanlar gibi perişan oluyorum.”³³⁸

Geçmiş, babası Yekta Bey’in katil olduğu fikri Füsun’un yalnızlığının ana sebebidir.

“Ah geçmiş... Geçmişin koynunda uyuyan, saklanan siyah leke... Bana çok acı dersler veriyorsun. Bari verdiğin son ders olsun. Ben de az güleyim. Ben de biraz minnet altında yaşamaktan kurtulayım. Benim peşimi bırak. Benden uzaklaş.

Ben de bir kadını. Bir kadının en büyük gayesi sevmek ve sevilme. Fakat ben bu gayenin içinde günlerce yaşarken bile geçmişini düşünerek bilmek ve öğrenmek için de çırpındım.”³³⁹

Romanda yalnızlık duygusunu derinden yaşayan diğer iki isim ise Sadiye Hanım ve Emel’dir. Sadiye Hanım ve Emel’in yalnızlığı birbirine benzerdir hatta ortak gibidirler bu yalnızlıkta. Çünkü geçmişte yaşanan Füsun’un tabiriyle siyah lekenin verdiği ağırlıktan ikisi de kurtulamamıştır. Kendilerini toplumdan, hayattan ve hatta gerekmedikçe duygulardan bile izole edip Pembe Yuva’nın bir köşesinde sessizce ölümü beklemektedirler. Füsun’un evliliği kesinleştikten sonra Sadiye Hanım’ın ansızın ölmesi bunun en büyük ispatıdır. Artık görevini tamamlamış bir ruhun istirahatate geçişi gibidir.

Sadiye Hanım Füsun’un halasıdır. Roman başında Füsun’un teyzesi olarak tanıtılan Sadiye Hanım’ın Füsun’un halası olduğunu öğreniriz. İncecik vücudu, küçük bir başı, iri siyah gözleri vardır. Evin yönetiminden sorumlu, soğuk ve korkutucu bakışlıdır. Füsun’un yetiştirilmesinden sorumludur.

“Bir teyzem vardı; bu teyzem evlenmemiş, bütün hayatını bizlere bağlamıştı. Teyzem, hayatın yeniliklerine, asrın değişen yüzüne küsmüş gibiydi. Onlarla ilgilenmiyor, eski gördüğü şekillere sadık kalarak hayatını sürüklüyordu.”³⁴⁰

Sadiye Hanım’ın babası Kırşehir’den İstanbul’a ticaret yapmak için gelmiştir. Kısa sürede zengin olmuştur. Küçük Mustafa Paşa’da konakları vardır. Aile, kışları bu konakta yazları ise Yakacık’ta yaptırılan köşkte yaşarlar. Sadiye Hanım’ın gençliği

³³⁸ Şevki, a.g.e., s.175.

³³⁹ Şevki, a.g.e., s.186.

³⁴⁰ Şevki, a.g.e., s.19.

mutluluk ve keyif içinde geçmiştir. Ancak annesi veremden öldükten sonra tamamen Yakacık'a taşınırlar, kısa süre sonra babası da ölür. Anne ve babasını çok kısa süre içinde kaybeden Sadiye Hanım, o zamanlar daha çok küçük olan Yekta'ya anne babalık yapmaya başlar. Kendisini Yekta'yı yetiştirmeye adar.

Sadiye Hanım'ın isminin kelime anlamı şen, mutlu, şanslı demektir. Ancak isminin tam zıddıyla romanda kendini gösterir. Emel karakterinin de isminin tam zıttı olarak ifade edilmesi yazarın isimleri bilerek seçtiği hissini uyandırır.

“Bu kadının o kadar garip tavırları vardı ki... İncecik vücudu, küçücük başı; fakat büyük, iri, siyah gözleriyle yaşı geçmiş kadınlardan çok henüz evlenememiş; fakat güzellikten nasibi olmayan genç kızlara benziyordu. Onun yüzünün gülümsemelerle bir gün bile süslendiğini hatırlayamıyorum.”³⁴¹

Sadiye Hanım, hayatını kardeşi Yekta Bey'i yetiştirmeye adanmıştır. Kardeşi Yekta öldükten sonra da Emel'e kader ortağı, Füsün'a anne baba olmuştur. Bunları yaparken ise bir görevi yerine getirir gibidir. Yalnız, sert, soğuk ve mutsuzdur.

Füsün evlenme kararı aldıktan sonra Sadiye Hanım, köşesine çekilir. Üzerine senelerin yorgunluğu çökmüştür.

“Teyzem dinlenmekte olduğunu söylüyordu. Evet, dinlenmek onun hakkıydı. Senelerce bir tek ümit etrafında yaşayan bu ihtiyar kadın, sonunda ümidine, hedefine kavuşmuştu. Hem kendi tahmininden yüksek olan bu hedef onu hem sevindirmiş hem de şaşırtmıştı. Onun yüzünde yirmi senenin bıraktığı keder ve acının bariz çizgilerine tesadüf olunuyordu. O, yirmi sene ağır bir lekenin altında ezilmiş, büyük bir vazife uğrunda çırpınmıştı. Bir taraftan babamın miras bıraktığı siyah lekeyi herkesin gözünde örtmeye çalışan bu kadın diğer taraftan bütün emellerinin toplandığı yetiştirmeye, büyütme çalışmıştı.”³⁴²

Füsün ve Mesut Kâmi'nin düğünü arifesinde artık mesut bir şekilde olan Sadiye Hanım, kardeşi Yekta'nın odasında altmış beş yaşında yüzünde bir gülümsemeyle ölür.

³⁴¹ Şevki, a.g.e., s.19-20.

³⁴² Şevki, a.g.e., s.160.

“Artık ölüm yatağında, hayatta bulamadığın gülümsemelere kavuştun. Belki de bu gülümsemeler, senelerden beri seni sıkan, üzen sırrı anladığındandır. Sen mutlusun çünkü belki de babamın masum olduğunu biliyorsun.”³⁴³

“Ölüm romanı derli toplu bir sonuca ulaştırır.”³⁴⁴ Sadiye Hanım’ın ölümü de romanı sona yaklaştırır.

“Ah ölüm... Sen benim hayattan küçük bir zevk aldığım dakikalarda yine felaketle karşılaştırdın. Eğer seni unuttum diye bunu yaptıysa, genç kızlık devresinde yalnız seni düşünen bir zavallıya acımalıydın. Sen de haklısın. Seni ancak karanlık ve acı dolu günlerimizde hatırlıyoruz. Seni dudaklarımızda kahkahalar, gözlerimizde gülümsemeler varken düşünmüyoruz. Çok nankörüz. Seni ancak felaket günlerimizde düşüncelerimize yaşıyoruz. Seni kara gün dostu biliyoruz. Beni affet. Fakat benden aldığın intikamı da pek acı olduğunu unutma.”³⁴⁵

Sadiye Hanım’ın cenazesi aydınlık bir sonbahar günü olur. Otuz kadar dostun katıldığı sade bir merasim olur. Sadiye Hanım da kardeşi Yekta Bey gibi kalpten gitmiştir.

“Zavallı teyzemin ölümü tıpkı babamın ölümüne benziyordu. Onun da başına kan hücum etmiş, kalbi durmuş ve hayattan ayrılmıştı.”³⁴⁶

Emel’in yalnızlığı da Sadiye Hanım’la ortaktır. Görücü usulü evlenmesi, kocası Yekta tarafından hiç sevilmemesi ve en nihayetinde kocasının duygusal ihanetine uğraması, kocasının katil damgası yiyerek ölümü masum, sessiz Emel’i iyice içine kapalı hale getirmiştir. Füsün’un annesidir ancak Füsün üzerinde herhangi bir yetkisi, etkisi yoktur.

“Emel, bu sevimli kızcağız, Pembe Yuva’da hiç yabancılik hissetmedi. Ben onu gerçek bir arkadaş gibi sevmeye başlamıştım. Emel, kocasının işlerine karışmayan, hayatın kendisine nasip ettiği talihe tevekkülle boyun eğip rıza gösteren uslu bir kızdı.”³⁴⁷

³⁴³ Şevki, a.g.e., s.164.

³⁴⁴ E.M. Forster, *Roman Sanatı*, Adam Yayınları, İstanbul,1985, s.91.

³⁴⁵ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.165.

³⁴⁶ Şevki, a.g.e., s.166.

³⁴⁷ Şevki, a.g.e., s.81.

Fusun'un annesi Emel, yaşlıları gibi hayatın içine karışmaz. Hayata karşı küskündür. Fusun annesinde hep bir hüznün sezer.

“Annemin yüzüne baktıkça geçmişteki hayatını kısmen keşfeder gibi oluyordum. Onun gözlerinden hayata küskün olduğunu okumak mümkündü. O, diğer gençler gibi ne kuru alemlerine katılıyor ne de kendi akranı kadınlarla konuşuyordu. Onun bütün hayatı Pembe Yuva'nın sakın ve sessiz köşesinde solup gidiyordu.”³⁴⁸

Fusun annesine baktıkça başlarda gizemli bir sessizliğin verdiği hüznü hisseder, siyah lekeyi çözdükten sonra ise annesiyle ilgili tek duygusu acıma duygusudur.

“Annemin yüzüne baktıkça geçmişteki hayatını kısmen keşfeder gibi oluyordum. Onun gözlerinden hayata küskün olduğunu okumak mümkündü. O, diğer gençler gibi ne kuru alemlerine katılıyor ne de kendi ekranı kadınlarla konuşuyordu. Onun bütün hayatı Pembe Yuva'nın sakın ve sessiz köşesinde solup gidiyordu. Bazı insanlar hayatı daha erken öğrenirler. Artık onların hayatla mücadele kuvveti kalmamıştır. Onları bir felaket, hayatın gerçek yüzüyle pek genç yaşta tanıştırır. Onlar, diğerleri gibi her gün yeni bir emeğin, yeni bir arzun peşinde koşmazlar. Onlar yalnız bu hayatı mümkün olduğu kadar az bir kederle tüketmeye çalışırlar. Zavallı annem de bunlardan biriydi.”³⁴⁹

Yekta Bey'in ölümünden sonra Emel'in hayattaki tek amacı kızı Fusun olmuştur.

“Pembe Yuva'nın içerisinde kimseyi görmeden herkesten uzak bir hayat yaşayan, her şeyden vazgeçerek gençliğini yalnız evladının saadetine adayan bu kadın, şüphesiz ki dünyanın en namuslu annelerinden biriydi.”³⁵⁰

Emel, geçmişteki aile sırrının ağırlığıyla her zaman hayata karşı çekingen ve kapalıdır.

“Annem öfkelenildiği, kızdığı zaman gözlerini yere diker, öyle konuşurdu. Annem bu tavrıyla ruhunda gizli olan bir derdin etkisiyle inlediğini anlatırdı.”³⁵¹

³⁴⁸ Şevki, a.g.e., s.20.

³⁴⁹ Şevki, a.g.e., s.20.

³⁵⁰ Şevki, a.g.e., s.39.

³⁵¹ Şevki, a.g.e., s.63.

Emel, Sadiye Hanım ölüp Füsün evlendikten sonra dispanserde hasta bakıcı olarak çalışmaya başlar. Bu Emel'den beklenmeyen bir davranıştır. Yıllardır kaderine boyun eğmiş, hiçbir karar vermemiş, köşede sessizce boynu bükük bekleyen Emel, gibi görevini tamamladıktan sonra Sadiye Hanım gibi dinlenmek için ölümün kollarına atılmaz, aksine hayatın içine atılır. Bu okur için şaşırtıcıdır. Emel'in sonu, Hikmet Şevki'nin hem kadının toplumda çalışma hayatında var olmasını önemsediğini hem de hala bir umut olduğunu gösterir.

“- Ben bir hastaneye hasta bakıcı olarak yazılacağım. Daha kendimde hastalara bakabilecek bir kuvvet buluyorum. Ömrümün sonunu bir hastane köşesinde bekleyeceğim.

- Anneciğim, ben iki annemden birisini kaybettim. İkincisini de elimden kaçırmak istemem.

- Şimdi senin beyin var. Ben sana ağır bir yük olurum. Hiç itiraz etme. Benim bundan sonra tek arzum var. O da senin saadetin.”³⁵²

Eserde kahramanlar hem alafranga toplum içinde yalnızdır hem siyah lekenin verdiği utançla mecburi bir yalnızlığa itilirler. Füsün'un her şeyden uzak yetiştirilmesi, sevgisiz büyümesi ve arada kalmışlığı; Sadiye Hanım'ın anne babasını erken yaşta kaybettikten sonra küçük kardeşi Yekta'ya anne babalık yapmak için kendi hayatından vazgeçmesi, Yekta öldükten sonra da Emel'e yoldaşlık etmesi; Emel'in sevgisiz, mutsuz evliliği, kocasının ihaneti ve en sonunda Yekta'nın ölümünden sonra gömüldüğü derin sessizliği eserin ana kadın kahramanlarının yalnızlığı roman boyunca okuru etkiler. Bu yalnız kahramanlar Pembe Yuva'da fiziken beraberlerdir ama ruhen yapayalnızlardır. Tıpkı dışarıdan pembe, imrenilen ancak içte yalnızlığın, sessizlik ve mutsuzluğun kol gezdiği Pembe Yuva gibi.

2.3.4. Sır

Hikmet Şevki'nin Pembe Yuva romanı polisiye unsurlar barındırmaktadır. Polisiye romanlarda olmazsa olmaz unsurlar suç ve bilinmezlik ögesidir. Suç unsuru

³⁵² Şevki, a.g.e., s.168.

eserlerde farklı biçimlerde yer alır. İyi kurgulanmış bir cinayet ve bunu çözmeye çalışan kahraman eserin ana çizgisini oluşturur.³⁵³

Türk edebiyatına çeviriler yoluyla giren polisiye romanın ilk örnekleri Tanzimat Dönemi'nde verilir. Türk edebiyatında ilk çeviri polisiye roman 1881 yılında Ahmet Münif tarafından çevrilen Ponson de Terrail'in Paris Faciaları adlı eseridir. Ahmet Mithat Efendi'nin 1884 yılında kaleme aldığı Esrar-ı Cinayet adlı romanı da ilk Türk polisiye romanıdır. Polisiye roman türü Türk edebiyatında ilk dönemlerde bir roman türü olarak kabul görmemiştir. Osmanlı- Türk polisiyesinde olay örgüsü geri planda tutulmuştur. Mantığın yerini seziler almıştır. Bu sebeple de olağanüstü olay ve olgular, tesadüfi öğeler bu eserlerde sıkça görülmektedir. Eserin temel kişisi asıl kahramandır ve bütün olaylar onun çevresinde gelişir. Bu dönem polisiye romanların geneli uzun hikâye hüviyetindedir.³⁵⁴ Pembe Yuva da tesadüfi öğelerin kullanılması, sezilerin ön planda tutulması yönlerinden ilk dönem polisiye romanlarla benzerlik gösterir.

“2. Meşrutiyet’le birlikte hız kazanan polisiye yayıncılığına kadar Ahmet Mithat ve Fazlı Necip tarafından açılan yolda melodram ağırlıklı polisiyeler hakimdir. 1928- 1950 arasında eser veren popüler roman yazarları polisiye kurguyu eserlerinin arasına katmıştır.

Yirminci yüzyılın son çeyreğine kadar yazarların ve edebiyat bilimcilerin polisiye romana yaklaşımı genel itibariyle olumsuzdur. Neredeyse kendi ismiyle polisiye roman türünde eser veren yazar bulunmamaktadır. Yazarlar çoğunlukla para kazanmak amacıyla yazdıkları bu eserleri takma adlarla yayımlamaktadırlar.”³⁵⁵

Hikmet Şevki, 1928 yılında kaleme aldığı Pembe Yuva’da yukarıda bahsedildiği gibi polisiye kurguyu eserin arasına katan isimlerden birisidir. “Pembe Yuva, polisiye türünün delil toplama, detaylara odaklanma ve akıl yürütme gibi kimi temel özelliklerini ödünç alarak kullanan bir romandır.”³⁵⁶

³⁵³ Y. Ayata, ‘Polisiye Roman Bağlamında Necip Fazlı’nın Meşum Yakut’u’, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt.7, Sayı.12, 2015, s.211.

³⁵⁴ S. Şahin, *Cinai Meseleler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017, s.125.

³⁵⁵ Y. Ayata, ‘Polisiye Roman Bağlamında Necip Fazlı’nın Meşum Yakut’u’, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt.7, Sayı.12, 2015, s.215-216.

³⁵⁶ A. Serdar, ‘Pembe Yuva, Siyah Leke: Sırlarla Örülü Bir Oluşum Romanı, Pembe Yuva’, *Koç Üniversitesi Yayınları*, 2022, s.12.

Pembe Yuva romanı kahraman anlatıcının bakış açısıyla verilmiştir. Bu özelliği ile merak unsuru, eser sonuna kadar canlı kalmıştır. Okuyucular, kahramanların bakış açısıyla olayları izleyerek, karakterlerin kişisel yaşamlarına ve duygusal durumlarına yakından bakabilirler. Bu nedenle, kahraman bakış açısı, okuyuculara hikâyenin içine girmelerini ve kahramanlarla birlikte suçu çözmeye çalışmalarını sağlar.

Romanda gerçeklik duygusunu oluşturmak için kahraman anlatıcı tercih edilir. Kahraman anlatıcı olayın içindedir ve bunu aktarırken olayın sıcaklığını okura daha kolay sunar. Okur, kahraman anlatıcının verdiği kadar bilgiye ulaşabilir, onun verdiği ipuçları kadarıyla yetinmek zorundadır. Onun bilmediği, ulaşamadığı bilgilere okur da ulaşamaz. Bu sebeple okurun elindeki bilgiler sınırlanır.³⁵⁷ Bu sebeple Pembe Yuva’da Füsün ne öğrenirse okuyucu da sırayla onu öğrenir. Tekil bakış açısı 18. Yüzyıldan itibaren giderek rağbet kazanmıştır. Türk edebiyatında en başarılı örneği Dokuzuncu Hariciye Koğuşu’dur.³⁵⁸

“Kişisel anlatım konumu, anlatıcının, roman figürleriyle özdeşleşmesi, dünyayı ve hayatı onların gözleriyle görmesi, onların bakışıyla algılamasıyla gerçekleşir. Bu yöntemde; kişi, çevre veya nesneyi gören roman kahramanıdır; ancak görüleni anlatıp aktaran anlatıcıdır. Anlatıcı, kahramanın zihin perspektifinden çevreye bakmış ve yine o zihnin kavrama gücüne denk düşen bir bakışla gördüklerini anlatmıştır.”³⁵⁹

Ben- anlatım biçimi okura daha sıcak ve samimi yansır. Okuyucuyu etkilemek için bu özellik önemlidir. Anlatanın, hikâyenin kahramanı olması olayları daha inandırıcı kılar. Doğallık kazandırır.³⁶⁰ Romanda olaylar birçok farklı anlatıcı verilerek anlatılır. Hikâyenin büyük bir kısmı Füsün’un ağzından anlatılır. Füsün’un halası Suphiye Hanım’ın Füsün’a bıraktığı defterde, evin eski hizmetlisi Peyman’ın Füsün’a yazdığı mektupta, Yekta Bey’in olayından sonra verilen polis ifadelerinde romanın anlatıcısı değişir.

³⁵⁷ M. Tekin, *Roman Sanatı Romanın Unsurları 1*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2001, s.41.

³⁵⁸ Tekin, a.g.e., s.54.

³⁵⁹ Tekin, a.g.e., s.35.

³⁶⁰ Tekin, a.g.e., s.55.

Roman, adından da anlaşılacağı gibi Pembe Yuva'nın öyküsüdür. Roman çevre ve kişiler tanıtılarak başlar. Pembe Yuva ve içinde yaşayan Füsün, Füsün'un halası Suphiye Hanım, Füsün'un annesi Emel ve evin köpeği Yılmaz okura tanıtılır.

“Bu güzel ve sakın akşamlarda Pembe Yuva'nın bahçesinde bir genç kadın, onun yanında biraz daha geçkince bir ihtiyar ve aralarında küçük bir yavru görünürdü. İşte bu benim çocukluğumdu.”³⁶¹

Romanda Füsün'un arada kalmışlığı ve yalnızlık duygusu ve Füsün'un babası Yekta Bey'in geçmişteki “siyah leke” diye tarif edilen olayı çözmesi işlenir. Olayları Füsün'un ağzından dinlememiz inandırıcılığı artırır.

Füsün eser boyunca aile sırrını çözmeye çalışır. Babasına ait her yeni bilgi merak ve gerilim unsuru canlı tutar.

Füsün okuyucuya hikâyesini anlatmaya başladığında sonunu bildiği bir hikâyeyi tarihsel sıra gözeterek aktarır. Aile sırrını çözerken kullandığı bütün ipuçlarını özenle ve sıralı bir şekilde verir.³⁶²

Romanda Füsün'un yirmi üç yaşına kadar yaşadıkları geriye dönüş teknikleriyle anlatılır. Bu geriye dönüşlerde Füsün'un çocukluğunu, Kandilli Mektebi'nde yaşadıklarını, Füsün'un annesi Emel'in aile bilgilerini, Yekta Bey ve Sadiye Hanım'ın çocukluklarını, gençliklerini, Füsün'un Kınalıada'ya gidişini ve orada yaşadıklarını, Füsün'un babası Yekta Bey'in başına gelen sır olayı öğreniriz. Pembe Yuva romanında hem geriye dönüş hem de çözücü geriye dönüş tekniği kullanılmıştır. Füsün, ailesinin sırrıyla ilgileri buldukça parçaları birleştirir. 31 Mayıs 1906 yılı eserde belirleyici bir tarihtir. Ailenin kaderinin kırılma tarihidir.

Romanda tarihler okuyucuya net bir şekilde verilir. Füsün 1905 yılında doğar. 1928 yılına kadar yaşadıkları okura verilir. Pembe Yuva romanı da 1928 yılında tefrika halinde yayımlanmıştır. Yayımlandığı tarih ile romandaki hikâyenin bitiş tarihi yazar tarafından bilerek aynı seçilmiştir. Hikmet Şevki'nin hedefi gerçeklik duygusunu oluşturmaktır.

³⁶¹ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.19.

³⁶² A. Serdar, ‘Pembe Yuva, Siyah Leke: Sırlarla Örülü Bir Oluşum Romanı’, *Pembe Yuva, Koç Üniversitesi Yayınları*, İstanbul, 2022, s.12.

Pembe Yuva’da olaylar bir şüphe üzerine şekillenir. Füsün’un deyimiyle aileyi siyah bir leke gibi takip eden sır, romanda merak duygusunu eser boyunca canlı tutar. Füsün, kendinden bir şey saklandığını eserin başından beri sezer.

Hikmet Şevki Pembe Yuva romanında polisiye unsurlara roman boyunca yer verir. Füsün, romanın başından sonuna kadar babasıyla ilgili sırrı çözmeye, ipuçlarını birleştirmeye çalışır. Füsün aslında ailede babasıyla ilgili kendinden saklanan bir sır olduğunu çocukluğundan beri hep hisseder.

“Onlar hep benimle meşgul oluyor, beni düşünüyorlardı. Bu kadar sevgilerine rağmen yine benim neşem, kahkahalarım onları hem üzüyor hem de memnun ediyordu. Memnun oluyorlardı. Çünkü beni seviyorlardı. Fakat üzülmelerine ne gibi bir sebep vardı? Bunu bir türlü çözemiordum. Bu sessiz köşedeki esrar beni günden güne şüphelendiriyor, çözmeye çalıştıkça yeni endişelerle boğuluyordum. Bu yuvanın sakın köşesinde kendi kendime şarkılar söyledikçe ihtiyar aşçı kadın ‘Allah ses vermiş’ diye takdir ederken teyzem gözlerini açıyor, bu güzel sesimin bile ona derin bir acı verdiğini anlatmak istiyordu. Görülüyor ki bu iki kadını daima üzen ve takip eden karanlık bir sayfa vardı. Ben hissediyordum ki bu karanlık sayfa geçmiş denilen kitabın arasında bulunuyordu. Geçmiş galiba her yerde bizi takip eden ve üzen bir düşman...”³⁶³

Füsün, daha romanın başında geçmişte yaşanan sırrı sezinlemeye başlar. “Şüphelenmek, araştırmaya yönelik hareketin başlamasına sebep olur.”³⁶⁴ Yazar roman boyunca sık sık bize bu sırrın varlığını hissettiren ipuçları verir. Dizdarzadelerin Köşkü bahsinde Sadiye Hanım’ın memnuniyetsiz bakışları, Kartal’a indiklerinde Füsün’un annesinin selamlaştığı insanlar karşısındaki mahcubiyeti ve telaşı Füsün’la birlikte okuyucuyu da meraklandırır.

“Kartal’a gidilecek yolun tam köşesinde büyük, beyaz bir köşk vardı. Bunu bilmiyordum. Merak ettik. Şoförlere sorunca bu güzel evin Trabzon zenginlerinden Dizdarzadelere ait olduğunu öğrenmişim. Ben tam bu evin yanından geçerken ‘İşte Dizdarzadelerin güzel köşkü’ derdim. Bu söz bilmem ki neden, annemin yüzünü buruşturur, teyzemin sinirlenmesine neden olurdu. Ben hissediyordum ki geçmişin

³⁶³ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.21.

³⁶⁴ S. Şahin, *Cinai Meseleler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017, s.55.

kolları arasında gizli kalan esrarın bir köşesine bu ailenin izleri var. Fakat bu izler neydi? Buna cevap veremiyordum.”³⁶⁵

Fusun annesi Emel’in ve halası Fusun’un davranışlarında hep gizlenen bir şeyler hissederek.

“Kartal’da gezerken annemin tanıdıklara rast geldiği ve selamlaştığı olurdu. İşte o dakikalar yüzü kızarır, gözleri dolar, adımlarını hızlandırır ve ilerlerdi. Annemin halleri, bir türlü halledilemeyen bir bilmece gibiydi. Annem niçin yalnız yaşamak istiyor, neden kendisini tanıyanlardan çekiniyordu? Bu genç ruhum, kalbim daima ağır şüphelerin altında günlerce kıvranıyordu.”³⁶⁶

Fusun diğer ailelerden farklı olduklarını hep sezer. Zaman zaman bununla ilgili halası Suphiye Hanım’a sorular sorar.

“Yakacık’taki komşu çocukları sık sık bahçemize geliyordu. Teyzem de bana izin vermişti. Annemin itirazı karşısında ‘Bu kadar yalnız bırakmak doğru değil. Mademki bu çocuklar kendisine hiçbir şey söylemiyorlar, oynamasında bir sakınca yok’ diyordu.

Onlar konuştuğu, benim hayatım ile onların hayatı arasında büyük bir fark görüyordum. Onların yalnız annesi ve teyzesi yoktu. Aynı zamanda babaları bulunuyordu. Babası ölenler de bu aziz ölünün hatırasını bir sebep bularak anıyorlar, her sözlerinin arasına babalarını karıştırmak istiyorlardı. Ya ben? Ben babamı bilmiyordum; hatta onun ismini bile söylerlerken, ona ait bir olayı anlatırlarken duymamıştım. Bir defa bir şüphemi yenemedim ve teyzemin yanına sokularak:

- Teyze, babam öldü mü diye sordum.

Teyzem derhal cevap veremedi. Birisinin işiteceğinden korkarmışçasına etrafına baktıktan sonra yavaş ve titrek bir sesle:

- Evet, baban öldü.
- Niçin ondan hiç bahsetmiyorsunuz?
- Annen üzülür de... Onun için...

³⁶⁵ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.22.

³⁶⁶ Şevki, a.g.e., s.23.

- Onun ölümü annemi çok mu üzmüştü? Yine de hatırladıkça aynı acıyı mı duyuyor?

- Tabi...

Teyzemin cevapları benim şüphemi dindirmemişti. Şüphem daha fazla artmıştı. Fakat bir çocuk kafasıyla bu şüpheyi giderecek bir gücüm yoktu.”³⁶⁷

Babası Yekta Bey’le ilgili her şey Füsün’dan gizlenmek istenir.

“– Haydi küçük hanım, aşağıya gel. Teyzeniz misafirin yanına gelmenizi söyledi. Hem de bu misafire amca kızı demenizi de söyledi. Ben saçlarımı düzelttim ve salona girerek misafirin elini öptüm. O da benim yüzümü öptü ve yanağımı okşadıktan sonra:

- Sadiye, bu çocuk Emel’e ne kadar benziyor, dedi.

Ben yalnız anneme değil, bir başkasına da benziyordum. Benzediğim adam benden saklanan, bana bahsedilmeyen, annemin üzülmemesi için hatıraları tekrar olunmayan adamdı. Ben en çok babama benziyordum.”³⁶⁸

Yekta Bey’in olayının yaşandığı geceden sonra kimseyle görüşmeyen Pembe Yuva sakinlerine yıllar sonra gelen ilk misafir Saadet Hanım’dır. Amcakızı olarak tabir edilir. Pembe Yuva’dakileri kendi evine de davet eder. Aileye aile sırrını, Yekta Bey’in olayını hatırlatır.

“ Misafir hem bu sözü söyledi hem de yanağımdan bir defa daha öptü. Misafir çarşafını iğneledikten sonra veda etti:

- Artık gidiyorum. Ne kadar zamandır sizi görmek istiyordum. Birbirimizi kaybettik. Siz de bize gelin.

Annem misafirin sözlerine içini çekip gözlerini yere eğerek cevap verdi:

- Saadet, çok iyisin. Bu tarafa geçtikçe bizi görmeye gelersen memnun oluruz fakat biz sana gelemeyiz. Evde yalnız olmazsın. Başkaları da bulunur. Biz ise kimseyle konuşmak istemiyoruz. Herkesten uzak yaşıyoruz. Yoksa Yakacık’ta kim oturur?

³⁶⁷ Şevki, a.g.e., s.24.

³⁶⁸ Şevki, a.g.e., s.27.

- Emel yanıliyorsun. Zaman her durumun, her olayın üzerine kalın bir örtü çeker. Her şey unutulur. Artık siz bu inzivadan kurtulunuz. Biraz hayata karışınız. Özellikle küçük için bu fedakârlığı yapmak zorundasınız.”³⁶⁹

Emel ve Sadiye Hanım, Füsun’u okula yollama konusunda konuşurlarken Kartal’daki okulun yakın olması sebebiyle tanıdık çocukların Füsun’u rahat bırakmayacağını söylerler. Füsun bunları duyar ama sebebi yine merak konusu olarak kalır.

“- Emel, Füsun maşallah büyüdü. Bu kızın böyle evde, köy hocalarının elinde kalması hiç doğru değil. Mektebe verelim. Kartal olmaz. Çünkü buradan giden komşu ve tanıdıkların çocukları onu orada rahat bırakmazlar. Korktuğumuza uğrarız. Uzaklara verelim.”³⁷⁰

Kandilli Mektebi’ne Füsun 15 yaşındayken yatılı olarak verilir. Dört yıl sorunsuz geçer. Dört yılın sonunda okula gelen Naciye Cemil ile Füsun’un geçmişi de tekrar gündeme gelir. Çünkü sınıftaki Naciye Cemil de Yakacıklıdır. Füsun ve ailesi hakkında bildiklerini sınıftakilere anlatır.

“Evet, Füsun Yakacık’tandır. Fakat onlar kimseyle görüşmezler. Onlar çok zamandır herkesten uzak yaşıyorlar. Çünkü onlarla da kimse görüşmek istemiyor. O olaydan sonra...”³⁷¹

Füsun Naciye’nin konuşmasının tamamını duyamaz. Bu yüzden bildiklerini anlatması için Naciye’yi sıkıştırır.

“Ertesi gün bahçede Naciye’yi yakaladım ve omuzlarından tutarak sert bir sesle emrettim:

- Dün Meliha’yla ailem hakkında anlattığın cümleyi tamamla. Emrediyorum. O yarım kalan sözlerini bitir.”³⁷²

³⁶⁹ Şevki, a.g.e., s.27-28.

³⁷⁰ Şevki, a.g.e., s.29.

³⁷¹ Şevki, a.g.e., s.39.

³⁷² Şevki, a.g.e., s.39-40.

Fusun ve Naciye'nin arasında geçen bu olaydan sonra Müdür Yardımcısı Remziye Hanım, Fusun'u dinlenmesi için hastaneye gönderir. Üç gün hastanede kalır. Halası Suphiye Hanım Fusun'u okuldan alarak tekrar Yakacık'a götürür.

“- Ben her şeyi düşündüm. Fusun'u bir daha göndermemek üzere götüreceğim.

Daha fazla sabredemedim ve kapıyı vurup içeriye girdim. Teyzem üzüntüsünü belli etmek istemeyerek tatlı bir sesle beni teselliye çalışıyordu:

- Küçük hastamız geldi. Merak edilecek bir şey yok. Yüzü biraz sararmış, gözlerinde hafif bir bulanıklık var. Kızım... Galiba senelerden beri uzak kaldığın Pembe Yuva senden intikam alıyor. Biraz Aydos'un havasına ihtiyacın var. Bir, iki günde Yakacık'ın temiz havası Fusun'umu eskisinden daha güzelleştirir.”³⁷³

Okulda Naciye'yle yaşadığı olaydan sonra okuldan ayrılmak zorunda kalan Fusun, geçmişteki aile sırrını öğrenme kararı alır. Artık her şeyi daha dikkatli inceleyecek, ipuçları toplayacaktır.

“Mektepteki olaydan sonra yuvamızda geçen işleri daha dikkatli takip etmeye karar vermiştim. Ben bu aile ocağının üzerine hâkim olan müthiş sırrı öğrenmeye çalışıyordum. Bizi herkesten uzak bulunduran neydi? Acaba ailemiz parasızlık ve sefalet içerisinde mi bulunuyordu? Hayır... Çünkü ben evimizde bir gün para derdinin, mali bir sıkıntının olduğunu görmemişim. Hiçbir gün gerek teyzemin ve gerek annemin yüzlerinde geçim endişesinin keder çiziklerine tesadüf etmemiştim. Zaten ailemizden kalan emlak ve arazinin önemli miktarda kira getirdiğini birçok defa teyzemden dinlemiştim.”³⁷⁴

Gizemlerin ilk çözülmesi teyzesinin aslında halası olduğunu öğrenmesidir.

“Ben kimin kızıydım? İşte cevap veremeyeceğim en önemli soru buydu. Ben, Yekta Bey isminde mesleğini, yaşadığı ve öldüğü tarihi bilmediğim bir meçhul adamın kızıydım. Annemle teyzemin yüzünü inceliyor ve kendimle onlar arasında bir benzerlik arıyordum. Gerçekten teyzem ve annem öz kardeş miydi? Yoksa teyzem, annemin annesi miydi? Birbirlerini isimleriyle çağırıyorlardı. Yoksa amca kızları mı

³⁷³ Şevki, a.g.e., s.41.

³⁷⁴ Şevki, a.g.e., s.43-44.

oluyorlardı? Belki de bu iki kadını birbirine bağlayan bir akrabalık vardı. Fakat ben bir türlü bu meseleleri halledemiyordum.

Sonunda bir gün sabredemedim ve teyzeme beynimi kavuran bu önemli meseleyi sordum. Teyzem elindeki işi bir tarafa bırakarak gözleriyle gözlerimi aradı ve uzun uzadıya baktıktan sonra hiddetle şu sözleri söyledi:

- Füsün, sen gittikçe garip tabiatlı oluyorsun. Şimdi bir de babandan şüphelen.

Annenin namusundan endişe et. Annenle ben iki kardeş gibiyiz. Ben onun görümcesiyim. Fakat bu gibi şeylerle uğraşma. Kendin zararlı çıkarsın.

Demek oluyor ki teyzem benim halamdı.”³⁷⁵

Aile sırrı Füsün’u hep bir gölge gibi takip eder.

“

- Füsün Yekta...
- Canım, önemli olaylara sahne olan Pembe Yuva’nın sahibi.
- On beş on altı seneden beri Pembe Yuva’da bir şeyler geçmiyor.
- Düğünde ölümlerden bahsetmek doğru değildir.
- Evet, hakkın var. Geçmişe karışmış işleri tekrar etmeyelim.

Sonraki sözlerden bir şey anlamıyordum. Geçmiş... Önemli olaylara sahne olan Pembe Yuva... Ölümler... Bu kelimeler beni bu zevkli ve neşeli günümde bile zehirleyen bir düşman gibi üzerime saldırıyorlar.”³⁷⁶

Füsün, yaşadıkları Pembe Yuva’da babasının kendinden saklanan olayını hatırlatan ipuçlarıyla yaşar.

“Pembe Yuva’nın yukarı katında, bizim yatak odamızın yanında bir oda vardı. Ben bu odanın açık kaldığını hiç görmemiştim. Daima kilit altında bulunan bu odayı çocukluk merakıyla birkaç defa anneme sormuş ve oda buranın sandık odası olduğunu söylemişti.”³⁷⁷

³⁷⁵ Şevki, a.g.e., s.44.

³⁷⁶ Şevki, a.g.e., s.48.

³⁷⁷ Şevki, a.g.e., s.51.

Lütfiye Bacı, Yekta Bey'in olayından sonra Pembe Yuva'ya gelmiş evin emektarındır. Lütfiye Bacı yaşlanınca eve yardım için Kartal'dan gelen kızlardan biri, kilitli odadan gelen inilti duyar. Bu inilti romanda gizemi artırır.

“ - Her şeyi açıkça söyleyeceksin. Ne oldu?

Kız ağlayarak, hıçkırarak anlattı:

- Daima kapalı duran odanın önünden geçerken içeriden bir ses işittim. Önce siz sandım fakat kapı kapalıydı. Dikkat ettim, ses devam ediyor. Korktum.

Lütfiye Bacı kızın anlatamadığı noktaları da açıkladı:

- Evet, içeriden bir inilti duymuş. Adeta bir insan sesi gibi. Gençlik, derhal kanı oynamışsın, sinirlenmiş.

Gayet gariptir ki senelerden beri Pembe Yuva'da bulunan ve küçük odada da bir insanın kapalı kalmayacağına emin olan Lütfiye Bacı bile bu sözleri söylerken tereddüt içinde bulunuyor, hizmetçi kızın işittiklerine inanmış gibi bir tavır takınıyordu.”³⁷⁸

Fusun, on sekiz yaşında Pembe Yuva'da yıllardır kilitli olan odaya ilk kez girdiğinde babasının fotoğrafıyla karşılaşır. Babasıyla ilk karşılaşmasıdır. Bu odaya girdiğinde aile sırrını öğreneceğini hissetmektedir. Aile sırrını çözmek için hırslanır.

“Kapının karşısındaki duvarda büyük bir tablo asılı duruyordu. Bu resim canlı gibiydi. Bu resimde otuz yaşını geçmiş bir erkeğin en canlı yüz çizgilerine tesadüf ediliyordu. Pembe Yuva sahibi, beni kabul edecek bir tavır takınmıştı. Tabii ki teyzeme benziyordu. Yalnız bu, uzun boyluydu. Mavi gözlerin arasında saadet ve hayatın zevkini tatmış insanlarda görülen izler bulunuyordu. Dudakları ve etrafını süsleyen hafif bir gülümseme, hayata büyük ümitlerle bağlanmış bir genç olduğunu gösteriyordu. Bu resim o kadar canlıydı ki sanki ressam yolda modelini durdurmuş, onun gözlerinden neşeli gülümsemeler, dudaklarından hararetle sözler kaybolmadan kopya etmişti.”³⁷⁹

Fusun odaya girdiğinde aynı zamanda babasının ölüm tarihini de öğrenir.

³⁷⁸ Şevki, a.g.e., s.52.

³⁷⁹ Şevki, a.g.e., s.53.

“Bu karanlık ve kilitli odada babamın vefat tarihini bulmuştum: 31 Mayıs...Zavallı babacığım, çiçeklerin kokularını dayattığı, tabiatın bütün güzelliğini bol bol her tarafa serptiği bir zamanda hayata veda etmişti.”³⁸⁰

Annesi Emel ve halası Sadiye Hanım, Füsün’a zarar gelmemesi için geçmişteki olayı saklarken aslında en büyük zararı bunu saklayarak yaptıklarının farkında değillerdir. Füsün on sekiz yaşından sonra evdeki birtakım kuralları kırmaya başlar. Kilitli odalara girer, evden izinsiz uzaklara gider, köyün içinde tek başına dolaşır. Çünkü artık kendinden gizlenen babasının olayı onu bunaltmaktadır. Babasının yüzünü de gördükten sonra bu konuyu bir an önce çözmek ister. “Bilgi toplama, olay örgüsünü uzatır. Suçlu ya da araştıranı olumlar, olayları çözmede yardımcı görevi görür.”³⁸¹ Füsün, Lütfiye Bacı ve Rasih Paşa köşkünün hizmetçisinin kendi aralarındaki konuşmaları Füsün’u şüphelendirir ve köşke gitmeye karar verir. Füsün ilk kez annesi ve halasının sözünden çıkar. Rasih Paşa’nın köşküne gider.

“Lütfiye Bacı ile komşunun hizmetçisi konuşarak kapıya doğru ilerlediler. Ben daha ne konuştuklarını işitemiyordum. Bu kadın, Pembe Yuva’nın biraz ilerisindeki iki katlı, yeşil panjurlu bir evin hizmetçisiydi. Bu ev, merhum Rasih Paşa’nın karısı ve gelini İstanbul’daki konakta oturuyor, bu evi olduğu gibi eşyasıyla ihtiyar ve emektar bir hizmetçinin korumasına bırakıyorlardı. Niçin Yakacık’a gelmiyorlardı? Buradan ayrılmalarına ne gibi bir sebep vardı? bu mesele de Pembe Yuva’nın üzerine çökmüş olan esrarengiz sebepler gibi anlaşılmıyor.

Biraz sonra mutfakta Lütfiye Bacı’nın yanına gittim. Lütfiye Bacı yemek pişirmekle meşguldü. Yanına yaklaştım ve ona fikrimi söyledim:

- Bacı, ben Rasih Paşa’nın köşkünü gezmeye gideceğim. Orada antika eşyalar pek çokmuş.

Lütfiye Bacı bu sözlerimi işitir işitmez ateşten kaldırdığı tencereyi elinden düşürecek gibi oldu. Her tarafı titriyordu. Ocağın önünde bulunan küçük bir iskemleye oturdu. Birkaç defa başını iki tarafa salladıktan sonra:

³⁸⁰ Şevki, a.g.e., s.56.

³⁸¹ S. Şahin, *Cinai Meseleler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017, s.56.

- Kızım sen deli mi oluyorsun, dedi. Eğer teyzen duyacak olursa her ikimizi de berbat eder. Rasih Paşalarla teyzenin dargın olduğunu bilmiyor musun? Hem gidip ne yapacaksın?

Ben Lütfiye Bacı'yı fazla dinlemeden mutfaktan çıktım. Garip bir his bana Rasih

Paşa'nın köşkünde öğrenmek istediğim esrarın en önemli kısımlarının gizli bulunduğunu bildirir gibi oldu.”³⁸²

Köşkten çıkıp köyde dolaşırken mezarlıkta tesadüfen babasının ve Şekip Bey'in mezarlarını keşfeder. “Tesadüf, spontane gelişir. Yazarın olay örgüsünü uzatamadığı durumlarda kurtarıcı bir fonksiyondur.”³⁸³

“Bir toprak yığınının üzerinde küçük bir taş gözüme ilişti. Yanına yaklaştım. Taşın üzerini okudukça inanamıyordum. Gözlerimi sildim, tekrar okudum: Bir Kaza Sonucunda Vefat Eden Ordunun Seçkin Subaylarından Binbaşı Yusuf Yekta Bey'in Ruhuna Fatiha. Bunun altında babamın öldüğü tarih yazıyordu: 31 Mayıs 1906. Yanılmadığımı anlamıştım, Rasimpaşazade Şekip Bey'le babamın vefatının tarihi aynı gün ve aynı senedeydi. Her ikisi de bir kazanın kurbanı olmuştu. Bu iki ölümün kucağında taşıdığı ağır ve sıkıcı esrarın benim hayatımda, teyzem ve annemin senelerden beri tuttuğum matemle büyük bir ilgisi olmalıydı. Bunu öğrenecektim. Kalın perdelerin altında, karanlık odalarda bulduğum babamın resmi, çalıların arasına gizlenmiş olup keşfettiğim babamın mezarı gibi bu esrarengiz ölümü de anlayacak ve meydana çıkaracağım. Bütün kuvvetimi sarf ederek babamın feci ölümünü öğreneceğim.”³⁸⁴

Babasının mezarını bulması ve babasının yakın arkadaşı Şekip Bey'le aynı gün ve yılda öldüğünü öğrenir.

“Divan-ı Muhasebat üyelerinden Rasih Paşazade Şekip Bey'in Ruhuna Fatiha: 31 Mayıs 1906. Fakat taşın altına yazılmış olan Arapça bir kıtadan şunu çıkarabildim: Şekip Bey henüz kırk iki yaşındayken bir kazanın kurbanı olmuş.

³⁸² H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.57-58.

³⁸³ S. Şahin, *Cinai Meseleler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017, s.55.

³⁸⁴ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.62.

31 Mayıs.... Bu tarih babamın vefat ettiği tarihi.”³⁸⁵

Mezarlıktan eve döndüğünde annesinin söylediği sözler Füsun’u yine engellemek üzerinedir. Ancak Füsun ona karşılık vermez. O kararını vermiştir. Bu sırrı çözecektir.

“Ben derhal içeri girdim. İlk önce annemle karşılaştım. Annem beni görünce daima durgun duran beyaz yüzü hafifçe pembeleşti. Gözlerini yere dikerek:

- Füsun, sen gittikçe akıllanacağın yerde çocuk oluyorsun. Neredeydin? Bu yakınlarda sık sık yalnız sokağa çıkmaya alıştın. Bu doğru değil.

Ben sesimi çıkarmadım.”³⁸⁶

Füsun adeta bir hafiye gibi sorgulamalar yapar, olay yerini inceler. “Akıl yürütme fonksiyonu, suçlunun ve araştıranın vaka üzerine akıl yürüttükleri, fikir ileri sürdükleri durumlarda kullanılır. Tümdengelim, tümevarım, tahmin, varsayım olmak üzere dört alt fonksiyon olarak tanımlanır.”³⁸⁷

Eski hizmetkar Peyman’ın Pembe Yuva’ya gelmesi sırrı iyice açığa vurur. Peyman, Pembe Yuva’nın Yekta Bey ölmeden önceki hizmetkarıdır. Yekta Bey öldükten iki gün sonra apar topar gitmiştir. On altı yıl sonra Pembe Yuva’ya tekrar gelir ancak Sadiye Hanım onu kovar.

“Ben bahçedeki küçük bir sıranın üzerine oturmuş kitap okumakla meşguldüm. Önceden sesiyle her tarafı çınlatan Yılmaz, yanı başımda uyuyordu. Kapı açıldı. İhtiyarca bir kadın Pembe Yuva’ya doğru gelmeye başladı. Üzerinde solgun bir çarşaf vardı. Kadının yüzündeki çizgilerden, kızarmış olan gözlerinden acı içinde bulunduğunu anlamak pek kolaydı. Herhalde bir dilenci değildi. Fakat açlıkla mücadele ederken kuvveti kalmamış bir zavallı olduğu kesindi.”³⁸⁸

Peyman, Pembe Yuva’dan çıkarken Füsun’la konuşur. Bu konuşmalar Füsun’u iyice şüphe içinde bırakır.

³⁸⁵ Şevki, a.g.e., s.60.

³⁸⁶ Şevki, a.g.e., s.63.

³⁸⁷ S. Şahin, *Cinai Meseleler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017, s.62.

³⁸⁸ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.65.

“- Ben validenizin evlendiği gün bu eve geldim. Bundan on altı buçuk sene önce de buradan ayrıldım. Pembe Yuva’dan çıktığım günün tarihini bile biliyorum: 2 Haziran 1906. Evet, 2 Haziran 1906.

Kadın bu tarihi tekrar ederek bana önemli bir meseleyi hatırlatmak istediğini gösteriyordu. Nitekim ben de sabredemedim. Bu tarihin önemini şu sözlerle onayladım:

- 2 Haziran, pederimin öldüğünden iki gün sonra...

Kadın, arzu ettiği cevabı yakalamıştı. Gözleri parladı. Sözüne daha büyük bir cesaretle devam etti:

- Evet, pederinizin ölümünden tam otuz altı saat sonra Pembe Yuva’dan ayrıldım. O zavallıyı aşağıdaki köyün mezarlığına bıraktılar. Ben de hanımefendiden izin istedim. Birkaç gün daha kalmam gerekti. Fakat buna imkân yoktu. Hatta bana yüz bin lira verseler yine kalamazdım.”³⁸⁹

Polisiye romanlarda gazete haberleri, parola, mektup, not, bilgi toplama, araştırma, sorgulama, tahmin, varsayım, ateşli silahla öldürme³⁹⁰ gibi öğeler Pembe Yuva’da bulunan öğelerdir.

Hikmet Şevki, bazı gizli kalmış hususları mektup tekniğiyle okuyucuya vermiştir. “Çoğunlukla haber verme amacı olarak kullanılan mektup olay örgüsünün uzamasını sağlar.”³⁹¹ Pembe Yuva’da bir yerde gördüğümüz mektup tekniği, yazarın Aşk Mahkûmu adlı romanında da yoğun bir şekilde kullanılmıştır. İkdâm gazetesinde 20 Mayıs 1927- 10 Temmuz 1927 tarihleri arasında Hikmet Şevki’nin Kesik Saçlar: İncila’nın Hatıra Defterinden adı ile romanı kırk altı bölüm olarak tefrika edilmiş olan³⁹² bu eserde, bir kadın kahraman ağzından yazılan bu mektuplar vardır.

Yıllardır mektup gelmeyen Pembe Yuva’ya Peyman’ın mektubu gelir.

³⁸⁹ Şevki, a.g.e., s.67.

³⁹⁰ S. Şahin, *Cinai Meseleler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017, s.32-38.

³⁹¹ Şahin, a.g.e., s.49.

³⁹² A. Serdar, ‘Pembe Yuva, Siyah Leke: Sırlarla Örülü Bir Oluşum Romanı, *Pembe Yuva*’, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.11.

“Pembe Yuva’ya misafir gelmediği gibi mektup da gelmezdi. Köyün ihtiyar postacısı Hakkı Efendi’nin Pembe Yuva’nın bahçesine girdiği günler adeta sayılı gibiydi.

Peyman’la teyzemin arasında geçen olaydan bir hafta sonra Hakkı Efendi sigarasının dumanlarını savurarak bahçeye girdi. O da bizim gibi Yılmaz’ın eski dostlarındandı. Yılmaz’ın saçlarını okşayarak:

- Eski dost, düşman olmaz. Bak köftehor, sen de beni tanıdın, bağırıyorsun.

Hakkı Efendi’nin sesini işitince derhal fırladım:

- Ne var Hakkı Efendi, mektup mu?

- Evet küçük hanım.

Pembe Yuva’ya mektup geldi mi müjde almalı. Her yer gibi değil ki. Senede bir iki defa ya mektup çıkar ya çıkmaz.

Hakkı Efendi çantasındaki birçok zarftan bir mektup ayırdı ve bana uzattı.

Zarfın üzerindeki adresteki yazıya baktım. Tanıdığım bir yazı değildi. Mektup benim adıma geliyordu fakat yazı Müdür Celile Hanım’ın yazısı değildi. Acaba kimdi? Garip bir ses bana ‘Bu mektubu açma. Ya teyzene veyahut annene ver’ diyordu. Ben açmak konusunda kararsızdım. Acaba kimden geliyordu? Tereddüt içinde kalarak Pembe Yuva’ya doğru ilerledim. Mektubu birdenbire açtım ve okumaya başladım. Mektubun içerisinde hayatımı şüphe ve tereddütler içerisinde bırakan sırrın en önemlisi bulunuyordu.”³⁹³

Yazar, hakikatlerin ortaya çıkması için mektup tekniği kullanmıştır. Pembe Yuva romanında, Peyman’ın Füsun’a yazdığı mektupla Füsun babasıyla ilgili çok önemli bilgilere ulaşır. Peyman’ın bu mektubu, Füsun’un babasının olayının çözümünde bazı düğümleri açmasına yardımcı olur.

“Füsun Hanım,

³⁹³ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.68-69.

Siz, teyzenizin yaptığı ağır muameleyi taklit etmek istiyorsanız herhangi bir kimseye karşı yapacağınız muameleden önce kendi durumunuzu düşününüz. Siz kimsiniz? Nesiniz?

Size ellerini uzatanlar, sizinle konuşmak isteyenler her halde büyük bir fedakârlığa katlananlardır. Ben gerçi bir hizmetçiyim fakat namuslu bir baba ve annenin kızıyım. Hiçbir zaman ellerine kanlar bulaşmış bir babanın kızı değilim. Karşınızdaki hizmetçilere hakaret etmeden önce bir katil kızı olduğunuzu unutmayınız. Ben pederinizin vefatından sonra Pembe Yuva’dan ayrıldım. Çünkü bir katilin evinde oturmak bana pek ağır gelmişti. Gerçeği biliniz. Ona göre hareket ediniz.

Peyman”³⁹⁴

Peyman’ın mektubundan sonra Füsün bayılır. Füsün acısını, tepkisini dışarıya çok yansıtamadığı için bayılır ve on beş gün yataktan çıkamaz. Mektuptaki bilgilerin verdiği acı ona çok ağır gelir. Artık hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağı açıktır. Gerçekleri gittikçe daha çok yaklaşmanın verdiği endişe ve hayal kırıklıkları Füsün’u bunalıma da sokar. Füsün’un iç dünyasını tanımamıza yarayan da bu bunalımların ortaya çıkardığı iç konuşmalardır.

“On beş gün kendimi bilmeyerek acılar içinde kaldım. Gözlerimi açtığım zaman karşımda ağlayan annemi bulmuştum. Onlar beni bahçede baygın bir halde buldukları zaman avuçlarımın içerisinde en acı gerçekleri bildiren mektubumun buruşmuş olarak durduğunu da görmüşler. Bunu bana Lütfiye Bacı söyledi. Ben ağlayan annemi teselli edebilmek için hastalığımı gizlemek istiyordum”³⁹⁵

Olayın çözülmesinde yazarın başvurduğu bir diğer yol Sadiye Hanım’ın Füsün için tuttuğu defterdir. Babasıyla ilgili kendinden saklanan aile sırrının birçok detayı bu defterde gizlidir. Eserde Sadiye Hanım’ın defteri ile kısa bir bölüm anlatıcı değişir, olayları bir de Sadiye Hanım’ın gözünden verilir. Eserde defter 74-82 sayfaları arasındadır.

Sadiye Hanım’ın itiraf defteri olayların çözülmesine yardımcı olur. Füsün artık sonuca doğru daha hızlı ilerleyebilir.

³⁹⁴ Şevki, a.g.e., s.69.

³⁹⁵ Şevki, a.g.e., s.71.

“Teyzem birdenbire odadan çıktı. Koridordaki adımlarını işitiyordum. Biraz sonra elinde küçük bir defterle girdi. Seneler bu defterin kapağını da yıprandırmış, güneşsizlik onun rengini de soldurmuştu. Teyzem bu solgun defteri dizimin üzerine bıraktı ve yanağını okşayarak:

- Füsün, bütün felaketli günleri sana anlatacak kudretim yok. Ben hep o acı dakikaları düşünerek şu defteri yazdım. Burada bugüne kadar seni düşündüren her şeyi bulacaksın. Ben bunları senin için yazdım.

- Benim için mi yazdın? Benden bu meseleyi saklamayacak mıydın? Demek oluyor ki beni bu karanlıktan kurtarmayı düşünüyordun.

- Ben çok zaman bunu düşündüm. Senin herkesten uzak yaşamana bir mana veremediğin bir sene geleceğini tabi biliyordum. Bunu itiraf etmek istedim. Fakat o kadar acı geldi ki... Söylemek istediğim her dakika cesaretimi yeni bir şey kırıyor, senin bir çocuk kadar saf olan kalbini geçmişin acı verici, kederli olaylarıyla zedelemek istemiyorum. Şimdiki itirafım da o kadar güç oluyor ki... Sen hala bir çocuk sayılırsın. Hayata diğer genç kızlar gibi atılmadın. Hayatın kucağında bulunan acıları, kederleri, hileleri sen bilmiyorsun.”³⁹⁶

Sadiye Hanım, olay gecesine kadar olan her şeyi anlatır defterde. Ancak olay gecesini anlatmaya gücü yetmez. Bu yüzden Füsün’un olayı gazete haberinden öğrenmesi için gazete haberlerini deftere iştirmiştir. Füsün, felaket gecesini gazete haberlerindeki polis ifadelerinden detaylıca öğrenir.

“İşte Füsün, burada kalemim durdu. Çok sevdiğim kardeşimin felaketini yazacak kuvveti bulamıyor, gözyaşlarım, hıçkırıkları devam etmeme engel oluyor. Bu defterin kenarına iştirdiğim gazete parçaları sana bütün gerçekleri öğretecektir. Çünkü bu olay, o zamanki sessiz İstanbul’un en çok ilgilendiği hadise olmuştu. Ben susuyorum. Onlar söyleyecekler. Sana babanı, o feci felaketle karşılaşmış Yekta’yı hatırlatmamak için halan olduğum halde teyze dedirttim.”³⁹⁷

Füsün, gazete haberlerinde Peyman, Yakup Efendi, Şekip Bey’in bahçıvanı Şakir Ağa, Sadiye Hanım, Lütfullah Bey ve Lamia’nın ifadelerini okur. Peyman,

³⁹⁶ Şevki, a.g.e., s.72-73.

³⁹⁷ Şevki, a.g.e., s.82.

Yekta Bey'in sinirli birisi olduğunu, en ufak hatayı kabul edemeyen birisi olduğunu anlatmıştır. Bu ifadelerde Yekta'nın kalp hastası olduğu da öğrenilir. Olay gecesinden önce Yekta'nın ablasıyla bağırarak konuştuğunu, intikam alacağını söylediğini belirtir. Ve malum gece yaşanır.

Peyman, Yakup Efendi, Şekip Bey'in bahçıvanı Şakir Ağa, Sadiye Hanım, Lütfullah Bey ve Lamia'nın olayla ilgili önemli bilgiler verir. Hikmet Şevki, kahraman anlatıcının sınırlılıklarını birçok yan yöntemlerle kırmayı başarmıştır. "Füsün'un sırrı çözme aşamalarında birinci tekil kişinin sınırlılıklarını aşmak için başvurulmuş yöntemler Pembe Yuva'nın anlatı evrenini zenginleştirir. Mektuplar, gazete haberleri, geçmişten çıkıp gelen tanıdıkların verdiği bilgiler bulmacanın parçalarının birleştirilmesini sağlar."³⁹⁸

Füsün ilk olarak Peyman'ın polis ifadelerini okur. Babasıyla ilgili bilgilere ulaşılır.

"Hastalığıma neden olan Peyman'ın ifadesi ilk olarak gözüme çarptı. Peyman, ifadesinde şu sözleri söylüyordu: Ben Emel Hanım'la beraber Soğanlık'tan Yakacık'a geldim. Emel Hanım'ın hizmetçisiydim. İki sene Pembe Yuva'da hizmet ettim. Beyefendi, son derece sinirli, en küçük bir hata yapıldığı zaman bağırarak, fakat sonraları da gönül almaya çalışan iyi bir adamdı. Olay olmadan önce sık sık bağırarak konuştuğunu duyuyordum. Vazifem beyefendinin hizmetlerine bakmak, odasını süpürüp temizlemekten ibaretti. Ara sıra mutfaktaki Lutfiye Bacı'ya da yardım ettiğim oluyordu. Yekta Bey ölümünden bir hafta önce mutfığa geldi ve bana 'Sütümü hazırla. Yukarıya getir.' dedi. Beyin, kalp hastalığı vardı. Doktorlar süt içmesini tavsiye etmişlerdi. Ben sütü alıp yukarıya çıkarken sofada beyefendinin bağırıldığını işitiyordum.

Ben içeriye girerken o, ablasının karşısında gözlerini açmış bir şekilde yumruklarını sıkarak bağırıyor: 'Ben ona yapacağımı bilirim. Buraya getirmeden önce ben onu bir köpek gibi öldüreceğim. Kararım kesin.' diyordu. Bir akşam da hep beraber oturuyorduk. Çocuğun ağlaması üzerine Emel Hanım yukarıya fırladı. Tam bu fırsattan istifade eden Yekta Bey, ablasına 'Ben Şekip'in bu namussuzluğuna

³⁹⁸ A. Serdar, 'Pembe Yuva, Siyah Leke: Sırlarla Örülmüş Bir Oluşum Romanı, Pembe Yuva', *Koç Üniversitesi Yayınları*, İstanbul, 2022, s.12.

dayanamayacağım. Onun burada, Şekip'in kolunda dolaşmasına göz yumamam' dediğini işittim.”³⁹⁹

Peyman'ın ifadesinden sonra Yakup Ağa'nın ifadeleri gelir. Yakup Ağa, Yekta'nın en yakın av arkadaşıdır.

“İki günden beri yağın kar, bütün köyü kaplamıştı. Her taraf karlar altında bulunuyordu. Ben, bahçenin bir köşesine dikmiş olduğum salatalara bakmaya gitmiştim. Yolun kenarından, iki ağaç üzerine sedye şeklinde yapılmış bir örtünün içerisinde birinin getirildiğini gördüm. Bunu iki köylü taşıyordu. Derhal yanlarına yaklaştım. Herhalde bir kazanın olduğunu hissediyordum. Çünkü her sene kışları sık sık Aydos'tan kurtlar iniyor, gece yarıları köyde dolaşanlara saldırıyordu. Köylülere sordum, köylüler başlarını üzüntüyle sallayarak:

- Senin yabancı değil, Yekta Bey. Bu sabah yolda karları bir kürekle alıp birinin geçeceği kadar bir yol açmakla meşguldük. Birdenbire Rasih Paşaların köşkünün önünde beyi bulduk. Biz yanına gittiğimizde nefes almıyordu. Buz gibiydi. Biz söyleyemeyeceğiz. Sen evdekilere anlatıver.”⁴⁰⁰

Füsün, solgun gazete haberlerinde Peyman'ın diğer bir ifadesini bulur.

“Beyin cesedi geldikten sonra ben bir deli gibi olmuştum. Bir aşağı, bir yukarı iniyordum. Hatta hiçbir şeyden haberi olmayan Emel Hanım, bana beyin uyanıp uyanmadığını sordu, cevap veremedim. İnsan hissiz olmalı ki bu felaket haberini düşünmeden söyleyebilsin. Sonunda Emel Hanım da duydu. O zavallı, sessiz sessiz bir köşede ağlamaya başladı. Ben mutfığa girdiğim zaman Rasih Paşaların bahçıvanı Şakir Ağa'nın bizim köşke doğru koştuğunu gördüm. O, beni görünce telaşla sormaya başladı: 'Rüştü Bey... Doktor Rüştü Bey burada mı?' Ben, bizim evde olduğunu söyledim. Şakir Ağa, ağlayan sesiyle Şekip Bey'in o gece evde öldürülmüş olduğunu anlattı. Hayret ediyordum. Her iki ölüm de aynı gecede gerçekleşmişti. Yukarıya doktoru çağırmak üzere çıktığım zaman Yekta Bey'i karyolasına uzatmışlardı. Emel Hanım ayakta duruyor ve gözyaşlarını mendiline silerek kederini, acısını belli etmek istemiyordu. Sadiye Hanım, kardeşinin yatağına abanmış, gözyaşlarıyla onun soğuk yüzünü okşuyordu. Ben, Şekip Bey'in öldürüldüğünü ve Doktor Rüştü Bey'i

³⁹⁹ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.82-83.

⁴⁰⁰ Şevki, a.g.e., s.84.

beklediklerini söyledim. Emel Hanım hayret etti. Gözlerini açtı, hatta beni sorgulamaya bile başladı. Fakat Sadiye Hanım, bu cinayeti pek tabii bularak sesini bile çıkarmıyordu. O yalnız hayatındaki tek sevgisi olan Yekta Bey'in ölümüne gözyaşı döküyordu.”⁴⁰¹

Şekip Bey'in bahçıvanı Şakir Ağa'nın ifadesi de gazete haberlerinde bulunan ifadelerdendir. Şakir Ağa, Rasih Paşa'nın köşkünde yirmi yıl bahçıvanlık etmiştir. Babası da yıllarca Rasih Paşa'ya hizmet etmiştir. Şekip Bey öldüğünde cinayette parmağı olduğu düşünülüp hapse atılmıştır. Hapisten çıktıktan sonra köşke dönmemiştir. Cinayet gecesi için verdiği ifadelerde ismi geçer.

“Ben senelerden beri Rasih Paşa'nın köşkünde bahçıvanlık ediyordum. Son iki senedir Şekip Bey köşke gelmedi. Bunun sebebini sorduğum zaman, babasının öldüğü köşkte oturmaya dayanamayacağını söylüyordu. Ben de sesimi çıkarmıyordum. Gelin hanımla beraber Çemberlitaş'taki konakta oturuyorlardı. Ben 27 Mayıs günü İstanbul'a gittim ve bazı işler için beyefendiyi gördüm. Beyefendi iki gün sonra geleceğini söyledi. Ben de burada yemek hazırladım. Gerçekten de iki gün sonra geldi. İki gün sonra gelin hanımın geleceğini de bildirdi. Gece yemeğini yedi. Ben her tarafı kapadım ve yattım. Uykum çok ağır olduğu için hiçbir şey duymadım. Yalnız sabahleyin beyefendinin yazı odasının pencerelerini açmak üzere yukarı çıktım. Panjurları aldım. Yerde yatan bir ceset gördüm. Bu ceset Şekip Bey'in cesediydi.”⁴⁰²

Gazetede ifadesi bulunanlardan biri de Sadiye Hanım'dır.

“Biraderim sık sık bu meseleden bahsediyordu. Evet, onun ben 'Şekip Bey'e gösteririm. Ben onları kol kola gezerken görmeyeceğim. Onu bir köpek gibi geberteceğim' dediğini de işittim. Fakat biraderim öfkelendikçe ve kızdıkça daima böyle söylenir ve o adama karşı kinini göstermek isterdi. Hatta Şekip Bey'in masasında bulunan bir mektup da bunu ispat etmez mi? Mektupta 'Ben seni takip etmek alçaklığında bulunmam. Eğer benimle hesaplaşmak istiyorsan açıkça, mertçe karşıma çık. Benim bulunduğum köye elimden bir namus hırsız gibi aldığın kadını getirmenden seni men ederim' diyordu. Kardeşim geceleri yanında tabanca taşır ve

⁴⁰¹ Şevki, a.g.e., s.84-85.

⁴⁰² Şevki, a.g.e., s.85-86.

hatta ‘İyi bir yol arkadaşı’ derdi. Her gece sokağa çıkmazdı. Çıktığı zaman da en çok Lütfullah Bey’e giderdi.”⁴⁰³

Sadiye Hanım bile kardeşi Yekta’nın masum olduğunu söyleyemez.

Fusun son olarak Lütfullah Bey ve Lamia’nın ifadelerini okur. Lütfullah Bey’in, İclal ve Hadiye isminde iki kızı vardır. Lütfullah Bey, Sadiye Hanım’ı kızını İclal’in Kadıköy’deki düğününe davet ederek romana dahil olur.

“Doğma büyüme Kadıköylüdür. Eskiden Kastamonu valisiydi. Sevenler çoktur. O civardaki yüksek aileler düğüne gelirler.”⁴⁰⁴

Lütfullah Bey olay gecesiyle ilgili verdiği ifadelerde ön plana çıkar. Yekta’nın yakın dostu olduğunu bu şekilde anlarız. Olaydan sonra uzun yıllar Yakacık’ta yaşamaz ancak olaydan on altı yıl sonra, Fusun’un gerçekleri öğrendiği sene, Lütfullah Bey de Yakacık’a tekrar taşınmıştır. Seksenlerine yaklaşmıştır.

“Ben gerek Yekta Bey’i ve gerek Şekip Bey’i gayet iyi tanırdım. Fakat Yekta Bey’le dostluğum daha samimiydi. Çünkü ben, Kırşehir’de mutasarrıfken babasıyla tanışmıştım, hatta babası benim tavsiyem üzerine İstanbul’a gelmişti. Ben Yekta Bey’in, Şekip Bey’in evlendiği gün tehditkâr bir tavır takındığını bilmiyordum. Ben, Şekip Bey’in Yakacık’tan üç senedir ayrı kalmasına da ancak babasının ölümünün sebebiyet verdiğini sanıyordum. Bir gece önce benim yanıma geldi. Hatta ben böyle soğuk bir gecede hastalıklı olan Yekta Bey’in geldiğine hayret ettim. Gecenin üçüne kadar beraber oturduk. Çok sinirliydi. O, bana Şekip Bey’le görüşüp meseleyi halletmek istediğini, senelerden beri kendisini üzen bu meseleyi Lamia Hanım’ın gelişinden önce bir son vereceğini söyledi. Şekip Bey’in eşi Lamia Hanım’ın Yakacık’a geleceğini de Yekta Bey’e ben haber verdim. Yekta Bey, eve dönerken Şekip Bey’in evinin önünden geçmek zorundaydı. Çünkü kestirme olan tarla tamamıyla karla kaplanmıştı.”⁴⁰⁵

Fusun, halası Sadiye Hanım’ın defterini okuduktan sonra Lütfullah Bey’in Yakacık’ta olduğunu öğrenince onunla görüşmek ister.

⁴⁰³ Şevki, a.g.e., s.86-87.

⁴⁰⁴ Şevki, a.g.e., s.46.

⁴⁰⁵ Şevki, a.g.e., s.87-88.

Sadiye Hanım'ın defteri ve gazete haberlerinde yazılanlardan Yekta Bey'in katil olduğu sonucu çıkmaktadır. Füsün'un babası Yekta Bey, Emel'le görücü usulü evlenir. Ancak akıllı hala eski nişanlısı, sevdiği kadın Lamia'dadır. Ancak Lamia, Yekta'yı Şekip'le aldatmıştır. Şekip, Yekta'nın en yakın arkadaşısıdır. Yekta, Emel'le görücü usulü evlenmesine rağmen bu ihaneti hazmedemez. Evliliğinde mutsuzdur. Füsün doğmasına rağmen aşk yarası iyileşmez. Şekip ve Lamia'nın Yakacık'a geleceği haberini aldıktan sonra yerinde duramayan Yekta, Şekip Bey'in köşküne uğrar. Çarpık ilişkilerin ortaya çıkardığı kırık hayatlar⁴⁰⁶ Pembe Yuva'da Füsün'un babasının başına gelen trajedinin de baş sebebidir.

Karşılaşmanın detayını kimse bilmez. Ancak olay sonrasında Şekip, köşkte odasında ölü bulunur. Yekta ise yolda ölmüştür.

Füsün, olaylarda eksik parçalar olduğunu düşünür ve babasının masum olduğuna yürekten inanır. Babasının masumiyetini ispatlamadan rahat edemeyecektir. Ancak Füsün, olayda eksik kısımlar olduğunu düşünür ve bu lekeyi alınlarından temizleyeceğini söyler.

“– Zavallı Füsuncuğum. Gerçek çok feci, çok acı değil mi?”

- Zaten ben bunları çoktan hissediyordum. Biliyordum ki bize uygun olmayan damga ailemizin alnına vurulmuş. Kusurumuz olmadan, küçük bir suçumuz olmadan bu lekeyi, bu damgayı ölünceye kadar taşıyacağız. Bunun verdiği utancın altında ezileceğiz. Fakat ben bu damgayı silmek ve tertemiz ailemizin alnından koparıp atmak için her şeyi yapacağım.”⁴⁰⁷

Sadiye Hanım, Füsün'u babasının olayını daha fazla karıştırmaması için onunla konuşur.

“Kızım Füsün, baban zaman zaman değişen bir adamdı. Vicdanı gayet temiz olan baban, öfkелendiği zaman dünyayı gözü görmezdi. Hiç unutmuyorum, bir gün avdan döndüğü zaman kendisine itaat etmeyen en sevgili bir köpeğini tüfekle öldürdü ve arkasından saatlerce ağladı. Ben eminim ki babanla Şekip Bey'in arasında önce bir dil kavgası başlamıştır. Şekip Bey de kendisine ters cevap vermiş olmalı ki bu felaket

⁴⁰⁶ Ö. F. Huyugüzel, *Halid Ziya Uşaklıgil (Hayatı, Eserleri)*, MEB Yayınları, İstanbul, 2004, s.47.

⁴⁰⁷ Şevki, a.g.e., s.89.

gerçekleştii. Zaten bana ‘Şekip Bey’i öldürmüşler’ dedikleri zaman kendi kendime ‘Yekta vurmıştır’ dedim. Zavallı kardeşimi mezara götürürken dostlarının dörtte biri bile yoktu. Felaket uçurumlarına yuvarlanmış bir arkadaşı mezara götürecekt vefalı dostlar o kadar az ki... Üstelik bu leke zavallı babacığının alnına sürüldükten sonra kimse onun feci ölümünü düşünmez oldu.”⁴⁰⁸

Halasının sözlerine rağmen Füsun’un şüpheleri devam eder.

“ - Peki ama Şekip Bey’in kaybolan bin lirasına ne dersin? Teyze, Şekip Bey’in bir gün önce aldığı çiftliklerinin kirası olan para da bulunmamış.

- Peki ama kızım, Şekip Bey kumarbazın biriydi. Parasını kim bilir bir gece içerisinde hangi kulüpte eritmiştir? Ben bu paranın çalındığına bir türlü inanamıyorum.

- Soruşturma heyeti bu konuyla da meşgul oldu mu?

- Nasıl olmaz? Fakat bir sonuç elde edemedi. Öldürölmesinden bir gün önce Şekip Bey’in Beyoğlu’ndaki terzi Efemya’ya uğrayıp karısına bir elbise ısmarlayıp parasını vermediği ve öğle yemeğinde de Ruhi Bey’de kaldığı ortaya çıktı.

- Evet, fakat o gün Şekip Bey’den para alamamış.

- Bu nasıl olmuş? İşte en önemli nokta bu.

- Birkaç gün sonra Ruhi Bey’in arazilerinin önemli bir kısmı satılığa çıkarıldı. Hatta baldızının bile bir yerde ‘Keşke Şekip Bey birkaç gün daha yaşasaydı, bu felaketler başımıza gelmezdi’ dediğini işittiler.”⁴⁰⁹

Füsun gerçekleri öğrendikten sonra büyük bir acı hisseder ancak sonrasında üzerinden bir yük kalktığını fark eder. Olayları herkes gibi o da öğrenmiştir ancak derinlerde bir yerlerde babasının katil olamayacağı inancı vardır. Babasını tanımasa da onun masumiyetine inanmaktadır. Olaylar açığa çıktıktan sonra ise Füsun’un babasının masumiyetini ispat etme isteği ile romanda şüphe ögesi ön plana çıkar. Babası gerçekten masum mudur? Füsun’un içinde babasını hiç tanımasa da ona karşı büyük bir inanç vardır.

“Gerçek ne kadar feci olsa yine şefkatlidir, merhametlidir. Ben işte bu gerçekleri öğrendikçe herkesin elde edememiş olduğu bir sonucu bulur gibi

⁴⁰⁸ Şevki, a.g.e., s.90.

⁴⁰⁹ Şevki, a.g.e., s.91.

oluyordum. Ben, geçmişin bu karanlık sayfalarında babamın yüzünü görüyordum. Fakat ben diğerleri gibi onun yüzünde bir katilin gözlerine, ellerinde başkasının kan izlerine tesadüf etmiyordum. Kendi kendime babamın hayaline hitap ederek ‘Babacığım, seni en çok sevenler bile senin masumiyetinden şüpheleniyorlar. Ben seni sonradan tanıdım. Senin hayatına ait en küçük bir hatıra bile hafızamda yok. Böyle olmakla beraber, yine sana inanıyorum. Biliyorum, çok güç bir işle karşılaşıyorum. Hayatı bilmeyen, insanlardan uzak uzak yaşayan yarı vahşi kızın, on altı sene sonra birçok insanın bulamadığı ipucunu elde edecek. Buna bütün kalbimle çalışacağım. Ben, geçmişin karanlık sayfalarına dalarak bu parlak gerçeği meydana çıkaracağım. Uğraşacağım. Hayat böyledir: Ancak külleri karıştırarak kıvılcımlar bulunabilir. E, ben de senin bütün hayatını araştıracağım, geçmişin unutulmuş günlerini gözümün önüne getireceğim ve senin masum ve sevimli yüzünü lekesiz olarak herkesin gözünün önünde yeniden yaşatacağım’ diyordum.”⁴¹⁰

Fusun mantık yürütüp parçaları birleştirerek cinayeti çözmeye çalışır.

“Şekip Bey’in hiç düşmanı yoktu. Babamdan başka hiç kimse bu adamı kin ile takip etmiyormuş. Öyleyse bu ölümün bir hırsızlık için yapıldığını kabul etmek gerekiyordu. Bu cinayeti ikiye ayırmalıydı: birincisi cinayet, ikincisi hırsızlık. Hayır, hayır... Şekip Bey’i de hırsızlık yapan bir adam öldürmüştü. Bu kesindi. Acaba kim çalmıştı? Şekip Bey’in emektar hizmetçisi Şakir Ağa mı, diğer bahçıvanlar mı, yoksa Çalkantı’da zaman zaman görünen Çingeneler mi?”⁴¹¹

Babasının masumluğunu ispatlamak için araştırmalar yapan Fusun, tıpkı bir hafiye edasıyla sorular sorar, olayı detaylandırır. Fusun’un olayı irdelediği bu bölümler polisiye roman türünün özelliklerini taşır. Türk edebiyatında polisiye romanın sayılı örneklerinin olduğu senelerde Pembe Yuva’da polisiye öğelerden yararlanmasa Pembe Yuva’yı önemli kılar. Roman sadece aşk, sadece toplumsal eleştiri değil aynı zamanda polisiye öğelerin de içinde bulunduğu konu çeşitliliğiyle önemlidir.

Fusun, Lütfiye Bacı’dan o yıllarda Rasih Paşa köşkünde çalışanlarla ilgili bilgiler edinir.

⁴¹⁰ Şevki, a.g.e., s.92-93.

⁴¹¹ Şevki, a.g.e., s.93.

“Ben araştırmaya girişecektim. Elimde çok iyi bir kaynak vardı: Lütfiye Bacı, ona ayaklı bir gazete denilebilirdi. Onun girmediği delik, konuşmadığı insan yoktu. O, bütün köyü bilir, herkesle tanışır, her olayı günü gününe haber alırdı.

Rasih Paşaların köşkündeki bahçıvanlar ölmüştü. Hatta bu bahçıvan ve karısı öldükleri zaman on para miras bırakmamışlardı. Damatları cenazelerini belediyenin yardımıyla kaldırabilmişti. Hırsız başka yerlerde aramak gerekiyordu.

Bir gün Kartal’a bazı şeyler almak üzere gidecektim. Annem nezleden yattığı için Lütfiye Bacı’yla gitmek zorunda kaldık. Lütfiye Bacı, Kartal’ın bu küçük çarşısında gezerken bana uzaktan birini gösterip işaret ederek:

- Bu uşağı tanıyabildin mi?
- Evet, tahmin edebiliyorum.
- İşte, Şakir Ağa.
- Şekip Beylerin Şakir Ağası mı?
- Evet.

Lütfiye Bacı bana dikkatle baktıktan sonra Şakir Ağa’nın bugünkü durumunu anlattı:

- Talihi olmayan zavallılardan biri de bu.
- Neden? Birkaç kere hapse girdiği için mi?
- O değil. Bu adam yirmi sene Şekip Bey’in yanında kaldı. Senelerce babası Rasih Paşa’ya hizmet etti. Zavallı adamcağız Şekip Bey öldükten sonra kendisine bir şey verileceğini ümit ediyordu. Fakat ümidi de boşa çıktı. Lamia Hanım da on para vermedi.

- Lütfiye Bacı, Şakir Ağa’nın bu cinayette parmağı olduğunu söyleyip tutukladıklarına üzüldü mü?
- Aman küçük hanım, sen de herkesi kendin gibi sanıyorsun. Bu gibi hizmetçilerin daima başına gelebilen bir olay. Aldırma bile. Şakir Ağa hapisten kurtulduktan sonra Lamia Hanım’ın umurunda bile olmadı.”⁴¹²

⁴¹² Şevki, a.g.e., s.93-94.

Fusun babası hakkındaki gerçekleri öğrendikten sonra yaşananlarda eksik parçaların peşine düşer ve babasının masumiyetini ispatlamak için olayın şahitleriyle görüşür. Romanda merak unsuru ön plana çıkar bu bölümlerde.

Rasih Paşa Köşkü, romanda anlatılan Fusun'un deyimiyle siyah lekenin yaşandığı yerdir. O olaydan sonra içinde yaşayanlar evden ayrılmıştır. Köşke bir hizmetçi kadın göz kulak olmaktadır. İçinde birçok antika eşya olduğu söylenmektedir.

“Rasih Paşalarla teyzenin dargın olduğunu bilmiyor musun? Hem gidip ne yapacaksın?”⁴¹³

Fusun, araştırmaları sırasında artık yaşlanmış olan Lütfullah Bey'le görüşür.

“- Efendim, babam hakkında biraz bilgi almak istiyorum. Siz onun en aziz dostuymuşsunuz.

- Yalnız kuru dostluk değil. Arada bir de süt var. Ben, vefat eden büyük amcanızın süt kardeşiyim. Onun için Sadiye Hanım, bana süt kardeşim der.”⁴¹⁴

Lütfullah Bey'in anlattıkları Yekta'nın Lamia'ya olan aşkının olayın geçtiği zamanlarda hala bitmediğini, intikam duygusunun yoğun olduğunu gösterir:

“ - Babam, felaket olduğu gece size geldi, değil mi?

- Evet kızım. Saatlerce oturdu. Hava çok fenaydı. Ben senelerce Yakacık'ta oturdum. Ava vaktiyle pek meraklı olduğumdan İstanbul'da kaldığım kışları hep bu köyde geçirdim. Hiç ben bu köyde, bu kadar dehşetli bir kış görmemiştim. Yekta Bey o gece hasta haliyle bize nasıl geldi, şaşıtm. İnsan boyunca kar vardı. O gece pek dertli olduğundan biraz derdini dökmek için benden başka kimseyi bulamamıştı. Haklıydı ben onun tam bir baba dostuydum. Ben Yekta'yı mini mini bir yavru olarak tanırdım. Hatta bir aralık o kadının geleceğini işitince kızdı ve ‘Ben, o kadın buraya gelmeden Şekip'i bir köpek gibi öldüreceğim’ dedi. Bir saat kadar hep kadından bahsetti. Onun bu sözleri bana evliliğinin, aradan geçen senelerin bu derdini tükettirmediğini anlattı. Onun kalbi yine o kadına aitti.”⁴¹⁵

⁴¹³ Şevki, a.g.e., s.58.

⁴¹⁴ Şevki, a.g.e., s.96.

⁴¹⁵ Şevki, a.g.e., s.97.

Siyah leke tabiri eserde ilk kez Siyah Leke başlıklı bölümde kullanılır.

“Ben diğer genç kızlar gibi hayatın zevkli alemlerine karışamıyordum. Çünkü beni takip eden siyah leke her zevki ve eğlenceyi matem ve kedere çevirecek kadar önemliydi. Onun korkunç ellerinden yakamı sıyıramıyor, bu siyah lekeyi elimden çıkaramıyordum.”⁴¹⁶

Fusun bir yandan babasının izini sürerken bir yandan da gençliğinin Yakacık’ta çürüyüp gittiğini düşünmeden edemez. “Olay örgüsü ile kişiler arasında sürekli bir çekişme vardır, çünkü kişiler yaşayan varlıklardır ve olay örgüsünün önceden tasarlanmış sınırları içinde sıkışıp kalmak istemezler. Özellikle romanın sonunda, olayları bağlayıp her şeyi bir sonuca ulaştırmak gerektiğinde, kişiler çok zarar görür; çünkü bu sırada genellikle canlılıklarını yitirmektedirler.”⁴¹⁷ Bu yüzden Hikmet Şevki, Fusun’un karakter olarak canlılığını yitirmesini engellemek için bir yanda gerçek katili ararken bir yandan da kendi hayatını yaşamaya çalışan bir Fusun verir okuyucuya. Gerçeklerle yüzleşmek Fusun’u yormuştur. Bu yüzden Yakacık’tan, Pembe Yuva’dan biraz uzaklaşmak için Kartal’da Sağlık Müdürlüğü’nün açtığı küçük dispansere hasta bakıcı olarak girer. Annesi ve halası itiraz eder ancak onları dinlemez.

“Artık Pembe Yuva beni sıkıya başlamıştı. Bu kederli hatıraların kucağında sessiz bir hayat yaşamak genç yaşında gönlümü ihtiyarlatmış, bütün arzularımı söndürmüştü. Geleceği düşünerek kahkahalarımın her tarafı çınlatacağım bir yaşta bulunduğum halde, geçmişin verdiği acının altında inliyor, ağlıyordum. Babamın ailemize miras bıraktığı büyük lekenin önünde titriyordum. Geleceği düşünerek zevk duyması gereken bir genç kızın, ihtiyarlar gibi geçmişten korkarak ağlaması ne acı bir talihsizlikti.

Bu sessizliğimi giderecek küçük bir iş buldum. Kartal’da deniz kenarında Sağlık Müdürlüğü’nün açtığı küçük bir dispansere, teyzemin ve annemin itirazlarına rağmen hasta bakıcı yazıldım.”⁴¹⁸

Fusun, dispanserde çalışırken Yakacık’ta Rasih Paşaların köşküne girmesini sağlayacak bir iş çıkar. Bu onun için bir fırsattır.

⁴¹⁶ Şevki, a.g.e.2, s.103.

⁴¹⁷ E.M. Forster, *Roman Sanatı*, Adam Yayınları, İstanbul, 1985, s.28.

⁴¹⁸ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.98.

“Füsün Hanım, sana bir iş. Yakacık beldesinden bir yazı var. Orada Rasih Paşaların köşkü varmış. Bu köşte bekçilik yapan eski bahçıvanın kızı bulunuyormuş. Sıtmaya yakalanmış. Şimdi onu bir gör. Eğer hastalığı fazla değilse bir, iki gün kinin tedavisiyle geçirelim. Mesele biter. Haydi bakalım, iş başına.

Rasih Paşaların köşküne girmek benim için büyük bir başarıydı.”⁴¹⁹

Aile sırrı Füsün’un hayatını etkilemektedir.

“Ben babamın masumiyetini ispat edebildiğim gün hayatın en büyük zevkini anlayacaktım. Fakat bu o kadar zor, o kadar güç bir işti ki... Bu bir sırdı.”⁴²⁰

Yazar iç konuşma tekniği ile Füsün’un duygularını daha canlı ve samimi kılmıştır.

“Benim sevebileceğim ne bir kalbim ne de beyim olacak. Fakat beni daima bırakmayacak, benim de meşgul olacak tek bir arkadaşım var: o siyah lekenin bana sunduğu acı. Ben onun kucağında gençliğimi söndürdüm gibi hayatımı da öldüreceğim.”⁴²¹

Füsün hayat karşısında karamsardır.

“Halbuki ben hayatın karanlık dehlizleri arasında, temiz havadan mahrum, siyah lekemle dolaşan bir zavallıydım. Tesadüfen bana verdi bu zevki sonunu düşünmek çok acıydı.”⁴²²

Füsün, babasının olayını çözdüğü zaman mutlu olacağını düşünür.

“Fakat benim için tam saadet, beni takip eden ve her yerde ezen, kederler içerisinde çırpındıran siyah lekeyi alnımdan silebildiğim gündür.”⁴²³

Babasının masumiyetini ispatlamak ister.

⁴¹⁹ Şevki, a.g.e., s.100.

⁴²⁰ Şevki, a.g.e., s.112.

⁴²¹ Şevki, a.g.e., s.122.

⁴²² Şevki, a.g.e., s.123.

⁴²³ Şevki, a.g.e., s.136.

“Ben babamın suçlu olduğuna inanamıyorum. Babam namuslu bir adamdır. Ben onun masum olduğunu ispata çalışacağım. Karanlıklar arasında kalan ve gömülen bu esrarı aydınlatıp meydana çıkaracağım.”⁴²⁴

Halası ve annesi Füsün’u kafasını dağıtması için Kınalıada’ya Suphiye halaya yollarlar. Suphiye Hanım, Sadiye Hanım’ın amca kızıdır. Füsün Kınalıada’ya gider ve bir süreliğine babasının olayını unuttur ancak aile sırları peşini orada da bırakmaz.

Suphiye Hanım, Füsün’u dans akşamlarında evlenmesi için bekar erkeklerle tanıştırır. Ancak Füsün bu erkekleri beğenmez. Suphiye Hanım’ın söyledikleri Füsün’a aile sırrını hatırlatır.

“– Füsün sen çok kibirlisin. Ben senin Pembe Yuva’da sönüp gideceğini düşünerek buraya çağırdım. Elimde bulunan, tanıdığım en yüksek iki kişiyi tanıttım. Cemal Şükrü Bey’e ihtiyar diyorsun, Ulvi Bey’i sersem buluyorsun. Seni de daha yüksek kimseler alamaz ki...”⁴²⁵

Füsün bu sır ile hiçbir zaman mutlu olamayacağını söyler.

“Ben teyzem gibi evlenmeyecektim. Benim sevebileceğim ne bir kalbim ne de beyim olacak. Fakat beni daima bırakmayacak, benimle meşgul olacak tek bir arkadaşım var: siyah lekenin bana sunduğu acı. Ben onun kucağında gençliğimi söndürdüğüm gibi hayatımı da öldüreceğim.”⁴²⁶

Füsün, geçmişteki aile sırrı yüzünden sürekli bir kimlik arayışı içindedir. Annesi ve halası Füsün’a gerçekleri söylemeye cesaret edemeyerek Füsün’a en büyük kötülüğü yaparlar. Füsün kendini bulmakta, kararlarını vermekte hep zorlanır. Ne annesi ve halasının kendi için oluşturduğu dünyayı sevebilir ne de özendiği yeni nesil gençlerin hayatına alışır.

Füsün, Kınalıada’da Suphiye Hanım’ın merhum kocasının kardeşi olan Mesut Kâmi ile yakınlaşır. İlk kez aşkla tanışır. Mesut Kâmi’nin Füsün’un babasıyla ilgili söyledikleri ileride Füsün’un katili bulması için önemli bilgiler barındırır.

⁴²⁴ Şevki, a.g.e., s.140.

⁴²⁵ Şevki, a.g.e., s.120.

⁴²⁶ Şevki, a.g.e., s.122.

“– Ben dedikodulara önem vermem. Ben gerçi pederinizi tanımam. Yalnız babamın Rasih Paşa’nın oğlu Şekip Bey’le arkadaşlığı vardı. Onlarla tanışıklığımız vardı. Hatta babam Rasih Paşa’dan büyük bir iyilik de görmüştü. Fakat aramızda ne bir akrabalık ve ne de sıkı bir dostluk vardı. Rasih Paşa’nın babası bir zamanlar Mısır’da bulunmuş. Oradan tanıdığımızdan, benim büyükbabam, Rasih Paşa sürgüne gittiği zaman onun buradaki mülklerini idare etmiş. Rasih Paşa’nın dillerde dolaşan o büyük servetini korumaya çalışmış. Daha iyi incelenecek olursa, Rasih Paşa ailesinin bize minnettar olması gerekir.”⁴²⁷

Fusun’un gerçek katili bulma yolunda konuştuğu önemli isimlerden birisi Merzuk’tur. Merzuk, Rasih Paşa köşkünün hizmetçisidir. Köşkün eski bahçıvanı Şakir Ağa’nın kızıdır. Merhum Rasih Paşa’nın karısı ve gelini İstanbul’da Çemberlitaş’ta konakta yaşarlar. Köşke göz kulak olması için de bu kadını tutmuşlardır. Ancak hizmetçi kadın köşkten korkmaktadır çünkü Yekta Bey’le geçen olay bu köşte yaşanmıştır. İşini bırakmak ister. Lütfiye Bacı’ya köşkün durumunu anlatırken Fusun kulak misafiri olur ve köşke merak salar.

Fusun hastabakıcı olduktan sonra Merzuk’la ilgilenmek için görevlendirilir. Bir süre köşke gidip gelir.

Fusun, Kınalıada’ya gidip geldikten sonra Rasih Paşa köşküne hiç gitmez. Bu süre zarfında adada tanıştığı, Suphiye Hanım’ın kayını Mesut Kâmi ile nişanlanır. Nişanlandıktan sonra bir gün Fusun, Merzuk’u eski hastasını yoklamak ister. Mesut Kâmi ile Merzuk’u ziyarete gittiğinde siyah leke ile ilgili tuhaf bir durum olur. Mesut Kâmi, katilin çıktığı arka kapıdaki merdivenden çıkarak Merzuk’u çağırır. Merzuk Mesut Kâmi’yi görünce çok korkar. Cinayet gecesini hatırlar.

“Hızla merdivenleri çıktı. Ben kapının önünde bekliyordum. Biraz sonra bahçıvan kadınla Mesut aşağı indiler. Her ikisinin de yüzünden telaşlı ve üzgün oldukları görünüyordu. Ben soğukkanlılığımı koruyarak bahçıvan kadınla konuşmaya başladım. Mesut, bahçenin diğer bir köşesine doğru ilerleyince merakla kadına sordum:

- Merzuk, sende bir hal var. Ne oldun? Yine mi hastalandın?

⁴²⁷ Şevki, a.g.e., s.142.

- Bu merdivende ayak sesi işitince birdenbire korktum da.

- Hangi merdivende?

- Ahıra açılan merdivenden. Ben kilerdeki eşyaları düzeltiyordum. Çünkü Lamia Hanım yakında gelecek. Evde yalnız olduğumu bildiğim için ayak sesinden korktum. Yirmi seneden beri burada belli başlı oturulmuyor. Sonra bu merdivenden o zamandan beri...

Sözünü tamamlayamadı. Merzuk, tam anlamıyla bir sıtma nöbetine yakalanmış gibi titriyordu. Kadın haklıydı çünkü Mesut, Şekip Bey'in öldürüldüğü gece katilin çıktığı merdivenden köşke girmişti.”⁴²⁸

Merzuk'un yaşadığı bu korku, ilerleyen sayfalarda gerçek katili bulmada Füsün'un işini kolaylaştıracaktır.

Füsün, aynı zamanda Mesut Kâmi ile evlilik hazırlıkları yapar. Aile sırrı Füsün'un peşini hiç bırakmaz. Evlenme planlarında da bu sır hep bir gölge gibidir.

“Mesut'un bu fikrini teyzeme anlattığım zaman şaşırdı.

- Sen çocuk musun Füsün? Geçmişin en gürültülü olaylarından birini karanlık bir odasında saklayan Pembe Yuva'da düğün olabilir mi? Ailece bir eğlence yaparız. Fakat Mesut Bey'in dediği gibi herkesin gelebileceği bir düğün hiç de uygun değil. Pembe Yuva üzerine sürülen siyah lekeyi bilenler bu düğüne gelebilirler mi?

Teyzem haklıydı. Fakat ben de düğün olmasını istiyordum çünkü genç kızların hayallerinde büyük bir ümit ışığı gibi duran evlilik, herhalde sessiz sedasız geçecek bir olay değildir. Her genç kızın hayatının dönüm noktası sayılan evliliğin bir dul kadın gibi aile arasında yapılmasına rıza göstermiyordu. Mesut'un verdiği güven üzerine sesimi yükseltebildim:

- Fakat teyze bu Pembe Yuva'ya herkes gelebilir. Ben artık Yekta Bey'in kızımdan çok Mesut Kâmi'nin eşi olarak tanımıyorum. Mesut'un ismi yeterli değil mi?

- Güzel yavrum, hayal kırıklığına uğramamızdan korkuyorum.

⁴²⁸ Şevki, a.g.e., s.154-155.

- İyi düşün teyzeciğim. Ben böyle sanmıyorum. Hem gizli kapaklı evlenmemiz Mesut Kâmi için doğru değil. O kendi isminin duyulmasından korkmuyor. Biz neden çekinelim?

Akşam Mesut bize geldi. Teyzemle bu konu hakkında görüştüler. Teyzem, Mesut'un fikrini de almak istiyordu:

Mesut Bey, Füsün bana bir şeyler anlattı. Siz de Pembe Yuva'da büyük bir düğün yapılmasına taraftar mısınız?

- Hay hay fakat bu teklifin sizin tarafınızdan yapılmasını bekliyorum. Eğer böyle bir teklifte bulunacak olursanız çok sevineceğim.

- Fakat biz yirmi sene var ki dünyadan elimizi çektik. Adeta dünyayı terk etmişler gibi sessiz sedasız bu köşede yaşıyoruz.

- Yirmi sene az bir zaman değil. Yirmi sene halka her şeyi unutturmuştur.

Zavallı teyzem bu sözlerine kızardı. Gözleri doldu, Güçlkle cevap verebildi:

- Unutmuşlar mıdır? Hiç sanmıyorum. Yakacık gibi küçük bir köyde büyük olaylar daima aynı kuvvetle yaşarlar. Onlar hiçbir zaman unutulmaz ve ölmez.

Mesut cevap vermedi. Teyzem sustu. Birkaç dakika sonra teyzem kararını verdi:

- Mademki ikiniz de düğün olmasına taraftarsınız... Ben de kabul ediyorum.”⁴²⁹

“İşte evliliğimizden sonra her ikimizin arasında büyük bir gölge var. Bu karanlık gölgeyi her ikimizin aşkı da yok edemiyor. Bu gölge geçmişin hayali. Ben zavallı bir durumdayken Mesut'a rast geldikten sonra şikâyetle hiç de hakkım yok.”⁴³⁰

Sadiye Hanım, Füsün'un düğününe yakın bir vakitte ölür.

“Zavallı teyzeciğim, sen de benim gibi senelerce bu büyük sırrın verdiği korku altında yaşadın. Bana sezdirmeden beni büyüttün. Halam olduğun halde ölünceye kadar kendine teyze dedirttin. Çünkü sen bugün kavuştuğun kardeşini hatırlatmak

⁴²⁹ Şevki, a.g.e., s.158-159.

⁴³⁰ Şevki, a.g.e., s.173.

istemiyordun. Sen onun gençliğindeki acı macerasını herkese unutturmaya çalışıyordun. Heyhat! Kimse unutmadı. Ben bile şimdi bu maceranın acı etkisi altında bulunuyorum. Artık ölüm yatağında, hayatta bulamadığın gülümsemelere kavuştun. Belki de bu gülümsemeler, senelerden beri seni sıkan, üzen sırrı anladığındandır. Sen mutlusun çünkü belki de babamın masum olduğunu biliyorsun.”⁴³¹

Mesut Kâmi ve Füsün evlendikten sonra Şişli’ye yerleşirler. Şişli hayatına ayak uydurmaya çalışan Füsün, ortamlarda babasının olayını hatırlatacak olaylar yaşar.

“Görüyordum ki siyah leke beni Şişli’nin parlak salonlarının içerisinde bile takip ediyor. Onun sokulmadığı, beni rahatsız etmediği bir köşe yok.”⁴³²

Füsün ve Mesut Kâmi’nin bir oğulları olur. Adını Mahmut Yekta koyarlar. Bebeği ziyarete Yakacık’tan Cemal Şükrü’nün ablası ile Melal gelir. Bu ziyaret Yekta Bey’in olayını hatırlatmaya yetmiştir.

“Ertesi gün Pembe Yuva’ya Cemal Şükrü’nün ablasıyla Ahmet Paşa’nın kızı Melal geldiler. Melal, Mısır’da zengin bir tüccara varmış. Her ikisi de beşikte uyuyan çocuğa baktılar ve Mesut’u dikkatle süzdükten sonra:

- Tıpkı Sadiye Hanım’a benziyor.

Ben fikirlerini anlayarak:

- Babamın fotoğrafına bakacak olursak ona daha çok benzediği anlaşılır.

Zavallı yavru, benim çocuğum olmak talihsizliğine uğramıştı. Onun büyükbabasına, halasına benzemesi bile herkes tarafından hayret ve nefretle görülüyor.”⁴³³

Mesut Kâmi, Mısır’a yerleşmek ister. Füsün da kabul eder. Mısır’a gitmeden önce İstanbul’daki bütün mülkleri satar. Suphiye Hanım geçen zaman içinde ölmüştür. Mesut Kâmi, Kınalıada’da Suphiye Hanım’dan kalan evi de satar. Füsün bu eve, kalan önemli eşyaları almak için gider. Mesut’un babasının odasına girer. Orada ilginç bilgiler elde eder.

⁴³¹ Şevki, a.g.e., s.164.

⁴³² Şevki, a.g.e., s.177.

⁴³³ Şevki, a.g.e., s.184.

Fusun, merhum kayınbabası Mahmut Kâmi'nin Merzuk'un kocası Yusuf Pehlivan'a 4 Haziran 1906 tarihinde beş yüz lira verdiğini yazan mühürlü bir kâğıt bulur. Fusun kendi kendine sorduğu sorularla bir hafiye gibidir. “Not da mektup gibi haber verme aracı olarak olay örgüsünün uzatılmasına olanak sağlar.”⁴³⁴ Parola ögesi, polisiye romanlarda merak ve gizemi artırmak için yazar tarafından kullanılır. Şifre, muamma ve gizem ögelerini ön plana çıkarır.⁴³⁵

“Beyaz bir zarf duruyordu. İçerisinde bir kâğıt vardı. Üzerinde pulu olmayan bu zarfı açmak için bir saniye kadar tereddüt ettim. Fakat sonra açmaya karar verdim. Eşimin benden gizli neyi olabiliyordu? Dörde bükülmüş olan bu kâğıdın üzerindeki yazılar sararmış, solmuştu. Güçlkle şu satırları okuyabildim: Mahmut Kâmi Bey'den beş yüz lirayı 4 Haziran 1906 tarihinde aldım. Altında tek bir mühür vardı: Yusuf Pehlivan.

Bu kâğıdı da kutunun yanına koydum. Belki bu kâğıt Mesut'un işine yarayabilirdi. Fakat ben birdenbire beş yüz liranın önemli bir para olduğunu düşündüm. Sonra Yusuf Pehlivan... Bu isim bana yabancı gelmiyordu. Evet, Yusuf Pehlivan, benim Şekip Bey'in evinde tedavi ettiğim Merzuk'un kocasıydı.”⁴³⁶

Fusun cinayetin çözümüne yaklaştırmıştır.

“Merzuk... Bu kadın geçmişteki en küçük bir olayı bile hafızasına gömmüştü. O, benim öğrenmek istediğim bütün sırlarını gönlünde saklıyordu. Mesut'a ilk defa Şekip Bey'in Köşkü'nde rast geldiği zaman ne kadar heyecanlanmıştı. Mesut, fotoğraflardan anlaşıldığına göre, tamamıyla babasına benziyordu. Babasının bir eşi denilebilirdi. Belki de o zaman bu heyecanının gerçek sebebini, evliliğimizi bozmamak için söylememiş olabiliyordu. Yusuf Pehlivan'ın Mahmut Kâmi'den aldığı para nereden gelmişti? Kimindi? Belki de Yusuf Pehlivan bir gerçeği örtmek için bu parayı almış, bir sus payı olarak kabul etmişti. Kayınpederim neden bu Yusuf Pehlivan'ın oğlunun eğitimiyle uğraşıyordu? Kendi mülkü haczedilmişken başka birine iyilik yapmak doğru muydu? Ben hem bunları düşünüyor hem de avucumun içerisindeki kağıda bakıyordum. Senedin tarihi birdenbire dikkatimi çekti: 4 Haziran

⁴³⁴ S. Şahin, *Cinai Meseleler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017, s.49.

⁴³⁵ Şahin, a.g.e., s.48.

⁴³⁶ H. Şevki, *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022, s.189-190.

1906. Para olaydan dört gün sonra verilmişti. Niçin böyle önemli bir olayın geçtiği zamanda Mahmut Kâmi Bey, Yusuf Pehlivan'a bu parayı vermek zorunluluğu hissetmişti? Mesut'un, Şekip Bey'in evine gizli merdivenden çıktığı gün, Merzuk adeta hastalanmıştı. Mesut da heyecan içerisinde bulunuyordu. Şimdi bile Mesut'un öfkeyle söylediği sözleri hatırlar gibi oluyorum: 'Ben sinirli kadınlardan hoşlanmam. Katilin bastığı merdivenden çıkmak günah mı?' Acaba Merzuk, Mesut'u görerek babasını mı hatırlamıştı? Zaten bu gizli merdiveni ancak üç kişi biliyordu: Lütfullah Bey, Mahmut Kâmi Bey, bir de babam. Belki de cinayet gecesi Mahmut Kâmi Bey bu merdivenden çıkmış ve kilerde Merzuk'a rast gelmiş olabilir. Belki de her ikisi de katilin geçtiği bu yol üzerinde tesadüf etmiş olabilir.

Deli gibi oluyordum. Cinayet gecesi Mesut'un babası İstanbul'da bulunuyormuş. Hatta ertesi gün kendisine bir telgraf gönderilecek çağrılmış. Cinayeti de Lamia'dan haber almış."⁴³⁷

Mahmut Kâmi Bey'in odasında bulduğu bilgilerden sonra her şeyi öğrenmek için Merzuk'a gider. Onu sıkıştırır. Merzuk her şeyi itiraf eder.

"Kâğıdın ifade ettiği manayı Mesut'tan değil, Yusuf Pehlivan'ın karısı olan Merzuk'tan öğrenmeye karar verdim. Ertesi günü Merzuk'u evinde bularak konuyu açıkladım. Onun aldığı heyecanlı tavırlar beni sinirlendirmeye yetti ve bağırdım.

- Katil senin kocandır. Yirmi seneden beri meçhul bilmece bugün çözülmüştür.

Bu sözlerim Merzuk'u üzmüştü. O bana bütün macerayı anlatmak ihtiyacını hissediyordu. Yavaş yavaş beni sakinleştirmeye çalışarak:

- Ben sizde her şeyi şimdi anlatacağım, diyerek söze başladı."⁴³⁸

Füsun en sonunda babasının katil olmadığını öğrenir. Yıllardır çözmeye çalıştığı sırrı sonunda çözer. Ancak bunu kimseye açıklayamaz. Çünkü Şekip Bey'in katili babası Yekta Bey değildir, Mesut Kâmi'nin babası Mahmut Kâmi'dir. Kocasına babasının katil olduğunu söylemeye gücü yoktur. Bu yüzden babasının masumiyetini ömür boyu bir sır olarak saklamak zorundadır.

⁴³⁷ Şevki, a.g.e., s.190-191.

⁴³⁸ Şevki, a.g.e., s.192.

“Allah bana acıdı. Zavallı bir mahkûm olan babam bu feci suçlamadan yakasını kurtardı. Fakat artık iş işten geçmiş bulunuyor. Şayet Merzuk her şeyi bildiğini bana daha önce anlatmış olsaydı, çocuğum babasına yöneltilen böyle bir lekeyi taşımazdı. Çünkü ben Mahmut Kâmi Bey’in oğlu Mesut’la evlenemezdim.

Şimdi ben Mesut Kâmi’nin eşiyim. Ben babamın ismini bırakıp onun ismini taşıyan bir kadını. Oğlum da bu ailenin ismini taşıyacak. Ben nasıl olur da bir parçası olduğum ailenin namusunu lekeleyebilirim? Ben babamın masum ve namuslu olduğunu işittiğim dakika ne kadar sevinmiştim. Fakat bu sevincim derhal söndü. Çünkü Mesut’un bir katilin oğlu olduğunu öğrenmiştim. Evet, katil Mesut’un babası Mahmut Kâmi Bey’di.

Bu gerçek hiçbir zaman itiraf edilmeyecek. Benimle beraber sonsuza kadar mezara gömülecektir. Bunu yapmak zorundayım. Çünkü çocuğum ve saadetim bunu gerektiriyor. Senelerin koynunda uyuduğu bu sır, eski halini koruyacak.

Masum babacığım... Güzel babacığım... Ben senin masumiyetine ait deliller buldum. Onlar benim avucumun içinde. Fakat onları saklayacağım. Aşkım ve yavrum onları eritecek, kimseye duyurmadan mezarda uyutacak. Beni affet... Kadıköy”⁴³⁹

“Vaka, anlatı sisteminin ruhudur.”⁴⁴⁰ Roman bitiminde veya romanın ortasında her şeyin ortaya çıkıp tüm soruların cevaplanmasına, gizemli durumların açığa çıkmasına vaka çözümü denir. Vaka çözümünde gerçek suçlu nihayet bulunur, tüm düğümler çözülür, okurun aklında şüpheye yer kalmaz. Sonlarda genellikle ya bir itiraf gelir ya da olayın peşindeki kişi bütün ipuçlarını birleştirerek olayı çözer.⁴⁴¹

Sonuç olarak, Hikmet Şevki’nin Pembe Yuva romanı, polisiye öğeleri başarılı bir şekilde kullanarak okuyucuyu sürükleyici bir hikâyeye çeker. Kahraman anlatıcının bakış açısıyla sunulan olaylar, okuyucunun hikâyeye dahil olmasını sağlar ve gerçeklik duygusunu güçlendirir. Tekil bakış açısı kullanılarak okuyucunun elindeki bilgiler sınırlanır ve hikâyenin gerilimini artırır. Olay örgüsü ise polisiye unsurlardan biri olan suçun çözülmesi etrafında ipuçları ve gizemlerle dolu bir yapıya sahiptir. Bu unsurlar bir araya geldiğinde Pembe Yuva, okuyucuda merak uyandırır ve heyecanlı bir okuma deneyimi sunar.

⁴³⁹ Şevki, a.g.e., s.192-193.

⁴⁴⁰ M. Tekin, *Roman Sanatı Romanın Unsurları 1*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2001, s.62.

⁴⁴¹ S. Şahin, *Cinai Meseleler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017, s.84.

SONUÇ

Bu çalışmada Hikmet Şevki'nin 1928 yılında Resimli Gazete'de otuz iki sayı tefrika edilmiş olan “Pembe Yuva” romanı tematik açıdan ele alınarak incelenmiştir.

Eser, Pembe Yuva'da yaşananların öyküsüdür. Geçmişte yaşanan bir olayın bütün aileyi etkilemesi ve baş kahraman Füsun'un geçmişteki aile sırrını çözmesi romanın olay örgüsünü oluşturur. Füsun'un yalnızlığı, anlam arayışı hep bu aile sırrıyla ilgilidir. Romanda anlatıcı Füsun ve Füsun'un halası Sadiye Hanım'dır. Olaylar, Füsun'un hatıra defteri ve Füsun'un halası Sadiye Hanım'ın defteri vasıtasıyla anlatılır.

Füsun yirmi üç yaşında, severek evlendiği Mesut Kâmi tarafından anlaşılmadığını, içindeki yalnızlık hissini hiçbir zaman geçmeyeceğini düşünerek o yaşına kadar başından geçenleri bir deftere yazmaya karar verir. Geçmişe döner, başından geçen olayları, hislerini çocukluğundan itibaren kronolojik bir düzende anlatır. Eserde Pembe Yuva dışındaki hayat ve insanlar da Füsun'un defterine yazdığı anıları vasıtasıyla öğrenilir.

Romanda Füsun'un yirmi üç yaşına kadar yaşadıkları geriye dönüş teknikleriyle anlatılır. Bu geriye dönüşlerde Füsun'un çocukluğunu, Kandilli Mektebi'nde yaşadıklarını, Füsun'un annesi Emel'in aile bilgilerini, Füsun'un babası Yekta Bey ve Sadiye Hanım'ın çocukluklarını, gençliklerini, Füsun'un on sekiz yaşında Kınalıada'ya Suphiye Hanım'ın yanına gidişini ve orada yaşadıklarını, Füsun ve Mesut Kâmi'nin tanışıp birbirlerine aşık olmalarını, Füsun'un babası Yekta Bey'le ilgili sır olarak saklanan olayı öğreniriz. Pembe Yuva romanında hem geriye dönüş hem de çözücü geriye dönüş tekniği kullanılmıştır. Füsun, aile sırrıyla ilgili yeni bilgiler buldukça parçaları birleştirir ve gerçeği öğrenir.

Eserde kişiler, Füsun'un gözünden tanıtılmıştır. Okuyucu Füsun'un verdiği kadar bilgiye sahiptir. Hikmet Şevki, romanda karakter çözümlemelerinden çok olaylara ağırlık verir, bu nedenle kişileri tek boyutlu kalır.

Hikmet Şevki'nin Pembe Yuva romanı erkek bir yazar tarafından kadın kahraman ağzından yazılmış olması önemlidir. Eser Füsun'un anılarına dayanır. Hikmet Şevki, eser boyunca Füsun'un iç konuşmaları ile doğa-insan betimlemelerini birleştirerek anlatır. Eser boyunca Füsun'un melankolik düşünceleri, kaderci

konuşmaları hep iç konuşma tekniğiyle verilir. Pembe Yuva’da eser boyunca sık sık kaderden şikâyet edilir. Hayatı değiştiremeyeceğimiz inancıyla kaderin insan hayatında çok belirleyici olduğu birçok kahraman vasıtasıyla eser boyunca her seferinde tekrar tekrar dile getirilir.

Pembe Yuva’da Hikmet Şevki, Füsün haricinde diğer roman kişilerinin iç dünyasıyla alakalı bilgi vermez. Okur, kahramanların iç dünyalarına ulaşamasa da yazar kahramanlarını olayların akışına uygun bir şekilde yerleştirmiştir.

Forster’a göre roman kişileri çok yönlü ve yalınkat olmak üzere ikiye ayrılır. Yalınkat kişiler tek bir cümleyle özetlenebilen kişilerdir. Romanda ne zaman ortaya çıksalar, hep aynı özellikleriyle görünürler, hiç değişmezler. Çok yönlü roman kişileri ise karmaşık kişilerdir. Okuyucuyu inandırıcı bir biçimde şaşırtabilen kişilerdir, çünkü gerçek yaşamın hesaba kitaba uymayan değişkenliğine sahiptirler. Oysa, her yeni durumda nasıl davranacaklarını önceden bildiğimiz için, yalınkat kişiler hiçbir zaman okuyucuyu şaşırtmazlar. Pembe Yuva’da da Emel ve Sadiye Hanım, Forster’ın roman kişileriyle ilgili yaptığı tanıma uyacak şekilde yalınkat kişilerdendir. Roman boyunca bizi çok şaşırtmazlar, eserde tek yönleriyle yer alırlar.

Romanın farklı yerlerinde verilen tarih bilgilerinden romanın aktüel zamanının 1928 olduğu, Füsün’un bu tarihte hatıralarını deftere yazmaya başladığı, 1905 yılında doğduğu, babası Yekta Bey’in mezar taşındaki yazıdan Yekta Bey’in 1906 yılında vefat ettiği öğrenilir. Pembe Yuva romanı 1928 yılında tefrika halinde yayımlanmıştır. Romanın yayımlandığı tarih ile romanın aktüel zamanı aynıdır. Hikmet Şevki, muhtemelen okuyucuda gerçeklik duygusunu uyandırmak için romanın tefrika edildiği yıl olan 1928’i romanın aktüel zamanının yılı olarak belirlemiştir.

Hikmet Şevki, Füsün ve ailenin başından geçenleri anlatır. Yazar, seçtiği Yakacık köyü ve Pembe Yuva ile sınırlı bir ortam içinde yaşanan birtakım olayları anlatır. Yazar, aşk, ihanet, aile, kadın konularını işlediği eserlerinde, milli ve toplumsal bir konu ve problemi ele almaz.

Hikmet Şevki, kadını romanlarında başkahraman yapmıştır. Yazar, Aşk Mahkûmu romanında da Pembe Yuva’da da başkahramanı kadın kahraman olarak seçer.

Kadın erkek ilişkilerinde yaşanan duygusal karmaşalar, zor elde edilen mutluluklar, evlilikle ilgili düşünceler, aşktan kaynaklanan kıskançlıklar Pembe Yuva romanında ele alınan konulardır. Pembe Yuva romanından önce yayımlanan Aşk Mahkûmu romanında da benzer konuları işlemiştir.

Fusun'un erken yaşta babasını kaybetmesi, annesi Emel ve halası Sadiye Hanım'ın ondan babasıyla ilgili olayı saklamaları ve bu sırrı öğrenmemesi için toplumdan, yaşamdan uzak yetiştirmeleri, Fusun'un kendi kararlarını verememesine ve hayat karşısında acemi ve karamsar olmasına neden olur. Fusun roman boyunca hep yalnızdır. 19. yüzyıl sonu Türk romanlarının çoğunda başkahramanlar yetimdir. Annesi Emel ve halası Sadiye Hanım'dan sevgi görse de babasının eksikliğini dolduramadıkları için bu sevgi Fusun'a yetmez. Annesi Emel ve halası Sadiye Hanım, Fusun'u çok sever ancak bu sevgi geçmişteki aile sırrının gölgesinde kalmış, neşesiz bir sevgidir.

Forster'a göre romanda iki ayrı güç vardır: İnsanlar ve insanlar dışında kalan bir sürü değişik şeyler. Roman yazarının görevi bu iki gücü ayarlamak, birinin gereklerini ötekinin gerekleriyle uzlaştırmaktır. Pembe Yuva ve Fusun roman boyunca öyle iç içe yansıtılır ki, Pembe Yuva, Fusun'un temsili gibidir. İkisi de kendi köşelerine çekilmişlerdir. Sessizlik içinde, kaderine mahkûm yaşamaktadır.

Fusun ve ailesinin yaşadığı Pembe Yuva, romanda ailenin de ruh halini temsil etmektedir. Pembe Yuva, dışarıdan parmakla gösterilen, şirin, huzurlu bir köşktür. Dışarıdan bakıldığında imrenilen, şirin bir yuva iken içinde yalnızlığın sert rüzgarları eser. Pembe Yuva'yı mutsuz hale getiren şeylerden birisi Yekta Bey'le alakalı geçmişteki sır ve bu sırrı öğrenmemesi için Fusun'un hayattan uzak yetiştirilmesidir. Eser boyunca Fusun ile özdeşleştirilen Pembe Yuva, yazarın canlı doğa betimlemeleriyle adeta kişileştirilir. Hikmet Şevki, roman boyunca doğayı betimlerken kendine has, orijinal benzetmeler yapar. Yazar, doğayı kişileştirerek yaptığı canlı betimlemelerle kendine has bir üslup ortaya koyar. Pembe Yuva'da yaşayan Fusun, Emel ve Sadiye Hanım'ın psikolojik halleri Pembe Yuva üzerinden somutlaştırılır. Mekânların oluşturulması romanda kahramanları yansıtmada önemlidir. Kimi eserde, roman kahramanını yaşadığı çevreye, mekâna göre tanırız. Sadiye Hanım, Fusun ve Emel'i Pembe Yuvasız düşünemeyiz.

Üçlü aşk çatışması Türk romanının ilk örneklerinden itibaren sık kullanılan bir motiftir. Füsun'un babası Yekta, Lamia ve Şekip arasındaki bu üçlü aşk çatışması, eserin temel meselesini oluşturur. Okur; Yekta, Lamia ve Şekip hakkındaki bilgileri Sadiye Hanım'ın defterinde tuttuğu notlar ve Füsun'un şahit olduğu olaylar vasıtasıyla öğrenir. Yekta Lamia'ya aşık olur, Lamia Yekta'yı onun yakın arkadaşı Şekip'le aldatır ve Şekip'le evlenir. Yekta, Lamia'nın ihanetinden sonra ailesinin bulduğu Emel ile evlenir ve bu evlilikten Füsun dünyaya gelir. Alelacele evlendiği Emel ve bu evlilikten dünyaya gelen kızı Füsun, Yekta'nın Lamia'ya duyduğu aşkı ve yaşadığı aşk acısını unutturmaya yetmez. Lamia'yı unutamaz. Yıllar sonra köye gelen Şekip'le yüzleşmek istediğini söyleyen Yekta, o gece Rasih Paşaların köşkünün önünde bulunur. Bulunduğunda nefes almıyordur. Pembe Yuva'ya getirilir, gelen doktor kalpten ölmüş olduğunu söyler. O sırada Rasih Paşaların bahçıvanı Şakir Ağa, doktoru çağırmak için telaşla Pembe Yuva'ya gelir. Şekip Bey'in evde öldürülmüş olduğunu anlatır. Her iki ölüm de aynı gece gerçekleştiği için herkes Yekta'nın Şekip Bey'i vurup kaçtığını düşünür. Yekta katil damgası yer. Yıllarca bu siyah leke diye tabir edilen yükün altında ezilen Pembe Yuva sakinleri toplum içinde utanç duyarlar, hayat karşısında karamsarlardır. Romandaki tüm kahramanların hayatını etkileyen konu Yekta, Lamia ve Şekip arasında yaşanan üçlü aşk çatışmasının trajik bir şekilde sonuçlanmasıdır. Bu aşk çatışmasında kazanan tek kişi femme fatal (ölümcül kadın) tipinin temsili Lamia'dır. Femme fatal tipi cinselliğini, cazibesini, aklını kullanarak erkeği ağına düşürmeyi amaçlar ve istediği şeyi elde edene kadar mücadele etmekten vazgeçmez. Femme fatal dişiliğinin, cazibesinin farkındadır ve bunu kullanır. Erkek kahramanlar, felakete sürükleniyor olsalar da ölümcül kadının ağlarından kurtulmak kolay değildir çünkü femme fatal'in etkisinden kurtulmak zordur. Romanda üçlü aşk çatışmasının sonunda Şekip ve Yekta ölür, Emel ise içine kapanarak yalnızlığa gömülür. Hikmet Şevki, Pembe Yuva'da Emel, Lamia ve Sadiye Hanım üzerinden ilk dönem Türk romanlarında sıkça kullanılan tip kavramını kullanmıştır.

İlk dönem Türk romanlarında en sık işlenen konulardan biri görücü usulü evliliğidir. Erkek kahramanlar kötü hayattan kurtarılacak için anneleri tarafından masum bir aile kızıyla evlendirilirler. Berna Moran kurban tipinin temsili olan bu genç kızların anne baba sözünden çıkmayan, masum, edilgen, erdemli ve yumuşak başlı olduklarını söyler. Yekta Lamia'nın kendisini terk etmesinden sonra günlerce

odasından çıkmaz. Aşk acısı çeker. Bu perişan halinden kurtulmak için evlenmek ister. Sadiye Hanım, Yekta'nın Lamia'yı unutması için masum bir genç kız bulur. Bu kurban Emel olur. Füsün'un annesi Emel, eserde kurban kadın tipidir. Kocasından hiç sevilmemiş, erken yaşta kocası Yekta'yı kaybetmiştir. Emel'in kızı Füsün sevdiği adamla evlenerek aşkta mutlu sona ulaşmıştır.

Pembe Yuva'da olaylar bir şüphe üzerine şekillenir. Füsün, çocukluğundan itibaren annesi Emel'in ve halası Sadiye Hanım'ın kendinden bir şeyler sakladıklarını hep hisseder. Emel ve Sadiye Hanım'ın yüzü hiç gülmez, köydekilerle görüşmezler, toplumdan hep uzak dururlar. Füsün'un deyimiyle aileyi siyah bir leke gibi takip eden sır, romanda merak duygusunu eser boyunca canlı tutar.

Hikmet Şevki, delil toplama, detaylara odaklanma ve akıl yürütme gibi polisiye öğeleri başarılı bir şekilde kullanarak okuyucuyu sürükleyici bir hikâyeye çeker. Füsün eser boyunca aile sırrını çözmeye çalışır. Babasına ait her yeni bilgi merak ve gerilim unsurunu canlı tutar. Kahraman anlatıcının bakış açısıyla sunulan olaylar, gerçeklik duygusunu güçlendirir. Tekil bakış açısı kullanılarak okuyucunun elindeki bilgiler sınırlandırılır ve hikâyenin gerilimini artırır. Füsün, çocukluğundan beri evde kendinden bir şeyler saklandığını hep sezer. On sekiz yaşına geldiğinde evde yıllardır kilitli duran babasının odasına girmesi, teyze diye bildiği Sadiye Hanım'ın aslında halası olduğunu öğrenmesi, eve gelen eski hizmetkar kadın Peyman'ın Füsün'a yolladığı mektup, Sadiye Hanım'ın gerçekleri anlattığı defteri, Sadiye Hanım'ın defterinde bulunan gazete haberleri ve polis soruşturmaları, Mesut Kâmi'nin babasının çalışma masasının çekmecesinde bulduğu not Füsün'un aile sırrını çözmesinde önemli unsurlardır. Bütün bu unsurlar bir araya geldiğinde Pembe Yuva, okuyucuda merak uyandırır ve heyecanlı bir okuma deneyimi sunar. Füsün, romanın başından sonuna kadar babasıyla ilgili sırrı çözmeye, ipuçlarını birleştirmeye çalışır. Füsün eser sonunda Merzuk'un itirafıyla babasının katil olmadığını öğrenir. Aile sırrını çözmüştür. Asıl katil Füsün'un kocası Mesut Kâmi'nin babası Mahmut Kâmi'dir. Ancak Füsün bunu kimseye söyleyemez.

İlk Türk romanlarında olan tesadüf kavramına Pembe Yuva romanında sıkça yer verilmiştir. Füsün, on sekiz yaşına kadar girmediği Pembe Yuva'daki kilitli odaya on sekiz yaşında tesadüfen girer. Babasının fotoğrafını ilk kez orada görür. Yine on

sekiz yaşından sonra köyde dolaşırken Füsün, tesadüfen köy mezarlığına girer ve babası Yekta ile babasının yakın arkadaşı Şekip Bey'in ölüm tarihlerinin 31 Mayıs 1906 olduğunu öğrenir. Füsün hava almak için Kınalıada'da Suphiye Hanım'ın köşküne gider, orada Mesut Kâmi ile tanışır. Birbirlerinden hoşlanırlar. Füsün Kınalıada'dan Yakacık'a geri döner. Mesut Kâmi de Füsün'u görmek için Yakacık'a gelir. Yakacık'ta tesadüfi karşılaşmalarla Füsün ve Mesut Kâmi'nin aşkı pekişir. Füsün ve Mesut Kâmi evlendikten sonra Mısır'a taşınma kararı alırlar. Mesut Kâmi, Kınalıada'da Suphiye Hanım'ın köşkünü satar. Bu köşte babasının odasında önemli eşyalar varsa Füsün'un onları alıp gelmesini ister. Füsün Mahmut Kâmi'nin odasında çalışma masasının çekmecesinde tesadüfen babası Yekta Bey'in masumiyetini ispatlayacak bir not bulur. Pembe Yuva'da tesadüfi öğeler kullanılır, sezgiler ön planda tutulur.

Pembe Yuva, bir taraftan Füsün'un büyüme hikâyesini anlatırken bir taraftan da geçmişte işlenen ve üzerindeki sır perdesi bulunan bir cinayetin çözölme sürecini anlatır. Hikmet Şevki'nin orijinal, kendine has benzetmeleri ve canlı doğa betimlemeleri, eserde belirgin bir şekilde ön plana çıkar. Bu roman, hayat ve kaderle ilgili yargıları bir kadın kahramanın bakış açısından sunarak derinlik kazanır. Yazar polisiye unsurları başarılı bir şekilde kullanmıştır. Tezimizin Hikmet Şevki'yle ilgili bundan sonra yapılacak çeşitli araştırmalara kolaylık sağlayacağı ümidindeyiz.

KAYNAKÇA

- Akyüz, K., *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri 1(1860-1923)*, İnkılap Yayınevi, İstanbul, 2000.
- Alp, L., ‘Pembe Yuva’, *Gazete Kadıköy*, S.1144:5, 17 Haziran 2022, s.17-45.
- Antakyalıoğlu, Z., *Roman Kuramına Giriş*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2013.
- Apaydın, D., Özakman, İ., ‘Erken Cumhuriyet Döneminde Kısa Ömürlü Edebiyat Dergileri’, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, Nisan 2019, s.14-30.
- Ay, T., *Edebiyatımızda Unutulanlar ve Kaybedenler 1*, İstanbul, Ötüken Yayınları, 2021.
- Ayata, Y., ‘Polisiye Roman Bağlamında Necip Fazıl’ın Meşum Yakut’u’, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt.7, Sayı.12, 2015, s.208-230.
- Aydemir Ş., S., *Suyu Arayan Adam (4)*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993.
- Celal, M., Şevki, F., ‘Teşekkür’, *Hakimiyet-i Milliye*, S.1957, 6 Mayıs 1930, s.3.
- Cumhuriyet*, ‘Çok Feci Bir Ölüm’, 2148, 1930, s.3.
- Çılgın, A. S., ‘Genç Cumhuriyetin Ütopyası: Gürbüz Türk Çocuğu’, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.5, S.6, 2004, s.97-119.
- Dino, G., *Türk Romanının Doğuşu*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1978.
- Enginün, İ., *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat’tan Cumhuriyet’e 1839-1920*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2006.
- Finn, R., *Türk Romanı*, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 1984.
- Forster, E.M., *Roman Sanatı*, Adam Yayınları, İstanbul, 1985.
- Gündüz, A., ‘Karışık Hamleler’, *Hakimiyet-i Milliye*, S.3014, 1929, s.3.
- Güneş, M., ‘Türk Edebiyatında Unutulmuş Bir İsim: Hikmet Şevki ve Aşk Mahkûmu Romanı’, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S.30, 2011, s.127-144.

- Hâkimiyet-i Milliye*, ‘Hikmet Şevki Öldü’, S.3160, 29 Nisan 1930, s.1.
- Hakimiyet-i Milliye*, ‘Pek Yakında’, S.2732, 14 Şubat 1929, s.5.
- Huyugüzel, Ö., F., *Halid Ziya Uşaklıgil (Hayatı, Eserleri)*, MEB Yayınları, İstanbul, 2004.
- Milliyet*, ‘Cebeci Faciası Tahkikatı’, 1516, 1930, s.4.
- Polat, E., ‘Uluslararası İzmir Fuarının Kuruluşu ve İlk Sergiler’, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü*, İzmir, 2008.
- Sazyek, H., ‘Romanda Temel Anlatım Yöntemleri Üzerine Bir Sınıflandırma Çalışması’, *Folklor/ Edebiyat*, S.37, 2004/1, s.103-118.
- Son Saat*, ‘Aziz Okuyucularımıza’, S.1686, 28 Kasım 1929, s.5.
- Suvacı, M., S., ‘Tek Parti Döneminde Adana’da Yerel Basın (1923-1946)’, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Mersin, 2019.
- Şahin, S., ‘Yeni Kitap Dergisi Üzerine’, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S.28, 2010, s.325-339.
- Şahin, S., *Cinai Meseleler*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2017.
- Şevki, H., *Aşk Mahkûmu*, Sühulet Kitabevi, İstanbul, 1938. Şevki, H., ‘Gönül Gibi’, *Hayat*, C.6, S.136, 31 Temmuz 1929, s.15.
- Şevki, H., *Pembe Yuva*, Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2022.
- Şevki, H., ‘Tolstoy Hakkında Bir Tetkik’, *Türk Yurdu*, C. 13, S. 20/3, Eylül 1928, s.127-130.
- Şevki, H., *Türk Sözü*, S.611, 14 Mart 1926, s.2.
- Tanpınar, A., H., *XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Çağlayan Kitabevi, İstanbul, 2003.
- Tekin, M., *Roman Sanatı Romanın Unsurları 1*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2001.
- Toprak, Z., *Türkiye’de Yeni Hayat İnkılap ve Travma 1908-1923*, Doğan Kitap, İstanbul, 2017.

Türk Edebiyatı Tarihi 3, T.C. Kültür Turizm Bakanlığı, Ankara, 2007.

Vakit, ‘Ankara’da Müthiş ve Tüylar Ürpertici bir Cinayet Oldu’, 4421, 1930, s.1-2.

Yaman, R., ‘Ferit Celal Güven (Hayatı, Faaliyetleri, Fikirleri)’, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya, 2020.

İnternet Yayınları

Özyeğin Üniversitesi, Türk Edebiyatında Tefrika Roman Tarihi,
[https://ereseach.ozyegin.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/10679/4890/Pembe
%20Yuva%20form.pdf?sequence=2&isAllowed=y](https://ereseach.ozyegin.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/10679/4890/Pembe%20Yuva%20form.pdf?sequence=2&isAllowed=y), Erişim Tarihi:
26/08/2022.

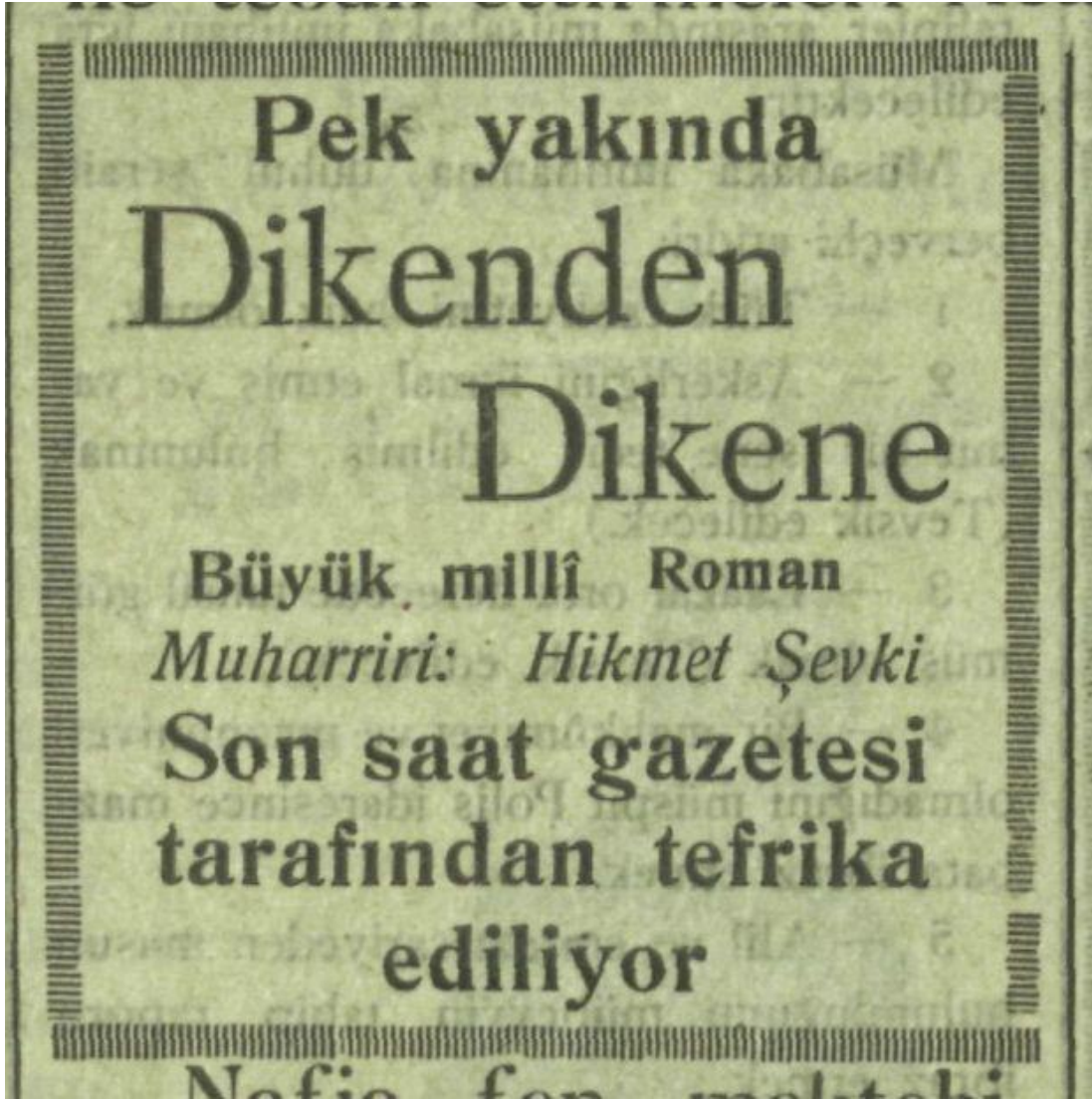
Milli Kütüphane,
<https://dijital-kutuphane.mkutup.gov.tr/tr/periodicals/articlecatalog/list.>,
Erişim Tarihi: 26/01/2023.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi,
<http://ktp.isam.org.tr/?url=makaleosm/findrecords.php.>,
Erişim Tarihi: 20/01/2023.

Ek- 2: Hikmet Şevki'nin Cenazesi⁴⁴³

⁴⁴³ Resimlerimiz, *Hakimiyet-i Milliye*, S.3160, 29 Nisan 1930, s.3.

⁴⁴⁴ Pek Yakında, *Hakimiyet-i Milliye*, S.2732, 14 Şubat 1929, s.5.

